

يەككە لە پروفېسورلار بىر ھەمەكانى نووسەر لە جىھاندا

پىگايەكى خىرا و ئاسان
بۇ قىسە كىردىن
بە شىۋەيەكى كاريگەر

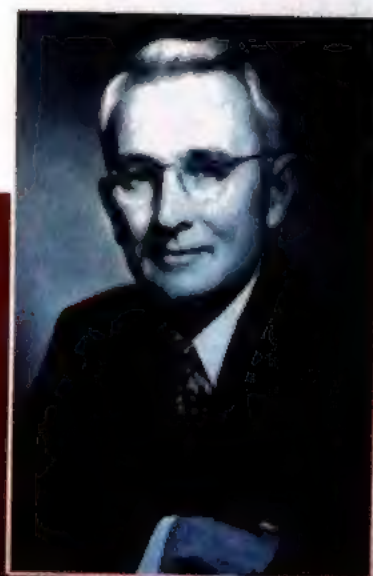

نووسىنى:

دەيلى كىرنگى

وەرگىرانى:

سەرۋەر نامىق

پیناسی کتیب:

ناوی کتیب: ریگایه کی خیرا و ئاسان بۆ قسه کردن به شیوه یه کی کاریگر

نوسەر: دهیل کارنگی

وه رگیژان: سهروه نامیق

بابه ت گه شه پیدانی مریی

تیراژ: ۱۰۰۰

له به ریوه به رایه تی گشتی کتیبخانه گشتیه کان ژماره ی سپاردنی (۱۶۱۵)

ی سالی ۲۰۲۰ ی پیدراوه

پښت

به ندى په كه م / بڼه ماكانى قسه كردن به شتو په كه كاريگر

- به شى په كه م: فيريوونى توانا سره تاييه كان ۵
به شى دووهم: په ره به ناستى پروا به خو بوونت بده ۲۸
به شى سييه م: ريگايه كه خيرا و ناسان بؤ قسه كردن به شتو په كه كاريگر ۵۰

به ندى دووهم / قسه، قسه كه ر، و گوڼگر

- به شى چواره م: كارامه بوون و بده سته پنانى تواناي قسه كردن ۶۹
به شى پينجه م: قسه كانت ببوزينه وه ۸۹
به شى شه شه م: با قسه كانت گوزارشت بيت له زيانى گوڼگره كانت ۱۰۰

به ندى سييه م / مه به ست له وتارى ناماده كراو و وتارى ناماده نه كراو

- به شى حوته م: ناماده كردنى وتارى كورت بؤ نه وهى كاريك به ناماده بووان
بكه يت ۱۱۳
به شى هه شته م: وتاردان به مه به ستى پيدانى زانيارى ۱۳۲
به شى نويه م: ووتاردان به مه به ستى قايل كردنى گوڼگر ۱۴۲
به شى ده يه م: ووتارى كتوپر و ناماده نه كراو ۱۶۰

به ندى چواره م / هونه ري گفتوگو كردن

- به شى يانزه يه م: قسه كردن ۱۷۶

به ندى پينجه م / ناسته نكه كانى قسه كردن و ووتاردن به شتو په كه كاريگر

- به شى دوانزه يه م: ناساندنى ووتاري پيژانى ديكه، پيشكه شكردن و وه رگرتنى ديارى و
به خشش ۱۹۰
به شى سيانزه يه م: ناماده كردنى ووتارى دوو دريژ ۲۰۳
به شى چواره يه م: پياده كردنى هه موو نه وهى تا نيسا فيري بوويت ۲۲۶

پېشەكى

دەيىل كارىنگى لە سالى ۱۹۱۲ دەستى كىردوۋە بە يەكەم خولى فېركارى تاييەت بە ووتارىيىزى و قىسە كىردىن بۇ خەلگ. لە و سەردەمەدا ووتارىيىزى و قىسە كىردىن وەك ھونەرىك تەماشىا دەكرا نەك جۆرىك لە توانا و كارامەيى، لەبەر ئەو ھەممانجى خولەكانى تەنھا ئەو ھەبۇو قىسەكەر و كەسانى كارامە و زمان پاراۋ پېيگەيەنن. گەر كەسىكى ئاسايى خاۋەن پېشە يان ھەر كەسىكى دىكە بىويستايە فېرى قىسە كىردىن بېت و بتوانىت بە ئاسانى گوزارشت لە ناخى خۆى بكات و ئاستى بىراپە خۆبۇونى زياد بكات، نەدەھات كات و پارەيەكى تۆر بەسەر ببات بە خويىندىن و ھەول بدات خۆى فېرى چۆنىتى قىسە كىردىن، پايىنان لەسەر دەنگ، ياساكانى پەوانىيىزى، يان زمانى جەستە بكات، ئەم كەسە بى دودلى بەشدارى خولەكانى دەيىل كارىنگى دەكرد، چونكە ھەموو ئەو ھەي ئەو دەيويست لەو خولەدا دەستى دەكەوت.

لەمۇدا خول و پايىنانەكانى دەيىل كارىنگى بە ھەموو جىھاندا بلو بوونەتەو و بە ھەزاران فېرخواز لە خانمان و لە پياۋان لە شوپنە جياۋازەكانەو ھەگەھى بۇ سەركەوتويى بىرۆكە و تەكنىكەكانى دەدەن، بەتاييەت ئەو كەسانەى كە بەسەركەوتويى توانيويانە تواناي قىسە كىردىن بەرەويىش بىەن و كەسايەتى خويان بەھىز كىردوۋە.

ئەو كىتەبەى دەيىل كارىنگى نووسى بۇ ئەو ھەي لە خولەكانىدا وەك پەپرە (منھج) بخويىنرىت، زياتر لە ۵۰ ھەزار دانەى ئى چاپكرا، بۇ يانزە زمان ھەرگىزدەپا، ھە چەند جارىكىش دەيىل كارىنگى خۆى پېداچوونەو ھەي بۇ

کردبوو بق ئه وه ی به رده وام زانیاری و ئه زمونی نویی بق زیاد بکات.
سالانه پیژیه کی زور خه لکی کتیه که یان ده کپی و به رده وام پیژیه که ش
له زیاد بووندا بوو.

چاپی چواره می کتیه که له سه ر بنه مای تیبینی و بیروکه کانی میرده که م
خوی داپیژرابوویه وه. ناو نیشانه که ش خوی پیش ئه وه ی کۆچی دواپی
بکات هه لیبژارد. دوا ی وه فاتیشی هه موو کات هه و لم داوه فه لسه فه ی
میرده که م له میشکی خومدا هه لبرگم: قسه کردن به شیوه یه کی کاریگر
هه ر ئه وه نییه "هه ندیک وشه به گو یگره کانت بلیت." بابته که په یوه ندی
به ده رپرین و قسه ی به هیژ و سه رنچراکیشه وه هه یه.

هه موو کار و چالاکییه کی پۆژانه جوړیکه له په یوه ندی و ئاخاوتن،
به لام ته نها به هوی قسه کردن وه مرو ف ده توانیت گوزارشت له ناخی خوی
بکات. ته نها مرو ف له ناو هه موو بوونه وه رانی دیکه دا ئه و به خششی
پی دراوه و ده توانیت گفتوگۆی زاره کی بکات، هه روه ها به هوی
تاییه تمه ندی قسه کانییه وه ده توانیت که سایه تی و ناخی خوی ده ربخات.
بۆیه کاتیک ئه م که سه ناتوانیت ئه وه ی مه به ستیتی به پوونی بلیت،
ده بینیت که سایه تی و ناخی به داخراوی ده میننه وه و گو یگر ناتوانیت
به باشی لی تی بگات.

کاتیک که سیک ده توانیت به پوونی گفتوگۆ بکات و قسه بق هاوپی و
هاوپی شه کانی بکات، باس له وه بکات حه زی له چیه و بپوای به چیه،
ئه وکات هه ست به ئاسووده یی و متمانه به خو بوون ده کات. بۆیه ئیستا که
ترس، نا ئارامی، و پشیویه کان جیهانیان داگیر کردوه، زیاتر پیویستمان
به وه یه توانای قسه کردنمان با شتر بکه یین. هیوام وایه ئه م کتیه له و

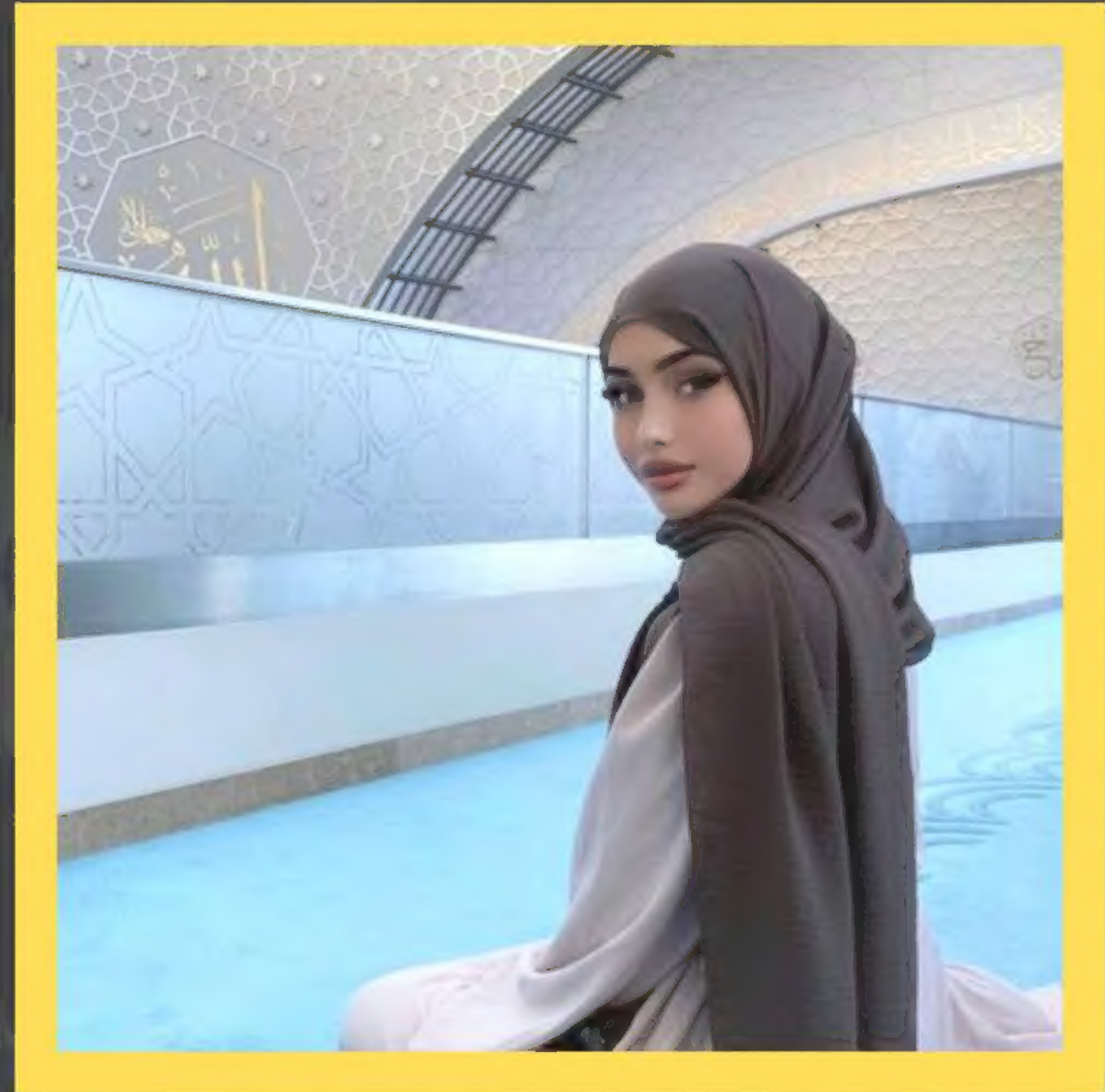
پښتانه ګټه خپله و ځان ته نه ګرځولې په شپږمه پېړۍ کې کارېدو.

پوښتانه سوډي ته واړه تی ه بېټ، هم بڼو نه وانه ی د پانډوټ
به پوښتانه خوښوونیان زیاتر بکېن و پوره به تواناګانیاڼ بدېن، هم بڼو
نه وانه شی که هر ده کڼ بتوانن باشتر و پوښتر ګوزارشت له ناڅی
خوښان بکېن.

د پوښتانه کارنګی

TANYA HAJI | تہ نیا حاجی

چہ نائی تہ نیا حاجی لہ تیلیگرام
گہ ورہ ترین چہ نائی کتیب و
پہرہ ردهی و تہ ندر ووستی و
سیمینار و پروشنیری و
گہ شہ پیدان

tanyahaji7

←

تەنیا حاجی | *Tanya Haji*

public channel

Description

بِسْمِ اللَّهِ
الرَّحْمَنِ
الرَّحِيمِ

♥ چەنالىك تايبەت بە كتيب و بابەتى جياواز ♥

ئەم كتيبە لەلايەن نوها كراوہ بە pdf
پيشكەش بە خوینەرەن كراوہ

چەنال

<https://t.me/tanyahaji7>

بۆ راو بو چون و پسيار بۆ كتيب مەينيره

@tanyahaji22

ئەكاونت

<https://linktr.ee/tanyahaji22>

t.me/tanyahaji7

Invite Link

به ندی یه که م

بنه ماگانی قسه کردن به شیوه یه کی کاریگر

له هر هونه ریگدا چند بنه ما و ته کنیکیک هه ن.

له به شی یه که می نه م کتیبه دا، باس له بنه ماگانی قسه کردن کاریگر و شیوازی بیرکردنه وه ده که یه بڼ نه وه ی بتوانین به ته واوی نه و بنه مایانه به رجه سته بکه یه و پوونیان بکه یه وه.

نیمه وه که تازه پیگه شتووان، زور حه زمان له پښتانه کی خیرا و ئاسانه بڼ نه وه ی به شیوه یه کی کاریگر قسه بڼ به رانه ر بکه یه. تاکه پښتانه که بتوانین به خیرایی ده رنه نجامه کانمان ده ست بکه ویته و سوودمه ند بین نه وه یه، که بیرکردنه وه یه کی دروستمان هه بیته له گه شتن به ئامانجه که مان، هه روه ها له و بنه مایانه ی ئیستا باسیان ده که یه بناغه یه کی پته ومان هه بیته تاوه کوو بتوانین خو مانی له سه ر بنیات بنیین.

((به شی یه که م))

فیږیوونی توانا سه ره تاییه کان

له سالی ۱۹۱۲ دا ده ستمکرد به وتنه وهی کۆرسی جۆربه جۆر تاییه ت به شیوازی ووتاردان و قسه کردن بۇ خه لکی، پیک ئه و ساله بوو که که شتی تایتانیك له زه ریای ئه تله سیدا نقووم بوو. له وکاته به دواوه تا ئیستا، زیاتر ۷۵۰ هزار کهس له و کۆرسانه دا ته خه پوجیان کردوه.

هه موو جاریک له سه ره تای کۆرسه که دا ناماده بووان ده رفه تیان پیده درا بۇ ئه وهی پیمان بلین هۆکار چی بوو ناوی خویان تۆمار کرد، وه ده یانه ویئت له م کۆرسه وه چییان ده ست بکه ویئت. به شیوه په کی سروشتی وه لامه کان چهند ده سته واژه په کی جۆربه جۆر بوون، به لام به شیوه په کی گشتی زۆریه ی هه ره زۆری داخوازییه کان له ده وری یه ک شتدا کۆده بوونه وه: “کاتیك داوام لی ده کریئت قسه بکه م، زۆر ته ریق ده بمه وه، زۆر ده ترسم، به جۆریك که ناتوانم به باشی بیر یکه مه وه، ته رکیزم ده پچرپیت، له بیرم نامینیت ده مویست بلیم چی. ده مه ویئت متمانه م به خۆم هه بیئت، هاوسه نگ بم، هه روه ها بتوانم له سه ر پییه کانم پابوه ستم و به پوونی بیر بکه مه وه. ده مه ویئت بیرکردنه وه کانم به شیوه په کی لۆژیکی پیکه وه گری بده م، هه روه ها بتوانم له به رده م کۆمه لیک که سی پیشه یی یان کۆمه لایه تیدا به پوونی قسه بکه م و بتوانم قاییلیان بکه م.”

نایا هه ست ناکه یت ئه م کیشه په شتیکی باوه؟ نایا تۆش هه مان ئه و هه ستانه ت نه زموون نه کردوه؟ نایا ناماده نیت پاره په کی که م بده یت بۇ

ئوهی وات لیبتیت بتوانیت به شیوه یه کی قایلکه ر قسه بۆ خه لکی بکهیت؟
دلنیا م ئامادهیت. خۆی له خۆیدا ئیستا که خه ریکی خویندنه وهی ئه م
لاپه رانهیت، به لگه یه له سه ر ئه وهی جهزت لییه ئه و توانایه به ده ست
بهینیت و بتوانیت قسه بۆ خه لکی بکهیت.

ده زانم ده ته ویت چی بلیتیت، ده زانم گه ر بتوانیا قسه بۆ من بکهیت
ده تگوت: “به لام به پیز کارنگی، ئایا به راست پیت وایه ده توانم ئه وه نده
متمان به خۆم دروست بکه م که بتوانم له سه ر پی راوه ستم و پووبه پووی
کۆمه لیک که س بووه ستم و به شیوه یه کی کارامه و پاراو قسه بکه م؟”

من هه موو ته مه نم له وه دا به سه ربردووه یارمه تی خه لکی بده م له ترس
پزگاریان بیت و متمان به بوویری پهیدا بکه ن. ئه وه نده چیروک و
به سه رهاتی سهیر سهیرم لایه هی ئه و که سانهی که له کۆرسه کانه دا
به شدارییان کردووه، ده توانم چه ندین کتیبیان له سه ر بنووسم. بۆیه ئه وه
ته نها پرساریک نییه که به میشکی خۆم دامرشتبیت. بۆیه من دلنیا م
ئه گه ر ئه و پینمایانهی له م کتیبه دا باسکراوه پیاده یان بکهیت، تۆش
ده توانیت ئه وه بیت که خۆت ده ته ویت.

ئایا هیچ هۆکاریک ههیه که ناتوانیت به پێوه به رانه ر کۆمه لیک که س
بیربکه یته وه و قسه بکهیت، له کاتی که دا به دانیشتیوی ده توانیت؟ ئایا هیچ
هۆکاریک ههیه که ناتوانیت ئه و ترپه ترپه ی ناوسکت کۆنترۆل بکهیت و
کاتی که له بهرده م کۆمه له که سی که دا ده وه ستیت و قسه یان بۆ ده کهیت،
وه ک درهخت ده له رزیت؟ بیگومان بۆت ده رده که ویت ئه و جو ره حاله ته
چاره سه ری ههیه، تیده گهیت که چۆن مه شق و پاهینان ترست ناهیلیت و
متمان به خۆت زیاد ده کات.

نوم‌لري کتېبه يارمه‌تيا ددهات نوم او نامانجه به‌دهست بهيښت. نوم‌لري کتېبه هروا شتيکي ساده و ناسته يوه نيه. پر نه‌کراوه له که‌مه‌ليک ياساي تايه‌ت به شپږمه‌ځلې قسه‌کړنه‌وه. نه‌هاتوه قسه بکات له‌سره لايه‌نه دهره‌پوهنه‌کاني گفټوگوتوکرډن. به‌لکو پوخته و کوکراوه‌ي نوم‌لري چنه‌دين ساليه که له‌باره‌ي قسه‌کړنه‌ي کارېدو هره‌وه مه‌شوق و پرايانه‌م به گه‌نجان کړدوه. نوم‌لري کتېبه له نيسي‌تاي توه ددهستپيدکات نوم‌لري شپږمه‌ځلې که دده‌تويي پي بگه‌ت. هره‌وه نوم‌لري له‌سره تويه نه‌نجامي بده‌ت نوم‌لري که شوي پيشنياره‌کاني بگه‌ت، له هره‌وه گفټوگوتوکرډن پيدايان بگه‌ت، و له زيان خوتدا دريژهيان پي بده‌ت.

نوم‌لري به‌شپږمه‌ځلې خپل و کارېدو زورترين سود له‌م کتېبه وهرېگري، شوي نوم‌لري چار پي‌په‌ريه بگه‌وه سودي زورتي پي ده‌گه‌په‌ن:

په‌که‌م / سود له نوم‌لري که‌ساني ديکه وهرېگره

هيچ بونه‌وه‌ريک نيه که له‌گه‌ل له‌دايک‌پوهنيدا تواناي ووتارداني هه‌پيت نوم‌لري خه‌لک. به‌تايه‌ت له ميژودا و له‌وه‌سره‌ده‌مانه‌ي که ووتاردان هونه‌ريکي سه‌رنپاکيش بسوه و پيويستي به په‌وانبيژييه‌کي ورد و توانايه‌کي زوري گه‌ياندن هه‌پوه. له نيسي‌تادا نيمه وه‌ک گفټوگوتوکه‌کي فراوانتر له ووتاردان دهره‌پوهن.

هره‌پوه ده‌ق و نووسراوه‌کان هه‌ولده‌ده‌ن پراومان پي بهيښن که ووتاردان و قسه‌کړنه نوم‌لري خه‌لک هونه‌ريکي داخراو نيه و دواي سي سال له پي‌کخستني ده‌نگ و هه‌ولدن نوم‌لري فيريوي په‌وانبيژي ده‌توانين بيينه ووتاريژيکي سه‌رکه‌وتوو. منيش وه‌ک خوم زوري هه‌ره زوري سيمي‌نار و فيريکاريه‌کانم نوم‌لري هه‌پوه خه‌لکي تيپه‌په‌نم ووتاردان شتيکي ناسته،

به و مهرجه ی شوین هندیك یاسای ساده، به لام گرنگ بکه ون. کاتیک له سالی ۱۹۱۲ له نیویورک دهستمکرد به وانه وتنه وه، له راستیدا منیش هر نه وندده ی نه و خویندکارانه م لی ده زانی که وانه م پی ده وتنه وه. خوم له زانکو چون فیترکرا بوم به و شیوه یه ش نه وانه فیترده کرد، به لام به زووی بوم ده رکوت له سر پښتانه کی هله م: ته نه هه ولم ده دا وه خویندکاری کی قوناغی یه که می زانکو نه دمانی خوله که م فیتری بازگانی و بازپگری بکه م. نه وده بو هه ستم به وه کرد هیچ سوودیک له وده دایه که سانی دیکه وه نمونه بهینه وه و نه مانیش چایان لی بکه ن. نه وه ی نه دمانی کورسه که م ده یانویست نه وده بو که بوویری و نازیته ی نه وده یان هه بیت له سر پی خویان راوستن و به وونی و به پیکي باس له چاوپیکه وتن و به رنامه ی داهاتویان بق کارمند و ناماده بووان بکه ن. نه وده بو نه و کتیبی وانه م تیدا ده گوته وه له په نجره که وه هه تا هیزم تیچدبوو فریم دایه ده ره وه، هه ستمه سر دووانگه که (مه نه ص) و به هندیك بیرۆکه ی ساده وه هه ولم له گه ل به شداریوه کانه دا ده دا و شتی نویم فیترده کردن تا وایان لیها ت توانیان به شیوه یه کی جوان پاپورت و بابه ته کانیان پیشکش بکه ن. نه و کاره م زور سوودی هه بوو چونکه دوی نه و خوله به رده وام ده هاتن بق خولی زیاتر و زیاتر.

خوزگه بمتوانیبا نه و گواهی و سوپاینامانه ت پیشان بده م که له ماله وه و له کوفیسی نوینه ره کابم له سهرانسهری جیهاندا هه لمگرتوون. هه موو نه و نامه و نوسراوانه م له لایه ن نه و که سانه وه بق ده هات که به رده وام له پوزنامه ی نیویورک تایمز و وال ستریتدا ناویان ده هیئریت و باس ده کرین، له و که سانه وه سوپاسنامه م بق ده هات که پاریزگاریان

ئه ندام په رله مان بوون، هه روه ها له که سه به ناویانگه کانی سه ر شاشه و
نیو فیلم و سینه ماکانه وه سوپاسنامه و ده ستخو شیم بۆ هاتووه.
هه زاره ها ژنی مال، ماموستا، کور و کچی گه نج، کریکاران به کارامه و
ناکارامه کاته وه، ئه ندام په رله مان، وه زیر، خویندکارانی زانکو، له گه ل
که سانی بازرگان (به تاییه ت ئافره تان) بوونیان هه یه. هه ره موویان
هه ستیان کردبوو پتووستیان به بره به خو بوونه و پتووستیان به وه یه
بتوانن به شیوه یه کی گونجاو گوزارشت له ناخی خو یان بکه ن. ئه م
که سانه زۆر سوپاسگوزاریوون که توانیان له خوله کانی ئیمه دا هه ردوو
پتووستیه که یان پرکه نه وه: بره یان به خو یان بۆ دروست بیّت و توانای
را ده برپینیان بۆ په یدایه ت. هه روه ها خوشحال بوون که توانییان نامه ی
سوپاس و پتزانیم بۆ بنووسن.

یه کێك له وه زاران که سه ی فیرم کردبوو، که سیکه که له کانی
نووسینی ئه م کتیه دا ده هاته وه یادم، ئه میش له بهر ئه و کاریگریه
که وره یه ی دروستی کرد له سه رم. چه ند سالتیک له مه و بهر، ماوه یه کی که م
له بوای ئه وه ی به شداری خوله که می کرد، دکتۆر گیت که بازرگانگی
سه رکه وتووی شاری فیله دیلفیای ویلیه تی په نسلیقانی بوو، بۆ نانی
نیوه بۆ بانگهێشتی کردم. خو ی به سه ر میزه که دا لار کرده وه و وتی:
“به ریز کارنگی، پیشتر ده رفه تی زۆرم بۆ ده ره خسا قسه بۆ خه لکی
بکه م، هه موویانم فه رامۆش ده کرد، به لام ئیستا به ناچاری سه روکی
کو مه له یه کم له کومپانیادا، ده بیّت سه روکیه تی هه موو کو بوونه وه کان
بکه م. نایا به رای تو ده توانم له م کاته درهنگی ته مه نندا فیری ئه وه بیه
قسه یان بۆ بکه م؟”

له سهر بڼه مای ئه و نه زمونږه ی له گه ل ئه و که سانه دا هه مه که هه مان
کیشه ی ئه ویان هه بوو و به شداری خووله که میان کردبوو، دلنیام کرده وه
و پیم گووت که هیچ گوومانم له وه نییه ده توانیت ئامانجه که ی به ده ست
به یتیت و سهر که وتوو ده بیت.

نزیکه ی سی سال دواتر به پیکه وت جاريکی دیکه په کترمان بینی. له
هه مان شوین و له هه مان میژ نانمان خوارد که په که مجار نانمان ل
خواردبوو. گفتوگو که ی ئه و کاته م وه بیر هیڼایه وه، پرسیارم لیکرد تا وه کوو
بزانم پیشه بینیه که م راست ده رچووه. بزه یه کی کرد و تیانوسیکی
بچوکی بهرگ سووری له گیرفانی ده رهینا، لیستیک ناوی کوږونه وه و
ووتاردانی پیشان دام که به نیازه له چه ند مانگی داهاتوودا پیشکه شیان
بکات. وتی: “کاتیک ده توانم قسه بکه م، ئه و خوشییه ی له قسه کردن بۆ
خه لکی ده یبینم، ئه و خزمه ته ی ده توانم بیکه م — هه موو ئه مانه له
خوشتترین شته کانی ژيانمن.”

به لام ئه وه هه مووی نه بوو. به هه ستيکی پر له شانازییه وه، دکتور گیتنت
توبه که ی خسته کوږه پانی خوږه وه. سه رۆک وه زیرانی ئینگیلته را
بانگه یتشت کرابوو بۆ ئه وه ی به شداریت له پړپړه سمی به پړپړه چوونی
ناهه نگی ده رچووانی زانکو له شاری فیله دیلفیا. به پړپړه رانی ناهه نکه که
برپاریان دا که ستيکی دیار و ناسراو ده ستیشان بکه بۆ ئه وه ی ده سپيکی
ناهه نکه که پیشکه ش بکات، ئه و که سه ش د. گیتنت بوو.

ئه وه ئه و پیاوه بوو که که متر له سی سال له مه و بهر له سهر میژنی
ناخواردنه که دا خو ی به لای مندا لار کرده وه و پرسیار ی لیکردم بۆ ئه وه ی

بىزانىت ھىچ كاتىك دەتوانىت بۇ راى گىشتى قىسە بىكات و ووتار پىشەش بىكات.

با نىمۇنە يەكى دىكەت پىت بلىم كە زۆر سەرنىچا كىشە. كەسىك بەناۋى دەيفد ئىم گودىچ، سەزۇكى ئەنجومەنى بالاي كارگىرى كۆمپانىيى بى ئىف گودىچ، پۇژىكىيان ھات بۇ ئۆفيسەكەم و وتى: “بە ھەموو تەمەنم نەمتوانىۋە بەبى ترس قىسە بۇ كۆمەلە كەسىك بىكەم. من، ۋەك سەزۇكى ئەنجومەنى كاگىرى كۆمپانىيى، دەپىت لە ھەموو كۆبۈنە ۋەكاندا ئامادەم و سەرىپە رىشتىيان بىكەم. چەندىن سالە ھەموو ئەندامانى ئەنجومەن دەناسم، كاتىك لەدەۋرى مىز كۆدەبىنە ۋە ھىچ كىشەم نىيە و قىسەيان بۇ دەكەم. بەلام ئەۋكاتەى بۇ قىسە كىردى ھەلدەستە سەرىپى، خەرىكە لەترسا شەق بىبەم. بەئەستەم دىتوانم وشەيك بلىم. چەندىن سالە بەوشىۋە يەم. بىروا ناكەم بىتوانىت ھىچم بۇ بىكەيت. كىشەى من زۆر گەۋرە يە. زۆر لەمىژە پىيە ۋە دەنالىتم.”

مىنىش وتم، “زۆر باشە، ئەگەر پىتۋايە ناتوانم ھىچت بۇ بىكەم، ئىتر بۇچى ھاتۋىت بۇلام؟”

ۋەلامى دامەۋە، “تەنھا لەبەرىك شت ھاتۋوم، ژمىرىارىكەم ھەيكە كارى ژمىرىارىى تايىبەتيم بۇ دەكات. پىياۋىكى زۆر شەرمەنە، ھەموو كاتىك بۇ ئەۋەى بچىت بۇ ژوۋرە بچكۆلانەكەى خۇى، دەپىت بەناۋ ژوۋرەكەى مىندا بىروات. ئەۋە چەندىن سالە كە دەچىتە ژوۋرەكەى خۇى، بەخىراى دەپوات و تەماشاي زەۋىيەكە دەكات، بەدەگەن قىسەش دەكات، بەلام دەبىنم بەم دوايىانە گۇراۋە. دىتە ژوۋرەكەم و سەرى بەزىدەكاتەۋە، چاۋى دەدرەۋشىتەۋە، ئەنجا بە پۇچىتىكى بەرز و مەمانە يەكى

به هیژه وه ده لیت: به یانیت باش به پیز گودریچ. به و گۆپانکارییه زۆر سه رسام بووم. پیم وت: ئه وه کی گوشتی پیداویت؟ وتی که له خولیکی تۆدا به شداری کردوه، بۆیه له بهر ئه وه یه هاتووم چاوم پیت بکه ویت.

منیش به به پیز گودریچم گووت ئه و که سه ی ئه و باسی ده کات ده هات بۆ خوله که م و ئه وه ی پیمان ده گووت جیبه جی ده کرد، له ماوه ی چهند ههفته یه کی که مدا قسه ی بۆ خه لک ده کرد.

وه لامي دامه وه، “ته گر تۆ بتوانیت ئه وه بکهیت، ده بم به خوشبه خترین پیاوی ئه م ولاته.”

ئه وه بوو به شداری خوله که می کرد و به ره و پیشوونیکی زۆر ناوازه ی به خۆیه وه بینی. ئه نجا داوی سی مانگ بانگه یشتم کرد بۆ ئه وه ی بیت بۆ هۆلیکی گه وه و له باره ی ئه وه ی له پاهیتان و خوله کانمانه وه به دهستی هیناوه قسه بۆ سی هه زار ئاماده بوو بکات. داوی لیبووردنی کرد و وتی ناتوانم بپیم — ده چم بۆ ئاههنگی ماره برین. پۆژی دواتر ته له فونی بۆ کردم، وتی، “داوی لیبووردنت لی ده که م، ئه وه ئاههنگه که م هه لوه شانده وه و ناچم. دیم و له به رخاتری تۆ قسه ده که م، من قه رزاری تۆم. به و هیوایه ی به سه رهاتی من ئیلهام به هه ندیک له گوێگران ببه خشییت و له و ترسه پزگاریان بیت که ژیانیا نی ویران کردوه.”

داوام لیکرد ته نها بۆ دوو خوله ک قسه بکات. که چی ئه و بۆ ماوه ی یانزه خوله ک قسه ی بۆ سی هه زار که س کرد. به هه زاران مو عجیزم ده بینی له و خوله دا پوویان دا. چه ندین ژن و پیاوم بینی به هۆی ئه و ماوه که مه وه ژیانیا ن گۆپانکاری به سه ردا هات، زۆربه یان زۆر زیاتر له وه ی خه و نیا ن پیوه ده بینی له پیشه و بازگانییه که یاندا پله یان به رزکرایه وه، له ناو

کومه لگه شدا پښتانه یان زور به رزبوویه وه. هندی جار گورانکاری گه وده ی
له م شپږمه په تهنه به هوی په ک قسه کړدنه وه پوډه دات که له کاتی
گونجاودا ده کړیت. گویم لی بگره با چیروکی ماریو لازوت بڼ بگپمه وه.
چند سالتیک له مه ویر، له کوباوه نامه په کم به ده ست گه یشته که زور
سهرسامی کردم. نوسرابوو: “ته گهر وه لاسم نه ده یته وه، خوم دیم بڼ
نیویورک و به شداری خوله کانت ده کم بڼ نه وه ی بتوانم قسه بڼ خه ک
بکم.” له خواره وه به ناوی “ماریو لازو” واژو کرابوو. له خوم پرسى!
نه مه کیته؟ تا نیستا نه نامه نه هیچ شتیکم له م که سه وه بڼ نه هاتوه.
کاتیک په پیز لازو گه شته نیویورک، وتی: “یانهی وه رزشی هافانا
ده یانه ویت نامه نگی پوژی له دایکبوونی به پتوبه ری یانه که یان بگپن،
منیش بانگه یشته کراوم بڼ نه وه ی کاسیکی زیوی پیشکه ش بکم و وتی
پیشه کی بلیم بکم. سهرباری نه وه ش، من پاریزهرم به لام تا نیستا
له به رچاوی خه ک قسه نه کړدوه، زور له قسه کړدن ده ترسم. ته گهر
بیټو له و قسه کړدنه دا شکست به ینم و باش نه یم، هوسه ره کم زور
شهرمه زار ده بیټ و خویشم له کومه لگه دا زور پیی ده شکیم. له گه ل
نه وه شدا په ننگه پیز و شکوم لای نه و که سانه نه مینیت که کاری
پاریزه ری یان بڼ ده کم. له بهر نه وه په له کوباوه هاتوم بڼ لات بڼ نه وه ی
هاوکاریم بکه یت. تهنه سی هه فته ده توانم بمینمه وه.”

له ماوه ی نه و سی هه فته دا، ماریو لازو له م پوله وه ده چوه نه و پوله که و
شه وانه سی بڼ چوار جار قسه ی بڼ نه و که سانه ده کړد که به شداری
خوله که بوون. دواى سی هه فته، نه وه بوو له یانه ی هافانا قسه ی بڼ
کومه لیک که سی ناودار کړد. قسه کړدنه که ی نه وه دده سهرنجراکیشبوو که

پۇرنامەسى "تايم مەگەزىن" ۋەك ھەۋالىتىكى جىھانى باسى كىرد و بەسەردىپىكى گەرە ناۋى ماريۇ لازۇى ۋەك "ۋوتارىپىزىكى ئەفسانەسى" نوسىپوۋ.

لە موعجىزە دەچىت، وانىيە؟ بەلى، موعجىزە يە — موعجىزەسى سەدەسى بىستەم بۇ زالبوون بەسەر ترسدا.

دوۋەم / ئامادەكەت لەپىش خۆتەۋە دابنى

كاتىك بەپىز گىنت باسى ئەۋەستە خۆشەسى دەكرد كە بەھۋى قىسە كىردنەۋە بۇ خەللى بەدەستى دەھىنىت، ئامازەسى بە شتىك كىرد بەبىۋاى من (زىاتر لە ھەر ھۆكارىكى دىكە) ۋاى كىردوۋە سەركەۋتوۋىت. راستە شوۋىن پىنمايەكان كەۋت و ئەركەكانى جىبەجى دەكرد، بەلام دىنيام بۆيە ئەۋ شتەنەسى كىرد چۈنكە ۋىستى لەسەرى بوۋ، لەبەر ئەۋەسى ۋەك ۋوتارىپىزىكى سەركەۋتوۋى خۆى دەبىنىيەۋە. خەيالى بە داھاتوۋى خۆيەۋە دەكرد و ھەۋلى دەدا ئەۋ خەيالى بەكات بە راستى. بۆيە تۆش دەبىت پىك بەۋشىۋە يە بەيت.

سەرنج و بىر كىردنەۋەت كۆپكەرەۋە و بزەنە بەنىسبەت تۆۋە متمانە بەخۆبوون و تواناى قىسە كىردىكى كارىگەر ماناى چىيە. بىر بىكەرەۋە بزەنە لەپوۋى كۆمەلەيەتتەۋە چى بە تۆ دەبەخشىت، چى بە ھاپىكانت دەبەخشىت، تا چەند توانات پىدەبەخشىت خىزمەت بە خەلك، كۆمەلگا، يان دەۋرەبەرەكەت بىكەيت، بزەنە تا چەند كارگەرى لەسەر ئاستى چالاكى و جموجولى بازىرگانىيەكەت ھەيە. بەكورتى، تواناى قىسە كىردن ئامادەت دەكات بۇ سەركىدايە تىكىردن.

لە بابە تىڭدا بە ناۋى "ووتاردان و سەر كىردا يە تىكرىن لە بازىرگانىدا" نووسرابوو: "لە مېژوۋى كۆمپانىيا كە ماندا، پياۋىك بە ھۆى كارىكى باشە ۋە كە لە كۆبۈنە ۋە يە كىدا ئە نجامى دا، سەرنجى ھە موانى بە لاي خۇيدا پاكىشا! بە لى، چەند سالىك لە مە و پىش، پياۋىكى گەنج كە ئە ۋكات بەرپرسى ناۋچە يەكى بچوۋكى ويلايە تى كانساس بوو، ووتارىكى نۆز كارىگەرى پىشكەش كىرد، بە ۋ ھۆيە ۋە ئىستا ئە ۋ كە سە جىگىرى سەرۋكى كۆمپانىيا يە كە." بە ۋە شە ۋە نە ۋە ستابوو، دواى ماۋە يەك بىستم بوو بە سەرۋكى كۆمپانىياى "ناشئال كاش پىچىستەر" كە كۆمپانىيا يەكى زە بە لاي ئە مريكيە.

تواناى قىسە كىرىن دە تگە يە نىت بە شوپىنك كە ھىچ كات پىشپىنىت نە كىردىت. ھەركىز ناتوانىت پىشپىنى ئە ۋە بىكەيت بە ھۆى قىسە كىردە ۋە دەگەيت بە كوى و بە چى. يەكك لە ۋ كە سانەى لە خولە كانمان دە رچوۋبوو، ھىنرى بلاكستون، سەرۋكى كۆمپانىيا يەكى ئە مريكى بوو، وتى: "تواناى قىسە كىرىن بۇ خەلكى بە شىۋە يەكى كارىگەر سەرمایە يە كە لە مۇفدا كە دە يگە يە نىت بە لووتكە."

بىر لە ۋە بىكەرە ۋە چەند خۇشە كاتىك لە بەردەم گوپىگىرىكى نۆزدا ۋە ستاۋىت و باسى بىر كىردە ۋە ئە زمون و بۇچۈنە كانى خۇتياى بۇ دەكەيت. مەن ۋەك خۇم چەند جارىك گە شتم بە نۆزى ھە رە نۆزى ۋە لاتاندا كىردوۋە، بە لام چەند شتىكى كە م ھەن بگەن بە خۇشى قىسە كىرىن و ووتاردان بۇ خەلكى. كاتىك قىسە بۇ خەك دەكەيت ھەست بە بە ھىزى خۇت دەكەيت، ھەست بە وزە و تواناكانت دەكەيت. يەكك لە خۇپىندكارە كانم دە يگوت: "دو خولەك پىش ئە ۋەى دەست بە

قىسە كىرىن بىكەم، پىم خۇشە بە قامچى لىم بىدەن وەك لەو ەى دەستپىبىكەم ئەو ەندە ناخۇشە، بە لام دوو خۇولەك پىش ئەو ەى تەواوېم، پىم خۇشە گوللە يەكەم پىو ە بنىن وەك لەو ەى بوو ەستم.

ئىستا خۇت بېئە پىش چاوى خۇت لەبەردەم كۆمەلە كەسىكى زۇردا وەستاوېت و بانگت دەكەن قىسە يان بۇ بىكەيت. خۇت دەبىنىت بە متمانە وە ەنگاۋ دەنىت، كاتىكىش دەستپىدەكەيت، ئامادە بوۋان بىدەنگ دەبن و گوېت لى رادەگىرن، كاتىكىش دەپۇيتە وە مالە وە، بىر لەو ە دەكەيتە وە ئەو خەلكە چەندە بەجۋانى گوېيان گرتىبوو، بىر لەو ە چەپلە گەرموگورە بىكەرە وە لەكاتى جىھىشتىنى ستەيجەكەدا بۇت لىدەدەن، ئەنجا كاتىك بەلاياندا تىپەردەبىت، گوېت لەو وشە و سوپاس و پىزانىنانە دەبىت كە ئامادە بوۋان ئاراستەت دەكەن. بىروام پى بىكە، تام و چىژىك لەو پىرۇسەدا ەيە ەيچ كاتلەبىرت ناچىت.

ويليام جەيمس، ديارترىن پىرۇفىسۇر لە بوۋارى دەرونناسىدا لە زانكۆى ھارڧارد، ەندىك پىستەى نوسىوۋە كە دەكرىت كارىگەرىيەكى گەورەى لەسەر ژىانت ەبىت، چەند پىستەيەك كە بۇ سەركەۋتن ئەو ەندە كارىگەرن وەك ئەو ە وايە بللى سم سم بىررە وە و بچىتە ناوگەنجىنەيەك لە ئازايەتى و بوۋىرىيە وە: "لە زۇربەى بابەتەكاندا، خۇشە وىستى و بايەخدانت بەو بابەتە سەركەۋتووت دەكات. ئەگەر گىرنكى تەواۋەتى بە ئەنجامەكان بىدەيت، بەدلىنبايە وە بەدەستى دەبىنىت. ئەگەر خەز بىكەيت دەۋلەمەند بىت، بىكەيت باش بىت، ئەو ە باش دەبىت. ئەگەر خەز بىكەيت دەۋلەمەند بىت، دەۋلەمەد دەبىت. ئەگەر خەز بىكەيت فىرېبىت، فىر دەبىت. بەلام دەبىت ئاگات لەو ەبىت زۇر تامەزىۋى ئەو شتە بىت كە دەتەۋىت پىنى بىكەيت،

ده بیئت شتانیکی تاییه ت بن به لاتوه، نابییئت وهك شته کانی دیکه به ئاسایی سه پریان بکهیت.

باشتر وایه فیژی ئوه بیت به شیوه یه کی کاریگر قسه بۆ که مه له که سیك بکهیت، نهك ته نها بتوانیت به شیوه یه کی ئاسایی و فره میت قسه بکهیت و کاریگر نه بیت. به واتایه کی دیکه، هه مووکات قسه کردن بۆ خه لك گرنگ نییه، گرنگ ئوه یه قسه کانت کاریگر بن. گهر بیئتو له و که سانه بیت تا ئیستا قسه یان بۆ خه لك نه کردوه، ئوه به به راورد به و که سانه ی نه زمونی ووتارییژیان هه یه چهند قات سوود و که لکی زیاتر له م کتیبه وهرده گریهت. نه هه له بهر ئوه یه کاتیك پاهینان ده کهیت هه ست ده کهیت پۆز به پۆز به ره و پیش ده چیت، شته کان به لاتوه تازهن بۆیه به په رۆشه وه هه ول ده دهیت. کاتیکیش هه ست کرد ده توانیت به پیوه بووه ستیت و به شیوه یه کی ژیران قسه بۆ کۆمه لیک که س بکهیت، نه وکات ده توانیت به متعانه و دلناییه کی زۆر زیاتره وه قسه بۆ تاکه که س بکهیت. زۆریك له ژنان و پیاوان به شیوه یه کی سه ره کی له بهر ئوه به شداری خوله که میان ده کرد چونکه له ناو کۆمه لگه دا شه رمن و لاواز بوون. کاتیك به شداری خوله کانیاں کرد و هه تسیان کرد وا خه ریکه ده توانن قسه بۆ به شداریووانی دیکه ی خوله که بکهن و ترسیشیان نییه، نه جا بۆیان ده رکه وت شه رمکردن شتیکی زۆر بیمانایه. دوا ی خوله کانیش هه ولیان دا به و متعانه و هاوسه نگیه ی که تازه به ده ستیان هیناوه، کارگه ری له سه رکه سانی دیکه ش دروست بکهن له وانه ش: خیزانه که یان، هاو پیکانیاں، هاویه شه بازرگانیه کانیاں، هه روه ها کپیار و موشته ریه کانیاں. زۆریه ی زۆری ئه وانه ی به شداری خوله کانی ئیمه یان

کردووه، وهك به پړيز گودرېچ، به هؤی ده وروپه ره که یانه وه بووه، بینویانه
نه وان به شداریان کردووه و گورانکاریه کی گه وره له که سایه تیپاندا
پوویداوه، نه مانیش برپاریان داوه به شدارین.

نه م جوړه راهینانه به شیوه په کی ناراسته وخو کاریگری له سره
که سایه تی دروست ده کات. ماوه په ک پیش نیستا، پرسیارم له دکتور
دافید نه لمان (پزیشکی نه شترگری و سه رۆکی پیشووی کومه له ی
ته ندروستی نه مریکی) کرد: به پای تو له پووی ده روونی و جهسته ییوه
نه و سوودانه چین که که سیك له نه جامی مه شق و راهینانه کانی تاییه ت
به ووتاردان دهستی ده که ویت؟ بزه په کی کرد و وتی ده توانم به نووسینی
په چه ته په ک وه لامت بده مه وه که “هیچ ده رمانخانه په ک نه توانیت پری
بکاته وه. ته نها ده بیت نه و که سه خوی پری بکاته وه که خه ریکی نه و
راهینانه په: نه گه ر پیشی وایت ناتوانیت، نه وه زور مه له په.”

نیستا نه و راپورته ی دکتور دافید نووسی، له سره میزه که مدایه. هر
جاریک که ده یخوینمه وه، سه رسام ده بم. نه مه ش نوو سراوه که ی دکتور
نه لمانه وهك خوی:

نه وپه پری مه ولی خوت بده بۆ نه وه ی نه و توانایه به ده ست به یتیت که
کاریک بکه یت که سانی دیکه بتوانن می شک و دلت بخویننه وه. فیر به
بیروکه و بۆچوونه کانت بۆ که سانی دیکه پوون بکه یتنه وه، مه م له سره
ناسنی تا که که س و مه م له سره ناسنی کومه ل. کاتیک مه ولی نه مه
ده ده یت و ده ته ویت به ره وپیش بجیت و بگه یت به و ناستی به پوونی بۆ
په رانپه ر قسه بکه یت، ده بینیت کاریگری له سره ده وروپه ر دروست

دەكەيت ۋە بەجۇرىڭ سەرنجى خەلگى پادەكەيتىت كە تا ئۇستاشتى لەۋ
شىۋەيەت نەكەيتىت.

دەتوانىت لەم نووسراۋەي دىكتۇرەۋە دوو سوود ۋەرگىت: كاتىڭ ھەۋلى
فېرېۋون دەدەيت، مەنە ۋە پەۋابەخۇبۋونت بەھىزىر دەيت، ھەۋەھا
بەشىۋەيەكى گەشتى لەگەل خەلگە كەسايەتتەيەكى باشتى ۋە گەرمۇگۇپىرت
دەيت. ئەمەش بەۋمانايە دىت كە لەپوۋى ھەست ۋە سۆزەۋە باشتى
دەيت، ئەگەر لەپوۋى ھەستىشەۋە باشتى دىت، لەپوۋى جەستەيىشەۋە
باشتى دەيت. ۋوتاردان لە دونىاي ئۇستاماندا بۇ ھەۋەكەسەكە، ۋە
پىۋا، گەنج ۋە پىر. نازانم بەدىارىكراۋى لەپوۋى بازىرگانىيەۋە سوۋدى
چىيە، بەلام دەزانم سوودە تەندروستىيەكانى چىن. ھەركات تۋانىت بۇ
چەند كەسەك يان كۆمەلە كەسەك قەسەكە، دەيتىت باشتى ۋە باشتى
دەيت، ھەست دەكەيت لاشەت سوۋكە، ھەست بە ۋونى خۇت دەكەيت،
ھەست دەكەيت كەسەك بە ھەرمەندىت، بەجۇرىڭ كە پىشتى ھەستى لەۋ
شىۋەيەت بۇ دروست نەۋىۋىت. شەتەكە زۆر خۇشە ئەۋ ھەستەت
ھەيت، ھىچ دەرمان ۋە چەپەك ناتۋانىت ئەۋ ھەستەت پىۋە خەشتىت.

دوۋەم پىيەرى ئەۋەيە ۋە خەيل بەكەيت بەشىۋەيەكى زۆر سەركەۋتوۋ
ئەۋ شەتە دەكەيت كە لە ئەجامدانى دەترسىت، ھەۋەھا پىۋىستە پىۋى
ھۇشت لاي ئەۋ سوۋدەنە دىت كە بەھۋى تۋاناي قەسەكەردىتەۋە لە بەرانبەر
كۆمەلەكەسەكە دەستە دەكەيت. ۋەشەكانى ۋىلىپام جەمەست لەپادە
نەچىت: "ئەگەر گەرنى تەۋەتە بە ئەجامەكان بەدەيت، بەدەتتەيەۋە
بەدەستى دەيتىت."

سییه م / پیشووه خت میشتکت بۆ سه رکه وتن ناماده بکه

جاریکیان له بهرنامه په کی پادیویدا داوایان لیکردم گرنګترین وانه که له ژیانمدا فیزی بووم، به سی پسته بیلیم. منیش وتم: “گه وره ترین وانه که فیزی بووم گرنګی نه و شته په بیری لی ده کهینه وه. نه گهر من بمزانیاه تو بیر له چی ده کهینه وه، ده مزانی تو کیت. بیرکردنه وه کانت ده تګن به و که سه ی که هیت. به گۆپینی بیرکردنه وه کانمان، ده توانین ژیانیشمان بگۆپین.”

نیستا تو نامانجت نه وه په ناستی متمانه به خۆبوونت به رز بکهینه وه و کاریک بکهیت گفتوگوکانت کاریگرین. له نیستا به دواوه، ده بییت به شیوه په کی نه ریڼی بیر له و دهره تانه بکهینه وه که له م پښتانه دا دینه پیشت. ده بییت کاتیک ه ول ده دهیت قسه بۆ کومه له که سیک بکهیت، به شیوه په کی نه ریڼی بی له و دهره نجامانه بکهینه وه که تووشت ده بن. ده بییت به رګی پیداګیری و سووریون بکهیت به بهری هه موو په فتار و گوفتاریکدا که له م بواره دا به کاریان ده هیئت – کاتیک ده ته وییت په ره به توانا و کارامه یی قسه کردن بدهیت، ده بییت به پوختیکی به رزه وه قسه بکهیت و سوورییت له سه ر وشه کانت.

نه م به سه ره اته نه وه مان بۆ ده سه لمینیت له ناخی هه موو نه و که سانه دا هه ستيکی زور به میز هه په که ده یانه وییت بن به که ستيکی کاریگر له قسه کردندا. نه و پیاوه ی که نیستا بۆتان باس ده که م، به په یزه ی پیشه کهیدا نه وه نده خیرا سه رکه وت که نیستا نه فسانه په کی بواری بازرګانییه، که چی په که م جار که له زانکو هه ستایه سه ر پی و ویستی قسه بکات، زمانی به گوئی نه کرد و وشه کانی بۆ نه وترا. نه و سیمیناره ی

ماموستا بۆی دهستنیشان کردبوو ته نها پینچ خولهك بوو، به لام نه یتهوانی
تا نیوه زیاتر برهوات. پروخساری سپی هه لگه را و به فرمیسه وه
سته یجه که ی به جیهیشت.

ئه و پیاوه ی که وهك خویندکاریکی گه نچ به و نه زمونه تاله دا تیپه ری،
نه یه یشت ئه و شکسته ی بیوه ستینیت. بریاریدا ببیت به قسه که ریکی
باش، له و بریاره ی کۆلی نه دا تا بوو به پاوژکاریکی ناوداری
حکومه ته که ی خۆی. ئه و که سه ش ناوی "کلارینس بی پاندل" بوو. له
یه کیك له کتیبه کانیدا به ناوی ئازادی بیروبره، له باره ی ووتاردانه وه
ده لیت: "من له قۆلی راستمه وه تا ده گاته قۆلی چه پم خه ت به سه ر
شانمه وه یه¹. خزمه تیکی زۆرم هه یه له پیکه راو و ده زگا حکومییه کاند،
له که مپینی خیرخوازیدا دهستیکی بالام هه یه ... وه هه روه ها. له جهنگی
یه که می جیهانیدا به ووتاریکی نیشتیمانیی له ویلایه تی میشیگان قسه م
کردوه. له گه ل میکی پوویندا چه ندین جار هه مله و گه پانی خیرخوازیمان
کردوه، له گه ل سه روکی زانکۆی هارفارد و زانکۆی شیکاگودا به مه به ستی
پیشکه شکردنی بابه تی په روه رده یی، چه ندین شوین و کوچه و کۆلان
گه راوین. ته نانه ت به فه ره نسپییه کی لاوازه وه، شه وانه دوا ی هه موو
نانخواردنیک قسه م بۆ ئاماده بووان کردوه.

"پیمواییت ده زانم ئاماده بووان گوئ له چی ده گرن، وه ده زانم ده یانه ویت
چۆن قسه کانت بکه یه ت. بۆیه هیچ شتیك نییه مرۆڤ هه ولی بۆ بدات و

¹ له یاسای سه ریازی نه مریکیدا هه ر خه تیک په کسانه بووه به سی سال خزمه ت،

وهك نه جمه له کوردستان - وه رگێڤ.

به دههستی نه هیئت، مرؤه ویستی له سه ره شه شتیک بیئت و کاری بۇ
بکات، هه به دهستی ده هیئت.

منیش هاوړام له گه ل به پیز پاندلدا. ده بیئت ویست و ئیراده به شیکی گرنه
بن به هه وه کانت بۇ بوون به قسه که ریکی به هیژ. نه گه ر ئیستا بمتوانیبا
ته ماشای ناو میشت بکه م و بمرانیایه تا چهند ویست و ئیراده به هیژه،
وه بمرانیایه بیرکردنه وه کانت چۆن، ده متوانی پیشبینت بۇ بکه م و بزانه
تا چهند له گشتن به ئامانجه که ت خیرایت و ئاستی توانای سه رکه وتفت
ده چیت.

له یه کیك له خوله کانه، هه ره که م شه و پیاویک به بی ترس و بی شه رم
هه ستایه سه ر پی و وتی: وه ک به ئینده ریک تا نه بم به وته بیژی کومه له ی
به ئینده ران، دلم ئاو ناخواته وه. نه و کابرایه هیچی دیکه ی نه ده ویست
جگه له وه ی به هه مووان بلت کیش و چاره سه ره کانی کاری
به ئینده رایه تم دۆزیوه ته وه. نه و که سه ش ناوی جوی ها شه ر ستیک بوو.
نه وه ی نه و وتی زۆر به راستی بوو. له و خوله دا جۆره خویندکاریک بوو که
مامۆستاکه شی سه رسام کرد بوو: له و په پی تامه زوویی و ئیراد به رزیدا بوو.
حه زی ده کرد بتوانیت قسه بۇ خه لک بکات، نه ک ته نها له سه ر ئاستی
ناوخویی، به لکوو له سه ر ئاستی نیشتیمانی، له گه ل نه وه شدا هیچ دوودلی
و ساردییه کیشی پتوه دیار نه بوو. زۆر به وردی قسه کانی ئاماده ده کرد،
به وریایی مه شقی له سه ر ده کردن، هیچ کاتیکیش یه ک وانه ی له کیش
نه چوو، نه مه له کاتیکیدا نه و ماوه یه نیشی زۆریشی هه بوو، زۆر سه رقال
بوو. وه ک هه ره به شدار بوویه کی دیکه رینماییه کانی به وردی نه نجام ده دا –

بە جۆرىك گە شەي كىردى كە خۆيشى پىي سەيرىۋو. لە ماۋەي دوو مانگدا بوو بە يەككە لە بە شدارىۋو ديارەكانى خولەكە.

ئەو مامۇستاي كە لەو خولەدا وانى پىي دەگووتنەۋە، دواي سالتىك لە فېرجىنيا بوو، ئەمەي نوسىيۋو: "خەرىكىۋو ھەموو شىتېكم لە بارەي جۆي ھافەرسىتىكەۋە لە بىردە چوۋىيەۋە، ماۋەيەكى زۆرىۋو نەمبىنىيۋو. بە يانىيەك كاتىك ناننى بە يانىم دەخوارد، تەماشاي ھەۋالەكانم دەكىردىن. تەماشى دەكەم وئىنەي جۆي و ھەندىك نووسراوم بىنى. ھەۋالەكە باسى لەۋە دەكىردى شەۋي پابردوۋ كۆبۈنەۋەي لەگەل بەلئىندەرانى ناۋچەكەي خۆي كىردوۋە و قىسەي بۇ كىردوۋن. سەير دەكەم جۆي تەنھا قىسەكەرىك نىيە لە كۆمەلەي بەلئىندەراندا، بەلكو سەۋكىانە!"

لەبەر ئەۋە گەر بىتەۋىت لە كارىكى ۋە ھادا سەركەۋتوۋ بىت، دەبىت ئەو تايىبە تەندىيانەت تىدابىت كە بە شىكى بىنەپەتەن لەو كارەدا، تايىبە تەندىيەكانىش بىرىتەن لە: خەزىكى زۆر بەھىز، بەردەۋامى و سوردوۋونىك كە كىۋەكان پامالان، ھەروەھا بىروا و مەنە بەۋە سەركەۋتوۋ دەبىت.

ئايا كاتىك جولىەس سىزەر بە كەشتىگەل بەرپىكەۋت بەرەۋە فەپەنسا و دواتر لەگەل سوپاكەي لە ئىنگىلتەراي ئىستىگىرسايەۋە، چى كىردى بۇ ئەۋەي سوپاكەي دۇنيا بىكاتەۋە كە سەركەۋتوۋ دەپن؟ شىتېكى زۆر ژىرانەي كىرد: لە كەنارى ئاۋەكەدا كە شىۋىنىكە بەرزىۋو، سوپاكەي ۋەستاند، تەماشاي شەپۇلەكانى دەكىرد لە خوازەۋە دەھاتن و دەچوۋن، دەيانبىنى ۋا ئاگر كەشتىيەكان دەسوتىنىت. ناۋچەي بەرانبەرىشيان كە دوزمەكانى لىيە، تاكە شىۋىنە بىتوانن بەھۋىيەۋە بگەن بەۋولاتە، تاكە

پښتانه کیش که بۆ کشانه وه هه یانېو، ئه ویش سووتا، بۆیه هیچ چاره په کیان نه بوو ته نها به ره وپیشچوون نه بیټ، ناچار ده بوو بچن و ناوچه ی دوزمن داگیر بکه ن. به لئ، سیزه به و شیوه په هه نگاوی ده نا و ده جولایه وه. هه مووانی ناچار کرد به ره وپیش بچن و بیر له گه رانه وه نه که نه وه.

سیزه به چندی پوځیتیکې به هیزی هه بوو! ئه ی بۆچی توش به و شیوه په نابیت، بریار بدهیت ئه و ترسه بیه زینیت که له ناماده بووان هه ته؟ هه بیرکردنه وه په کی نه زینیت هه په فرپی بده ناو ناگره وه و ده رگاش به پروی هه موو کشانه وه په ک به ره و پابردووت دابخه.

چواره م/ هه موو درغه ته کان بقوزده وه

ئو خولانه ی له پیش جهنگی په که می جیهانیدا ده مان گوته وه، به شیوه په کی زور به رچاو گۆرانکاریان تیدا کراوه. هه موو سالتیک بیرۆکه ی نویمان بۆ خووله کانمان زیاد ده کرد و بیرۆکه کونه کانمان لاده برد، به لام په کی که له تاییه تمه ندیه کان هیچ کات نه گۆرا و وه ک خوی ماوه ته وه: هه موو به شداربوویه ک پیویسته و ده بیټ بۆ په ک جاریش بیټ هه ستنه سهر پی و - به شیوه په کی گشتی دووجار - قسه بۆ هاوړپیکانی خوی بکات. بۆچی؟ له بهر نه وه ی هیچ که سی که تا نه چیته ناو خه لک و قسه یان بۆ بکات فیږی قسه کردن نابیت. ئو که سه ی ده یه ویت به بی چوونه ناو خه لک فیږی ووتاردان بیټ، وه ک ئو وه وایه که سی که به بی نه وه ی بچیته ناو ناو، بیه ویت فیږی مه له کردن بیټ. ده کریټ هه موو ئو کتیبانه بخوینیته وه که له سهر ووتاردان نوسراون، به م کتیبه ی به رده سیشته وه - له گه ل ئو وه شدا نه توانیت قسه بکه یت، راسته ئه م

کتيبه پټه رېبه په کی وردور شته، به لام ده بیت پيشنيار و هه نگاهه کانی
پياده بکهیت و جیبه جیيات بکهیت.

کاتیک پرسپاریان له جورج بیرنارد شو کرد چون فیرووه بهو شپوه
سهرنچراکیشه قسه بۆ خه لک بکات، بهم شپوه په وه لاسی دایه وه: "بهو
شپوه په فیرووم که فیرو خلیسکینه بووم — زور که له رهق بووم و
زوریش ته ریق ده بووم وه تا وام لیها ت فیرو بووم." بیرنارد شو به گه نجی
شهرمنترین کهس بوو له لهنده ندا. هه موو کاتیک گهر بیویستایه له
دهرگایه ک بدات، زیاتر له ۲۵ خوله کی پیده چوو نه وه نده شهرمی
ده کرد. خوی دان به وه دا دیت و ده لیت، "که م کهس هینده ی نهو
به ده ست شهرمنیبه وه نازاری چه شتووه و ته ریق کراوه نه وه."

له کوتاییدا، باشتین و خیراتین و دلتیاتین پنگای بۆ زالبوون به سهر
شهرمنی، لاولزی، و ترسدا دوزیبه وه. بریاری دا خالی لاولزی بکات به
به هیزترین سهرمایه بۆ خوی: به شداری له دیه ییتکدا کرد. له هه موو
کویوونه وه و کوره کانی لهنده ندا، که گفتوگوی کرلوه ی تیدا نه انجام
ده درا، به شداری ده کرد، هه موو جاریکیش به شداری دیه یته کانی ده کرد
و قسه ی خوی هه بوو. به هوی نه وه ی پشتگیری پارتی سوشیالیستی
ده کرد و به ناو خه لکدا ده گه را و قسه ی بۆ نهو پارتی ده کرد، بیرنارد شو
بوو به یه کیک له دره وشاوه ترین و به هیزترین ووتاریزه کانی نیوه ی
یه که می سهره ی بیستم.

له هه موو لایه که وه دهره تی قسه کړن بوونی هیه. کاری خوی خشی
بکه و بپړ ناو نه و پیکرلوانه ی که چالاکیه کانیان پیویستی به
قسه کړنه. نه گهر بۆ وتنی یه ک پرستش بیت له کویوونه وه و کوره کاند

به شدار به و به پروونی قسه ی خۆت بکه. له پۆلدا یان له زانکۆدا مه چۆره
دواوه دانیشیت. قسه بکه! بابەت پیشکەش بکه. ببه به نوینەری گروپ.
هەر گۆمه له و کۆبوونه وهیه ک که دهرفته تی ئه وه ی ههیه بتوانیت قسه ی
تیدا بکهیت، برۆ و به شدار به. ده بیئت چاو بۆ ده وره ی خۆت بگێریت
بزانیته هیچ چالاکیه کی بازگانی، کۆمه لایه تی، سیاسى، پیشه یی،
ته نانه ت بۆنه و ئاههنگی دراوسێکانیشت نییه تا به شدارییان تیدا بکهیت
و قسه بکهیت. تا قسه بۆ خه لک نه کهیت نازانیت چه نێک خیرا به ره وه پیش
ده چیت و گه شه ده کهیت، بۆیه قسه بکه، قسه بکه، و قسه بکه.

حاریکیان بازگانیکی لاو وتی: “من هه مو ئه و شتانه ده زانم، به لام
دوودلم و تاقه تم نییه هه ولی فیژیوون بدهم.”

منیش وتم: “تاقه ت!” ئه و بیرکردنه وه له میشتک لابه. تۆ هه رگیز به
پۆحیتیکی دروست بیرت له فیژیوون نه کردوه ته وه.

وتی، “کام پۆحیه ت؟”

پیم گووت، “پۆحیه تی سه رکێشیکردن.” ئه نجا که میك باسی ئه وه م بۆ
کرد که چۆن له پێگه ی قسه کردنه وه بۆ خه لکی و به هیژکردن و
ده رخستنی که سایه تی خۆته وه ده توانیت بگهیت به سه رکه وتن.

له کۆتاییدا وتی، “میش تاقی ده که مه وه و دیمه ناو ئه و سه رکێشیه وه.”
تۆش به هه مان شتیه له کاتی خویندنه وه ی ئه م کتێبه دا، و له کاتی
پیاوه کردن و به رجه سته کردنی بنه ما و یاساکاندا، ده چیته ناو ئه و
سه رکێشیه وه. تیده گهیت جهۆره سه رکێشییه که که تیاپدا هیژی
سه ربه خۆیی و دیدگای تاییه تییه کانت به هیژت ده که ن و به رده وامیت پی

پنگا به کی خیرا و ئاسان بۆ قسە کردن به شیوه به کی کاریگەر

دە به خشن. تێ دە گەیت ئە مە جۆرە سەرکێشییە که دە کرێت هە م لە ناخ
و هە م لە پووکه شه وه ب تگۆرێت.

((به شی دووه م))

په ره به ناستی بر وابه خو بوونت بده

“به پښ کارنگی، پینچ سال پیش ئیستا هاتم بۆ ئه و ئوتیله ی که خه ریکی به جیگه یانندن یه کیک له سیمیناره کانت بوویت. هاتمه به رده م ده رگای ژورده که و له پر وه ستام. ده مزانی گه ر له و ده رگاوه بیتمه ژورده وه و به شداری ئه و خوله بکه م، زوو بیت یان درهنگ، ده بیت منیش وه ک ئه وانی دیکه هه ستم و قسه بۆ ناماده بووان بکه م. ده ستم به ده سکی ده گاکه وه به ستهووی. نه متوانی بیتمه ژورده وه. ئه وه بوو پووم وه رگیږا و له ئوتیله که هاتمه ده ره وه.

نه گه ر نه وکات بمزانیایه نه وهنده به و ناسانییه فیрман ده که یت به سه ر ترسدا زالبین، ترس له ناماده بووان، ئیستا ئه و پینچ ساله م له ده ست نه ده چوو.

نه و پیاوه ی ئه م وته سه رنچراکیښانه ی گووت هه روا له سه ر میژیک نه و قسانه ی نه کرد، به لکوو پووی ده می له ۲۰۰ گوږگر بوو. ئاههنگی ده رچووانی یه کیک له خووله کانه بوو له شاری نیویۆرک. کاتیک قسه ی ده کرد، سه رسام بووم به و متمانه و دلنیا ییه ی له قسه کانیدا پهنگیان دابوو یه وه. من وه ک پاهینه ری ئه و، زور خوشحال بووم که توانی به سه ر ترسیکی کوشنده دا زالبیت. بیر ده که مه وه ئاخو نه گه ر نه و کابرایه پینچ

یان ده سال زووتر بیتوانیا به سهر ترسه کهیدا زال بیت، ئیستا چنده سهرکه وتووتر و خوشبه ختر ده بوو.

شاعیر و نووسه ری ئه مریکی ئیمیرسن ده لیت، "له دونیادا هیچ شتیك هینده ی ترس مرؤف تووشی شکست ناکات." ناھه، چنده باش ناگادار و له و راستیه تالهم. چنده خوشبه ختم که تا ئیستا هه موو ژیان توانیووه خه لکی له ترس پزگار بکه م. کاتیك له سالی ۱۹۱۲ دا ده ستم کرد به وتنه وه ی خوله کانم، نه مده زانی که خول و پاهینانه کانم یه کیکن له باشتیرین نه و پنگایانه ی هاوکاری خه لکی ده که ن تاوه کوو بتوانن ترسه کانیا ن بره ویننه وه و ههستی خۆبه که مزانین له ناخیاندا ده ربکه ن. به هوی ووتارییژی و قسه کردنه وه به شیوه یه کی سروشتی به سهر ترس و شه رمیندا زالدیه بیت و متعانه و بوویرییت بق دروست ده بیت. بۆچی؟ له بهر نه وه ی قسه کردن و ووتارییژی ناچارمان ده کات له گه ل ترسدا مامه له بکه ین.

له کۆی گشتی نه و سالانه ی مه شقم به ژنان و پیاوان کردووه، هه ندیل بیرۆکه م هه لباردووه بۆت تاوه کوو بتوانیت زۆر به خیری به سهر پارایی و په شوکاویدا سهرکه ویت و له ماوه ی چهند هه فته یه کی که مدا بتوانیت متعانه به خۆبووت زیاد بکه یت.

یه که م / نه و راستیا نه بزانه که تایبه تن به ترسی ووتارییژی

پاستی یه که م:

هه ر به ته نها تۆنیت له قسه کردن ده ترسیت. توژی نه وه کان نه وه یان ده رخستووه که ۸۰ بق ۹۰ له سه دی نه و که سانه ی به شداری خولی

ووتاریزیان کردوه، له سهره تاي خوله که دا به دست په شوکان و ترسی
قسه کردنه وه نالاندوویانه. به پروای من پیژده که له ناو گه جاندا زیاتره،
نزیکه ی ۱۰۰٪.

پاستی ژماره دوو:

برپکی دیاریکراو له په شوکان و ترس له سهره تادا شتیکی به سووده!
نه وه شیوازیکی سروشتیه له ناخماندا بوونی هیه و بۇ شته
نااساییه کان ناماده مان دهکات. بویه کاتیځ هست دهکیت دلت خیراتر
لیده دات و هه ناسه دانت زیاتر ده بیت، هیچ نیگران مه به. جه ست، که
همو کاتیځ ناگاداری پالنه ره دهره کییه کانه، خوی ناماده دهکات بۇ
نه وه ی بجیته ناو نه و کاره وه. نه گهر نه و ناماده کارییه دهره و نییانه له
سنوری خویدا بیت، ده توانیت خیراتر بیر بکه یته وه، پاراوتر قسه بکه یته،
هه ره ها به شیوه یه کی گشتی گوړ و تینیکی زیاترت ده بیت به راورد به
کاته نااساییه کان.

پاستی ژماره سی:

تدربیه ی ووتارییژه سهرکه و تووه کان له وه دلنیا یان کردوه ته وه که
نه وانیش هیچ کاتیځ نه یان توانیوه به ته واری شله ژاوی له ناخی خویان
دهریکه ن. همو کاتیځ پیش قسه کردن شله ژاویان بۇ دروست بووه،
په نگه نه و شله ژاوییه تا وتنی چهند رسته یه کی سهره تاش هه
به رده و امبیت. نه مهش هؤکاره کی نه وه یه ده یانه ویت وه نه سپی
پیشپکی بن، نه ک وه نه سپی دابه ست و مالی پالی لی بده نه وه و هیچ
هیز و گوړوتینیکیان نه بیت. نه و قسه که و ووتارییژانه ی که ده لین

هه‌موو کاتێک وه‌ک ماستی مه‌یو واین و هیچ کێشه‌مان نییه له‌کاتی قسه‌کردندا، هه‌ر هێنده‌ی توێژی ماستیش به‌هێزن و هێنده‌ی سه‌تێک ماستیش ئیله‌لم به‌خه‌لکی ده‌به‌خشن. به‌لام ئه‌وانه‌ی هه‌ست به‌که‌مێک په‌شۆکان ده‌که‌ن، ئه‌وانه‌ن وه‌ک ئه‌سپی پێشبرکی به‌رده‌وام له‌هه‌له‌په و به‌رده‌وپێشچووندا.

پاستی ژماره چوار:

هۆکاری سه‌ره‌کی ئه‌وترسه‌ی له‌ قسه‌کردن هه‌ته ئه‌وه‌یه که پێشتر قسه‌ت بۆ خه‌لک نه‌کردوه. پرۆفیسۆر پۆبنسن له‌ کتێبه‌که‌یدا ده‌لێت: “ترس نه‌وه‌یه‌کی زۆله له‌ نه‌زانی و گومانه‌وه له‌دایک ده‌بێت.” به‌نیسه‌ت زۆربه‌ی خه‌لکه‌وه، ووتاریێژی بابه‌تیکی فه‌رامۆشکراوه، له‌به‌ر ئه‌وه‌یه ده‌بینیت کابرا پڕه له‌ ترس و نیگه‌رانی. به‌نیسه‌ت ئه‌و که‌سانه‌ی سه‌ره‌تایانه، ئه‌م پڕۆسه‌ پڕه له‌ زنجیره‌یه‌ک بارودۆخی ئالۆز، زۆر ئالۆزتر له‌ فیژیوونی یاری تیئس یاخود شۆفیژی. بۆ ئه‌وه‌ی ئه‌و بارودۆخه ئالۆزه ساده و ناسان بکه‌یت، ته‌نها شتیێک ئه‌نجام ده‌هێنێ، پراهیان، پراهیان، پراهیان. ئه‌وکات تۆش وه‌ک ئه‌و هه‌زاران که‌سه‌ی دیکه تی‌ده‌گه‌یت که، ووتاریێژی ده‌کریت شتیێکی چێژبه‌خش بێت وه‌ک له‌وه‌ی شتیێکی ناپه‌خته و ئه‌سته‌م بێت، ئه‌مه‌ش دوا‌ی ئه‌وه‌ دێت که له‌ ووتاردان و قسه‌کردندا ئه‌زموونیکی سه‌رکه‌وتووت هه‌بێت.

له‌وکاته‌ی به‌سه‌ره‌اتی ده‌روناسی به‌ناوبانگ ئه‌لبیرت ئیدوارد وینگام خوێندوه‌ته‌وه که باس له‌ چۆنییه‌تی زالبوونی به‌سه‌ر ترسه‌که‌یدا ده‌کات، تا ئێستاش وه‌ک هاندهریکی گه‌وره و ئیله‌امبه‌خش ته‌ماشای ده‌که‌م.

بۆمان ده گپیتته وه که کاتی خۆی چهنده تۆقیبوو له وهی له قوتابخانه دا ههستیت و راپۆرتیک پيشکesh بکات.

به م جۆره خۆی ده گپیتته وه: “کاتیک پۆژی راپۆرته که نزیک بووه وه، نه خۆش که وتم. هه رکاتیکیش بیرم لیده کرده وه، ده ماره کانی سه رم پرده بوون له خوی و پرومتم سور هه لده گه را و ئه وه نده ئازارم هه بوو که ده چوومه دهره وه بۆ پشستی قوتابخانه که و پرومتم ده نا به دیواره که وه بۆ ئه وهی فیئکی بکه مه وه. له زانکۆش هه ر به و شیوه یه بووم.

“جاریکیان به وردی سه ره تای راپۆرته که م له به رکرد، ‘ئاده م و جیفه رسن ئیتر...’ کاتیک پروم له ئاماده بووان کرد، سه رم گپژی ده خوارد، به باشی نه مه زانی له کویدام. توانیم به هه ر حالیک بیت یه که م پسته بلیم: ئاده م و جیفه رسن کۆچی دوا بیان کرد. یه ک وشه ی دیکه م بۆ نه وترا، بۆیه خۆم چه مانده وه ... ئه نجا به پیزه وه له ناوچه رگه ی چه پله ریزاندا چوومه وه شوینی خۆم. سه رۆک به ش هه ستایه سه ر پی و به رابه واردنی که وه وه ک توانج وتی، ‘ئافه رم ئیدوارد، سه رسام بووین به بیستنی ئه وه وه له ناخۆشه، به لام ئه و په پی هه ولی خۆمان ده ده یین بتوانین به رگه ی ئه و بارودۆخه سه خت بگرین. به راستی کاریگر بوو.’ ئیتر مردن چیه ! ئه و کاته ی قاقای پیکه نین شوینه که ی داگیر کردبوو، مردن خۆشترین شت بوو دهستم بکه وتایه. چهنده پۆژیک دوا ی ئه وه ش هه ر نه خۆش بووم، له و کاته دا ئه وهی له دنیا دا ئه وهی بیرم لی نه کرد بیتته وه ئه وه بووه بېم به ووتاری بیژ.

سالی ک دوا ی ئه وهی زانکۆی به جیه یشت، ئه لبیرت ویکام له دینفه ر - ویلایه تی کۆلۆرادۆ بوو. که مپینی هه لبژاردنه کانی سالی ۱۸۹۶ پۆژ به پۆژ

لەسەر دراۋى ئەۋكات كە زىو بوو، توندتر دەبوو. شاينى باسە ئەۋ
كىشە يە لە ئەمريكادا بە شىۋە يەك بەرچاۋ تەشەنەى سەندبوو. كۆنگرىس
بېيىرى دا دراۋى زىۋى لەۋ ولاتەدا ھەلۋە شىننەتەۋە و چىتر مامەلەى پىۋە
نەكرىت. كۆمەلنىكى زۆر دژايەتپان دەكرد و جولانەۋە يەكپان بۇ
بەرگىرىكىردن لەۋ بابەتە دامەزاند. ئەۋەبوو پۇژىكىيان ئەلبىرت ويگام
نامىلكە يەككى خويندەۋە باسى ئەۋ كىشە يەى دەكرد و پىشنىارى دراۋى
زىۋى دەكرد لانەبىرت. ئەمىش لەسەر ئەۋ بابەتە و بەلننە درۋىنەكانى
سەرۋك و دارودەستەكەى زۆر تووپرەبوو. تاۋاى لىھات كاترۇمىرەكەى
دەستى فروشت بۇ ئەۋەى بگەرپتەۋە نىشتىمانى خۇى — ھىندستان.
جارتىكىيان لەۋىۋىۋىستى لەسەر بابەتەى “دراۋى سەلامەت” قىسە بكات.
زۆرىەى ھاۋپى كۆنەكانى قوتابخانەى لەۋىۋىۋى بوون. خۇى دەگىرپتەۋە و
دەلەت: “كاتىك دەستم پىكرد، بابەتەى ئادەم و جىفەرسن كە لە زانكۆ
پىشكەشم كرد، ھاتەۋە بىرم و زۆر كارى تىكردم. تغم بۇ قووت نەدەدرا و
زمانم تىكەلى دەكرد، بەلام ھەرچۇنىك بىت منىش و گوىگرىش بەرگەمان
گرت و توانىم پىشەكپىەك بلېم. ئەۋ تۆزە قىسەكردنە بوو بە ھاندەرەك
بۇم، ئەۋەندەى بىرم بىت بۇ ماۋەى پانزە خولەك لە قىسەكردن بەردەۋام
بووم. ئەۋەى زۆر سەرسامى كردم ئەۋەبوو كە دواتر بۇم دەرگەۋت يەك
كاترۇمىر نىۋ قىسەم كىردەۋە!

“ئەۋەبوو لە چەند سالى دواتردا، يەككىكبووم لەۋكەسانەى كە ۋەك
ۋوتارىيۇژىكى سەرگەۋتوۋ دەرگەۋتم، شىتلىكى زۆر سەرسوپھىنەر بوو
بەپاستى. ھەر لە سەرەتاۋە تىگەشتم وىليام جەيمس مەبەستى چىپوۋ
لەۋەى دەيگوت راماتن بە سەرگەۋتم.”

به لې، نه لېږت ئېدوارد ګه شته پوه نه وېرېوې: په کيک له دلتيا ترين و
کاريګه رترين رېښه پوهنه سهرکه وتن به سهر نه و ترسه کوشنده ي له
قسه کېدندا هته نه وېه که نه زمونږي سهرکه وتنو تو مار بکېت و به
سهرکه وتن رابېت.

پيوسته به لاته وه ناسايي بېت کاتيک قسه بې خه لکي ده کېت، وه
شتيکي سروشتي هه نديک ترست بې دروست ده بېت، هره ها پيوسته
پشت به و شله ژان و ترسه که مه بېستيت بې نه وې يارمه تيد هرت بېت
به شپوه په کي باشترو ته کانت پيشکه ش بکېت، به لام ناګا دار به ده بېت
ترستيکي که م و سنورداري بېت.

نه ګر هاتو نه و ترسه ي سهره تا بېت دروست ده بېت زياد له سنوري
خوي تپه پي کرد و کاريګه ي قسه کانتی که مکړده وه: به جورک
بېرکړنه وه کانت قوفلېن، زمان پاراويت که مېته وه، خوت بې کونترول
نه کړيت، پوهه و ليوم کانت بله رزن، هره ها ماسولکه کانت کرښ،
پيوست ناکات ناوميد بېت. بې نه وانه ي سهره تايانه نه و نيشانانه
شتيکي نامونين. نه ګر هه ولي بې بدهيت، له ماوه په کي که مدا تيد ه کېت
نه و ترسه ي سهره تا بېت دروست ده بېت، به جورک که م ده بېته وه تا
ده ګاته خاليک سوډي لي بېنيت.

دوه م/ به شپوه په کي دروست خوت ناماده بکه

چند ساليک له مه وېر قسه کې سهره کي رېښه پوهنه نيويورک روتري
کاريه ده ستيکي ديارى حکومت بوو. نيمه ش زور تامه زړو بووين ګويمان
ليبيت باسي کار و چالاکي رېښه پوهنه ګه يان بکات.

زۆر بە ئاشكرا پىيەۋە ديار بوو كە ئامادەكارى بۇ قسەكانى نەكردىبوو.
سەرەتا ھەۋلى دا لەخۆيەۋە و بەدلى خۆى قسە بكات. ئەۋەبوو
نەيتوانى، بۆيە ھەندىك تىيىنى لە گىرفانىدا دەرھىنا، بەلام زۆر بە پوۋنى
دياربوو ئەۋ تىيىنىيانەى بەدەستىيەۋە بوون لە پىكخستندا لە
ئۆتۆمبىلىكى گەرە دەچوو كە پىيىت لە ئاسنە شكاو. ھەندىك بەۋ
تىيىنىيانەۋە خۆى سەرقال كىرد و كەمىك قسەى كىرد، بەلام تا دەھات
شەرمەزارتر دەبوو، تا ۋاي لىھات تەۋاۋ شىپىزە بوو. سات بە سات داماوتر
و شەلەزاوتر دەبوو، بەلام بەردەۋام بوو لە قسەكردن، زوو زوو داۋاي
لىبوردنى دەكرد، بەردەۋام ھەۋلى دەدات ھەندىك شت لەۋ تىيىنىيانە
دەربەھىت و پىكىيان بخات و قسەيەكى پوۋخت بكات، لەگەل ئەۋەشدا
جار جار پەرداخىك ئاۋى دەبرد بۇ لىۋە وشكەكانى. دىمەنىكى خەماۋى
بوو كە ئاۋا ترس تەۋاۋ دايگرتىبوو، ھەموۋى تەنھا بەھۆى ئەۋەبوو بەباشى
خۆى ئامادە نەكردىبوو. لەكۆتايىدا چارى نەما دانىشت، زەلىلترىن
وتارىيۇ بوو تا ئىستا بىيىيىتم. جانجاك پۇسۇ وتەنى قسەكانى ۋەك
نامەى خۇشەۋىستى ۋابوو: بەشىۋەيەك دەستى پىكرد خۇشى
نەيدەزانى دەيەۋىت چى بلەت، كاتىكىش تەۋاۋ بوو نەيزانى چى گوت.
لە سالى ۱۹۱۲ ھەۋە، ئەركى من ئەۋەبوو سالاۋە سەرپەرشتى و
ھەلسەنگاندن بۇ زياتر لە ۵ ھەزار وتار بگەم. لەناۋ ھەموو ئەۋانەدا كە
من سەرپەرشتىم كىردون، يەككىيان لە ھەموۋيان ديارتر بوو، ۋەك شاخى
نەھەرىست بەسەر ھەموو ئەۋانى دىكدا بەرز بوۋبوۋيەۋە. ھەر بۆيە دەلەيم:
تەنھا ئەۋ قسەكەرانەى خۇيان ئامادە كىردىبوو شايسىتەى
متمانە بەخۇبوۋون. چۇن دەكرىت كەسىك قەلەى ترس پىروخىنىت نەگەر

بیتو بە چەکیکی لاوازه وه یان بەبی گولله بچیتە مەیدانی جەنگ؟ هەر
وهك لینکن دەلیت: “بە برۆای من هیچ کات نەبووه بەبی خۆئاماده کردن
قسەم کردبیت و شەرمەزار و خەجالت نەبووبیتم.”
ئەگەر دەتەویت بپاوبەخۆبوونت زیاد بکەیت، بۆچی شتیك ناکەیت کە
دنیای و ئاساییشت پێ دەبەخشیت؟ وهك دەوتریت: “خۆشەویستی
پاستەقینە ترس دوور دەخاتەوه.” کەواتە خۆئاماده کردنی تەواوەتیش
ترس دوور دەخاتەوه. دانیال وییستەر دەلیت، کاتیك لە بەرچاوی
ئاماده بوواندا دەر دەکەوم و خۆم نیوه ئاماده کردووه، وادەزانم نیوهی
جلەکانیشم لە بەردایه.

ھەرگىز بابە تەكان وشە بە وشە لەبەر مەكە

ئايا مەبەست لە “خۇئامادە كىردى تەواۋەتى” ئەۋەپە كە قىسە كانت لەبەر بىكەيت؟ بۇ ۋەلامى ئەم پىرسىيارە ۋەك ھەۋرە بروسكە يەك دەللىم “نەخىر” نۆرىيى ۋوتارىيىزەكان كاتىك ھەۋلدەدەن خۇيان لەۋ حالەتە بپارىزن لەبەردەم ئامادە بوۋاندا بى قىسە نەبن و پەكيان نەكەۋىت، نۆر بەخىرايى و بەسەر سەردا دەكەۋنە ناۋ تەلەكەۋە - بابە تەكەيان وشە بە وشە لەبەردەكەن. كاتىك قىسەكەر خووبەۋ پەفتارەۋە دەگىرت و شتەكان لەبەر دەكات، دەبىنىت گاتىكى نۆر بەفېرۇ دەدات لە خۇئامادە كىردىندا، لەكاتى قىسە كىردىنىشدا بەھىچ جۆرىك كارىگەر دەرناكەۋىت.

كاتىك ھانس قۇن كالتىنپۇرن، پىشكەشكاي ھەۋالەكانى ئەمىرىكا، لە زانكوى ھارقارد خویندكار بوو، بەشدارى پىشېرېكىيەكى كىرد كە تايىبەت بوو بە شىۋانى قىسە كىردىن. كورتە چىرۆكىكى بەناۋى “پاشا بەپىزەكە” ھەلبىزارد. وشە بە وشە ئەۋ چىرۆكەكى لەبەركىرد و سەدان جارى دووبارەكى كىردەۋە. پۇژى پىشېرېكىكە ھات و ناۋنىشانەكەكى گىوت: “پاشا بەپىزەكە.” دىۋى ئەۋە مېشكى ھىچى تىدا نەما. نەك ھىچى تىدا نەما، بەلكىۋ لە قىسە كەۋت، نۆر ترسا. بەناچارى بە مېشكى خۇى دەستىكىرد بە گىرپانەۋەكى چىرۆكەكە. ئەۋە بوو بوو نۆر سەركەۋتوۋ بوو، لەلايەن دادۋەرانەۋە خەلاتى يەكەمى پىدرا. لەۋ پۇژە بەدۋاۋە، ھانس قۇن ھىچ كاتىك قىسەكى نەدەخویندەۋە يان لەبەرى نەدەكەرد. ھەر ئەۋەش بوو بە

نهیننی سهرکه وتنی له پیشه ی پیشکه شکاریدا. هه موو کاتیك چه ند
تیبینییه کی که می ده نووسی و خوی قسه ی بۆ گو یگرانی ده کرد.

ئو که سه ی قسه کانی ده نویسته وه و له بهریان ده کات کات و وزه ی خوی
به فیرو ده دات و کاره سات بۆ خوی ده خولقی نییت. ئیمه به دریژایی ژیا نمان
خۆمان به شیوه یه کی سروشتی قسه مان کردوه، بیرمان له وشه کان
نه کردوه ته وه، بیرمان له بۆچوونه کانمان کردوه ته وه. ئه گه ر بۆچوونه و
بیرکردنه وه کانمان پوونین، به شیوه یه کی سروشتی و لانیادی
وشه کانیشمان وه که هه ناسه داان به لیشاو دینه ده ره وه.

ته نانه ت وینستۆن چه رچلش به شیوه یه کی ناره حه ت ئو باب ته فیروبوو.
وینستۆن چه رچل به گه نجی قسه کانی ده نویسییه وه و له بهری ده کردن،
ئوه بوو پوژیکیان له بهرده م په رله مانتارانی به ریتانیادا قسه ی ده کرد،
له پروه ستا و هیچی بۆ نه هات. میشکی ته واو قوفل بوو. زۆر
ته ریقبوویه وه، شه رمه زار و زه لیل بووبوو! چه ند جار یك کۆتا پرسته ی
قسه کانی دووباره کرده وه. هه م دیسان هیچی بۆ نه هات و سوور هه لگه را،
ناچار دانیشت. له و پۆژه به دواوه، چه رچل هیج قسه یه کی بۆ خه لک نه کرد
که له بهری کردبیت.

ئه گه ر وشه به وشه قسه کانمان له بهر بکهین، په نگه له کاتی
پیشکه شکردن و بینینی ناماده بوواندا هه مووی له بیر بکهین. په نگه وه که
نامیریك قسه کانمان بکهین. بۆچی؟ له بهر ئه وه ی ئه و قسانه له دله وه
نایه ن، به لکوو له میشکمانه وه دین.

کاتیك به ته نها له گه ل که سیکا قسه ده کهین، هه میشه بیر له وشه
ده کهینه وه که ده مانه ویت بیلین، بۆیه ده ستبه جی قسه ده کهین و بیر

له وشه ناکه ینه وه. به درې ژایی ژيانمان هر و امان کردوه، شیتېر بڼچی
نیستا ه ول بده دین بیگورین؟ نه گهر قسه کانمان بنووسین و له بهریان
بکهین، په ننگه هه مان دهردی فانس بوشنیل تووشی نیمه ش بیت.
فانس بوشنیل دهرچووی به شی هونه ر بوو له پاریس، دواتر بوو به
جیگری سررؤکی په کیڅ له گه وره ترین کومپانیاکانی دهسته بهری
کومه لایه تی له جیهاندا. چهند سالتیک پیش نیستا داوای لیکرا قسه بڼ دوو
هه زار نوینه ری کومپانیا جیا جیاکانی هه موو نه مریکا بکات. له وکاته دا
ته نها دوو سال بوو چووبووه ناو پیشه که یه وه، به لام زور سرکه وترو
بوو، بویه هه لیان بژارد ووتاریکی ۲۵ خوله کی پیشکه ش بکات.
فانس به و کاره دلخوش بوو. پیی و ابوو پله وپایه ی به رز ده بیته وه، به لام
به داخه وه قسه کانن نووسی و له بهری کرد. ۴۰ جار له به رده م ناوینه دا
دووباره ی کرده وه، هه موو شتیکی وه ک ناوی خوی له به رگر دبوو: پیی
و ابوو هه موو وشه و دهسته واژه یه ک و هه موو جووله کانن ته واون.
به لام کاتیک هه ستایه سر پی بڼ نه وه ی قسه کانن بکات، زور ترسا
وتی، “له م کڼوونه وه دا ده مه ویت...” میشکی قوفل بوو. له په شوکاویدا
دوو هه نگا و گه رایه وه دواوه و جاریکی دیکه دهستی پیکرده وه. هه م
دیسان میشکی قوفل بوو. سی جار چووه دواوه و هه م دهستی
پیکرده وه. نه و دوانگه ی قسه ی تیدا ده کرد که میڅ به رز بوو، له
پشتیشیه وه چول بوو، هیچ شتیڅ وه ک به ربه ست دانه ترا بوو. بویه
چواره م جار که چووه دواوه بڼ نه وه ی سرله نوی دهست پی بکاته وه،
له دوانگه که وه که و ته خواره وه و دیارنه ما. ناماده بووان کردیان به
هاتوهاوار و پیکه نین. پیاویکی لیبوو نه وه نده پیکه نی له کورسییه که ی

که وته خواره وه و له و ناوهدا به دهم پیکه نینه وه ده تلایه وه. هه رگیز نه له وه و پیش نه له وه و پاش، له میژووی نه و کومپانیا دا دیمه نی له و شیوه پیکه نیناوی نه بینرابوو. نه وه ی زور به زمه که ی خوشتر کرد نه وه بوو که ناماده بووان وایان زانی نه وه ته نها نواندنیکه ! نه دنامه به ته مه نه کانی نه و کومپانیان تا ئیستاش باس له و دیمه نه ده کن.

نه ی قسه که ره که چی، فانس بوشنیل؟ بوشنیل خوی به منی گووت که نه وه ناخوشتترین پروداو بوو له ژیانیدا. نه وه نده هه سستی به ئابرووچوون کرد که نامه ی ده ستله کارکیشانه وه ی خوی نووسی.

به رپرسانی فانس رازی نه بوون به و داوایه، فانس بوشنیلان قایل کرد نامه ی ده ستله کارکیشانه وه ی پارچه پارچه بکات. متمانه یان بو گتپرایه وه و برپای به خوی بو دروست بوو: له دوی سالتک، فانس بوشنیل بوو به یه کی که له کاریگرترین قسه که ر و ووتاری بیژنه کانی دامه زراوه که ی خوی، به لام هیچ کات قسه ی له به ر نه کرده وه. با ئیمه ش له و نه زمونه وه په ند وه ربگرین.

نه و ووتاری بیژانه ی قسه کانیان له به ر کردووه و دواتر وازیان له و پښکا هه له یه هیناوه، ئیستا که سانیک کی سه رکه وتوو، کاریگر، و چالاکن. راسته کاتیک واز له و شیوازی قسه کردنه ده هیئیت و شته کان له به ر ناکه یت، په نگه هه ندیک له مه به ست و خالی گرنگی قسه کانت له بیر بچیته وه، به لام لانی که م مرقفیت و وه ک پوښوت قسه نه اکه یت.

جاریکیان نه یب لینکن وتی، "حه زم له وه نییه گویم له ووتاری وشک و مردوو بیت. کاتیک گوئی له که سی که ده گرم ووتار ده دات، حه ز ده که م به شیوه یه ک بیبینم وه ک نه وه ی شه پ له گه ل پوره هه نگدا ده کات." لینکن

ده یگوت چه زده کم قسه کړ نه و په پی چالاک و پر جوش و خرؤش بیت
بویه باش نه وه بزانه که که سیك وشه کانی له بهر کړد بیت ناتوانیت
به شپږمه پکې په فتار بکات وک نه و دی له گه ل پوره هه نگدا شه پ دکات.

پېشوه خت بیرۆکه کانت کؤ بکه ره وه و پښکیان بخه

ئهی که واته کام پښکایه بۇ خوئاماده کړدن گونجاوه؟ نه م پښکایه: به
ژیانی خوئدا بچوره وه بزانه نه زمونیکی گرنگ نادؤزیته وه که شتیکی
فیژکربیت، هره ها نه و بیرۆکه و بیرکړنه وه، و بیروپایانه کؤ بکه ره وه
که له و نه زمونه وه هلقولون و به ده ست هیناون. ئاماده کاری
راسته قینه واته به دوا دچوون و کؤکړنه وه ی زانیاریه کی زور له سر
بابه ته کت. هر وک چارلس براون چهند سالتیک له مه وپیش له
سیمیناریکدا له زانکوی یهیل وتی، “نه وند زانیاری له سر
ناونیشان کت کؤ بکه ره وه، تا وای لیڈیت ساده و ناسان ده بیته وه
به لاته وه و کؤنترؤلی ده کت... دواتر هه مو نه و بیرۆکانه بکه به
نووسین، ته نها به چند وشه یه کی کم، هر نه وند دی ببه ته کت بیر
بخاته وه له سر په په ی کؤن بیاننوسه وه — نه جا کاتیک ویستت
بابه ته کانت ریز بکه یت، به ناسانی ده توانیت نه و کورت ته تیپینیانه پښک
بخه یته وه و بابته کت ئاماده بکه یت.” نه م پلانه زور قورس نییه، وایه؟
نه خیر قورس نییه. ته نها پیویستی به ویه هندی و ردبیته وه و بیر له
بابه تیکی دیاریکراو بکه یته وه.

لەگەل ھاورپىكانتدا پايئان لەسەر قىسەكانت بگە

ئايا دەبىت دواي ئەۋەى قىسەكانت پىڭخست، ئەنجا پايئانيان لەسەر بگەيت؟ پىڭومان بەلى. پىڭايەكى ھەيە زۆر ئاسان و كارىگەرە. ئەۋ بىرۆكانە بەكار بەيئە كە بۇ قىسەكردىن لەگەل ھاورپىكانت ھەلتىزاردوون. كاتىك لەگەل ھاورپىيەكتدا دانىشتوويت لەبرى ئەۋەى خۆت مشەوش بگەيت و لە ھەموو بابەتلىكدا قىسە بگەيت، لەسەر مېزەكە خۆت لار بگەرەۋە و شتىكى لەم شىۋەيە بلى: “دەزانى، جۆن، پۆتتىكىيان پووداۋىكى سەيرم بەسەر ھات. پىم خۆشە بۆت باس بگەم.” دەكرىت جۆى زۆر خۆشحاللىت بە گويگرتن. سەرنجى پەفتار و پەرچەكردارەكانى بدە. گوى بگرە نزانە ۋەلامى چىيە. پەنگە بۆچوون و بىرۆكەيەكى سەرنجپاكىشى ھەبىت كە زۆر بەنرخ بىت. ئەۋ نازانىت كە تۆ پايئان دەكەيت، بۆيە ھەر گرنگ نىيە بزانىت.

شالان نىفئس، مېژوونووسى بەناۋبانگ، ھەمان ئامۇزگارى بە نووسەران دەدات: “ھاورپىيەكت بگرە كە ھەزى لەۋ بابەتەيە و بەدووردىزى ئەۋەى فېرى بوويت بۆى باس بگە. بەۋ شىۋەيە كاتى گىرپانەۋەى بابەتەكە ھەندىك تىگەشتى تازەت بۆ دوست دەبىت كە پەنگە سەرەتا بىرت نەبووبىت، تىدەگەيت كام خالانە جىگەى مشتومپن و بەلاى بەرانبەرەكەتەۋە تىگەشتىيان ئالۆزە، ھەرۋەھا تىدەگەيت باشتىرەن شىۋاز بۆ گىرپانەۋەى بەسەرھاتەكەت كامەيە.”

سییه م/پیشوه خت میشت بۆ سه رکه وتن ئاماده بکه

له به شی یه که مدا ئه و پرسته یه بۆ ئه وه به کارهینرا تاوه کوو به رچاوپوونیت پیبدات سه بارهت به مه شق و راهینانه کانی تایبهت به وتاریژی، به لام ئیستا ئه و پرسته یه بۆ ئه وه یه به شیوه یه کی تایبهت تر و وردتر بجیته ناو بابته که وه و ئه رکی خۆت جیبه جی بکه یت. بۆ ته واوکردنی ئه و ئه رکه ش سی ریکا هه ن:

خۆت نوقمی بابته که ت بکه

دوای ئه وه ی بابته که ت هه لبژارد و به پئی پلانیك ریکتخست، هه روه ما له گه ل هاورپکانیشتدا راهینانت له سه ر کرد، هیشتا ئاماده کاری ته واو نه بووه. ته واوی تواناکانت بخه گه ر بۆ ده رخستن و دۆزینه وه ی گرنگی بابته که ت. ده بیئت ئه و بیرکردنه وه و بپوایهت هه بیئت که به دریزایی میژوو بووه ته ئیلهام به خشی هه موو که سایه تییه ناو داره کان – ئه ویش بپراوا بوونه به ئامانجه که ت. ئایا چۆن ئاگری بپرواکانت له په یامه که تدا گه ش ده که یته وه؟ به هۆی پوونکردنه وه ی بابته که ت قۆناغ به قۆناغ، ده رخستنی مانا قووله کانی، ئه نجا به پرسیارکردن له خۆت: ئایا ئاماده بووان به گوینگرتن له تۆ، چۆن ده توانن ببن به که سیکی باشترو جیاوازتر؟

بیر و هۆشت لای ئه وه سه نه رینیا نه لابه

که ده کرپت نیگه رانت بکه ن

به نمونه، بیر له وه بکه یته وه هه لای پیزمانی ده که یت یان بیر له وه بکه یته وه له پله نیوه ی قسه کانتدا ته واپیت و قسه ت پی نه مینیت،

ئەمانە بىر كىرگەنەۋەيكى نەرىنەن كە دەكرىت پىش ئەۋەى دەستپى
بەكەيت، ساردت بەكەنەۋە و مەمانەت بە خۆت نەبىت. بۇيە زۆر گىرگە
پىش ئەۋەى دەست بە قىسەردىن بەكەيت، سەرنجەت لاي خۆت نەبىت.
سەرنجەت بە سەرنەۋەشتانەى كە قىسەگەر و ووتارىيۇزەكانى دىكە
دەيلىن، لە دەۋە گويىان بۇ پابگرە، ئەۋكات لە گىرۋى و ئالۋىيە
دەروونىيەكان پىزگارت دەبىت.

ھانى خۆت بەدە

ھەموو قىسەگەرەك نەگەر بىتو ئامانچىكى گىرگى نەبىت ژيانى خۆى بۇ
تەرخان كىرەبىت، چەند ساتىك ھەست بە گومان و پاراپى دەكات كە
ھەلىبۇزاردەۋە. لە خۆى دەپرسىت تۇ بلىى ئەۋبەتە گونجاۋ بىت، تۇ
بلىى ئامادەبوۋان بەدلىان بىت. فرىودەخوات و ۋاي لىدەت بەتەكەى
بگورەيت. لەۋكاتانەدا، كاتىك ھەستى نەرىنى خەرىكە بىۋابەخۇبۇون
لەۋادەبات، پىۋىستە ھانى خۆت بەدەيت و دەروونى خۆت بەھىز بەكەيت.
بەشىۋەيەكى پۇون و پەۋان بە خۆت بلىى كە بابەتەكەت زۆر گونجاۋە،
لەبەر ئەۋەى لە ئەزموونى ژيانى خۆتەۋە ھەلقۇلاۋە، لە بىر كىرگەنەۋەكانى
خۆتەۋە دەربارەى ژيان سەرجاۋەى گىرۋەۋە. بە خۆت بلىى تۇ لە ھەموو
ئامادەبوۋان كارامەترىت مادەم دەتوانىت قىسە بەكەيت، ئەنجا بە خۆت
بلىى: سۆيىندىت دەبىت باشتىن ھەۋلى خۆم بەدەم بۇ ئەۋەى پەيامەكەم
بەيەنم. تاقىكەردەۋە دەروونىيە نوپىيەكان كۆكن لەسەر ئەۋەى كە
ھاندانى خۇد يەككە لە بەھىزىتىن پالئەرەكانى قىرپۇون.

چوارہم / بہ پرواہ نہ گفتار بکہ

به‌ناوبانگترین دهر و تناس که ئەمریکا شانازی پێوه بکات پڕۆفیسۆر ویلیام جەیمسە. پڕۆفیسۆر ویلیام دەلێت: “وا دەر دەکەوێت پڕەفتارەکان شوێن هەستەکان بکەون، بەلام لەپراستیدا پڕەفتار و هەست پێکەوهن: بەرێکخستنی پڕەفتارەکان، دەتوانین بەشیوەیەکی ناپراستەوخۆ هەستەکانمان کۆنترۆڵ بکەین.

“که واته نه گەر ئاسووده نه بووین، تاکه پڻگا بۆ ئه وهی ئاسووده بینه وه
 ئه وهیه، که به ئاسووده یی ههستیه سه ر پئی و به شیوه یه ک په فتار و قسه
 بکهیت وه ک ئه وهی زۆر ئاسووده یه. نه گەر له و کاته دا ئه و په فتاره
 ئاسووده ی نه کردیت، هه یچ شتیکی دیکه ناتوانیت ئاسووده ت بکات.

“لەبەر ئەو، بۇ ئەو ھەست بە ئازايەتى بکەیت، بە جۆرک پەفتار بکە
وہک ئەو ھەست بە تەواوی ھەموو ویست و ئیرادە یەکتەو ھەولی
خۆت بدە، ئەو کات بوویری و ئازایەتی پاستە قینە شوینی ترسە کات
دە گریتەو.”

ئەو ئامۇزگار يېرى پروڧېسسور جەيمس بېكە بە ئەلقە يەك و بېكە گويىت،
 ھەممۇ كات بە شىئو يەك پەفتار بېكە وەك ئەو ەي خۆت كە سىيىكى ئازا و
 بوويرىت، بۇ ئەو ەي لەكاتى پووبە پووبوونە ەي ئامادە بوواندا بووير و
 ئازاتىرىت. بە لام دەبىت ئەو ەت لە ياد بىت ئەگەر ئامادە كارىت نە كرىبىت
 و بى بەرنامە ھاتىبىت بۇ قسە كرىن، ھەرچى ئواندىنى دونيا ھەيە ئەنجامى
 بدەيت سوودى نىيە، مەگەر لە ھەندى ھالەتدا ئەو یش زۆر كەم. لە بەر
 ئەو ە دەبىت خۆت ئامادە كرىبىت و بزانىت باس لە چى دەكەيت، ئەنجا
 بەگورجوگولى ھەنگا و بىنى و ھەناسە يەكى قول ھەلمۇرە و بىرۇرە

مەيدانەۋە . باشتىر وايە ۳۰ چىركە پېش ئەۋەى پۈۋەپۈۋى ئامادەبۈۋان
بىتەۋە ، ھەناسە يەكى قول ھەلمىزىت ، چۈنكە ئۆكسىجىنى زىاتىرات لى
دەكەت بەھىزىر و بوۋىزىر بىت . يەكك لە ھۈنەرمەندە گەۋرەكان
ھەموۋكات دەيگۈت : كاتىك ھەناسەت زۆرە بەجۆرىك كە بتوانىت
ماۋە يەكى زۆر پايىگىرىت ، ئەۋكات نىگەرانى لەخۈيەۋە نامىنىت . بەلى ،
كاتىك قىسە دەكەيت تەۋاۋ خۆت بەرزى بىكەرەۋە و پاستەۋخۇ تەماشى
چاۋى ئامادەبۈۋان بىكە ، ئەنجا ئەۋەندە بە متمانەۋە قىسە بىكە ۋەك
ئەۋەى ھەموۋان پارەى تۆقەرزىن . بەشىۋە يەك خەيال بىكە ھەموۋيان
قەرزى تۆن و ھاتۈن داۋات لى بىكەن ماۋەى قەرزەكەيان بۇ درىژ
بىكەيتەۋە . دىنيا بە سوۋدى زۆر لەۋ جۆرە بىر كىردنەۋە يە ۋەردىگىرىت و
كارىگەرىيەكى زۆر باشى دەبىت .

پەنگە بەلاتەۋە سەيرىت و بە خۆت بلىت چۆن بىرۋا بىكەم ئەۋ
فەلسەفە يە پاستە . چۆن بتوانم بەۋ شىۋە يە خۆم موسەيتەر بىكەم . دەى
كەۋاتە قىسەى ئەۋ كابرە ئەمىركىيە بەھەند ۋەربىگرە كە ھەموۋكات
ھىماى ئازايەتى بوۋە . ئەۋ پىۋاۋە كاتى خۇى ترسئۆكتىن كەس بوۋ ،
بەھۋى مەشق و پەيئان كىردىن لەسەر بىرۋا بەخۇبۈن ، بوۋ بە يەكك لە
ئازاتىن كەسايەت يەكان : ھەمىشە لەكاتى قىسە كىردىن ئامادەبۈۋانى
دەۋرۈزاند ، كەسك بوۋ زۆر لىزان بوۋ لە كۆنترۆل كىردىن بەرانبەردا و
ھەموۋكات لەكاتى ۋوتار پېشكە شىكردىن دارىكى بەدەستەۋە بوۋ ، يەكك
لە قىسە بەناۋبانگەكانى ئەۋەبوۋ : بەھىمىنى قىسە بىكە بەلام با دارىكى
گەۋرەت پى بىت . ئەۋكەسەش سىۋدەر پۆزە قىلت بوۋ — سەۋكى
ۋىلايەتە يەكگرتۈۋەكانى ئەمىركا .

له ژياننامه کهیدا خۆی دان به وه دا ده نیت و ده لیت: “کاتی خۆی گه نجیکی گه مژه و که له رهق بووم. سه ره تا هم شه له ژاو و هم به گومان بووم له توانا کانی خۆم. بۆیه پتویست بوو نه ک ته نها له پووی جه سته ییه وه، به لکوو له پووی پۆحی و ده روونیشه وه به شیوه یه کی زۆر چوپر مه شق و راهینان بکه م.”

خۆشبه ختانه هه موو نه وه ی بۆ باس کردووین که به دریزایی ئه و چه ند ساله به ده سته ی هیناوه. به م شیوه یه نووسیویه تی: “کاتیگ گه نج بووم، بابه تیکم له یه کیک له کتیه کانی ماریات خوینده وه که هه موو کاتیگ سه رنجی پاده کیشام و سه رسام ده بووم پیی. له و به شه دا، کاپتنی کۆمه لیک جه نگاوه ری به ریتانی باسی نه وه ی بۆ پیاوه کانی ده کرد که چۆن پاله وانه کان چاونه ترس و نه به ز ده بن و له هیج شتیگ ناترسن. قسه کانی زۆر سه رنجی پاکیشام، به و شیوه یه هانی جه نگاوه ره کانی ده دا و ده یگوت: ‘هه موو که سیگ له سه ره تا دا بۆ ئه نجامدانی هه ر شتیگ ترسیکی هیه، به لام تا که رینگه ئه و که سه بتوانیت کۆنترۆلی خۆی بکات و به هیژ بیت نه وه یه، که به شیوه یه ک په فتار بکات وه ک نه وه ی هیج ترسی نییه. دوا ی نه وه ی بۆ ماوه یه ک به وشیه وه په فتاری کرد، ئه وکات نوانده که ی ده بیت به شتیکی پاستی. بۆیه کاتیگ ئه و که سه هه ست به ئازایه تی ناکات، وا خۆی پیشان بدات که سیکی چاونه ترسه، ئه وکات ده بیت به که سیکی ئازاو چاونه ترس.’

“ته مه ئه و تیۆره یه که من له سه ری پۆشتم. زۆر شت هه بوون له سه ره تا دا لییان ده ترسام، هه ر له ورچی که وره وه تا ده گات به ئه سپ و ته قه مه نی و چه ک، به لام به هۆی نه وه ی وا خۆم پیشان ده دا که ناترسم، ورده ورده

ترسم نه ما. زۆربه ی کهسانی دیکه ئه گهر بیانیه ویت ده توانن هه مان
ئه زموون دووباره بکه نه وه.

به هۆی زالبوون به سه ر ترسی قسه کردن بۆ خه لک، گۆرانکاری له هه موو
ئه و شتانه دا ده که یه که ئه نجامیان ده ده یه. ئه و که سانه ی به گوئی
سیۆده ر پۆزه قیلت ده که ن، تیده گه ن که سانیکی باشتن به راورد به
ده وریه ریان. تیده گه ن سه رکه وتنیان به سه ر ئه و ترسه دا له به رگی
خۆیان ده ری هیئاوه ن و گه یاندوونی به ژیانیکی باشت و ته واوتر.

فرۆشیاریک نویسیبووی: “دوای ئه وه ی چه ند جاریک له سه ر پێیه کانی خۆم
پاوه ستام و له به رده م پۆله که مدا قسه م کرد، ده مزانی له مه ویه دا ده توانم
له گه ل هه موو که سیکیدا مامه له بکه م و قایلی بکه م. به یانییه کیان چوومه
به رده م ده رگای ئوفیسی یه کیک له موشته رییه کانم که که سیکی زۆر
که له په ق بوو، به ئه سته م شتی ده کپی، پێش ئه وه ی بلی ‘نه خیر،’
نموونه ی به ره مه کانم له سه ر میزه که ی بلۆکرده وه، ئه وه بوو زۆرتین
شتی کپی.”

خانمیک که ژنی ماله وه بوو، به یه کیک له نوینه ره کانمی گووتبوو:
“نه مده وێرا دراوسێکانم بانگهێشتی ماله وه بکه م، ده تراسم قسه م پێ
نه بیته دوو ده مه ته قییان بۆ بکه م. دوای ئه وه ی چه ند خولیکم بینی و
له سه ر پێیه کانی خۆم وه ستام، ئه و سه رکێشییه م کرد و یه که م میوانداریم
پیکه خست، سوپاس بۆ خوا زۆر سه رکه وتوو بووم. هیچ کێشه م نه بوو له
قسه کردن و گه رمکردنی کۆپه که (مجلسه که).”

ئه م که سانه له وه تیگه یشتن زۆر ئاسان ده توانن به سه ر ترس و
نیگه رانییه کانه دا زالبن و که سانیکی سه رکه وتووین، ئه مه له کاتیکیدا پێشتر

پنگایه کی خیرا و ئاسان بۆ قسه کردن به شیوه یه کی کاریگەر

نۆر له وه ده ترسان شکست بهینن. بۆیه تۆش به هه مان شیوه له
داماتوودا تیده گهیت قسه کردن بۆ خه لکی و ووتارییژی ههستی
بهوابه خربوونت پی ده به خشن. توانای چاره سه رکردنی کیشه و
گیروگرفته کانی ژیا نت پیده به خشن. نه جا ده لئیت: ئا نه مه بوو من لی
ده ترسام؟

((به شی سییه م))

پښتانه کی خیرا و ناسان بق قسه کردن به شیوه یه کی کاریگر

من زور به ده گمهن له پوژدا ته ماشای ته له فزیون ده که من به لام هاورپییه کم داوای لیکردم ته ماشای به رنامه یه کی نیواران بکه م که تایه بهت بوو به ژنی ماله وه. به رنامه که ناستیکی زور به رزی هه بوو، هاورپیکه شم سووریوو له سر نه وهی ته ماشای بکه م، چونکه پیی وابوو نه و به شعی به رنامه که که ناماده بووان به شداری ده که ن سهرنجی من راده کیشتیت. له راستیدا وابوو سهرنجی پاکیشام. چهند جاریک سهریم کرد، زور سهرسام بووم به وهی پیشکه شکاره که زور سهرکه وتوو بوو له وهی ناماده بووان برپاکیشیت بق سهرسته یج (دوانگه) و قسه ی پیه ده کردن. نه وه زور سهرنجی پاکیشام. نه و که سانه ی به شداریان ده کرد دیاربوو قسه که ر و ووتاریژی کارامه نه بوون. به هیج شیوه یه که پاهینانیان له سر هونه ری گفتوگو کردن نه کردبوو. هندیکیان پیزمانیکی هه له و وشعی لاوازیشیان به کاردهینا، به لام زور سهریم بوو هه موویان حه زیان ده کرد به شدار بن. کاتی که قسه یان ده کرد، ترسیان له چاوی کامیراکان نه بوو، له گه له نه وه شدا سهرنجی ناماده بووانیان به لای خویاندا راده کیشتا.

باشه چوئن؟ له بهر نه وهی خوم ماوهی چهندين ساله نه و ته کنیکانه به کاردهینم که له و به رنامه دا به کارهینرا، وه لامه که ی باش ده زانم. نه و که سانه ی له و به رنامه دا بوون، که سانی ساده و ناسایی بوون، سهرنجی هه موو بینهرانی ولاتیان به لای خویاندا پاکیشا: باسی خویان ده کرد،

باسى ناخۇشترىن ساتەكانى خۇيان دەكرد، باسى خۇشترىن كاتەكانى
ژيانىان دەكرد، يان باسى ئەۋەيان دەكرد چۇن ھاۋسەرەكانىان
ناسىۋوۋ. ۋەك نوۋسىنى پاپۇرت بىريان لە پېشەكى و ناۋەپۇك و
دەرەنجام نەدەكردەۋە. گرنگىيان بە شىۋازى قسەكردن و پېكخستنى
پستەكانىان نەدەدا. كەچى ئامادەبوۋان دەستخۇشىيان لىدەكردن و
تەۋاۋ سەرنجيان لاي قسەكانىان بوۋ. سى ياسا ھەن تايەبتن بە پېنگايەكى
خېرا و ئاسان بۇ ئەۋەى فېرى قسەكردن بىت بۇ خەلك، بەنىسەت
منەۋە، ئەم بەرنامەيە بەلگەيەكى بەھىزە بۇ سەلماندى يەكەم ياسا
ئەۋ سى ياسايە. ئەمانەش سى ياسا بنچىنەيەكەن:

يەكەم/ باسى شتىك بىكە كە ئەزموۋنى خۇتە يان لەبارەيەۋە خۇيىندوۋتە
ئەۋ ژن و پىۋانەى بە بەسەرھاتەكانىان بەرنامەكەيان سەرنجراكىش
كردبوۋ، تەنھا باسى ئەزموۋنى خۇيان دەكرد. باسى شتىكىان دەكرد كە
دەيانزانى چىيە. بەيىنە پېش چاۋت ئەۋ بەرنامە چەند بېتام و ناخۇش
دەبوۋ، گەر ئەۋ كەسانە داۋايان لى بىكرايە پېناسەيەكى بىرى كۆمەنىزى
بىكەن، يان داۋايان لى بىكرايە باسى دامەزراۋە حكومىيەكانى ۋلات بىكەن.
بېگومان زۆر بېتام و بېزاركەر دەبوۋ. دەى لەگەل ئەۋەشدا ژمارەيەكى
زۆر قسەكەر و ۋوتارىيۇلە كۆر و كۆبۈۋنەۋەكاندا ھەمان ئەۋ ھەلەيە
دەكەن. ھەۋل دەدەن باس لە بابەتېك بىكەن كە زانىارىيان نىيە لەسەرى
ياخود زانىارىيان زۆر كەمە و كەمترىن گرنگىيان پىداۋە. بابەتېكى ۋەك
دىمۇكراسى، نىشتىمان پەرۋەرى، يان دانپەرۋەرى ھەلدەبۇيىن، ئەنجا
دۋاى چەند كاترۇمېرىك لە گەپانى چەۋپەر بەنار كىتېب و ۋتەى ناۋداراندا

بەپەلە و بەشپىزى ھەندىك بابەت دەھىنن، كە بەباشى لەبىريان نىيە يان كاتى خۇي لە زانكۇ خويىندوويانە، ئەنجا زۆر پەلەيانە ووتارەكەيان پىشكەش بىكەن، ووتارىك كە جگە لە درىژى و زۆرى ھىچ شىتېكى لەوانى دىكە جىاواز نىيە. ھەرگىز ئەو جۆرە ووتارىيژانە پۇژىك بەخەيالىاندا نەھاتوۋە كە دەكرىت گويگر ھەزى لە بابەتى راستى (واقىيى) بىت.

سالانىك بەر لە ئىستا، لە يەككىك لە خولەكانى دەيل كارىكى لە شىكاگو، خويىندكارىكى خولەكە بەم شىۋە يە دەستى پى كىرد: "ئازادى، يەكسانى، براپەتى. ئەمانە گەورەترىن چەمكىن لە ھەرھەنگى مۇقايەتىدا. بەبى ئازادى، ژيان مانايەكى نىيە. بەينە پىش چاوت چى جۆرە ژيانىكە گەر لە ھەموو لايەكەۋە ئازادىيەكانت زەود بىكرىن."

تەنھا تا ئەۋى گىوت، پرايىنەرەكەى بەشىۋە يەكى ژىرانە ۋەستاندى و پىرسىارى ئەۋەى لىكرىد بۇچى بىۋەى بەقسانە ھەيە كە ئىستا وتنى. پىرسىارى لىكرىد ئايا ھىچ بەلگەيەك يان ھىچ ئەزمونىكى كەسى پىيە كە پالپىشتى ئەۋەقسانەى بىكات؟ ئەۋەبوۋ بەسەرھاتىكى زۆر سەرنىچراكىشى گىراپەۋە.

كاتى خۇي لە سوپاي ھەرەنسا سەرباز بوۋ. باسى ئەۋەسوكايەتپىيەى بۇ دەكرىدىن كە لەلايە پىژىمى نازىيەكانەۋە بەسەر خۇي و خىزانەكەيدا ھات. بەزمانىكى پوۋن و بەۋردى باسى ئەۋەى بۇ كىردىن كە چۆن بە ترس و بەنەينى ژىاۋە، ئەنجا باسى ئەۋەى كىرد چۆن بە ترس و ناھەتپىيەكى زۆرەۋە لەدەستى پۇلىس ھەلھاتوۋە و خۇي گەياندوۋە بە ئەمىرىكا. لە كۇتايىدا وتى: "كاتىك ئەمىر ھاتم بۇ ئەم ئوتىلەى ناۋچەى مىشىگان، ئازاد بوۋم لەۋەى بەدلى خۇم بىم و بىۋەم. بەلاى پۇلىسىكدا تىپەپىم، ھەر

سەيرىشى نە كرىم. بەبى ئەۋەى داۋاى ناسنامەم لى بىكەن ھاتمە نىۋ ئەم
ئوتىلەۋە، كاتىكىش ئەم كۆيۈنەۋە يە تەۋاۋ دەبىت، ھەركۆم بوۋىت لەم
شىكاگۇدا دەتوانم بۆى بېۋم. بېۋام پى بىكەن ئازادى شاينى ئەۋە يە
شەپى بۇ بىكەن. "كاتىك تەۋاۋ بوۋ، ھەموو ئامادە بوۋان ھەستانە سەر
پى و دەستخۇشيان لى دە كرىد.

پىمان بلى ژيان چى فىرى تۇ كرىۋە

ئەۋ قسە كەر و ووتارىيژانەى كە باس لەۋ شتەنە دەكەن ژيان فىرى
كرىۋەن، بەردەۋام سەرنجى گۆگىرەكانيان بۆلاى خۇيان پادەكىشن. لە
ئەزمۈۋى خۆمەۋە ئەۋەم بۇ دەرەكەۋتۋە كە ووتارىيژان بەئاسانى ئەم
بۆچۈۋەنەيان پى قەبۋول ئاكرىت — خۇيان دەپارىژن لە بەكارھىنانى
ئەزمۈۋى تاكە كەسى خۇيان، ۋادەزانن شتىكى بى كەلكە يان پىيان ۋايە
زۆر سنوردارە. زياتر پىيان خۆشە باس لە بېرۆكە و چەمكە گشتىيەكان و
بىنەما ھەلسەفییەكان بىكەن، كە بەداخەۋە ئەۋ بابەتەنە ھەۋاكەى زۆر لە
ئاستى مرقى ئاساىى بەرزترە تا بتوانىت ھەناسەى تىدا بدات. ئەۋان
باسى سەردىپرەكانمان بۇ دەكەن و ئىمە برسىى ھەۋالەكانىن. ھىچ كەسىك
لە ئىمە رقى لەۋە نىيە گۆى بۇ سەردىپرەكان بگرىت، ئەگەر كەسىكى
كارامە و شارەزا پىشكەشى بىكات. مەبەستەكە ئەۋە يە: باسى ئەۋ شتە
بىكە كە ژيان فىرى كرىۋىت ئەۋكات منىش دەبمە گۆگىرەكى دلسۆزت.

دەگۋوترىت ئىمىرسن ھەمىشە ئامادە بوۋە گۆى لە ھەموو كەسىك
بگرىت، بەبى گۆيدان بە ئاستى كەسەكە، چۈنكە پىى ۋابوۋ لە ھەموو
كەسىكەۋە دەكرىت شتىك فىرىت. پەنگە من زياتر لە ھەركەسىكى

دىكە گويم لە ووتار و قىسەى گەنجان گرتىيىت، دەتوانم بلېم ھىچ كاتىك گويم لە ووتارىك نەبوو كە قىسەكەر باسى شتىكى ژيانى خۇى كوردىيىت و ناخۇش بوويىت.

بۇ زياتر بەرچاوپوونى: چەند سالىك لەمەوپىش، يەكك لە پامىنەرەكانمان خولىكى لەسەر ووتارىيىزى بۇ ئەفسەرانى بانكى نيويۇرك كردهو. بەشىۋەيەككى سىروشتى ئەو كەسانەى لەو خولەدا بوون داواكارىيان زۆر بوو لەسەر ئەوەى كاتيان كەمە و بواريان نىيە بەباشى خۇيان ئامادە بكن. ئەم كەسانە بەدرىژايى ژيانىان بىريان لە پاپوچوونەكانى خۇيان دەكردهو، پەرەيان بە بىروپاي خۇيان دەدا، شتەكانىان لە گوشەنىگاي خۇيانەو دەبىنى، بەو ئەزموونەو دەژيان كە بە گەنجى وەريان گرتبوو. ماوەى چل سال خەرىكى كۆكردنەوەى بابەت و سەرچاوەبوون بۇ بەھىزكردنى تواناي قىسەكردنىان.

پۆزىكى ھەينى پىاويكى بەرپىز بەناوى بەرپىز جاكسن كە كارمەندى بانكەكە بوو — كەمىك زوو ھاتبوو بۇ بانك. دەزانى چى كىرد؟ لە ئۆفيسەكەى چوو دەرهو و نوسخەيەك لە پۆژنامەى فۇرىس'ى ھىئا، بۇ خۇى دانىشت و بابەتىكى خويندەو بەناونىشانى، 'تۆتەنھا ۱۰ سالت ھەيە بۇ سەرکەوتن'.

ئەمەى تەنھا لەبەر ئەو نەكرد كە ھەزى لىيى بىت، بەلكو بۇ ئەو بوو بتوانىت ئەو كاتە پىر بكاتەو كە بۇ قىسەكردن پىيى درابوو. دواى كاتزمىرىك، ھەستايە سەر پىيى و ھەولى دا بەشىۋەيەككى سەرنجراكىش و قايلكەر لەسەر ناوہپۆكى ئەو بابەتە قىسە بكات.

دەزانىت دەرنە نجامەكەى چى بوو؟ ئەۋەى خويىندى بوۋىۋە بۆى ھەرس نەكرا، نەيتۋانى بەتەۋاۋى لە شتەكان تىيگات. ھىچ پەيامىك لە قىسەكانىدا بەدى نەدەكرا: ئەمەش بەتەۋاۋەتى لە شىۋانى پەفتار كىردىن و قىسە كىردىنىيەۋە ھەستى پى دەكرا. بەردەۋام دەيگوت نووسەر ۋە ھەى گوت، نووسەرى ئەمەى گوت.

دۋاى تەۋاۋىۋونى قىسەكانى، پايغەرەكەى وتى: “بەرپىز جاكسن، ئىمە بايەخ بە كەسىكى نادىار نادەين كە ئەۋ بابەتەى نووسىۋە، ئەۋ ئىستا لىرە نىيە. خۇ ناتۋانين بىيىنن، بەلام ئىمە تۆ دەيىنن، بايەخ بە خۇت و بىر كىردىنەۋەكانت دەدەين. پىمان بلى پاي خۇت چۆنە، نەك قىسەى كەسىكى دىكەمان بۇ باس بىكەيت. زىاتىر خۇت لەۋ بابەتەدا دەۋر بىيىنە. ئايا دەكرىت ھەفتەى داھاتۋوش ھەمان بابەت باس بىكەيت؟ جارىكى دىكە ئەۋ بابەتە بخويىنەۋە، لە خۇت بىرسە بزانە ھاپرايت لەگەل نووسەر يان ياخود نا. ئەگەر ھاپرايت، بە ئەزموونىكى خۇت ھۆكارى ھاپراۋونەكەت پوون بىكەرەۋە. ئەگەر ھاپرا نىت، پىمان بلى بۆ. با ئەم بابەتە بىيىتە خالى دەستپىك و قىسەى خۇت بىكەيت.”

بەرپىز جاكسن دووبارە بابەتەكەى خويىندەۋە و گەشتە ئەۋ بىروايەى كە بەھىچ شىۋەيەك لەگەل نووسەردا ھاپرا نىيە. بە پابىردۋى خۇيدا گەرا بۆ ئەۋەى نىۋونە بۆ پايەكانى خۇى بىيىننەۋە و بىسەلمىننيت بۆچۈنەكەى راستە. ھەفتەى دواتر ھاتەۋە و قىسەكانى بە شىۋەيەك پىشكەش كىرد كە پىروۋ لە بىروپاي خۇى، كۆمەلە بىروپايەك كە لەسەر بىنەماى پابىردۋ و ئەزموونى خۇى بۆى دىروست بوۋىۋو. لەبىرى بابەتتىكى دوۋىسارەى بەسەرچۈۋ، لە كۆگاكانى خۇيەۋە كۆمەلىك زانىارى و بىرۆكەى تۆدى بۆ

ناردين، کومه له زانیاریه کی به تام و بۇ. من هم بابته بۇ تۇ به جی
ده هیلم، خوت بریار بده کام قسانه زیاتر کاریگر بیان له سره گوینگر
دروست کرد.

له ناو نه زموونه کانتدا به دواى بابته دا بگه پى

جاریکیان داوا له هه نديک له راهینه ره کانمان کرا له سره په پرهیه ک
بنووسن: به پای نه وان گه وره ترين کيشه چى بووه له به رده م بوونیان به
ووتاریبىژ. کاتيک پارچه کاغه زه کان کرانه وه و ته ماشای وه لامه کان کرا،
دهرکوت که نه م کيشه یه، "فیرخوازه سره تاییه کان فیتر بکه یین له سره
بابه تیکی شیاو قسه بکه ن" زورترین جار له خوله کانددا پوویه پووی
راهینه ره کان بووه ته وه.

تایا بابته شیاو چیه؟ نه وکاته بابته که تپى ده وتریست شیاو بۇ
قسه کړدن که له گه لیدا ژیا بیست، خودی خوت نه زموونت کرد بیست،
بیرکړدنه وه و تیگه شتنی خوتی تیکه ل بکه ییت و بیکه ییت به هی خوت.
نه ی تایا چون بابته و ناو نیشان بدوزیته وه؟ زور ناسانه، به هوی چوونه
ناو یادگاریه کانتته وه و گه پان به دواى نه و لایه نه گرنگانه دا که کاریگرى
له سهرت هه بووه. سالانیک له مه و پیش، سه ر ژمیږیه کمان کرد و
به دوا د اچوونمان بۇ ناو نیشانه کان کرد بۇ نه وه ی بزانی کام بابته له
خوله کانماندا زورترین سهرنجی ناماده بوویان به لای خویدا پاکیشاوه.
بۇمان دهرکوت نه و ناو نیشانه ی که لای ناماده بووان زور په سهند
بوون، نه و بابته تانه بوون که نه زموونی قسه که ر خوی بوو، له وانه ش:

سالانى مىندالى و گەورە بوون. ھەمىشە ئۇ بابە تانەى باس لە خېزان،
يادگار يىپە كانى سەردە مى مىندالى، سەردە مى مەكتەب دەكەن، سەرنجى
گوڭگەر پادە كېتىش، لە بەر ئۇ ۋەى زۆر بە مان ھەز مان لە ۋەى بەزىن كە سانى
دىكە چۆن توۋشى بەر بەست بوونە تە ۋە و بە چى شىۋە يەك تۈانىۋىيەنە
سەركە وتوۋىن.

ھەركاتىك بۆت كرا، لە قىسە كاتتا باسى بابەت و نمونە كانى سەردە مى
مىندالىت بىكە. بە لام ئايا چۆن دەزانىت كە سانى دىكە ئۇ شتە يان پى
خۆشە كە بە مىندالى يان بە گەنجى بە سەرتدا ھاتوۋە؟ ئامازە يەك بۇ ئۇمە
ھەيە. ئەگەر لە يادگار يىپە كاتتا شىتە ھەبوۋ داۋى تىپە پىۋونى چەندىن
سال ھىشتا ھەر لە يادەت مابوۋ، ئۇ ۋە گەرتتىى ئۇ ۋەى ھەيە بە دلى گوڭگەر
دەپىت.

ئاستەنگە كانى رابردوۋ. ئۇم لايەنە خواستىكى زۆرى لە سەرە. بە ھۆى
گىرپانە ۋەى چىرۆكى خۆت و باسكردنى ئۇ ھەولانەى كە بۇ سەركە وتن و
تىپە پاندىنى ئاستەنگە كان داۋىتن، سەرنجى ھەموۋان بە لاي خۆتدا
پاكيشىت. بە نمونە: باس لە ۋە بىكە چۆن فلان ئىشت دەستكە وت. ئۇ
ھۆكارانە چى بوون بە ھۆيە ۋە ئىشت دەستكە وت؟ باسى كۆست و
بەر بەستە كانت، ھىواكانت، و سەركە وتنە كانت بىكە. باسكردنى زىانى
پاستە قىنەى خۆت باشتىن تەكنىكە بۇ پاكيشىنى سەرنجى گوڭگەر.

پىسپۇر يىپەكەت. داۋى چەندىن سال لە كار كىرىن لە يەك بوۋاردا، ئىشتا
پىسپۇر يىپەكەت. بۆيە ئەگەر لە سەربىنە ماى ئۇ زمونى خۆت باس لە
لايەنە جىاۋازە كانى پىشەكەت بىكەت، بە جۆرىك لە جۆرە كان دەتۈانىت
دلىبايىت سەرنجى ئامادە بوۋان پادە كېتىش.

ئەزمۇونىكى ئائىسى. ئايا تا ئىستا كەسىكى بەناويانگت بىنيوہ؟ ئايا جەنگت بىنيوہ كە تيايدا تۆپ و تەيارە بەسەرتدا فرىپىت؟ ئەم جۆرە ئەزمۇونانە باشترین بابەتن قسەيان لەسەر بكەيت.

بىروپاي خوت. پەنگە كات و وزەيەكى زۆرت بۇ ئەوہ تەرخان كوردىت بابەتتىكى گرنگ ھەلبىزىت. ئەگەر ماوہيەكى زۆر سەرقالى خويندەوہ و گەپان بىت لەسەر ئەو بابەتەي ھەلت بژاردوہ، ئەوكات توانا و كارامەيى ئەوہت دەبىت قسەي لەسەر بكەيت، بەلام كاتىك قسە لەسەر بابەتەكەت دەكەيت، دلىيا بە لەوہى بىروپاي خوتى لەسەر بلىت. گوئگر تام لە قسەيەك ناكات كە زۆر گشتى بىت. تكايە وا تىمەگە خويندەوہيەكى سەرىپىي گۇفار و پۆزنامەكان بەو مانايە دىت ئامادەيت قسە لەسەر ئەو بابەتانە بكەيت. ئەگەر لەسەر ئەو بابەتە تەنھا كەمىك زانىارىت لە گوئگرەكانت زياترە، باشترین شت ئەوہيە باسى نەكەيت. لە لايەكى دىكەوہ، ئەگەر سالانىكە سەرقالى خويندەوہ و كۆكردەوہى زانىارىت لەسەر چەند بابەتەك، ئەوہ گومانى تىدا نىيە ئەوانە باشترین بابەتن قسەيان لەسەر بكەيت. لەبەر ئەوہ لىي دلىيا بە و ھىچ لىي مەترسە.

وہك لە بەشى دووہمدا ئاماژەي پىدرا، خۇئامادەكردن تەنھا برىتى نىيە لەوہى ھەندىك وشە و دەستەواژە بخەيتە سەر پارچە كاغەزىك، يان چەند پستەيەك لەبەر بكەيت و بەس. برىتىيى نىيە لە ھەلبژاردنى چەند بىرۆكەيەكى دوويارە و كۆن كە لە خويندەوہيەكى خىرا و سەرىپىي كىتەپ و پۆزنامەكانەوہ وەر تگرتوون. بەلكو برىتىيە لەوہى بچىتە نىو قولايى دل و مىشكەوہ و ئەو بىر كردەوہ و بىروپايانە دەر بھىنىت كە ژيان بۇي بەجى ھىشتوويت. ھىچ كات گومان لەوہ نەكەيت لەو شويئەدا

— مېشك و دل — بابەتەكانى تۇي تىدا نىيە، بېگومان تىدايە! چەند گەنجىنە يەككى دەولە مەندى لىيە چاۋە پروانى تۇن بىاندۇزىتەۋە. ئەو بابەتەنى لە مېشك و دل و دەروونتەن بە شىتىكى زۆر شەخسى و تايىبە تيان مەزانە، مەللى گويىگر پىيى ھىچە، من ۋەك خۇم زۆر بە و جۆرە بابەتەنە سەرسام بووم و سەرنجيان پاكىشاوم، زۆر سەرنجپاكىشتەر و كارىگەرتر بوون لە قىسە و وتارىپىژە ناۋدارەكان، تەنھا بە باسكردنى شىتىك كە كارامە و شارەزاي تىايدا، دەتوانىت دووم بنچىنە بە دەست بەيتىت بۇ ئەۋەى بە پىڭاڭبەكى خېرا و ئاسان گىفتوگۇيەككى كارىگەر بىكەيت.

ئەمەش بنچىنەى دووم:

دووم/ دلپا بە ئەۋەى زۆر ھەزەت لە بابەتەكەى خۇتە

ھەموو ئەو ناۋنىشان و بابەتەنى كە تۇيش و منىش كارامە و شارەزايىن تىايدا سەرنجپاكىش نىن، بە نموونە، من زۆر شارەزا و كارامەم لە قاپ شۇرىندا، بە لام بە ھەر شىۋە يەك بىت ناتوانم بە ھەز و شەۋق و زەۋقەۋە باسى ئەو بابەتە بىكەم. ئەۋەى پاستى بىت، ھەزم لىيە ھە بىرىشى لى ئەكەمەۋە. كەچى لەگەل ئەۋەشدا گويم لى بوۋە زۆرىك لە ژتەنى مالىۋە بۇ ماۋە يەككى زۆر لەسەر ئەو بابەتە قىسەيان كىردوۋە — قاپ شۇردىن و بابەتى ناۋمال. ئەمەش يان لەبەر ئەۋەيە لە ناخى خۇياندا زۆر پىيان لەۋەيە ھەر قاپ دەشۇرىن ھەر نابىرپىتەۋە، يان ئەۋەتا بە شىۋە يەككى لىزانانە خۇيان لەۋ ئىشە دىزىۋەتەۋە، بۆيە ئاۋا بە تامە زىۋىيەۋە باسى دەكەن.

پرسىيارىك ھەيە دەتوانىت بەھۆيەو بەزانىت ئەو بابەتەي ھەلتىبژاردوۋە تا چەند شىاۋى باسكردنە: ئايا ئەگەر كەسىك ھەستىتە سەرپى و راستەوخۇ دژى بۆچۈنەكەت بىت، ھەول دەدەيت بەرگىر لە پايەكەت بگەيت؟ ئەگەر ئامادەيت بىت ئەو بەكەيت، ئەو بەبەتەكەت شىاۋى باسكردنە.

بەم دوايىانە تەماشاي ئەو تىببىنيانەم دەكرد كە سالى ۱۹۲۶، لەدۋاي سەردانەكەم بۇ كۆبۈنەوۋەي ولاتانى ھاۋپەيمان لە جنىف - سويسرا، نوسىبووم. ئەمە بەشىكىتەي: "دۋاي ئەوۋەي سى چۈار كەس بەساردوسپى قسەيان كرد و تەواۋ بوون، جۆرچ فۆستەر كە لە كەنەداۋە ھاتىبو، دەستى كرد بە قسەكردن. سەرنجم دا ئەۋپەپى ئاسوودە بوو، ھىچ كاغەز و تىببىنيەكىشى پى نەبوو. بەدل لەناۋ ئەوشتادا بوو كە باسى دەكرد، شتىكى پى بوو زۆر تامەزۇ بوو پىمان بلىت. ۋەك پۆژى پووناك ديار بوو كە ئەو كابرا زۆر ئەو قەناعەت و بىركردنەۋانەي بەلاۋە گرنگ بوو، زۆر ھەزى دەكرد گۆيگرەكانى بگەيەنىت. ئەو بنەما و رىسايانەي كە ھەموو كات لە ۋانەكانمدا باسم دەكردن و بەلامەۋە پەسەند بوون، زۆر بەجۋانى لە ۋوتارەدا بەرجەستە بووبوون."

بىشۆپ فولتن لە كىتەبەكەيدا - ژىنىك شايستەي ژيان - نوسىۋويەتى: "لە زانكو ھەلتىبژاردام بۇ قسەكردن لە دىبەيتىكدا، شەۋىك پىش دىبەيتەكە، پروفىسۆرى سەرپەرشتىارى دىبەيتەكە بانگى كردم بۇ ژوورەكەي خۆي و سەرزەنشتى كردم. وتى، تۆ زۆر نەزانىت. لە مېژۋى ئەم زانكوۋدا كەسىكى دىكە نەبوۋە لە تۆ خراپتر. منىش ھەولم دەدا خۆم رىك بخەم و وتم: زۆر باشە، گەر دەزانى من ئەۋەندە خراپم بۆچى منت خستە ناو

تىمەكەۋە؟ ۋە لامى دايەۋە و وتى، لەبەر ئەۋەى تۇ دەتوانىت بىر
بگەيتەۋە: نەك لەبەر ئەۋەى دەتوانىت قسە بگەيت. بېرۇ ئەۋ سوچە و ئەۋ
بەشەى ھى تۆيە بىيە و بەۋردى بىخوئىنەۋە. نىزىكەى كاتژمىرەك
بەشەكەى خۆم دەخوئىندەۋە و دوبارەم دەكردەۋە، لە كۆتايىدا وتى،
ئايا ھىچ ھەلەيەك دەبىنىت؟ نەخىر. ھەم دىسان كاتژمىر و نيوپك
خوئىندەۋە، بوو بە دوو كاتژمىر، دوو كاتژمىر و نيو، لە كۆتايىدا تەۋاۋ
شەكەت بووم. پروفىسۆر وتى، ھىشتا نازانىت چى شتىكت ھەلەيە؟

“دۋاى دوو كاتژمىر و نيو خوئىندەۋە، ئەنجا ھەستم پى كىرد. گووتم:
بەلى، تىگەشتم كە گەرموگور نىم، لە قسە كاندا خودى خۆم نىم.
بە شىۋە يەك قسە ناكەم ۋەك ئەۋەى لە دلەۋە مەبەستم بىت.”

لەۋ خالەۋە بىشۇپ فولتن ۋانەيەك فىر بوو كە ھەمىشە لە يادىيەتى: لە ناۋ
قسە كانىدا تۋايەۋە، بەجۇش و خرۇشەۋە باسى بابەتەكەى دەكرد. ئەنجا
پروفىسۆرەكەى وتى، “ئىشتا ئامادەيت بۇ قسە كىردىن!”

كاتىك بەشدارىۋىيەكەمان دەلىت، “ھەزم لە ھىچ شتىك نىيە، ژيانىكى
زۆر ناخۇشە،” پامىنەرەكانمان پرسىيارى لىدەكەن بزانن لە كاتە
بەتالەكاندا چى دەكات. يەككىك تەماشاي فىلم دەكات، يەككىك يارى
دەكات، يەككىكى دىكە سەرقالى ھەۋشەى مالەكەيەتى. پىاۋىك وتى
پاكەتى شقارتە كۆدەكاتەۋە! كاتىك پامىنەرەكە پرسىيارى ئەۋ خورە
سەيرەى لىكرد، ھىۋاش ھىۋاش كەۋتە قسە و گەرم بوو. دواتر ۋاى لىھات
كاتىك باسى ئەۋ ژوورەى دەكرد كە شقارتەكانى تىدا ھەلگرتوۋە،
بە شىۋە يەكى بەرچاۋ جولە و زمانى جەستەى بەكار دەھىنا. بە
پامىنەرەكەى گووت لە زۆرىەى ۋلاتنى دۋنباۋە پاكەتى شقارتەى

کۆکردوووه ته وه . کاتیك ته واو جۆش و خرۆشی زیادی کرد، پاهینه ره که ی وه ستاندى. “بۆچی باسی ئهم بابته ته بۆ نه کردین؟ به لای منه وه زۆر سه رنجراکیشه .” ئه ویش وتی پێم وانه بووه که س حه زى لێى بیته ! ئهم پیاوه چه ندين سال به دواى خولیا یه کی خۆیه وه بووه، که چی ئه وه نده به گرنگی نه زانیوه بیکات به بابته ك وقسه ی له سه ر بکات. پاهینه ره که بۆ ئه و پیاوه ی پرون کرده وه : تاکه پێگا بۆ ئه وه ی بایه خ و گرنگی بابته تیکى پێ بپۆیت ئه وه یه له خۆت بپرسه تا چه ند حه زت له و بابته یه . تا چه ند حه زت له و بابته بیته، ئه وه نده ش به نرخ و گرنکه و شایه نی باسکردنه . ئه و شه وه ئه و کا براه به و په ری گه رموگورپیه وه باسی خۆی ده کرد، دواى ماوه یه ك بیستم ناویانگیکی ناوخۆی ده رکردوووه و له چه ند یانه و کۆبوونه وه یه ك قسه ی له سه ر خولیا که ی کردوووه .

ئهم نمونه یه پاسته وخۆ ده مانگه یه نیته به سییه م بنه ما، بنامایه ك بۆ ئه و که سانه ی پینگایه کی خیرا و ئاسانیان ده ویت تا وه کو فیتری قسه کردنیکی کاریگه بن بۆ خه لکی.

سییه م/ زۆر تامه زۆر به قسه کانت بۆ گوێگر باس بکهیت

له هه ر بارودۆخێکدا که قسه ده کریته، سێ لایه ن هه ن: قسه که ر، قسه کان، هه روه ها گوێگر. دوو بنه ما که ی یه که م که له م به شه دا ئاماژه یان پێ درا باسیان له په یوه ندى قسه که ر و قسه کان ده کرد. تا ئێستا ئه وه ی باسمان کردوووه پێی ناوترین ووتاردان یان حاله تی قسه کردن. ته نها کاتیك حاله تی قسه کردن یان ووتاردان پووده دات که قسه که ر قسه کانی بۆ که سی به رانبه ر بکات. له م کاته دا ده کریته که سی

ووتارییژ بباشی قسه کانی ئاماده کرد بیئت: په نگه بابەتیک بیئت قسه که ره که زۆر تامه زړۆی بیئت، به لām بۆ ئه وهی ته و او سه رکه و توو بیئت، ده بیئت لایه نیکی دیکه بیته ناو قسه کانی. ده بیئت وا له گوینگر بکات به شیوه یه که هست بکه ن که ئه وهی قسه که ر ده یلیت بۆ ئه مان زۆر گرنگه. نابیئت ته نها تامه زړۆی قسه کانی بیئت، به لکوو ده بیئت زۆر به لایه وه گرنگ بیئت ئه و تامه زړۆیه بگوازیته وه بۆ گوینگره کانیشی. ووتارییژی کاریگر هه ول ددهات کاریک بکات گوینگره کانی هست به و شته بکه ن که خۆی هه ستی پی ددهات، له گه ل بۆ چوونه کانیدا هاوړابن، هه روه ها تام و چیژ له و کاته ببینن که له گه لیدان. ووتارییژی کاریگر و سه رکه و توو که سیکه گوینگر ددهات به سه نته رنه که خۆی. ده زانیت بۆ ئه و نییه بریار بدات ووتاره که ی شکستی هیناوه یان سه رکه و توو بووه – ئه و بریاره له میشتک و دلی گوینگره کانیدایه.

له شاری نیو یۆر مه شقم به ژماره یه که که س ده کرد که له به ش بازارپه گه ری بوون و له که مپینیکی ئابووریدا به شدار بوون. یه کی که له و که سانه ی مه شقم پی ده کرد، نه یده توانی په یامه که ی به گوینگره کانی بگه یه نیئت. یه که م هه نگاو بۆ چاره سه رکردنی ئه و کیشه یه ئه وه بوو میشتک و دلی له سه ر بابته که ی گه رم بکه یه وه و تامه زړۆی بکه یه ن. پیم گووت برۆ و خۆت به ته نها بیر له بابته که ت بکه ره وه تاوه کوو ته و او هه زی لیده که یه ت و تامه زړۆی باسکردنی ده بیئت. پیم گووت له بیرت نه چیت تو ماره کانی نیویۆر ئه وه ده رده خه ن که ۸۵٪ی خه لکی کاتی که ده مرن، هیچ شتی که له دوا ی خۆیان به جی نه هیلن؛ ئه مه ش واتای ئه وه یه ته نا ۲.۲٪ خه لکی دوا ی مر دنیان ۱۰ هه زار دۆلار به جی ده هیلن. به رده وام له میشتکی

خۆیدا وای دانابوو داوا له خه لک نه کات شتێک بکه ن له توانایاندا نه بیئت. به خۆی ده گووت: “من نه و خه لکه بۆ نه وه ناماده ده که م که له ته مه نی پیریدا خۆراک و پۆشاکی باشیان هه بیئت و ناسوده بن، که مر دیشن مال و مندالیان له ناساییشدا به جی بهی لن.” وای دانابوو که بجی ته ده ره وه و خزمه تیکی گه وره ی کۆمه لگا بکات.

به جوانی بیرى له و داتا و زانیاریانه کرده وه، له می شکی خۆیدا ته واو خۆی ناماده کرد، حه زى خۆی خسته گه پ، په رۆشیى خۆی تی که ل به باب ته که کرد، تا وای لی هات هه ست بکات نه رکێکی گه وره ی پی سپێرد راوه. دواتر که چووه ده ره وه قسه بکات، وشه کانی زۆر کاریگر بوون، بۆنى بیر کرد نه وه و قه ناعه ته کانی خۆی لی ده مات. توانی سووده کانی ده ست پی وه گرتن و ئابووریکردن بۆ گو یگره کانی پوون بکاته وه و قه ناعه تیان پی بکات، نه مه ش له بهر نه وه بوو زۆر تامه زۆر بوو هاوکاری خه لکی بکات. نه و که سه ته نها قسه که ریکی ساده ی خاوه ن داتا و زانیاری نه بوو: که سیکی خاوه ن ئامانج بوو.

پیشتر له پیشه ی وانه و تنه وه و فی رکارییه کانه دا زۆر پشتم به یاسای ناو کتی به کان ده به ست که تای به ت بوون به ووتاری بیژی وه. سه ره تای پیشه ی ووتاری بیژیم بوو، زۆر کارامه نه بووم. هه ندیک له و خو وه خراپانه م له بیره که له شتوازی فی رکارییه کانه دا په نگیان دا بوویه وه.

هیچ کات یه که م وانه م له بیر ناچیت که له سه ر قسه کردن و ووتاری بیژی خویندم. وا فی ریان کرد بووم دهستم به لات نه نی شته کانه دا شۆر پی ته وه، ناو له پی ده ستیشم پووی له دوا وه بوو، په نجه کانه تا نی وه کرد بووه وه و په نجه گه وره شم دا بوو له قاچم. وا فی رکرابووم دهستم به رز بکه مه وه و

به شیوه یه کی ساده مه چه کم بسورپنم، نه جا یه ک به یه ک په نجه کانم بکه مه وه. به شیوه یه کی پویوت ئاسا جولنه کانم ده کرد. هیچ هه ست و سوزنک له قسه کانمدا نه بوو.

راهینه ره که شم هیچ هه ولتیکی نه دا پیکم بکاته وه و بهیښتته که شیکی ئاساییه وه، هیچ هه ولتی نه دا هاوکاریم بکات وه ک که سیکی ئاسایی قس بکه م، وه ک مروفنیکی زیندوو له گه ل گوینگراندا په فتار بکه م و قسه کانم بکه یه نم.

نه و شیوازه پویوتییه پیچه وانه ی نه و یاسا بنه په تیانه بوون که له م به شه دا به دریژی باسم لیوه کردوون. من هه مووکات له راهینه نه کانن تایبته به ووتاریژیی کاریگر، پشت به و بنه مایانه ده به ستم. له م کتیبه شدا چه ندین جار ده یانینیت و هه ست به و راستییه ده که یت. له سی به شی دواتردا، به وردی و به دورودریژی باسی هه ر یه کی که له و سی یاسایه ده که ین.

پوخته ی به ندی یه که م

بڼه ماکانی قسه کردن به شیوه یه کی کاریگر

به شی یه که م: فیږیوونی توانا سه ره تاییه کان

یه که م/ سوود له نه زموونی که سانی دیکه وه ریگره

دووه م/ نامانجه که ت له پیش خوته وه دابنی

سییه م/ پیشووه خت میشتکت بۆ سه رکه وتن ناماده بکه

چواره م/ هه موو درفته که کان بقوزده وه

به شی نووه م: په ره به ناستی بپروا به خوبونت بده

یه که م/ نه و راستیانه بزانه که تاییه تن به ترسی ووتار بیژی

دووه م/ به شیوه یه کی دروست خوت ناماده بکه

هه رگیز بابته که کان وشه به وشه له بهر مه که

پیشووه خت بیرۆکه کانت کوکه ره وه و پیکیان بخه

له که ل هاور پیکانتدا راهینان له سه ر قسه کانت بکه

سییه م/ پیشووه خت میشتکت بۆ سه رکه وتن ناماده بکه

خوت نوقمی بابته که ت بکه

بیر و هوش لای نه وه سه ته نه رینیا نه لایبه که ده کریت نیگه رانت بکه ن

هانی خوت بده

چواره م/ به بپروا وه په فتار بکه

به شی سییه م: پښتانه کی خیرا و ناسان بۆ گفتوگوه کی کاریگر

یه که م/ باسی شتیک بکه که نه زموونی خوته یان له باره یه وه خویندووته

پیمان بلای زیان چی فیږی تو کر دووه

پښتانه کی خیرا و ناسان بۆ قسه کړن به شتو په کی کارگر

له ناو نه زموږه کانتدا به داوی بابه تدا بگه پي
دووه م / دلپا به له وهی زور حه زت له بابه ته که ی خوته
سپیه م / زور تامه زرو به قسه کانت بۆ گوینگر باس بکه یت

به ندی دووهم

قسه، قسه کهر، و گوئگر

له م به نده دا باس له سیّ گوشه که ی قسه ده که یین – سیّ لایه نی سهره کی
له هه موو ووتاریکدا.

یه که م، قسه خوی. فیّری ناوه پۆکی قسه کان ده بین، باس له وه ده که ییت
ده بیّت چۆن نه و قسانه له نه زمونه وه سهرچاوه بگرن.

دووهم، قسه کهر. لیّره دا باسی تاییه تمه ندییه کانی میّشک، جهسته، و
دهنگ ده که یین که پیویسته وزه به قسه کان ببه خشن.

سییه م، گوئگر. نه مهش نه و نیشانه یه که ده یکه یین به ئامانج، و خالی
یه کلاکه ره وه یه له شکست یان سهرکه وتنی قسه که ردا.

((بەشى چۈرەم))

كارامە بوون و بەدەستەينانى تواناي قىسەكردىن

چەند سالىك لەمە و پېش، كەسىك دىكتوراي لە فەلسەفەدا ھەبو،
كەسىكى زۆر بەھىز و ھەلگەوتە بو، ھەموو تەمەنى گەنجىتتى لە سوپاي
بەرىتانيادا بەسەر بىردبو، لە يەكك لە خولەكانم لە نيويۆرك ناوى نووسى
و بەشداربو. ئەو پياو ھەو براونامەيەو ھەو پروفېسسور زانكۆ بو.
لەولاشەو كەسىكى دىكەي لىبوو كارمەندى گواستەنەو ھى شەك و كالا
بو. ئەو ھى سەير بو ئەو ھەبو كە بەلای بەشداربووانى خولەكەو قىسەي
كارمەندەكە زۆر لە قىسەي پروفېسسور باشتەر بوون. بۆچى؟ كابراي
پروفېسسور ومانىكى سەرنجپراكىشى بەكارھىنا. كەسىكى پووخۇش و
پەشت بەرز بو، خوينەوار و پۆشنىر بو. قىسەكانى ھەمووى لۆژىكى و
پوون بوون، بەلام لە يەك شتى بنەپەتيدا كەموكورتى ھەبو – پوونى.
قىسەكانى ناپوون و گشتى بوون. ھىچ كاتىك كە خالىكى باس دەكرد،
پوونكردنەو ھى نەدەدا و ئەزموونى خۇي لەو بارەيەو نەدەخستەپو.
قىسەكانى تەنھا زنجىرەيەك بابەتى واتايى (مەعنەوى) بو كە بە
دەزويەكى لاوازى لۆژىك پىكەو بەستراپوون.

لەلايەكى دىكەو، زمانى كابرا زۆر پوون، سەردەميانە، و
سەرنجپراكىش بو. باسى لە ژيانى پۇژانە دەكرد. خالىكى بۇ باس
دەكردىن، دواتر بە نمونەيەك كە لە پىشەكەيدا بەسەرى ھاتبو،

پالېشتی قه سکه ی ده کرد. باسی نه و که سانه ی ده کرد که په فتار و مامه له ی له گه لدا ده کردن، هه روه ها باسی سریشته و نارپه حه تییه کانی پیشه که ی و ژيانی پوژانه ی ده کرد. سازگاری و به هیزی ده سته واژه کانی وای کردبوو قسه کانی زور سوو دبه خش و سهرنج پراکیش بن.

نه و نمونه یه م له بهر نه وه باس نه کرد که نمونه ی دوو که سی جیاواز بوو، پروفیسوریک و پیاویکی ناسایی، به لکرو له بهر نه وه ی له و نمونه یه وه تیده گه یین کاتیک قسه یه کی پر له زانیاری ده که یین و به وردی پوونکردنه وه ده دین، به شیوه یه کی زور کاریگر سهرنجی به رانبه ر راده کیښین.

چوار پښکا هه یه که گره نتي نه وه به قسه کانت ده به خشن سهرنجی گوینگر راپکښن. نه گه ر له کاتی خو نأ مادمه کردندا شوین نه و هه نگاوانه بکه ویت، گوینگره کانت تامه زرو ده که یت و سهرنجیان یو خوت راده کیښیت.

یه که م/بابه ته که ت سنوردار بکه

هه ر که ناو نیشان ته که ت دیاری کرد، یه که م هه نگاو نه وه یه نه و لایه نه دیاری بکه یت که ده ته ویت باسی بکه یت، وه پیویسته پابه ند بیت به و به شه ی دیاریت کردووه و لپی لانه ده یت. نه و هه له یه نه که یت بابته ته که ت زور گشتی و فراوان بیت. که سیلک هه ولی دا له دوو خوله کدا قسه له سهر بابته تی، "نه سینا له ۵۰۰ ی پیش زاین تاوه کوو جهنگی کوریا" قسه بکات. چه ند بی که لک بوو! هه ر نه یتوانی باسی بناغه ی ولاته که بکات کاته که ی ته واو بوو، نه مه ش قوریانییه کی دیکه یه له و که سانه ی که هه ولیان داوه

لە يەك ووتاردا باسىڭكى فراوان تاوتوۋى بىكەيت، دەزانم ئەمە نىمۇنە يەكى
زۆر پەرگەر و شازە، بەلام ھەزاران نىمۇنە يەكىم بىستوۋە كە بە ھەمان
ھۆكار نە يانتوانىۋوۋە سەرنجى گۆيگەر بۇ خۇيان پاكىشش - لە يەك كاتدا
بابەتتىكى زۆريان باس كىدوۋە. بۇچى ناتوانىت بابەتتىكى فراوان
ھەلبىزىت؟ لەبەر ئەۋەى مېشك ناتوانىت بابەندىت بە زىجىرە
زانىارىيەكى دووبارەى بىزاركەرەۋە. ئەگەر قىسەكانت ۋەك سالنامە يەك
ۋابىت كە ھەموو سالتىك ھەمان بابەت باس بىكات، دىنبا بە ناتوانىت بۇ
ماۋە يەكى زۆر سەرنجى گۆيگەرەكانت پاكىشش. باس لە بابەتتىكى سادە
بىكە، ۋەك گەشتىك بۇ شوئىننىكى دىارىكراۋ. بەلام دەبىت ئەۋە بزانىت
كاتىك كەسىك باسى گەشتىكى دەكات بۇ فلانە شوئىن، ئەگەر زۆر
بە پەرۋشەۋە تەۋاۋى گەشتەكەى باس بىكات، باس لە يەك بە يەكى دىمەن
ۋ شوئىنەكان دەكات، گۆيگەر لەم بابەت دەباتە ئەۋ بابەت، لەم شوئىن بۇ
ئەۋ شوئىن. لەكۆتايىشدا ھەموو ئەۋەى لە مېشكى گۆيگەردا دەمىنىتەۋە
تەنھا دىمەننىكى تەمومزاۋى بابەتەكەى، ۋەك چىايەكى ناپوون واىە
ھەموو شتەكان بىردەچنەۋە. بەلام ئەگەر قىسەكەر سنور بۇ بابەتەكە
دەبىت ۋ تەنھا باس لە يەك لايەنى گەشتەكەى بىكات، ئەۋكات بابەتتىكى
لەيادنەكراۋ دەبىت. بە نىمۇنە، دەتوانىت باسى دىمەنى سىروشتى يان ئاۋ
ۋ كانىاۋەكان بىكەيت. ئەۋكات ۋەك ئەۋە واىە بە وئىنەۋە بابەتەكەت
پوونكىدەبىتەۋە ۋ ھەموو دىمەن ۋ جوانىيەكان بە گۆيگەر دەگەيەنيت.
ئەمە بۇ ھەموو بابەتتىك پاستە، ئەگەر فرۆشيارى بىت، نانەۋاىى
بىت، خۇدزىنەۋە بىت لەباج، يان موشەكى بالىسى بىت. ھەرچىيەك بىت

ده بیټ پټش نه وهی ده سپټیکه یت شته کان سنوردار بکه یت، ده بیټ بابته که ت به رته سک بکه یت وه بۆ شتیك که له گه ل کاته که تدا بگونه یت. له قسه ی کورتدا، له ماوه ی پټچ خوله کدا ته نها یه ک دوو خال باس بکه. له ووتاری دوو درټژدا، چوار تا پټنج خالی سهره کی باس بکه. که م ووتاریټژ هه یه توانی بیټی له و پټژ هه یه زیاتر باس بکات و سهرکه وتوو بیټ.

دوهم / که شه به توانا شاروه کانت بده

زۆر ناسانه ووتاریك پټشکه ش بکه یت و سه پټی بابته که ت هه لکوپورتیټ وه ک له وه ی بچینه قولایی بابته که و زانیارییه کان شیکار بکه یت، به لام ده بیټ نه وه بزانیټ به و پښکا ناسانه هیه کاریگری له سهر گوټگره کانت به چی ناهیلټ. دوا ی نه وه ی ناو نیشان و بابته که ت سنوردار کرد، هه نگاوی دواتر نه وه یه نه و پرسیارانه له خۆت بکه یت که تیگه شتنت له و بابته زیاتر ده که ن و بۆ قسه کردن ناماده ت ده که ن: من بۆچی بروام به م بابته هه یه؟ ئایا نه م خاله له گه ل نمونه یه کی نه زموونی ژیا نی خۆمدا یه کده گرټه وه؟ ئایا به دیاریکراوی ده مه ویټ چی شتیك به لمټنم؟ به دیاریکراوی چۆن نه و شته پرویدا؟

پرسیاری له و شیوه یه پیویستی به وه لامه، به جوړیك که که شه توانا شاروه کانت ده دات، توانایه ک که وا له به رانه ره که ت ده کات دانیشن و گوټ بۆ بگرن. ده گووترټ لوسهر بیړیانک، پسپوړی گول و پوه ک، ملیونټیک پوه کی چاندبوو بۆ نه وه یه یه ک یان دوو له باشتیرینه کانیان هه لټرټرټ. له قسه کردن و ووتاردانیشدا هه مان شت راسته. سه دان

بۆچوون و بیرکردنه وه ی جوربه جور به ده وری بابته که تدا کۆ بکه ره وه،
دواتر نه وه د و تویان لابه.

چۆن گوزهر باسی ئه وه مان بۆ ده کات چۆن بۆ ووتاریک یان بۆ
نووسینی کتیبیک خوی ئاماده ده کرد و ده لیت: "هه میشه ده هینده ی
ئه وزانیارییه کۆده که مه وه که به کاری ده هینم."

به تایبته جاریکیان ره فتاره کانی ته وای قسه کانی سه لماند. له
سالی ۱۹۵۶، کاری له سه ره چهند بابته یک ده کرد که تایه بت بوو به
نه خوشخانه ده روونییه کانه وه. سه ردانی خانه ی چاودیژی^۲ کرد، قسه ی
له گه ل سه ره رشتیاره کانیدا کرد، قسه ی له گه ل چاودیژ و خودی
نه خوشه کانییدا کرد. هاوپییه کم له گه لیدا بوو، له توژیینه وه که یدا
هاوکاری ده کرد، ده یگووت پۆژانه چهن دین کیلۆمه تر به پی پۆشتوون، له م
باله خانه بۆ ئه و باله خانه، له م قاوش بۆ ئه و قاوش. چۆن گوزهر چهن دین
تیانووس (ده فته ری پرکرده وه. له ژوره که شیدا هه موو راپۆرتی
نه خوشخانه کان و ئاماره کانی لیژنه ی پزیشکی کۆکردبوو وه که ۴۰۰
په ره بوون.

هاوپییه کم وتی، "له کۆتاییدا چوار بابته ی کورتی نووسی، ئه وه نده
ساده و پوخت بوون بتوانیت به باشی قسه یان له سه ره بکه یت. ره نگه ئه و
په رانه ی بابته که کانی له سه ره نووسیوو چهند گرامیک بوویت. به لی، چهند
تیانووسیکی پرکرده وه و هه موو شتیکی به کارهینا بۆ ئه وه ی بابته تیکی

^۲ جینگه یه کی تایبته به و که سانه ی نه خوشی ده روونیان هه یه یان نارپکی هه یه له

چەند گرامی بنووسیٔت، بیگوومان ئەو بابەتە ی بەو شیۆه یه ئامادە کرابیٔت
کیشی چەندین کیلۆی هەیه.

چۆن گوزەر باش لەو تێگەشتبوو کە ئەو ئیشە ی ئەم دەیکات بابەتیکی
زۆر گرنگە و دەرەنجامە کە ی زۆر بەسوودە. تێگەشتبوو ناکریٔت هیچ
بابەتێک بەبێ زانیاری تیپەرینیٔت. کەسیکی بەئەزموون و شارەزا بوو لەو
بوارەدا، میشتکی دابوو بە بابەتە کە ی و خۆی بۆ تەرخان کردبوو، هەموو
شتەکانی لە بیژنگ دا و زیریکی پوختی دەرھینا.

پزیشکیکی هاوڕیم وتی: “دەتوانم لە ۱۰ خۆلە کدا فیڤی ئەوەت بکەم
چۆن ریکۆلە کوێرە بپریت، بەلام چوار سالم دەویٔت فیڤت بکەم کاتیٔک
هەلە یە ک پووەدات چی بکەیت.” ئەمەش لەگەڵ ووتاری بیژیدا
یە کدە گریتەو: هەمیشە خۆت ئامادە بکە بۆ ئەو ی لە کاتە کتوپرە کاندای
ئامادە بیت، بە نموونە پیش تۆ کەسیٔک قسە ی کردووە و داوات لی
دەکەن پالپشتی قسە ی ئەو کەسە بکەیت و بسەلمینی راستن، یان پەنگە
لەناو گوێگرە گاندای تووشی پرسیا ریک بیت کە بەمەبەستیکی دیاریکراوی
لەپشتە.

تۆش دەتوانیت پەرە بە تواناکانت بدەیت، ئەمیش بەو ی چی زوو
ناونیشانەکت دەستنیشان بکەیت. کاتیٔک بریار وایە سیمیناریٔک پیشکەش
بکەیت یان لە کورپیکدا قسە بکەیت، خاوەخاوە مەکە لە هەلبژاردنی
ناونیشاندا، دوا ی مەخە تا یە ک دوو پۆژ پیش پیشکەشکردنی بابەتە کە.
ئەگەر زوو ناونیشان و بابەت هەلبژیریت، ماوە یه کی دووردریژ میشتک
بەشیۆه یه کی خۆکارانە بیر لەو بابەتە دەکاتەو و سوودیکی زۆرت
پێدەگە ی نیٔت. دەتوانیت لە کاتە بەتالە کاندای بەدوا ی ئەو بابەتەدا

بگه پیتیت و زانیاری کۆبکه یته وه، ده توانیت له و ماوه یه دا ئه و بۆچوون و بیرکردنه وانه پوخته بکهیت که ده ته ویت به گوینگره کانتی بگه یه نیت. له کاتی شۆفیری کردن و چاوه پوانی پاسدا یان له کاته کانی دیکه دا کاتیکی زۆر به خه یالکردنه وه به سه ر ده به ییت، ئه وه سروشتی هه موومانه، به لام گه ر به زوویی ببه ته که ت ده ستنیشان بکهیت ده توانیت ئه و کاتانه به بیرکردنه وه له و بابته به سه ر ببه ییت. هه میشه زیاتر له و کاتانه دا بیروکه و دیدگای جۆریه جۆرت بۆ دیت، چونکه پیشووه خت بابته که ت دیاری کردووه و میشکی نیوه هۆشیارت کاری له سه ر کردووه.

تۆرمان تۆماس، ووتاری بیژیکی نمونه ییه و ناویانگ و پیژیکی جه ماوه ری تاییه تی هه یه، ده لیت، “ته گه ر که سیک بیه ویت قسه کانی گرنگ بیت. ده بیت له گه ل په یام و ناوه پۆکی ئه و بابته دا بژی، به رده وام له میشکی خۆیدا بیرى لی بکاته وه. ئه وکات بۆ ئه وه ی بابته که ی بگه یه نیت ئه وه ندە شیواز و رینگای جیاواز دیت به میشکیدا، سه رسام ده بیت. زۆریه ی کات ووتاری ئاست نزم دهره نجامی بیرکردنه وه یه کی نه گونجاوه له بابته یکی ئاست نزم، و دهره نجامی نه شاره زاییه له گه ل بابته که دا.”

کاتیک به و شیوه یه بیر له بابته که ت ده که یته وه و تیکه لی ده بیت، زۆر حه زده کهیت وشه به وشه قسه کانت بنووسیت. له بهر ئه وه هه ول بده هه رگیز شتی وا نه کهیت، چونکه هه ر که نووسیته وه و شیوه که ی که وته به رچاوت، په نگه خوی پیوه بکریت و چیتر بیر له ناوه پۆکه که ی نه که یته وه. سه رباری ئه وه ش، له بهر کردنی نووسین مه ترسی خۆی هه یه. چارلس فرانکلین، یه کیک له ووتاری بیژه به ناویانگ و خوشه ویسته کانی ئەمریکا، پرسپاری لیکرا که ئایا تا ئیستا پوویداوه به شیک یان هه موو

قسە کانی نووسی بیته وه، له وه لامدا وتی: “من پروام وایه نه و قسانه ی له ووتاره کاندا ده یانکه م زور له وه گرنگ ترن له سر کاغه ز بیان نووسمه وه. پیم خوښه به هه موو بوونمه وه قسه کان له میشتک و هه ست و سۆزی گوینگره کاندا بنووسمه وه. پارچه کاغه زیك ناتوانیت له نیوان من و نه و که سانه دا بوو سستیت که به نیازم سه رسامیان بکه م.”

سییه م / قسه کانت پر بکه له پوونکرډنه وه و نمونه

تورمان فینسنت، که به ملیونان که س له رادیو و ته له فزیونه کانه وه گوئی بیستی ووتاره کانی ده بوون، ده لیت، باشتین شتواز بۇ پالپشتی و سه لماندن قسه کانم نمونه و وینه یه. جاریکیان وتی: “نمونه ی راستی (واقیعی) باشتین پښتانه بۇ نه وه ی بیروکه و په یامه که ت پوون، سه رنجراکیش، و قیلکه ربیت. به گشتی من بۇ نه وه ی خاله سه ره کییه کانم پوون بکه مه وه چه ند نمونه یه که ده هیتمه وه.”

من وه که خوم زور له گهل نه و پایه دام. گهر خه لکی کتیبه کانم بخویننه وه، زو له وه تیده گهن که بۇ پوونکرډنه وه ی په یامه که م چیروک و به سه ره اتی جوربه جورم به کاره یناوه. نه و یاسانه ی له کتیبی “هونه ری هاوړپښت” باسم کردوون، هه موویان له یه که لاپه ره و نیودا جیگه یان ده بیته وه. دووسه د و سی لاپه ره که ی دیکه ی کتیبه که پره له چیروک و پوونکرډنه وه، نه مه ش بۇ نه وه یه خویننه ره و نمونه نه وه تیښگات که سانی دیکه چۆن نه و یاسا و بڼه مایانه یان به شتو ديه کی کاریگر به کاره یناوه.

تایا چۆن نیمه ش بتوانین نه و ته کنیکه (چیروک و بابته ی دیکه) به کاره یینین؟ پینچ پښتانه به بۇ نه وه ی نه و کاره نه نجام بده ییت: مرؤفیک

بکه به نمونه له چیرۆکه که تدا، تایبه تی بکه به که سیکه وه، قسه کانت پر بکه له زانیاری ده قیق، قسه کانت بکه به دراما، و نه وه ی باسی ده که یت بیهینه پیش چاوی گوینگر.

نیستاش با یه ک به یه ک باس له و پښتایانه بکه ین:

مروځ بکه به نمونه له چیرۆکه که تدا

جاریکیان له پاریس پرسیارم له هندیځ بازرگان کرد قسه له سهر بابه تی “چون سهرکه وتوو بین” بکه ن. زوره یان ژماره یه ک تایبه تمه ندی و بڼه مای واتایی (مه عنه ویی) یان پیزکرد و باسی گرنگی هه وځدان و به رده وای و هه بوونی نامانجیان کرد.

نه وه بوو منیش خوله که م راگرت و نه مه م گوت: “نیمه نامانه ویت وانه مان پی بلین، که س حه زی له وه نییه. له بیرتان نه چیت ده بیت سهرنچراکیش بن نه گه ر نا گرنگی به و شتانه ناده ین که ده یلین. هه روه ها نه وه تان له بیر بیت یه کیځ له سهرنچراکیشترین شته کان له دونیادا بریتیه له باسکردنی خه لکی - به شیوه یه کی نه ریڼی نه وه ک زه مکړدن. له بهر نه وه چیرۆکی دوو که س بگړنه وه که ده یانناسن، پیمان بلین بۆچی یه کیکیان سهرکه وتوو بوو، وه بۆچی نه وی دیکه شکستی هیڼاوه. نیمه ش به خوشحالییه وه گویده گرین و سوو دمه ند ده بین.”

له و خوله دا به شداربوویه کی لیوو که زور به لایه وه قورس بوو بتوانیت به بایه خه وه قسه بکات و سهرنجی گوینگره کانی راکیشتیت، به لام نه و شه وه نه و بڼه مایه (به نمونه هیڼانه وه ی که سیځ) کاری لیکرد، نه وه بوو باسی دوو هاوړپی زانکوی کرد. یه کیکیان نه وه نده خوپاریز بوو که

چۈيۈپۈ لە چەند دووكانىك كراسى كېيىپۈ، ئەنجا زانىياري لەسەر
ھەموويان كۆكردىبۈۋەۋە بۇ ئەۋەى بزانىت كاميان لە ھەموويان باشتەرە و
كاميان لە ھەموويان زياتر بەرگە دەگرىت و درەنگ دەدپىت. ھەموو
كاتىك ھەر مىشكى لای پارە و نرخ بوۋ: كەچى كاتىكىش زانگۆى تەۋاۋ
كرد - بەشى ئەندازياري - ئەۋەندە لە خۆى پازىپۈۋ، كە ۋەك ھەموو
ھاۋپىكانى دىكەى، ئامادە نەبوۋ ئىشىكى ئاسايى بكات. تەنانت دۋاى
سى سال كە ئاھەنگى دەرچۈون (تەخەپۇچ) سازكرا و ھەموومان
كۆبۈۋىنەۋە، ھەر خەرىكى ھەۋالپرسىنى نرخی كراس و دۆزىنەۋەى
پۆشاكى ھەرزان بوۋ، ھەر چاۋەپۈۋانى ئىشىكى باش بوۋ، ھەر دەستىشى
نەكەۋت. لەۋ كاتەۋە ئەۋە چارەكە سەدەيەك تىپەپى، ئەۋ پىاۋە ھەر
ئاناسودە و بىزار بوۋ لە ژيان، تا ئىستاش لە پلەيەكى نزمدايە.

دۋاتر ئەۋ كەسەى قسەى بۇ دەكرىن نمونەى ھاۋپۆلىكى ھىنايەۋە كە
تەۋاۋ پىچەۋانەى ئەۋەى يەكەم بوۋ، كەسىك بوۋ بەسەر ھەموو
بەرىەستەكاندا سەرگەۋتبوۋ. ئەۋ پىاۋە كەسىكى پوۋخۆش بوۋ، ھەموو
كەسىك خۆشى دەۋىست. ھەرچەندە ئاۋاتى ئەۋەبوۋ شتى گەرە بكات،
بەلام سەرەتا بە ۋىنەكىشان دەستى پى كرد. لەگەل ئەۋەشدا ھەموو
كاتىك بۇ دەرەت دەگەپا. ئەۋەبوۋ لە نىۋپۆرك خەرىكى ئامادەكارى
بوۋن بۇ پىشانگايەكى نىۋدەۋلەتى^۳. ئەمىش دەيزانى لەۋى بەھرە و
تواناي ئەندازياري پىۋىستە، بۆيە لە فىلەدېلفيا ۋازى لە كارەكەى ھىنا و

^۳ ئەم پىشانگايە پىكھاتىبوۋ لە ۱۴۰ چادرگە، ۱۱۰ چىشتخانە بۇ ۸۰ نەتەۋەى

جۆرىەجۆر، ۲۴ ۋىلايەتى ئەمرىكى و ۴۵ دامەزراۋە و كۆمپانىيا، ھەموو ئەمانە بۇ
نمايشى بەرھەم و بەستنى پىكەۋتنى بازىرگانى بوۋ لەگەل يەكتىدا - ۋەرگىت.

پۆشت بۆ نیویۆرک. له وی به هاوبه شی له گه ل کۆمپانیایه کدا دهستی کرد به کاری به لێنده ری. کاریکی باشیان بۆ کۆمپانیایه کی په یوه ندیکردن ئه نجام دا، ئه وه بوو مووچه یه کی باشی دهستکه وت. من ته نها که میکی ئه و وتانه م تۆمار کردوه که ئه و پیاوه باسی لیوه کرد. قسه کانی پازانده وه و به باسکردنی بابته ی که سیکی دیکه، توانی قسه کانی به تام و چیژ بکات. به رده وام هه ر قسه ی ده کرد – ئه مه ئه و پیاوه بوو که به شی سی خوله ک قسه ی پی نه بوو – کاتیکیش وه ستا و ته واو بوو، پیی سه یر بوو که ۱۰ خوله که له و شوینه دا قسه ی کردبوو. قسه کانی ئه وه نده سه رنجراکیش بوون که هه موومان به لامانه وه کورت بوو. به لێ، ئه وه یه که م سه رکه وتنی راسته قسه نه ی بوو.

به شیوه یه کی گشتی هه موو که سیك ده توانیت سوود له و پووداوه وه ربگریت. ئه گه ر قسه کانت ده وله مه ندبیت به چیروکی سه رنجراکیشی که سانی دیکه، ئه وکات ده بیت به ووتاریکی زۆر سه رنجراکیش. باش وایه هه مووکات قسه که ر هه ول بدات چه ند خالکی که م باس بکات ئه نجا به پوودای راسته قینه پوونیان بکاته وه. ئه م شیوازی قسه کردنه مه گه ر به ده گمه ن ئه گه ر نا هه موو کاتیك سه رنجی گوینگر به لای خۆیدا راده کیشت. به دلنیایشه وه ده وله مه ندترین سه رچاوه له و جۆر بابته مرۆپیا نه دا بریتییه له ئه زموونی خۆت. دوودل مه به له باسکردنی ئه زموونی خۆت، وا بیر مه که ره وه که نابیت باسی خۆت بکه یت. ته نها کاتیك گوینگر رقی له وه یه باسی خۆت بکه یت که به شیوه یه کی ناشرین و له خۆباییبونه وه ئه و کاره بکه یت. ئه گه ر نا گوینگر زۆر ئاره زووی له و

چېرۆكە كەسىپانە يە كە قسەكەر باسپان دەكات. باسكردنى چېرۆك دۇنياترين رېښه پېژندنە بۇ پاكىشنى سەرنجى بەرانبەر: بۇ يە فەرامۇشپان مەكە.

بە بەكارهېنانى ناو، قسەكانت تايپەت بىكە بە كەسىپكەو

كاتىك چېرۆككە دەگىرپتەو ۋە چەند كەسىپكى دىكەى تىدا بوو، ھەتا دەتوانىت ناويان بېئە، يان ئەگەر دەتەوئەت نەناسرېن ۋە ناسنامەيان ئاشكرا نەبىت، ناوى خوازراو بەكار بېئە. ناوى ھاوشىو ھى “كەك ئەھمەد” يان “خاتوو سارا” زۆر لەو ۋە باشتىن بىلى “ئەو پياو ھى” يان “ئەو ژنە.” ناو ھەكان كەسەكان زياتر دەناسىن ۋە تايپەتپان دەكەن. ھەر ۋەك پودۇلف فلىش ئامازەى پىدەدات ۋە دىلەت، “ھىچ شىتەك ھىندەى ناوھېنانى كەسەكان راستى بە چېرۆك نابەخشىت: ھىچ شىتەك ھىندەى ئەو ھە ناراست ناچىت كاتىك چېرۆككە دەگىرپتەو كەسەكان نەناسراو ۋە بى ناوېن. بىئە پىش چاوت چېرۆككە پالەوانەكەى ناوى نەبىت ئەبىت چۆنبىت.”

قسەكانت پېر بىكە لە زانىارى دەقىق

پەنگە لەم خالەدا بىلەت، “ئەمە شىتەكى باشە، بەلام چۆن دۇنيا بىمەو ھەو ھى لە قسەكاندا ۋەدەكارى تەوام كىردو ۋە زانىارى دەقىق بەكارهېناو ھى؟” تاقىكردنەو ھەك ھەيە. ئەو پىنج پىرسپارە بەكار بېئە كە ھەموو چېرۆك نووسىك لە نووسىنى چېرۆكدا بەكارپان دەھىنەت: ۋەلامى پىرسپارەكانى كەى؟ لەكوى؟ كى؟ چى؟ ۋە بۇچى؟ بدەرەو ھە. ئەگەر ئەو شىوازە بەكار بېئەت، نەوونەكانت سەرنجپاكىش ۋە زىندو دەپن. با بە

ئەزمۇونىڭكى خۇم ئەم بابەتەت بۇ پوون بىكەمەۋە، بابەتتەكە كەل
پۇژنامەيەكىشدا بىلوكرايەۋە:

“دوای تەۋاۋىردىنى زانكۇ، ماۋەى دوو ساللە داكۇتاي باشوور ۋەك
فروشييار كارم بۇ كۆمپانىيەكى لەقوتونانى گۆشت دەكرد. بە
شەمەندەفەرە بارەلگىرەكانى ئەۋناۋچەيە دەگەپام و ھاتوچۇم دەكرد.
پۇژى ۋا ھەبوو لە پىدفيلىد نىزىكى دوو كاتژمىر چاۋەپوانى شەمەندەفەرم
دەكرد. لەبەر ئەۋەى پىدفيلىد شوپىنى خۇم نەبوو و شارەزا نەبووم،
نەمدەتوانى ئەۋ دوو كاتژمىرە بەھەند ۋەرگرم و لەۋ شوپىنەدا بەباشى
شت بفرۇشم. دوای كەمتر لە سالىك، چووم بۇ نىويۇرك بۇ ئەۋەى لە
بەشى شانتۇ بخوینم، بۇيە بىپارم دا كاتە بەتالەكانم تايبەت بىكەم بە
مەشقردن لەسەر چۆنىيەتى قىسەردن. جارىكيان بە شەقامىكدا
دەگەپام، دەستم كرد بە پىرۇفە و پاهىنان لەسەر دىمەنىڭكى ماكىبىس.
دەستم دەرھىنا و دەمكىشا بە خۇمدا، دەستم كرد بە گىرانيڭكى تووند:
‘ئايان ئەۋە خەنجەرە لەبەردەمەدايە و دەسكەكەيشى پووى لە دەستمە؟
ۋەرە، پىڭگەم بدە تووند بىگرم: تۇ لەلام نىت، كەچى ھەردەتبىنم.’

ھىشتا لە قوۋلايى ئەۋ دىمەنەدا بووم، پۇلىس بەپەلە ھات و لىيان
پرسىم بۇچى خانمانى ئەۋ شوپىنەم ترساندوۋە. پاستىيەكەى ئەگەر بە
دزىنى شەمەندەفەرىكىش تۆمەتبىريان بىكردبام، پىم سەير نەدەبوو.
پۇلىسەكان پىيان ۋەم ژنىك لە پىشتى پەردەى چىشتخانەكەيەۋە لە
دوورى سەد مەترەۋە تەماشاي كىردبوو، ھىچ كات شتى ۋاى نەبىنىبوو.
لەبەر ئەۋە پەيوەندىى كرد بە پۇلىسەۋە، ئەۋەى سەير بوو ئەۋەبوو
كاتىك پۇلىسەكان لىم نىزىك بوونەۋە، دەمقىراند و باسى خەنجەرم دەكرد.

“پیم گووتن هیچ نییه تهنه پرهینانم له سه ره بابه تیکی شه یكسپر ده كر، ده بیته به م شیوه یه كریاریان بۆ زیاد بکه م بۆ شه وه ی كۆمپانیاه م ده رم.”

سه رنج بده چۆن شه و چیرۆكه كورته وه لامي هه ر پینچ پرسپاره كه ی سه ره وه ی دایه وه. هیچ باس نه كه یته باشتره له وه ی زانیاری زۆر باس بكه یته. هه موومان به خویندنه وه و باسكردنی زانیاری پڕوپوچ و ناپه یوه ست بیزار ده بین. سه رنج بده چۆن له و پووداوه دا وه لامیکی كورت و پوختی هه ر پینچ پرسپاره كه ی تیدا بوو. ئه گه ر درێژه به قسه كانه بده یته و پری بكه یته له ورده كاری، خه تیك به سه ر ناوه كه تدا ده هیئن و گویت لی ناگرن. هیچ شتیكیش له وه ناخوشتی نییه گویت بۆ نه گیریت.

قسه كانه بکه به دراما – ناخاوته ی كه سانی دیکه به كار بهینه

وای دابنی ده ته ویت باسی شه وه بكه یته كه چۆن توانیوته كریاریکی توو په هیور بكه یته وه. ده كریته به م شیوه یه ده ست پی بكه یته:

“پۆزی دواتر، پیاویك هاته ئۆفیسه كه م. زۆر توو په بوو، ئه مه ش اه به ر شه وه بوو شه و ئامیتره ی ئیمه بۆمان نارد بوو به باشی ئیشی نه كرده بوو. پیم گووت هه رچیمان له ده ست بیته بۆ چاره سه ركردنی كیشه كه نه جانی ده ده بین. دوا ی كه میك كاترا كه بینی ئاماده بین هاوكاری بكه بین ئاسوده بوو و هیور بوو یه وه.” شه و چیرۆكه یه ك لایه نی باشه ی هیه – زۆر تایبته بوو – به لام كه موكرتی هه بوو له ناوهیناندا، له پووی ورده كارییه وه بابه ته كه كه موكرتی تیدا بوو، له سه رو هه مووشییه وه شیوازی

ئاخاوتنه که. با ئیستا به شيوه يه کي دیکه بيگيرينه وه و ئه
که موکورتیانه ی پر بگه ينه وه:

سېشه مەي پابردوو، دەرگای ژووره کهم شەقەي هات و منیش سەرم
بەرز کردە وه ئه و دیمەنه تووڤەم بیني که به پووخساری چارلس
بلیکزم' وه بوو، که یه کێک بوو له کړپاره کانم. فریای ئه وه نه که وتم پئی
بلیم فەرموو دابنیشە. وتی، 'ته واو گەيشته گیانم، هەر ئیستا ئۆتۆمبیلێک
بنێره و ئه و جلشۆره ببە دەرە وه له ماله کهم.'

"منیش پرسیم چی بووه؟. زۆر به پەرۆش بوو قسه کانی بکات. هاواری
کرد و وتی، 'نیش ناکان، جلەکان گیرده خۆن تیايدا، خيژانه کهم بیزار و
ماندوو بوو به دهستییه وه.' منیش داوام لیکرد دانیشت و به وردی بۆم
باس بکات چی بووه. 'کاتی ئه وه م نیه دانیشم. درهنگه بۇ کاره کهم.
خۆزگه هەر نه ماتمايه بۇ ئیره و ئه و جلشۆره م نه کړپیا. بپوا بکه هەرگیز
هه له ی وا ناکه مه وه.' دهستی کیشا به سەر میژه کهمدا و به پشتی
په نجه ی ته قەي له سەر وینە ی هاوسه ره کهم ده دا.

"منیش گووتم، 'سەیرکه چارلس، تۆ ته نها دانیشه و هەموو شتیکم بۆ
باس بکه، به لێن بیت هەرچیت بووین بۆت ده کهم.' له گەل وتنی ئه مه دا
دانیشت، ئه نجا به هیوری قسه مان له سەر کیشه که کرد."

به لێ، مەرج نییه هەموو کاتی که بتوانیت ئاخاوتنی له م شيوه يه بخه يته نيو
ووتار و قسه کانتە وه، به لام ده توانیت ببینیت چۆن گيژپانه وه ی
پاسته وخۆی قسه ی که سه کان یارمه تیت ده دات پوودا وه که بۇ
گوێگره کانت بخه يته سەر شيوه ی دراما. خۆ ئه گەر بیتو قسه کهر بتوانیت
لاسابی که سه کان بکاته وه و دهنگی خۆی وه ک دهنگی بنه پره تی ئه وان لێ

بىكات، ئەوا بابەتەكە بە ھىزىتر و كارىگەرتر دەپىت. ھەروھە ئەو جۆرە ئاخاوتفانە تام و بۆيەكى سىروشتىت پى دەبەخىش. وات لى دەكات بە شىۋە يەك لەبەر چاۋى گۆيگىرەكانت دەركەويت، وەك ئەوھى كەسىكى سىروشتى لەسەر مىزى ئاخوارىن لەگەل كەسىكىدا قىسە دەكات، ئەوھەك كەسىك كە خۆى بە زانا بزانىت و ھەندىك پەپەھى بەدەستەوھ بىت و لەبەردەم كۆمەللىك كەسى تىگەشتوودا قىسە بىكات، يان وەك وتارىپىزىك لەبەردەم مايكىكىدا بشىپىنىت.

ئەوھى باسى دەكەيت بىھىنە پىش چاۋى گۆيگەر

دەروونئاسان پىمان دەللىن كە زىاتر لە ۸۵٪ زانىيارىيەكانمان لەپىڭەكى بىنىنەوھ بەدەست دەھىنن. ھىچ گومانى تىدا نىيە ئەمە ئەو كارىگەرىيە گەورە تەلەفزىۋنەكانىش دەگىتەوھ كە وەك ئاۋەندىك بۇ بلاۋكردنەوھى پىكلام و فىلم و بەرنامەكان كار دەكەن. وتارىپىزى و قىسەكردنىش بەھەمان شىۋە ھونەرىكى دوو جەمسەرە – بىنىن و بىستىن. يەككىك لە پىڭاكان بۇ ئەوھى قىسەكان بە زانىيارى و وردەكارى دەۋلەمەند بىكەين بىرىتىيە لە نواندى بابەتەكە. پەنگە چەند كاتىزىمىرىكت بوۋىت تا باسى يارى گۆلف و چۆنىيەتى ھەلدانى تۆپەكەم بۇ بىكەيت و منىش بەوھ بىزارىم، بەلام ھەستە سەر پى و پىشانم بدە كاتىك تۆپەكە ھەلدەدەيت چى دەكەيت، ئەوكات منىش ھەموو گىيانمت بۇ دەكەم بە چاۋ و گۆى. بەھەمان شىۋە ئەگەر بە شان و بالەكانت باسى فېرىن و مانئورە

ترسناکه کانی فېږکه يه ك بکه يت، نه گه ر تا مردنیش قسه بکه يت له گه لت
بېم.

له بیرمه له يه کيک له خو له کان بابە تیک پيشکه شکرا که نمونه په کی
جوان بوو له نواندن و پيشاندانی بابە ته کان به شېوه په کی کرده یی.
قسه گه ره که باسی که سيکی دیکه ی ده کرد، زور به جوانی و به شېوه په کی
پيکه نيناوی لاسای که سه که ی ده کرده وه، زمانی جهسته و ره فتاره کانی
زور تايه بت بوون، بړوا بکه کاتيک لاسای نه و پياوړی ده کرده وه که
خه ريکی چاک کرده وه ئاميریک بوو، ديمه نيکی هه بوو له هه رچی
به رنامه ی ته له فزيونی هه يه پيکه نيناووتر و سه رنجراکيشتر بوو. نه مه
هه مووی به هو ی نواندن و پيشاندانی بابە ته که بوو به شېوه په کی کرده یی.
هه ر له بهر نه وه يه تا ئيستاش نه و ديمه نه م له بيره و هيچ کات بيرم
ناچيته وه، دلنيام تا ئيستاش به شداریووانی دیکه باسی نه و بابە ته
ده که ن.

شتيکی زور باشه گه ر له خوت پېرسيت، “چون بتوانم هه نديک ديمه ن و
نواندن له قسه گانمدا به کار بهيتم؟” چونکه وه ک چينييه کان ده لېن: يه ک
ويته هيته ده ده هزار وشه گاريگه ره.

چواره م/ وشه گه ليکی به رجهسته به کار بهيتم که ويڼای بابە ته که ت
بکات

هه موو ووتارييژ و قسه گه ريک ئامانجی سه ره کی نه وه يه سه رنجی گوينگران
به لای خويدا پاکيشيت و له سه ر نه و باره رايان بگريت. بۇ نه نجامدانی نه و
کارهش ته کننيکيکی زور گرنه هه يه، به لام له گه ل نه وه شدا هه مووان

فه را موشیان کردوه. پیناچیت ووتارییژه ساده کان له هه بوونی نه و ته کنیکه ناگادار بن. په ننگه هیچ کاتیک بیریشیان لی نه کردبیته وه. نه ویش نه وه یه که وشه به کار بهینریت بو نه وه ی له میشکی گوینگرده وینه و دیمه نیک دروست بکهیت. من نه و پښتانه م زور به لاوه په سنده. نه و ووتارییژه ی که خه لکی خه زیان لییه گوئی لی بگرن نه و که سیه که بابه ته که بکات به وینه یه ک و بیخاته میشکی گوینگرده وه. نه وانه ی هیما و سیمبولی ناپوون و بیړه ننگ و ته مومزاوی به کار ده هیئن، هه میسه خه ریکه گوینگره گانیان خه ویان لی ده که ویت. وینه کان هینده ی نه و هه وای هه لی ده مزیت به لاشن. هیچی تیناچیت، هه مووکات ده توانیت به کاریان بهینیت.

هیږیتر سپینسهر، له وتاره به ناویانگه که یدا ده رباره ی “فه لسه فه ی شیواز”، ناماژه ی به گرنگی نه و ده سته وازانه کردوه که له میشکی گوینگرده وینه یه ک دروست ده که ن:

“پښوسته خومان له پسته ی له م شیوه یه به دوور بگرین: به شیوه یه کی ریژه یی کاتیک شیواز و داب و نه ریت و په فتاری نه ته وه یه ک توند و درپدانه بیت، یاساکانی سزادانیشیان سهخت و توند ده بیت! له بری نه وه، پښوسته به م شیوه یه بنووسین: به شیوه یه کی ریژه یی کاتیک نه ته وه یه ک چیژ له جه ننگ، زورانبازی، و شه په گا وه ربگرن، سزاکانیشیان هه لواسین و سووتاندن و گوشت لیکردنه وه ده بیت.”

نه که ر سهرنجی ئینجیل و به ره مه کانی شه یکسپیر بدهیت، پرن له و ده سته وازانه ی که وینه یه ک له میشکی خوینه رده دروست ده که ن. به نمونه، نووسه ریکی ناسایی که ر بیه ویت بلیت فلانه شت بی

که موکورتییە، دەلئیت “زۆر نایابە.” بەلام ئەی شەیکسپیر چون هەمان مەبەست دەگەیه نئیت؟ قسەکانی لەشیوہی وینەدا دەکات و هیچ کات بیر ناچنەوہ، بەنموونە گەر بیەوین بلئیت فلان شت زۆر نایابە، دەلئیت: زاخاری زێپی پووخت دەکات، گوڵە شلێر ڕەنگ دەکات، بۆنی گوڵە وەنەوش دەدات.

ئایا هیچ کاتێک وەستاویت بیر لەو پەندانە بکەیتەوہ که ئەوہ لەدوای ئەوہ بۆمان ماوەنەتەوہ و زۆریە ی ھەرە زۆریان لەشیوہی وینەدان؟ “ھەشتبێ و لە مەشت بێ، ئەک تۆ بێ و نەبێ.” “دەگرمینێ و ناباریئێ.” “دەبیاتە سەر ئاو و ئاویشی ناداتی.” دەبینیت ھەموو پەندەکان بەشیوہیەکی وینەیی باسکراون، لەبەر ئەوہیە بۆ چەندین سەدە ماونەتەوہ و بەکارھێنانێکی زۆریشیان ھەیە.

ھەموو کاتێک لینکن بەشیوہی وینەیی قسە ی دەکرد. جاریکیان لە کۆشکی سپیڤا لەلایەن بەردەستەکانییەوہ کۆمەلێک پاپۆرتی دوورودریژ و ئالۆزی بۆ ھات، ھەموویانی ڕەت کردەوہ، بەلام ئەک بەوشە ی سادە و بێرەنگ و بۆ، بەلکۆ بە دەستەواژە ی وینەیی که زەحمەت بوو لەبەر بکریٹ. وتی، “کاتێک کە سێک دەنێرم ئەسپێک بکریٹ، نامەوێت پێی بلێن کلکی چەند تالە مووی پێوہیە. تەنھا دەمەوێت مەبەستەکی بزانم.”

ئالیان، فەیلەسوفی فەرەنسی، دەلئیت، “ھەموو کاتێک شیواز و ستایلی واتایی خراپە. پێویستە پستەکانت پڕین لە شتی بەرجەستە ی وەک بەرد، کورسی، کانزا، میز، ئازەل، ژن، و پیاو.”

ئەمە بۆ ھەموو گفتوگۆ و قسەکردنێکی شێواز پاستە. لەپاستیدا، ھەموو ئەوہی لەم بەشەدا وتراوہ لەبارە ی بەکارھێنانی وردەکاری و زانیاری

ده قیه له قسه و ووتاره کاند، بۆ هه موو گفتوگویه کی گشتی ده گونجیت. باسکردنی ورده کارییه کان وا ده کات گفتوگۆکه دره وشاوه بیت و بگه شیته وه. هه ر که سیک گه ر ده یه ویت بیته قسه که ریکی سه رنجراکیش، ده توانیت به شوینکه وتنی نه و نامۆزگاریانه ی له م به شه دا باسکراون خوی سوو دمه ند بکات. گه ر فروشیارانیش له ناساندنی کالاکانیاندا ورده کاری باس بکه ن، هه ست به گۆرانکارییه کی نه فسوناوی ده که ن له پیژهی فروشیاندا.

ته نيا حاجي | Tanya Haji

Description

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

♥ چەنالىك تايپەت بە كتيپ و پابه تي جياواز ♥

ئەم كتيپە لەلايەن نوها كراوه بە pdf
پيشكەش بە خوینەران كراوه

چەنالىك

<https://t.me/tanyahaji7>

بۇ راوبۇچون و پسيار بۇ كتيپ مەينيرە

@tanyahaji22

ئەكاونت

<https://linktr.ee/tanyahaji22>

t.me/tanyahaji7

Invite Link

((به شی پیئجه م))

قسه کانت ببوژینه وه

راسته وخۆ دوای جهنگی یه که می جیهانی، له لهندهن بووم له گهل لۆویل
تۆماس کارم ده کرد، تۆماس خه ریکی پیشکه شکردنی زنجیره وتاریکی
تایبتهت بوو بۆ خه لکیکی زۆر له سه ر نیمچه دوورگی عه ره ب. ئه و ماوه ی
له لهندهن بووم هه نیک به ناو شاردا گه رام. یه کشه ممه یه کیان به ناو پارکی
هایدی دا ده گه رام بۆ ئه وه ی ماربل ئارک بدۆزمه وه، ماربل ئارک یه کیک
بوو له ده روازه سه ره کییه کانی پارکه که که هه موو وتاریپۆ و قسه که ریکی
جیاواز له ئاین، په نگ، مه زه ب، بیروبۆچوونی سیاسی لیبوو، هه موو
که سیك به بی به ربه ستی یاسای ئازدبوو قسه ی خۆی بکات. به و ناوه دا
که میك گه رام، بۆ ماوه یه ک گویم له که سیکی کاسۆلیکی بوو باسی
بیته له یی و بی که م و کورتیی پای ده کرد، دواتر چوومه نزیک
کۆمه لێکی دیکه، گویم له که سیکی سۆسیالیستی بوو باسی مارکسی
ده کر. ورده ورده خۆم کرد به سیته م کۆمه لدا، قسه که ره که باسی
ئه وه ی ده کرد بۆچی پیاو ده توانییت چوار ژن به یینییت. دواتر پۆشتم و
پشتم له هه رسی کۆمه له که کرد.

ئایا بره و به وه ده که ییت؟ ئه و پیاوه ی باسی فره ژنی ده کرد ته نه ا چه ند
که سیکی که می له ده ور بوو، دوانه که ی دیکه سات به سات گوێگره کانیان
زیادی ده کرد. له خۆم پرسى باشه ئه مه بۆ؟ ئایا به هۆی جیاوازی

بابەتەكەۋە بوو؟ بېرواناكەم ئەۋە بوۋىت. ئەۋەندەى من بىزانم ۋە لامەكە
لە خودى قەسەكەرەكاندا ھەست پىدەكرا، ئەۋ ھاورپىيەى باسى
سوۋدەكانى چوار ژنى دەكرد، پىيەۋە ديار بوو خۆى زۆر ھەزى لە چوار
ژن نەبوو، بەلام دوو وتارىپىژەكەى دىكە، كە قسەكانيان لە گۆشە
نېنگايەكى تەولو جياوازەۋە بوو، تەواو لە بابەتەكەدا قول بوۋىۋەنەۋە، بە
گيان و پۇخىكى تەواو بەھىزەۋە قسەيان دەكرد. دەستيان لە پادەبەدەر
دەجولاند. لە دەنگياندا ھەستت بە باۋەر دەكرد، گەرموگۈپى و
پەروشىيان لى دەچۇرا.

بوۋژانەۋە، زىندوۋىتى، و پەروشى - ھەموو كاتىك ۋەك بىنەپەت و كىۋكى
قسەكردن ئەمانەم بىنيۋە.

ئايا چۆن بتوانىت بەشىۋەيەك قسە بىكەيت كە سەرنجى گوينگر لاي خۇت
بەيلىتەۋە؟ بەدرىزايى ئەم بەشە سى شاپىنگات پىدەدەم كە يارمەتت
دەدەن چوست و چالاک بىت و بە بە تامەزىۋىيەۋە بدوۋىت و قسەكانت
بوۋژىنىتەۋە.

يەكەم / بابەتەكە ھەلېژىرە كە خۇت تامەزىۋى بىت

لە بەشى سىيەمدا باسمان لە گىرنگى قولبۋەنەۋە لە بابەتەكەتدا كىرد.
ئەگەر لەپوۋى ھەست و سۆزەۋە لەۋ بابەتەى بۇ قسەكردن ھەلېژاردۋە
قول نەبىتەۋە، ناتوانىت ۋا لە گوينگرەكانت بىكەيت بىروات پى بىكەن.
ئەگەر بابەتەكە ھەلېژىرەيت كە ھەزەت لى بىت و ئەزمونىكى دوۋىرەيت
ھەبىت لەگەلدا (ۋەك خۇزگەيەك يان ھەزىكى مىندالى)، يان بابەتەكە بىت
كە بىر كىردنەۋەيەكى قول يان ھەمىكى گەۋرەت ھەبىت بۇى (بە نەۋەنە

كۆمەلگا پىۋىستى بە دابىنكردىنى قوتابخانەى باشترە)، ئەوكات ھىچ ئاستەنگىكت بۇ دروست نابىت و بە تامەزىۋىيەۋە قىسەى خۇت دەكەيت و سووريت لەسەر بابەتەكەت. ۲۰ سال لەمە و پىش لە نىويۇرك لە يەكك لە خولەكانمدا وتارىكيان پىشكەش كرد، ھىچ كاتىك ھىندەى ئەوكاتە كارىگەرى گەرموگورپى و پىداگىرىم بەچاۋى خۇم نەبىنىبوو. گويم لە زۇر قىسەى قايلەر بوو، بەلام تەنھا و تەنھا ئەو دانەيان وەك جەنگاۋەر بەسەر ھەموياندا سەرگەوت.

باشترىن فرۇشيارى يەكك لە بەناۋابانگترىن دامەزراۋەكانى ولات قىسەپەكى زۇر سەپرى كرد، وتى: بەبى تۆۋيان پەگ گيا دەپوئىت. بەپى چىرۆكەكى خۇى، دەيگوت خۇلەمىشى درەختى ھىكى بەناۋ زەۋىيەكدا بلاوكردوۋەتەۋە كە تازە كلابوۋى^۱. دواى ماۋەپەكى كەم گيا سەۋىبوۋو! زۇر دىنابوۋ لەۋەى ئەو خۇلەمىشە، تەنھا ئەو خۇلەمىشە، بوۋە ھۇى ئەۋەى گيا پىۋىت.

منىش لىدوانم لەسەر قىسەكانى دا و بەنەرمونيانى گوتم: ئەم داھىنانە نوپىيەى، ئەگەر پاستىت، دەيكات بە مليۇنەر، لەبەر ئەۋەى تۆۋى ئەو جۆرە گياپە قوتوى بە چەند دۆلارېك بوو. ئەۋەشم پىگوت كە ئەم داھىنانەى دەيكات بە ديارترىن زاناي مېژوو. پىم پراگەياند كە ھىچ كەسېك، مردوو و زىندوو، تا ئىستا نەيتۋانىۋە خۇى موغىزە ئەنجام بدات: ھىچ كەسېك نەيتۋانىۋە لە شتىكى بىگيان شتىكى زىندوو بەرمەم بېئىت.

^۱ ھىكى جۆرە درەختىكە لەشىۋەى دار گويز - وەرگىر.

به بیده نگی پیتم گووت نه وه له ی نه و کردی به ره لهستی زۆری ده که نه،
 قسه که ی مایه ی گالته جارییه، به م شیوه یه زۆر به راسته و خۆیی به درۆم
 نه خسته وه. کاتیك ته واو بووم، هه مووان هه ستیان به گه مژده یی نه و کابرا
 ده کرد، به لام خۆی بۆ ساتیکیش هه ستی پی نه ده کرد. زۆر سوور بوو
 له سه ر بۆ چوونه که ی. هه ستایه سه ر پی و پی گووتم هه له نییه.
 به ناره زاییه که وه وتی خو من باسی تیۆر ناکه م، باسی تاقیکردنه وه
 ده که م. خۆی ده یزانی باسی چی ده کات. به رده وام بوو له قسه کردن،
 مه ودا ی قسه کانی فراوانتر ده کرد، زانیاری زیاده ی پی ده داین، تا ده هات
 به لگه ی زیاتری له سه ر یه که له که ده کرد، له قسه کانی دا پیداکیری و
 سوور بوونیکی زۆری پیوه دیار بوو.

جاریکی دیکه پیتم راگه یانده وه که هیچ هیوایه که نییه له وه ی راست
 ده رچیت یان نزیکیش بیت له راستییه وه، ته نانه ت سه دان کیلۆمه تیش له
 راستییه وه نزیک نه بووه ته وه. هه م دیسان جاریکی دیکه زۆر به خیرایی
 هه ستایه سه ر پی، وتی با له سه ر ۵ دۆلار گره و بکه یین^۹، وه زاره تی
 گشتو کالیش ده که یین به ناو بژیوانمان.

ئایا ده زانی دواتر چی پوویدا؟ دوا ی نه وه ی نه وه نده سوور بوو له سه ر
 قسه کانی چه ند که سیك له ئاماده بووان بیرکردنه وه یان گۆرا و لایه نگیریان
 کرد، زۆریکی دیکه که وتنه گومانه وه. نه گه ر ده نگدانم بکردایه، دانییا
 بووم نیوه ی ده نگه کان پشتی منیان نه ده گرت. لیم پرسین چی شتیك
 وایکرد بیرو پریان بکه ویته له رزه. یه که له دوا ی یه که ده یانگووت به هۆی

^۹ له سالانی پوودانی نه م پووداوه دا، نرخ ی نه و پینچ دۆلاره به نزیکه یی ۱۰۰۰ دۆلاری

ئەوێ کابرا زۆر سوور بوو، برۆای به هیز بوو، ئەوێ نده به پیداکیرییه وه باسی ده کرد، وای لیکردین گومان له بۆچوونه گشتیه که ی خۆان بکهین. به ئی، بۆ ئەوێ ئەو ساویلکه ییه له وه زاره تی کشتوکاله وه دلنیا بکه مه وه، نووسراوم بۆ کردن و هه موو شتیکم پرسسی. پیم گووتن شه رمه زاریشم پرسیارکی بیمانای له و شیوه یه ده که م. وه لامیان دایه وه و گووتیان به دلنیا ییه وه ئەسته مه گیا یان هه رشتیکی دیکه ی زیندوو له خۆله میشه وه دروست بکریت، هه روه ها ئەو شیان نووسیبوو که نامه یه کی دیکه یان له نیو یۆرکه وه پینگه شتبوو که هه مان پرسیار ی کردبوو. ئەو کابرا ئەوێ نده له بۆچوونه که ی خۆی دلنیا بوو ئەویش دانیشتبوو نامه ی نووسیبوو!

ئەم پرودا وه وانه یه کی فیڕکردم که هه رگیز بیرم نه چیته وه. ئەگه ر که سیک (وتاریبیژن) برۆای به شتی که هه بیئت و زۆر سوور بیئت له باسکردنیدا، ته وه شته که به لایه وه ده بیئت به راستی و هیچ شتی که ساردی ناکاته وه، ته نانه ت ئەگه ر بلایت له خۆل و خۆله میش به بی تۆو گیا ده پوینم. ئە ی باشه ئەو که سیک به بیرکردنه وه یه کی هه له وه توانی گوینگر به لای خۆیدا پاکیشیئت، ئە ی ئەگه ر بیئتو بۆچوونه کانمان له گه ل پای خه لکید ته با و پرست و دروست بن، ئەوێ نده ش پیدگیرین له سه ریان، ده بیئت چه نده کاریگر و سه رنجراکیش بن و سه رنجی گوینگر پاکیشن!

زۆریه ی هه ره زۆری ووتاریبیژان خه می ئەوێ یانه بابته که یان سه رنجی گوینگر رابکیشیئت. ته نها یه ک. پښتانه یه بۆ ئەوێ دلنیا بیئت گوینگره کانت چه زیان له بابته که ته: ده بیئت ناگری پیداکیری و په رۆشی بۆ ئەو بابته

داگىرسىيىت، ئەۋكات بە ئاسانى سەرنجى ھەموۋان بەلاى خۇتدا
پادە كىشىت.

ماۋە يەكى كەم پىش ئىستا، گويم لىبوۋ پياۋىك گويگرەكانى لەۋە ئاگادار
دەكرەۋە كە، ئەگەر بىت و پاۋە ماسى لە بەنداۋى چىسە پىك بەم
شېۋە ئىستا بەردەۋام بىت، لە چەند سالىكى كەمدا جۆرە ماسىيەكى
ئەۋ ناۋچە ھەيە لەناۋدە چن! لە ناخەۋە ھەستى بەۋ بابەتە دەكرد و
خەمى بۇ دەخوارد، بە گرنگى و تامە زىۋىيەۋە قسەكانى دەكرد،
بابەتلىكى گرنگ بوۋ بەلايەۋە. ئەۋ كابرايە زۆر بەپەرۋش بوۋ، ھەموۋ
قسەكان و شىۋازى ھەلسوكەۋتى ئەۋەى پىۋە دياربوۋ. يەكەم جار كە
ھەستا قسە بكات، زۆر كەم دەزانى لەسەر ئەۋ جۆرە ماسىيە. دىمزانى
زۆرىك لە گويگران ھەمان ھالى منيان ھەبوۋ، شتىكى كەميان لەۋ
بارەيەۋە دەزانى، بەلام پىش ئەۋەى كابرا لە قسەكانى تەۋاۋ بىت،
ھەموۋمان ئامادە بوۋىن سكاللا تۆمار بىكەين و واژۇ دژى ئەۋ كارە
پىشكەش بە دەسلەتى ياسادانان بىكەين تاۋەكوۋ ئەۋ جۆرە ماسىيە
بەپىي ياسايە پارىزراۋ بىت.

جاريكيان پرسىاريان كرد لە رىچارد واشبېرن، بالۋىزى پىشۋى ئەمريكا
لە ئىتالىيا، ۋەك نوۋسەرىكى بلىمەت نەپنى سەركەۋتنەكانى چىيە.
ۋەلامى دايەۋە ۋتى: "تانها ئەۋە بە خەلكى دەلئىم: من ئەۋەندە ھەزم
ژيانى خۆمە نازانم چى بىكەم." بېۋا ناكەم كەس ھەبىت بەۋ جۆرە
ۋوتارىيژ و نوۋسەرانە سەرسام و دلەند نەبىت.

جاريكيان چوۋم بۇ لەندەن بۇ ئەۋەى گوئى لە ۋوتارىيژىك بىگرم: دۋاى
ئەۋەى تەۋاۋ بوۋ، يەككە لە ھاورپىكانم، بەرپز بىنسەن پۇماننوۋسى

بە ناوپانگى ئىنگلىزى، وتى كە حەزى لە كۆتا بەشى قىسەكانى
ووتارىيژە كەرد. كاتىك لىم پرسى بۆچى، وتى: "قىسەكەر لە كۆتا بەشدا
خۆى زۆر تامەزۇ بوو، منىش ھەموو كاتىك چاۋەپى قىسەكەر دەكەم
تامەزۇيى و گەرموگوپى پىۋە دىارىيەت."

ئەمەش بەسەرھاتىكى دىكەيە كە گرنگى ھەلېزاردى بابەتتىكى باش
دەردەخات.

پىاۋىكى بەپىز، كە ناۋى بەپىز فلېن بوو، لە يەكك لە خولەكانماندا لە
واشتن خۆى ناۋنوس كەرد. لە ئىۋارەيەكى سەرەتاي خولەكەدا، بېپارىدا
ووتارىك پىشكەش بىكات، قىسەكانى تايەبەت كەردىبوو با باسكەردى
پايتەختى ويلايەتە يەكگرتوۋەكانى ئەمريكا. بۇ ئامادەكەردى بابەتەكەي
چوۋبوو بەسەرپىيى و شېرەيى زانىارىيەكانى لە نامىلكەيەكەۋە
گولەۋەچەن كەردو، زانىارىيەكانى ۋەك نامىلكەكە خۆى بوون - وشك،
بىسەرۋىرە، ناپوون. كابرا خۆى چەندىن سال لە واشتن ژىابوو، كەچى
نەيتۋانى يەك شتى تايىبەتىمان پى بلىت بۆچى خۇدى خۆى حەزى لەو
شارەيە. تەنھا كۆمەلېك زانىارى بىزاركەرى دوۋبارە دەكەردەۋە و بەس.
خۆى چەندە دەترسا لە پىشكەشكەردى ووتارەكەي ئىمەش ئەۋەندە
بىزاربوۋىن بە قىسەكانى. دوۋەفتە دواتر، شتىك پوۋىدا كە ناخى بەپىز
فلېن'ى ھەژاند: ھەرچەندە لە شوۋىنى گونجاۋدا پايگرتىبوو، بەلام
شۇفىرىكى نەناسراۋ خۆى دابوو بە ئۆتۆمبىلە نوۋىيەكەيدا و ورد و خاشى
كەردىبوو، ئەنجا كابرا پى لىدابوو پۆشتىبوو. ئەمەش بوۋە ھۆى ئەۋەي
بەپىز فلېن لەلايەن حكومەتەۋە پارەي بۇ خەرج نەكرىت چۈنكە بەلگەي
نەبوو، بۆيە دەبوو لەسەر ئەركى خۆى ئۆتۆمبىلەكەي چاك بىكاتەۋە.

ئوه شتيك بوو كه گه رماوگه رم به سه ريدا هاتبوو. كاتيک باسی شاری واشننتی ده كړد، به زه حمه ت پرسته په کی بۆ ده هات و خوی و گوږگره كانیشی بیزار بوو بوون، به لام كاتيک باسی ئوتومبیله شكاوه کی كړد، به لیښاو قسه ی له دم ده رده هات و ده تگوت بوركانه ه لده قولیت. ئه و كه سانه ی كه پیشتر له ووتاره کی دیکه یدا شوینیان به خویان نه ده گرت و حه وسه له ی گوږگرتنیان نه بوو، ئیستا به چه پله پړزانیکي گرم ده ستخوښیان له به ریز فلین ده كړد.

چه ند جاريکی دیکه ش گوتومه، نه گه ر بابه تیکی گونجاو بۆ خوت ه لېزیت، جگه له سه ركه وتن هیچی دیکه به ده ست ناهینیت. یه ك لایه ن هیه زور دلنیا یی تیډایه بۆ ئوه ی بیکه یت به بابه تی قسه کردن: باسی بیركړنه وه و بیروپای خوت بکه ! به دلنیا ییه وه تویش وه كه هر كه سیکی دیکه له هندیك لایه نی ژياندا بیروپای به هیژ و چه سپاوت هیه. هه موویان له میښکی خوتدان و هه مووكات بۆ به كارهیټان به رده ستن.

ماوه په کی زور نابیت له دادگاو به بابه تی جیبه جیكړدن یاسای له سیډاره دان تاوتووی ده كړا و له ته له فزیونه وه ده گوازیایه وه. زور كه سی كه واهیدره (شایه ت) بانگكران تاوه كوو بۆچوونی خویان له سه ر ئه و یاسایه بخه نه پوو. یه كيك له و كه سانه ی كه قسه ی كړد پۆلیس بوو له لؤس ئه نجه لؤس. ئه و پۆلیسه بۆچوونی زور جوانی ده ربړی و به به لگه وه قسه ی له سه ر بابه ته كه ده كړد. بپروا و قه ناعه تی زور به هیژ بوو به قسه كانی، له به ر ئه وه ی یانزه پۆلیسی هاوړی له شه ردا له لایه ن هاوالاتیان وه به هوی شه رپه ته قه وه كۆژرابوون. له قسه كانیدا زور به په رۆش بوو، وه كه كه ستيك قسه ی ده كړد كه له ناخی دلاییه وه بپروای به .

پاښتۍ و دروستۍ ځسۍ ګانۍ هېښت. هه موو جوانيۍ ګۍ په وانبېږۍ له
بېرېوېچوون و هه ستي قوولۍ نه و ګه سدها به دۍ ده ګرا. به لۍ، دلۍ سوزۍ و
په روښۍ له ځسدها به نده به ښاستي بېر ګردنه وه و بېر اووه، بېر ګردنه وه و
بېر اوښ چه نديک له مېش ګدايه نه وه نده ش له دلدايه. له زورۍ ګ له
خوله ګاندها هه موو ګات بڼه نه وه ږسته باوه ګۍ پاس ګال به بېر هه مووان
بهېنمه وه چه ندين نمونۍ ځۍ جوړۍ جوړم ده هېنایه وه. “دل هه نديک
هو ګارۍ هه ځه ګه مېش ګ نایانزانېت.”

پېشنيارۍ ګۍ دېکه شم هه ځه بڼه: زور شت بخوښه وه له سه ر نه و
ناونېشانه ځۍ ګه پېتوایه ګونجاوه بڼه ځس ګردن له سه رۍ، وه زیاتر و زیاتر
فېرېه. تا زیاتر له باره ځۍ شتي ګه وه بزانيټ، به په روښتر و تامه زورتر ده بیت
له باس ګردنېدا. پېرسۍ وایټېنګ، نو سه رۍ ګتېبۍ پېنچ یاسا ګۍ
فروښتن، ده لټ: فروښیار نابېت هه ر ګیز له فېرېوون و ښاره زابوونۍ نه و
ګالا و به ره مانه بووه ستېت ګه ده یان فروښت. وه ګ نه وه ځ به پېز
وایټېنګ ده لټ، “هه تا زیاتر بزانيټ له سه ر به ره مې ګۍ باش، زیاتر
به بایه خ ده بېت به لات وه و تامه زورۍ ده بیت.” هه مان شت بڼه
بابه ته ګه ښت پاس ته – تا زیاترۍ له باره وه بزانيټ، زیاتر به بایه خ ده بېت
به لات وه و تامه زورۍ باس ګردنۍ ده بیت.

دوه م / هه سته ګانت له باب ته ګه دا زیندو و بکه ره وه

وای دابنۍ باسۍ نه وه بڼه ګوږ ګره ګانت ده ګه یت ګه به هوۍ څېړاييه و
پولېسۍ هاتو وچۍ پاي ګرتو ویت. نه ګر وه ګه سي ګۍ چاودېر ګه
پووداوه ګۍ بېنيووه، به شي وه په ګۍ ساده و ښاسۍ له زمانۍ ګه سي ګۍ

دیکه وه باسی حاله ته که مان بۆ بکه یت، نه وکات هیچ نام و چنلی نابیت، بۆیه ده بیت به ناوی خۆته وه پووداوه کان بگنرپته وه، چونکه نه و پووداوه به سهر تۆدا هاتووه و ههستیکی تایبه تیت بۆ دروست بووه که نه نا خۆت ده توانیت باسی بکه یت. بۆیه کاتیک که سیکي دیکه نه و قسانه ت ده بیستیت هیچ کاریگر نابیت پی. گوینگر ده یه ویت بزانیته هه سقت چۆنبوو کاتیک پسه لیه ی سهر پیچی بۆ کردیت. بۆیه تا زیاتر نه و دیمه نه ی باسی ده که یت زیندووتر بیت، یان تا زیاتر نه و هه سته به رجه سته بکه یت که سهره تا بۆت دروست بووبوو، پوونتر ده توانیت گوزارشته له ناخی خۆت بکه یت.

که وابوو کاتیت ووتار ده ده یت و قسه بۆ خه لک ده که یت، به پیی نه و پیرته تامه زرویییه ی ده یخه یته ناو قسه کانت گوینگره کانت تامه زرو ده که یت. هه سته راسته قینه کانت کپ مه که ره وه. بۆ گوینگره کانت بسه لمینه زور تامه زرویت باسی نه و بابه ته بکه یت، نه جا ده بینیت چۆن سهرنجی گوینگره کانت پاده کیشیت.

سییه م / به شیره په کی چوست و چالاک بجولی

کاتیک ده ته ویت له به رده م گوینگره کانتدا قسه بکه یت، به چوست و چالاکي قسه بکه، نه ک مات و مه لول وه ک نه و که سه بیت که ملی به په تی سیداره وه یه. کاتیک ده چپته سهر دوانگه هه ول بده چوست و چالاک و گورجوگۆل بیت له کاتی پۆشتندا، چونکه نه مه ده بیت هوی نه وه ی سهرنجی به رانه به ر پاکیشیت و گوینگر وا هه ست بکات شتیکت پییه و زور به په رۆشی باسی بکه یت. پیش نه وه ی ده ست پیبکه یت،

هه ناسه یه کی قول هه لمزه. دوور بکه وه له و میزه یان له و دوانگه ی بڼ
 دانراوه قسه ی له سر بکه یت. سهرت به ز بکه و چه ناگه ت ده رپه پښه. تو
 شتیکی به نرخ به گوږگره کانت ده لیت، بویه ده بیت هه موو به شتیکی
 جه سته به پرونی و به بی هه له نه و شته بلیت. وه ک و لیام جه یمس
 ده لیت: تو خاوه ن ده سه لاتیت و هه موو شت له ژیر ده سته خوتدایه.
 بویه به و شتوویه په فتار بکه. نه گه ر بته ویت قسه کانت بگات به کوتا
 که سی ناو هوله که، ده نگت هاوکاریت ده کات بڼ نه و کاره، به لام نه گه ر
 هه موو جوړه جول و ناماژه یه کی جه سته به کاره یتا، نه وان
 (گوږگره کان) هاوکاریت ده دن. له سه روو هه موو شیه وه نه مه ت له بیر
 بیت: په فتار کردن به گه رموگوپی هه ستیکی گه رموگوپت پیده به خشییت.

((بهشی شه شه م))

با قسه کانت گوزارشت بپت له ژيانی گوڤگره کانت

وتاره به ناوبانگه که ی پوسیڵ که نویڵ "مشتیک له ئه لاس"، نزیکه ی شش هه زار جار پیشکهش کراوه. پهنگه پیت واپیت ووتاریک که ئه وهنده دووباره کرابیته وه ئیستا به جۆریک له میشکی ووتاریژده که دا چه سپاپیت که له کاتی قسه کردندا یه ک وشه یان یه ک ئاواز له قسه کانی له بیر نه چیته وه وه ک خۆی دووباره یان بکاته وه. به لام بابته که ئه وه نییه. دکتۆر که نویڵ ده یزانی گوڤگره کان جیاوازن له یه کتر. له وه تیگه شتبوو که ده بپت کاریک بکات هه مو یه کیک له گوڤگره کانی وا هه ست بکات قسه کانی بۆ ئه وه ده کات، ته نها ئه وه. ئایا دکتۆر که نویڵ چۆن توانی له ووتاریکه وه بۆ ووتاریکی دیکه په یوهندی نتوان قسه که ر و قسه کان و گوڤگره کان بپاریژیت؟ به م جۆره نوسیبووی، "سەردانی شاریکم ده کرد، ئه نجا هه ولّم ده دا زۆر زوو بگه مه ئه وی بۆ ئه وه ی چاوم به پۆسته چیه کان، سه رتاشه کان، به پۆبه ری ئوتیله کان، به پۆبه ری قوتاخانه کان، هه ندیک کاریه ده ست و وه زیر بکه ویت و بزانی پابردوویان چۆنه و کار و پیشه یان چۆن به پۆبه ده چیت، له ژیاناندا چی ده رفه تیکیان بۆ په خساوه. دواتر ووتاره که م پیشکهش ده که م و باسی ئه و بابته نه بۆ گوڤگره کانم ده که م که له ژيانی نه وانیشدا پهنگی داوه ته وه."

دکتۆر که نویڵ زۆر باش له وه تیگه شتبوو گفتوگۆی سه رکه وتوو بهنده به وه ی تا چه ند قسه که ر ده توانیت به باشی قسه کانی بکات به به شی که له

گوینگره کانی و گوینگره کانی بکات به به شیک له قسە کانی. دکتور که نویل به تیگه شتنه زیرانه که ی خوی له سروشتی مروت و تیگه شتن له بواره که ی خویشتی توانی چه ندین جار ووتاره که ی بۇ خه لکی جیاواز دووباره بکاته وه هیچیشیان له یه ک نه چیت، ئەمە سەرە پای ئەوه ی له زۆریه ی هه ره زۆری ووتاره کانیدا له سەر هه مان بابەت بۇ گوینگری جیاواز قسە ی ده کرد. تۆش ده توانیت له م نمونه یه وه سوود وەرگری و هه موو کات که ووتاره کانت ئاماده ده که یه کۆمه له که سیکی دیاریکراوت له میشکدا بیت. چه ند یاسایه کی ساده مان هه یه که ده توانیت به کاریان بهینیت بۇ دروستکردنی هۆگری و په یوه ندی له نیوان خۆت و گوینگره.

یه که م / باس له هه زی گوینگره کانت بکه

دکتور که نویلش کتومت هه مان شتی کرد. له ووتاره کانیدا ژماره یه کی زۆر نمونه و به سهرهاتی باس ده کرد. هه مووان تامه زۆری قسە کانی بوون چونکه په یوه ست بوو به ژیا نی خویان و خۆشی و ناخۆشییه کانیانه وه. ئەم په یوه ندییه له نیوان قسە کان و خودی گوینگره کاندا دلنیا ییت پیده به خشیت له پاکیشانی سهرنجی گوینگره کانت و گرهنقی ئەوه ت پیده دات قسە کانت له بیر ناکرین. ئیریک جۆنسن، سه روکی پیشووی ژووری بازرگانی ویلایه ته یه کگرتووه کانی ئەمریکا، له زۆریه ی قسە کانیدا ئەم ته کنیکه ی به کار دهینا. له زانکوی ئۆکلاهوما بابەتیک ی پیشکەش کرد، زۆر به جوانی باسی له و شتانه ده کرد که به دلی گوینگره کانی بوو. باسی شوینه کانی ئۆکلاهوما ی ده کرد، باسی له وه ده کرد خه لکه که کاتی خۆی به م شیوه یه خزمه تیان کردووه و به و شیوه یه باش بوون.

واي له ناماده بووان كړدبوو وهك نه وهى باسى خوودى نه وان دهكات. هيچ
گوځگرېك خه يالى لاي قسه كه رېك ناروات كه باسه له حهز و ناره زووه كاني
بكات.

له خوت بېرسه بزانه بابته كهت چوڼ هاوكارى ناماده بووان دهكات
كيشه كانيان چاره سر بكن و نامانجه كه يان به دهست بهيڼن. دواتر به
گوځگره كانيشت بلې بهو شپوه په دهتوان سوود له قسه كانت وهرېگرڼ،
نهوكات به ته واوهدى سهرنجى قسه كانت دهدهن و دليان لاي تو دهبيټ.
به نمونه، نهگر كه سيكي ژميارييت و بهم شپوه په دهست پيېكهيت،
“دهمه ويټ پيټان بلېم چوڼ خه رجيتان كه م بكنه وه و هه مان
پيداويستيش پر بكنه وه،” يان پزېشكييت و به ناماده بووان دهليټ چوڼ
وا بكن پهنگى پيستييان به بې به كاھيټناني دهرمان جوان بيټ، نه وه
دلنيابه له وهى گوځگرېكانت به بابه خه وه له قسه كانت دهرپوانن.
به دلنياييه وه له باگراوهند و كوځاي زانيارييه كانتدا هه نديك بابته هه ن كه
يارمه تيدهرى پاسته قينهى گوځگره كانتن، بويه هه رگيز به كه م له
زانيارييه كانت مه پوانه.

كاتيك پرسياريان له ويليام پاندول، پوژنامه نووسى به ريتاني كړد خه لگى
بايه خ به چى دهدهن. وتى، “خويان.” له سهر نه و تاكه قسهى
نيمپراتورييه تيكي مه زنى له جيهانى پوژنامه وانيدا بۇ خوى دروست كړد.
جاريك له كوېوونه وهيه كدا كه بۇ به شدا بووانى يه كيك له خوله كانمان
سازمان كړدبوو، هاروډ دوايت كه يه كيك بوو له و به شدارووانه، له كوټا
وانهى خوله كه دا وتاريكي زور سهرنجاكيشى پيشكهش كړد. به ريز
باسى هه موو نه و كه سانهى كړد كه له ويدا ناماده بوون: چوڼ نه و كه سه

لە سەرەتای خولەکه‌دا قسەى دەکرد، چۆن دواتر قیژیوو. باسی ئەو ووتارانەى دەکرد کە بەشداربووان پێشکەشیان کردبوو، ئەو بابەتانەى قسەیان لەسەر کردبوو، لاسایی هەندیکیشیانى دەکردەو، هەندیک لە ساتە نامۆ و سەیرەکانى دەگێڕایەو و پێوەنانى بۆ دەکرد، هەمووانى خستبوو پێکەنین، هەمووانى زۆر خۆشحال کردبوو، بەپاستى زۆر نمونەیی بوو. هیچ شتێکی دیکە لەم دونیایەدا ئەوەندەى ئەو قسانە لای گۆیگرەکان بایەخ و تام و چێژی نەبوو. بەلێ، ئەمەش تەنها لەبەر ئەوەى هارۆل دوايت دەیزانى چۆن مامەلە لەگەڵ سروشتى مرۆڤدا بکات. بۆیە هەموو کات هەول بەدە قسەکانت پەيوەست بە بە گۆیگرەکانتەو.

جاری داهااتوو کە پووبەپووی کۆمەلە گۆیگرێک بوویتەو، وای داينى زۆر تامەزۆن گۆی لە قسەکانت بگرن. هەر ووتاربێژێک نەتوانیت ئەم شیۆه بپرکردنەو، بەرانبەر گۆیگرەکانى هەبیت، ئەوکاتە لە بارودۆخێکدا خۆى دەبینەیتەو کە ئامادەبووان و گۆیگرەکانى هەر یەکەو بەشیۆه یەک کات دەژمێرن و تەمەننا دەکەن زوو پزگاریان بێت: یەکیک شوین بەخۆیەو، ناگریت، یەکیک لەبێزاریدا هەر ئەمدیو ئەودىو، تەماشای کات دەکات، تەماشى دەرگا کە دەکات و خەيال بە تەواوبوونەو دەکات.

دووەم/ لە دله‌وه سوپاس و پێزانینی خۆت دەرپرە

بینەر و گۆیگر لە چەند تاکێکی سەر بەخۆ پێکهااتوون، و بەشیۆه ی تاکیش پەرچە کرداریان دەبیت. گەر بەپاشکاو ی پەخنەیان لى بگریت، بیزار دەبن. سوپاس و پێزانینی خۆت بۆ ئەو کارەیان دەرپرە کە شایستەى سوپاسکردنە، ئەوکات پاسپۆرتى چوونە نساو دلایەت

ده سته ده که ویت. له م جوړه ستایش کړېږي ده ده بیت بزانیټ چی ده لیتیت. پیاوه لډانیکی له م شپږمه، “نپوه باشتړین که سانیکن تا نیستا قسه م بډ کړېږي،” به لای زوړ به ی گوینگر و بیسه ره وه درو و ماستاو کړېږي. وه ووتاریزیکي لیزان ده بیت شتیکیان له باره ی خویانه وه پی بلیتیت که نه زانن تو نه و شته ده زانیټ. به نموونه، بډ کومه لیک خویندکاری زانکو قسه ده که یت، باسی به شه که ی خویان بکه: به رزترین نمره ی به شه که یان چه ند بووه، پووداوه گرنگه کان چی بوون که له و به شه دا پوویان داوه. ته و او پاستگو به له قسه کانتدا. ده کړیت قسه ی ناپاست جار جار تا که که سیک له خشته بیات، له لام هرگیز کومه لیک بینهر و گوینگر فریو نادات. “نپوه زوړ زیره کن...” “نم کوبوونه وه جوان و پیاوانه یه له م شاره دا شتیکی زوړ ده گمونه...” “زوړ خوشحال م که لیږم، چونکه هه ست به خوشه ویستی نپوه ده که م.” نا نا نا! نه که ر ناتوانیت سوپاسی پیزانی پاسته قینه ده ربړیت، هیچ مه لی!

سپیه م / خوت له ناماده بووان نړیک بکه ره وه

چه ند زوو پیټ ده کړیت، به تاییه ت له قسه کانی سهره تادا، باس له خالی هاو به شی نیوان خوت و نه و که سانه بکه که قسه یان بډ ده که یت. نه که ر پیزیان لیگرتوویت به وه ی داویان لیگرتوویت قسه بکه یت، بیلی. کاتیک هارو لډ ماکمیلان، سه روک وه زیرانی به ریتانیا، قسه ی بډ ده رچووانی زانکوی ’دی پاو‘ ده کړد له گرینکاسل - هیندستان، له یه که م قسه یدا به م شپږمه ده سستی پیکړد:

“زور سوپاستان ده کم بۇ پیشوازیکردنم به وشه شیرینه کانتان.
بانگهیشتکردنی سه رۆک وه زیرانی به ریتانیا بۇ زانکۆکه تان بۆنه یه کی
تاییه تی و جیاوازه. هه ست ده کم به هۆی پیگه و پله که مه وه منتان بۇ
نیره بانگهیشت نه کردوه.

نهجا دواتر ئاماژه ی به وه کرد که دایکی ئەمریکیه و له هیندستان
له دایک بووه، ههروهه باوکیشی یه کیکیبوو له ده رچوووه کانی زانکۆی ‘دی
پاو.‘ وتی: دلنیا بن شانازی ده کم به وه ی به جۆریک له جۆره کان
په وه ندیم به زانکۆکه تانه وه هیه و توانیم بۆنه یه کی ئەم خیزانه کۆنه
نوی بکه مه وه.”

دلنیا م باش له وه تیده گهیت ماکمیلان به ئاماژه پیکردنی ئەوه ی که
دایکی له هیندستان له دایک بووه و باوکیشی یه کیک بووه له
پیشهنه کانی ئەو زانکۆیه، به زوویی هاوپی و ناسراوی بۇ خۆی په یدا
کردوه.

پښتانه کی دیکه بۇ ئەوه ی ده ست به قسه کانت بکهیت بریتییه له
به کارهینانی ناوی ئەو که سانه ی له ناو ئاماده بوواندان. جاریکیان له
کۆبوونه وه یه ک که له هۆلیکدا بوو هه مووان نانمان ده خوارد، منیش له
ته نیش یه کیک له وه که سانه وه بووم که بریار وابوو ووتار پیشه که ش بکات.
زور پیم سه یر بوو چه زی ده کرد هه موو ئەو که سانه بناسیت که له سه ر
میژه کانی دیکه دانیشتبوون. به درێژیی ئەو ماوه ی نانمان ده خوارد هه ر
پرسیاری ده کرد، ئەو که سه کییه قاتیکی شینی له به ردایه، ئەو خانمه
ناوی چیه کلاویکی گولاوی به سه ره وه یه. کاتی که هه ستا قسه بکات،
به پوونی تیگه یشتم بۆچی ئەوه ی ده کرد. به شیوه یه کی زور ژیرانه هه ندیک

له و ناوانه ی له چیرۆکیځدا هۆنییه وه که له بهری کردبوون، زۆر به پوونی ههستم به ئاسووده یی ده کرد له پووخساری ئه و که سانه دا که له و چیرۆکه دا ناوه کانیان به کارهاتبوو. ته نها به هۆی ئه و ته کنیکه ساده وه ئاماده بووان زۆر به گه رموگوپی و مه راقه وه گوئیان پاگرتبوو. ئاگاداری شتیځ به: ئه گه ر ویستت هه ندیځ ناوی نوی به کار بهیئیت، دلیاب به له وه ی ناوه کانت گونجاون، بزانه بۇ ئه و ناوانه به کار ده هیئیت، هه ول بده به شیوه یه کی گونجاو به کاریان بهیئیت، وه له به کاره یئانیاندا میانره وه به.

پښتانه کی دیکه بۇ نه وه ی ئاماده بووان له لوتکه ی وریایی و گوځگرتندا پاگرتیت نه وه یه که له بری "ئه وان" جیناوی "تۆ" به کار بهیئیت، به م پښتانه یه ئاماده بووانت به ئاگا ده هیئیته وه. وه ک نه وه ی پیشتریش ئاماژه م پێدا که ر قسه که ر بیه ویت سه رنج و بیر و هۆشی گوځگره کانی لای خۆی پاگرتیت، نابیتت ئه م پښتانه یه فه رامۆش بکات.

به لام هه ندیځ کات به کاره یئانی پاناوی "تۆ" مه ترسیداره، په نگه له بری پردی پښتانه وه به ستن، که لپنیک له نیوان قسه که ر و ئاماده بوواندا دروست بکات. ئه مه ش ئه و کاته پووده دات که به شیوه یه ک قسه بکه ین که لۆمه و سه رزه نش له قسه کانماندا دیار بیت یان هه ول بده ین ئامۆزگاری گوځگر بکه ین. له ک کاته دا باشترا یه له بری پاناوی "تۆ" پاناوی "ئیمه یان من" به کار بهیئین.

دکتور باوه ر، به پښتانه ی ته ندروستی له دامه زراوه ی پزشکی ئه مریکا، هه موو کاتیځ له وتاره کانیدا ئه و ته کنیکه ی به کار ده یئا. له یه کیځ له قسه کانیدا وتی، "ئیمه هه موومان ده مانه ویت بزانی چۆن پزشکیکی

باش ھەلبۇزىرىن، ئەي وانىيە؟ ئەي ئەگەر بىمانە وىت پزىشكە كەمان
باشترىن خزمەتەمان بىكات، ئايا ھەموومان نابىت فىرى ئەو ھە بىن چۆن
بىيىنە نەخۇشىكى باش؟“

چۈرەم / گۆگىرەكانت بىكە بە بەشىك لە قسەكانت

ئايا ھىچ كاتىك ئەو ھاتوۋە بە خەيالتدا كە بىتوانىت بە بەكارھىنانى
كەمىك كارامەيى سەرنجى گۆگىرەكانت بۇ يەكە بە يەكەي وشەكانت
پاكىشىت؟ ئەو كاتەي ھەندىك لە گۆگىرەكانت ھەلدەبۇزىرىت و ھەك
نەمۇنە بەكارىيان دەھىنىت تاۋەكرو مەبەستەكەت پوون بىكەيتەۋە، گۆگىر
زىاتر بايەخ بە قسەكانت دەدەن و سەرنجىيان لات دەبىت. كاتىك
ئامادەبوو دەبىنىت خۇي بوو بە بەشىك لە بابەتەكە، يان كاتىك
قسەكەر ناۋى يەكىكپان دەھىنىت، نۆر بەپەرۋشەۋە گۆيدەگىرن بزانن
دواتر چى دەبىت و چى پوودەدات. ھەك نۆرىك لە ووتارىبىزان دەلەن: ۋاي
دەبىنى دىۋارىك ھەبىت لەنىۋان ئەو كەسەي لەسەر دوانگە قسەدەكات و
ئەو كەسانەي دانىشتوون گۆيىيان گرتوۋە، بۇ ئەۋەي ئەو دىۋارە
بىشكىنىت پىۋىستە لە قسەكانتدا بەشدارى بە گۆگىرەكانت بىكەيت.
لەبىرمە جارىكپان قسەكەرىك باسى ئەو دوورىيەي دەكرد كە ئۆتۆمبىل
لەكاتى ئىستۆپىگرتىندا پىۋىستىيەتى تا دەۋەستىتەۋە. داۋاي لە يەكەك لە
ئامادەبوۋان كىرد كە لە پىشەۋە دانىشتىۋو، ھەستىتە سەر پى و ھاۋكارى
بىكات باسى ئەو بىكەن چۆن بەپىي خېرايى ئۆتۆمبىلەكە ماۋەكەش
دەگۆپىت. پىاۋەكە سەرى مەترەكەي گىرت و ۴۵ پى پۆشت بەۋلاۋە،
ئەنجا بە ئامازەي كابرەي قسەكەر ۋەستا. كاتىك تەماشاي ئەو دىمەنەم

كرد ھېچم پىئ نەكرا، سەرسام بوويوم لەوھى ھەموو ئامادە بوون واقىرماو
و ئەبلەق بوويون بەدىار ئەو ووتارەو. بە خۆم گوت بە دۇنيايىيەو ئەو
مەترە بە تەنھا ھېلى پەيوەندى نىوان ووتاربيژ و گويگرەكانى بوو. بە بى
بەكارەينانى ئەو تەكنىكە سادە يە پەنگە ئامادە بووان ھەر دايان لاي
ئەو بووايە ئاخۇ بۇ ئىوارە چىيان ھەبىت بىخۆن، يان تۆ بلىي ئەم
ئىوارە يە لە تەلە فزىۋنەو چى بەرنامە يەككى خوش بكات.

يەككە لە پېنگاكان بۇ تېكە لكردى گويگر بە بابە تەكەت ئەو يە كە پرسىار
بكەيت و وەلامە كانىش وەرگريت. من ئەم پېنگايەم زۆر بەلاو پەسەندە،
حەز دەكەم گويگر ھەستىتە سەر پىئ، لە دوامەو پستە يەك بلىتەو، يان
بە بەرزكردنەوھى دەستيان وەلامى پرسىارەكانم بدەنەو. كىتەبەكەي
پېرسى وایتىنگ بەناوى (چۆن گالتە وگەپ تېكەل بە قسە و
نوسىنەكانت بکەيت) ھەندىك ئامۇژگارى و پىنمايى بەنرخى تىدايە كە
تابەتن بەو وەو چۆن گويگر بەئىتە ناو باسەكانتەو و پەشدارىيان پىئ
بکەيت، بۇ ئەم مەبەستەش پىشنىارى ئەو دەكەت داوا بکەيت
گويگرەكانت لەسەر بابەتېك دەنگ بدەن، يان داوايان لى بکە كىشە يەكت
بۇ چارەسەر بکەن.

پېنچەم / خۆت بە كەم بزانە - خاكىي بە

ھېچ شتېك شوپىنى ئەو دىسۆزى و پاستگويىيە ناگريتەو كە لە نىوان
قسەكەر و گويگرە ھەيە. جارىكىان نۆرمان فېنسنت ھەندىك ئامۇژگارى
زۆر بەسوودى وەزىرىكى ھاوپىي كرد كە كىشەي ئەو بوو نەيدەتوانى لە
ووتارەكانىدا ئامادە بووان پابگريت و سەرنجيان پاكىشسېت. داواي لە

وہ زیرہ کہی ہاوپئی کرد پرسیار لہ بارہی ئو ووتارانہ وہ بکات کہ ھہ موو پوژی شہ ممہیہ ک پیشکہ شیان دہکات ۔ ئایا حہزی لہ و قسانہ ھہیہ، ئایا دہیہ ویت ہاوکاری گوئگرہکانی بکات، ئایا خوئی بہ کہ متر دہ زانیت لہ گوئگرہکانی؟ دکتور نورمان باسی لہ خوئی کرد و وتی: ھیچ کاتیئ نہ بووہ بچیتہ سہر دوانگہ و ھہ ستیکی بہ ھیزی خوۛشہ ویستی بوۛئہ و کہ سانہ نہ بیت کہ قسہ یان بوۛ دہکات. گوئگر زور بہ خیرایی ھہ ست بہ و ووتاریبژہ یان ئو قسہ کہرہ دہکات کہ پئی وایہ لہ پووی ژیریہ وہ لہ گوئگرہکانی باشتہ یان لہ پووی کوۛمہ لایہ تیہ وہ پیگہ یہ کی بہ رزتری ھہیہ. بہ راستی یہ کیئ لہ باشتین ریگاگان بوۛئہ وہی ووتاریبژ لای گوئگر و بینہرہکانی خوئی خوۛشہ ویست بکات ئو وہیہ کہ خوئی بہ کہ م بزانیئت.

ئادەلى ئىۋىن سىتىڭسەن، پارىزگارى ئەۋكاتەي ويلايەتى مىشىگان، كاتىك
لە دەستپىكى كىرنەۋەي دەۋامدا لە زانكۆي مىشىگان ووتارىكو
پىشكەش كىرد، زۆر سادە و خاكى قىسەكانى دەكىرد، بەمشىۋەيە وتى:
“بەپاستى من خۆم بەشياۋنازانم لىرەدا قىسە بكەم، ھەر لەبەر ئەمەيە وتە
بەناۋيانگەكەي ساموئل بەتلەرم بەبىر ھىاتەۋە. كاتىك پىرسىاريان لىكرد
چۆن بتوانىن لەگەل بارودۆخە سەختەكانى ژياندا خۆمان بگونجىنن. بەم
شىۋەيە ۋەلامى دايەۋە: ‘من تەنانەت نازانم چۆن لەگەل ۱۵ خولەكى
داھاتوودا خۆم بگونجىنم.’ منىش ۋا ھەست دەكەم ۋەك ئەوم لىھاتوۋە و
نازانم لەم ۲۰ خولەكەي پىتان داوم چۆن خۆم بگونجىنم.”

باشترین پښکه بڼه وهی به رانبه ره که ت (گوښگر، بینر، یان بیسر)
 بکهیت به دوژمنی خوت نه وهی که وا خوت پیشان بدهیت تو له سهر
 نه وانه وهی. کاتیڅ قسه ده کهیت، وهک نه وه وایه له پیشانگایه کدا بیت و

هه موو پروویه کی که سایه تیت پیشان بدریت. بچووگترین فشه و
خۆه لکیشان کاره سات دروست دهکات. له لایه کی دیکه وه، خۆبه که مزانی
(تواضع) ده بیته هۆی دروستبوونی متمانه به خۆبوون و ئیراده ی به هیز.
هینری و دانا لی تۆماس، له کتێبه که یاندا به ناوی ژياننامه ی سه رکرده
ئاینیه کان، به م شیوه یه باسی کۆنفۆشی ده که ن: “هه رگیز هه ولی نه داوه
به زانیارییه تاییه تییه کانی خه لکی سه رسام بکات. ته نها هه ولی داوه به
دلسۆزییه کی گشتیه وه بابه ته که یان بۆ پوون بکاته وه.” نه که ر ئیمه ش
نه و دلسۆزییه مان هه بیته، نه و کلیله مان ده ست ده که ویت که ده رگای دلی
گوێگر و بینه ره کانمان بۆ ده کاته وه.

پوخته ی به ندی دووهم

قسه، قسه که ر، و کوښگر

به شی چواره م: کارامه بوون و به ده سته پښانی توانای قسه کردن

یه که م / بابته که ت سنوردار بکه

دووهم / که شه به توانا شاراره کانت بده

سییه م / قسه کانت پر بکه له پوونکردنه وه و نمونه

مروغه بکه به نمونه له چیرۆکه که تدا

به به کاره پښانی ناو، قسه کانت تایبه ت بکه به که سیکه وه

قسه کانت پر بکه له زانیاری ده قیق

قسه کانت بکه به دراما - ناخاوتنی که سانی دیکه به کار بهینه

نوه ی باسی ده که یت بهینه پیش چاری کوښگر

چواره م / وشه که لیکی به رجه سته به کار بهینه که وینای بابته که ت بکات

به شی پینجه م: قسه کانت ببورژینه وه

یه که م / بابته ټیک هه لبرژیره که خوت تامه زرووی بیت

دووهم / هه سته کانت له بابته که دا زیندوو بکه ره وه

سییه م / به شیوه یه کی چوست و چالاک بجوالی

به شی شه شه م: با قسه کانت گوزار شه بیت له ژبانی کوښگره کانت

یه که م / باس له هه زی کوښگره کانت بکه

دووهم / له دلوه سوپاس و پیژانینی خوت ده ربړه

سییه م / خوت له ناماده بووان نریک بکه ره وه

چواره م / کوښگره کانت بکه به به شیک له قسه کانت

پینجه م / خوت به که م بزانه - خاکیی به

به‌ندی سییه‌م

مه‌به‌ست له وتاری ئاماده‌کراو و وتاری ئاماده‌نه‌کراو

ئێستا کاتی ئه‌وه‌یه به‌وردی باس له دوو شیوازی ووتاردان بکه‌ین،
شیوازی ئاماده‌کر و ئاماده‌نه‌کراو.

ئهم سی به‌شیه‌ی دواتر ته‌رخان کراون بۆ ئه‌و شیوازه ووتاردانه‌ی که
ئامانج لێی قایلکردن، پێدانی زانیاری، و قه‌ناعه‌ت پێکردنی گویگر و
بینهره.

به‌شیکیان باس له ووتاریکی له‌پەر و سه‌رپێیی ده‌کات که ده‌کریت بپێته
ووتاریکی قایلکه‌ر، زانیاری به‌خش، یان سه‌رنج‌پراکێش.

هه‌ریه‌ک له ووتاری ئاماده‌کرا و ووتاری کتوپر و ئاماده‌نه‌کراو دوو شیوازی
به‌سوود و سه‌رکه‌وتوون، به‌و هه‌رجه‌ی ووتارییژ له میشکی خۆیدا به‌پروونی
مه‌به‌ستی سه‌ره‌کی ووتاره‌که‌ی ده‌ستنیشان کردبیت.

((بهشی ههوتهم))

ئاماده کردنی وتاری کورت

بۆ ئه وهی کاریک به ئاماده بووان بکهیت

له کاتی جهنگی یه که می جیهانیدا، قه شه یه کی ئینگلیزی به ناوبانگ
له که مپیکی سهربازیدا قسه ی بۆ سهربازان ده کرد. ئهم سهربازانه
خه ریکی خۆ ئاماده کردن بوون و به ره و کهنده لان و دۆل و ناوچه
سه خته کان به پریده که وتن: ته نها که میکیان ده یانزانی بۆچی ده یانننیرن بۆ
ئهو شوینه، ئه وه کانی دیکه هه ر نه یانده زانی چی چاوه پڕیان ده کات و
چی ده گوزه ریئت. له گه ل ئه وه شدا کابرای قه شه باسی "هاوپه یمانی
نیوده وه لتی" و "مافه کانی سربیا"ی بۆ ئهو سهربازانه ده کرد. ئاخه بۆ!
نیوه یان نه یانده زانی سربیا شاره یان ناوی نه خوشییه. په نگه ئهو کابرا
پاپۆرتیکیشی له بهر کردیئت و باسی ئه ستیره کانیشی بۆ کردبن. به لام
ئه وهی سه یر بوو له گه ل ئه وه شدا یه ک سهرباز هۆله که ی به جی نه هیشت.
ئاخه ده رگای چوونه ده ره وه به پۆلیس گیرابوو بۆ ئه وهی که س پانه کاته
ده ره وه!

من به که م ته ماشای ئهو قه شه ناکه م، ئهو که سیکی ته واو پسپۆر
بوو، ئه گه ر له بهرانه بهر هه ندیک پیاوی ئایینیدا قسه ی بکردایه زۆر کاریگر
و به هیژ ده بوو: به لام له گه ل ئهو سهربازانه دا هیچی پی نه کرا، قسه کانی
هیچ سوودیان نه بوو. له بهر چی؟ چونکه نه ده یزانی مه به ستی قسه کانی
چییه، نه ده یزانی چۆن قسه کانی بکه یه نیئت.

نایا مه به ست چیه له 'نامانجه کانی ووتاردان؟' مه به ستمان
نهمه یه: ووتاریږڅ خوی بزانتیت یان نه زانتیت، هه موو قسه یه ک (ووتاریڅ)
یه کیڅ له چوار نامانجه سهره کییه ی هه یه. نه ی نایا نه و نامانجه چین؟
۱. بۆ نه وه ی به رانبه ر قایل بکه یت کاریڅ بۆ بکات.

۲. بۆ نه وه ی زانیاری پی بده یت.

۳. بۆ نه وه ی کاریگری له سهر دروست بکه یت و قه ناعه تی پی بینیت.

۴. بۆ خوشحال کړدن به رانبه ر.

نیستا با هر یه ک له م نامانجه به چند نمونه یه کی نیبراهیم لینکن
(یه کیڅ له سهر وکه کانی نه مریکا) پوون بکه ی نه وه.

یه که م، که م که س نه وه ده زانیڅ لینکن کاتی خوی نامیریکی
دروست کرد بۆ دهره ی نانی نه و به له مانه به کار ده هیتره که له ناو له
که له که بووه کانی دهریادا ده چه قین. له دوکانیکی میکانیکی نزیک
نوفیسه که ی خوی کاری ده کرد و سهر قالی دروست کړدن نامیریکی
تایبه ت به خوی بوو. کاتیڅ هارپیکانی ده هاتن بۆ دووکانه که ی بۆ نه وه ی
نه و نامیره ببینن، بیزار نه ده بوو له پونکړنه وه و باس کړدن. مه به ستی
سهره کی نه و پوونکړنه وانه شی نه وه بوو زانیاریان پی بدات. نه مه پی
ده وتریڅ قسه کړدن به مه به ستی پیدانی زانیاری.

دووه م، کاتیڅ له گیتیسبیږگ (نه و شوینه ی که جهنگی کی که وره ی
تیدا پوویدا و ژماره یه کی ژور قووربانی لیکه و ته وه) ووتاره به ناوبانگه که ی
پیشکه ش کرد، کاتیڅیش له ده ستپیکی ریورپه سمی کی چنډرپوژده دا یه که م
و دووه م ووتاری پیشکه ش کرد، هه روه ها نه و کاته ی هیتری کلا ی مرد و
لینکن ووتاریکی پیشکه ش کرد له سهر ژیاننامه ی - له هه موو نه و سی

بۆنەدا، مەبەستی سەرەکی لینکن پراکیشانی سەرنجی ئامادەبووان و قەناعەتپێکردنیان بوو.

سییەم، کاتێک قسەى بۆ بریندارانی جەنگ کرد، هەولێ دا چەند بریارێکی گەرم دەربەدەست. لە ووتارە سیاسییەکاندا، هەولێ دەدا دەنگ بە دەست بەیانی. مەبەستی سەرەکی هەموو ووتارەکانی ئەنجامدانی کارێک بوو لەلایەن گۆنەرەکانییەوه.

چوارەم، دوو سال پێش ئەوەی وەک سەرۆک هەلبژێدرێت، لینکن لەسەر دامەزراندن ووتارێکی ئامادەکردبوو. ئامانجی ئەو ووتارەش خۆشی و کات بەسەربردن بوو. بەلایەنی کەمەوه ئەو خۆی لە خۆیدا جۆرێکە لە ئامانج: بەلام سەرکەوتوو نەبوو لە بەدەستەینانیدا. لەپراستیدا پێشەکی – وەک ووتارێکی بەناویانگ – مایەى ناپەرەختی و بێتاقەتی زۆر بوو بۆی. کێشە و دەردی سەری زۆری بۆ نابووێهوه. جارێک لە شارێکدا قسەى کردبوو یەک کەس نەهاتبوو گۆیى لى بگرێت.

بەلام لە ووتارەکانی دیکەیدا بەشیۆه یه کی بەرچاو سەرکەوتوو بوو، هەندێکیان بوون بە بەشێک لە ئەدەبیات و قسەى باوی ناو خەڵک. لەبەر چی؟ زۆریەى لەبەر ئەو بوو لەو ووتارەکانیدا ئامانجەکی لى دیاریبوو، لەگەڵ ئەوەشدا دەیزان چۆن ئەو ئامانجەى بە دەست بەیانی.

لەبەر ئەوەى زۆرێک لە ووتارێزان ناتوانن ئامانجەکیان لەگەڵ ئامانجی ئەو کۆبوونەوهدا یەک بخەن کە بریار وایە ووتاری تێدا بەدەن، زۆریەى کات تێکەڵوێکەڵ قسەکانیان دەکەن و تووشی ناپەرەختی و خەفەت خوارد دەبن. بە نموونە: جارێکیان کۆنگرێسمانیکی ئەمریکا لە نیویۆرک بە فیکە و قوولە و هات و هاوار ناچار کرا ستەج بەجى بەیانی،

لەبەر ئەۋەدى ھەرچەندە بابەتتىكى پىر زانىارى ھەلبۇزاردىبو قىسەى لەسەر بىكات، بەلام كارەكەى بەبى ئاگايى و ئاژىرانە كىردىبو. كاتىك خەلكەكە گۇييان لى گىرتىبو، ھەزىيان لە قىسەكانى نەبوو چۈنكە ۋەك ئامۇزگارى قىسەى بۇ دەكردن و بە زانىارى و بابەتى جىددى پىنمايى دەكردن، بېگومان گۇيگىش ھەزى لەمە نىيە. ئامادەبووان ھەزىيان دەكرد كەمىك خۇشحال بن و كەشىكى لەباريان ھەبىت و تۆزىك كات بەسەر بىەن. ئەۋەبوو سەرەتا بەئارامى و بەپىزەۋە گۇييان بۇ كابرانى كۆنگرىسمان گىرت، دە خولەك پۇشت، چارەكك پۇشت، ھەمووان بە ھىۋايە بوون بەزۋىي ووتارەكەى تەۋاو بىكات، بەلام ھەر تەۋاو نەبوو. ھەر دەھات و ھەر دەچوو: ئامادەبووان ئاراميان لى بىرا، چىتر بەرگەى لەۋە زىاتريان نەگىرت. كەسىك قولىەيەكى كىر، ئەۋانىش بەدۋايدا. لەماۋەى يەك خولەكدا، بە ھەزاران كەس ھاۋار و فىكەيان دەكر. كابران – ۋەك چۆن نەيتۋانى ھەست بە توۋپەيى گۇيگىرەكانى بىكات – نەيدەتۋانى لە قىسەكانىشى بەردەۋام بىت. ھەمويان گەرم بوۋىبون، دەتگوت جەنگ ھەلگىرساۋە، ئاراميان لى بىرايو. ئۆد سوۋىبون لەسەر ئەۋەى بىدەنگى بىكەن. تا بىت گەردەلوۋى توۋپەيىيان زىاتر دەبوو و دەنگيان بەرزتر و بەرزتر دەبوۋىەۋە. لەكۆتايىدا، نەپە و نىكەى ئامادەبووان و توۋپەيى و ئارەزايىيەكانىيان ۋوشەكانى ئەمىيان وىكرد – لەدۋورى ۴ مەترەۋە گۇيت لە دەنگى نەبوو. بۆيە ئاچار ۋازى ھىنا، دۇپرانى خۇى پاكەياند، بەزەلىلى و زەبوۋنى گەرايەۋە شوپىنى خۇى.

سوۋد لەو نەۋەنەيە ۋەرىگىرە. با مەبەست و ئامانجەكەت لەگەل ئامادەبووان و خودى بۆنەكەدا بگۈنجىت. ئەگەر ئەو كۆنگرىسمانە

پیشوخت ئامانجی قسه‌کانی دیاری بکردایه و بیزانیایه له‌گه‌ل ئه‌و
ئامانجه‌دا یه‌کده‌گرێته‌وه که ئه‌وان بۆی هاتوون، تووشی ئه‌و کاره‌ساته
نه‌ده‌بوویه‌وه. دواى ئه‌وه‌ی شیکاریت بۆ گوێگر و خودی بۆنه‌که
(مناسه‌به‌که) کرد، ئه‌وکات یه‌کیک له‌و چوار ئامانجه‌ سه‌ره‌کییه‌که
هه‌لبژێره‌ که بۆنه‌ و گوێگره‌کان پێکه‌وه‌ گرێ بدات.

لەم بەشەدا باسی چۆنییەتی ئامادەکردنی ووتاری کورت دەکەین بۆ ئەوەی پێبەرییەکت پێبێت، لەگەڵ ئەوەشدا بتوانیت ووتارەکانت داپڕیت و ئامادەیان بکەیت. سێ بەشی دواتریش تاییەتن بە ئامانجە سەرەکییەکانی دیکەی ووتادان: پازیکردنی گوێگر بۆ ئەوەی کاریک بکات، پێدانی زانیاری، کارتیکردن و قایلکردن، ھەروەھا بە خۆشی و کات بەسەربردن. ھەر یەکێک لەو مەبەستانە پێویستی بە شیواز و پێکھێنانێکی تاییەتی خۆی ھەیە، ھەریەکەیان کۆسپ و بەرەستییکی تێدا ھەیە کە دەبێت چارەسەر بکری. سەرھەتا با باس لە چۆنییەتی پێکھێنان و ئامادەکردنی ئەو جۆرە ووتارانە بکەین کە مەبەست لێیان دروستکردنی کاریگەرییە لەسەر گوێگر و وایان لێ بکەیت قسەکانت جێبەجێ بکەن.

ئایا هیچ پێگا و میتۆدیك ههیه بتوانین بههۆیهوه هیژ و توانا و بیرکردنه وه كانمان پێك بخهین و بتوانین گوێگر و بینهره كانمان ئاراسته بكهین و وایان لێ بكهین شوێن قسه كانمان بكهون؟ یان شته كه تهنها تاكتیكیكى بێهرنامه و ههرمهكیه؟

له بیرمه له سالانی سییه کاندایه وکاتهی خوله کانه به هه موو ولاتدا
بلاوه یان کرپوو، هه مان نه م پرسیاره مان له گه له هاوکاره کاندایه تاوتوی

ده کرد. به هوی نوری به شداریوان و بچوکی قه باره ی پوله کانه وه ته نها
دوو خوله کمان به به شداریوانی خوله که ده دا قسه بکن. گهر قسه که ر
نامانجی پیدانی زانیاری بووایه یان بۆ پابواردن و چیژوه رگرتن قسه ی
بکردایه، نه و دوو خوله که ناسایی بوو، هرچه نده کاته که ی که م بوو
به لام کاریگر په کی نه وتوی نه بوو، که سه که ده یتوانی په یامه که ی
بگه یه نیت، به لام کاتیک ده هاته سهر نه وه ی قسه کان بۆ نه وه بیت گوینگر
ناراسته بکیت و کاریکیان پی بسپیږیت، نه وکات بابته که به جوریکي
دیکه بوو. کاتیک بابته که بوو به وه ی ووتاره کان بۆ نه وه بیت هانی
به رانبهر بدریت و ناراسته ی بکات بۆ نه نجامدانی کاریک، هه ستمان کرد
نه ده کرا له سهر سیسته مه کونه که ی پیشوو به رده وام بین: پیشه کی باس
بکه ین، دواتر ناوه پوک، و نه جا دهره نجامی بابته که. له و ماوه که مه دا
نه و شیوازه کونه شتیکی نه ستم بوو. پیوسیتان به شتیکی تازه و
جیاواز بوو بۆ نه وه ی له ماوه ی دوو خوله کدا دهره نجامی نه و قسانه مان
ده ست بکه ویت که بۆ ناراسته کردن و هاندانی گوینگر و بینهر
ناماده کرابوو.

له شاره کانی چیکاگو، لوس نهجه لوس و نیویورک کزبوونه وه مان
ساز کرد. بانگهیشتی هه موو راهینه ره کاشمان کر، زوریکیان له باشتین
زانکوکانی ولات وانه یان ده گووته وه. نه وانی دیکه نه و که سانه بوون که
پښتانه کی بازرگانی گهره یان هه بوو. هه ندیکیان له بواری ږاگه یاندندا دیار
و به ناوبانگ بوون. هیوامان نه وه بوو له و هه مووه باگراوهند و میتشکه
جیاواز و هه مه جورده وه، پښتانه کی بۆ پښخستن و ناماده کردنی ووتار
بدوزینه وه، پښتانه کی که کاریگر و سهرکه وتوو بیت، پښتانه کی له پووی

ده روونی و لوژیکیه وه کاریگری له سهر گوینگر دروست بکات و پالنه ریک
بیت وایان لی بکات ده سته کار بن و به ناپاسته ی قسه کانت هه نگاو بنین.
نه نجامی کوپونه وه که مان بریتی بوو له له دایکبوونی شیوازیکی
نه فسانه یی و نوی تاییه ت به داپشته وه ی ووتار. نه وه بوو ده ستمان کرد
به به کاره یتانی نه و شیوازه له خووله کانه اندا و له وه و به دوا به به رده و امی
به کارمان ده یتنا. نایا نه و شیوازه نه فسانه یی چیه ؟ به ساده یی بریتییه
له: کاتیک ده ست ده که یت به قسه کانت، ورده کاری نه و نمونه مان پی
بلی که باسی ده که یت، پروداویک بیت نه و په یامه سهره کییه پوون
بکاته وه که ده ته ویت به هه مووانی بگه یه نیت. دووهم، به زمانیکی پوون
مه به سته که ت بلی، به دیاریکراوی به گوینگره کانت بلی ده ته ویت چی
بکن: وه سییه م خال، هوکاره که ت بلی، نه مهش نه و خاله یه که
به گوینگره کانت ده لیت نه گهر نه و کاره بکن تو پیان ده لیت، نه وه یان
ده سته که ویت و نه و سوو ده یان پی ده گات. واته به م شیوه یه کورت
ده بیت وه: نمونه ده یتیه وه، نامانچ و مه به سته که ت ده لیت، هوکار و
ده سته که وتی قسه کانت ده خه یته پوو. داوام وایه نه م پړسایه له بیر نه که یت
و له که لم بیت بو نه وه ی گرنگی نه م بابه ته ت بو دریکه ویت.

نه م پړسایه بو هه موو کاتیک زور گونجاوه. ووتارییز و قسه که ران
چیر ناتوانن کاتیک زور به پیشه کییه ی دورودریزه وه به سهر بیه ن.
ناماده بووان که سانیک سهرقال و بی دهر فته تن، بویه حه ز ده که ن
قسه که ر به زمانیکی راست و په وان قسه کانی بکات. نه م که سانه به و
پوژنامانه و ته له فزیون و پیکلامانه په اتوون که به کورتی و پوختی
قسه کانیان ده که ن و په یامه کانیان ده که یه نن. هه موو وشه یه ک حساباتی

خۇي ھەيە ۋە ھېچ شىتېك بەزىاد ئارۋات. بە بە كارھىننى شىۋازى
ئەفسانەيى دەتوانىت لەۋە دۇنيا بىتەۋە سەرنجى گويگەر و بىنەر بەلای
خۇتدا پادە كىشىت و تەركىزىت لەسەر مەبەستى سەرەكى پەيامەكەت
دەمىنىتەۋە. بە بە كارھىننى ئەم شىۋازە بەدوور دەبىت لەۋەى ھەر
لەسەرەتاي قىسەكانتدا كۆمەلېك پىستەى بىتام و ناخۇش بلىيت،
لەۋانەش: "كاتم نەبوو بەباشى ووتارەكەم ئامادە بكەم،" يان "چاۋەپى
ئەۋە نەبووم لەناۋ ئەۋ ھەموۋەدا تەنھا من ھەلسىنن قىسە بكەم." گويگەر و
بىنەر ھەزىان لە پۆز شەھىننەۋە و بىانۋونىيە، راست بىت يان
ھەلبەستراۋ. ئەۋان كىردارىان دەۋىت. لەم شىۋازى ئەفسانەيىدا، لە يەكەم
ۋشەى دەستپېكەۋە كىردار پىشكەشى گويگەرەكانت دەكەيت نەك قىسەى
دووبارە.

ئەم شىۋازە بۇ كورته ووتار زۆر ناۋازەيە، لەبەر ئەۋەى كاتېك قىسە
دەكەيت سەرەتاكەى سەرنجپاكيشە، ئەنجا بەشى دواترى قىسەكانت
پىپىيەتى لە ھەندېك شت كە گويگەر تامەزىۋى زانىنىيەتى. ئەم جۆرە
ووتارە بەشىۋەيەكە كە گويگەر بەۋردى گويى لەۋ چىرۆكەت دەگرىت، بەلام
تا دۋاي تىپەپىۋونى دوو سى خولەك مەبەستى سەرەكى قىسەكانت
نازانىت. لە كۆتايى قىسەكانتدا و كاتېك دەتەۋىت مەبەستەكەت بلىيت و
داۋا لە گويگەرەكانت بكەيت ئەۋ كارە بكەن، دەتوانىت راستەۋخۇ
پەيامەكەت بگەيەنىت و سەرگەۋتوۋ بىت تىايدا. واتە چۆن؟ بە نموۋنە،
ھېچ كەسىك نىيە گەر بىيەۋىت گويگەرەكانى بۇ كارىكى خىرخۋازى ھان
بدات، راستەۋخۇ بەم شىۋەيە دەست پى بكات: "بەپىزان ئامادەبوۋانى
ھىژا، دەمەۋىت ھەموۋتان يەكى پىنچ دۆلار بدەن." دەبىنىت ھەموۋى

به ره و ده رگا که پاده کات. به لام نه گهر قسه که ر باسی سهر دانیکی بکات که بۇ نه خوشخانه ی مندالان کردوویه تی، له وی مندالیک کی بچو کی بینووه حالی زور خراب بووه، لاواز و که ساس بووبوو، که سوکاره کی دوش دامابوون مات و مهلول نه یانده زانی چی بکه ن، که ده تبیین دلت ژان ده یگرت، به پاستی نه و منداله زور پیویستی به هاوکاری مادی بوو بۇ نه وه ی نه شته رگه ری بۇ بکریت، بویه داوای هاوکاری له نیوه کردووه. نه وکات ده بینیت به شیوه یه کی زور به رچاو گو یگران بابته که ت به هه ند وهرده گرن. نه مه نمونه ی چیرۆکی که واده کات گو یگره کانت ناماده بن بۇ نه جامدانی نه و شته ی داوایان لی ده که یت.

نیستا سهرنج بده چۆن لیاند ستوی نه م نمونه که پرو داویکی پاستیه، به کارده هینیت بۇ نه وه ی وا له گو یگره کانی بکات به دهم نه و بانگه وازه وه بچن و هاوکاری نه و منداله بکه ن:

هه موو کات نزا ده که م جاریکی دیکه تووشی نه و بارودوخه نه به وه. نایا ده کریت شتی که هه بیٹ له وه خه ماویتر که بارودوخ نه وه ند ده تی که بچیت مه رگی مندالیک هینده ی بسته یه که بایه خی نه بیٹ؟ یاخوا هیچ کات تووشی نه و ساته پر له خه م و ناسوره نه بیٹ، خه م و په ژاره یه که بۇ ته وای ژیا نته به نازاره که یه وه بتلییته وه و له یادت نه چیتته وه. نه گهر گو یٹ له ده نگه پر له گریان و قورگه وشکه کانیان بووایه و ناسور و خه می نیو چاره کانیان بینابا، بتبینیایه له و پوره دا بومب وه که لیژمه ی باران نه و ناوچه ی ته نیبوو... هه موو نه وه ی له و کاته دا پیم بوو ته نها قوتوویه که بسته بوو. کاتی که هه ولما دا بیکه مه وه، پۆلی که مندالی جل شر و پروخسار چلکن به تووندی منیان گرت. کومه لیک دایک، که منداله

ساواکانیان له‌باوه‌شدابوو، پال پالێنیاں بوو هه‌ولیاں ده‌دا بگه‌ن به‌ من. منداڵه‌کانیاں به‌رز ده‌کرده‌وه و به‌ره‌و لای من درێژیاں ده‌کردن. که ده‌ستیام بینی، چیم بینی خواجه! نه‌وه‌نده لاواز بوون وه نه‌وه‌ی کۆمه‌لێک ئێسک به‌ پێستێک داپۆشرا بیّت. له‌وکاته ناسکه‌دا حسابم بۆ یه‌ک به‌یه‌کی نه‌و بستانه ده‌کرد و هیم به‌فیڕۆ نه‌ده‌دا.

نه‌وه‌نده به‌په‌رۆش و شپه‌زه بوون خه‌ریک بوو بمخه‌ن. له‌وکاته‌دا جگه له‌ سه‌دان ده‌ستی چلکن و لاواز، هه‌چی دیکه‌م نه‌ده‌بینی: ده‌ستی تێدابوو ده‌پاراپه‌وه، هه‌ندیکیاں تووند گرتبوومی، هه‌ندیکیاں به‌ناو می‌دییه‌که‌وه له‌ دووره‌وه به‌رز بووبوونه‌وه. هه‌موویان کۆمه‌لێک ده‌ستی خنجیلانه‌ی جوان به‌لام ناخ هه‌ژێن بوون. بسته‌یه‌ک بۆ نه‌ملا و دانه‌یه‌کی دیکه بۆ نه‌ولا. شەش بسته له‌ به‌ینی په‌نجه‌کانمه‌وه که‌وتنه‌ خواره‌وه، نه‌وه‌نده‌م زانی کۆمه‌لێک جه‌سته‌ی وشکبوی له‌پ و لاواز که‌وتن به‌سه‌ر پێمدا. بسته‌یه‌ک بۆ نه‌ملا و دانه‌یه‌کی دیکه بۆ نه‌ولا. سه‌دان ده‌ست درێژ بووبوون و ده‌پارانه‌وه، سه‌دان چاوی پر له‌ هیوا ده‌گه‌شانه‌وه. منیش له‌ویدا وه‌ستا بووم و هه‌چم پێ نه‌ده‌کرا، قوتوو یه‌کی شینی به‌تالم به‌ده‌سته‌وه بوو. . . به‌لێ، یاخوا هه‌رگیز شتی وا نه‌بینیت.

به‌لێ، دایکانیش به‌هه‌مان شێوه ده‌کریت شیوازی نه‌فسانه‌یی به‌کاربه‌ێتن و منداڵه‌کانیاں هان بده‌ن، منداڵانیش کاتی‌ک داوا ی شتی‌ک له‌ دایابیاں ده‌که‌ن، ده‌توانن سوود له‌و شیوازی نه‌فسانه‌یه‌یه‌ وه‌ریگرن و به‌و شێوه‌یه‌ داواکانیاں بکه‌ن. ده‌توانیت ئه‌م شیوازه‌ خه‌ماوییه‌ وه‌ک ئامرازێکی ده‌روونی به‌کاری به‌ی‌نیت بۆ نه‌وه‌ی بۆچوون و بیرکردنه‌وه‌کانت به‌ ده‌ورو به‌رت بگه‌یه‌نیت.

ته نانت له رېكلام كړدنېشدا، پوژانه ده بېنېن نه م شپوآزى
نه فسانه ييه به كارد هېنرېت. به م دوايېانه كۆمپانياي ئېفهرېدى
(كۆمپانيايه كې دوست كړدنې پاترى‘يه) به هوى نه م شپوآزه
نه فسوناو ييه وه پېژه يه كې زور پاترى فروشت. له قوئاغى يه كه مدا كه پيى
ده وترېت باس كړدنې نمونه يه قسه كه ر باسى نه زمونږى كه سيكي كړد كه
شه ويكي درهنگ له ناو ئوتومبيله كه يدا وهرگه رابوو و گيرى خوار دبوو.
دواى نه وهى به شپوهى هيلكارى پووداوه كهى پوونكرده وه، بانگى
قوريانيه كهى كړد خوى چيرۆكه كه ته واو بكات و باسى نه وه بكات چوڼ
لايته كانى له و كاته سهخته دا نه كوزانه وه و هوكارى پزگارېوونى بوو،
جوړى پاترييه كه ش ئېفهرېدى بوو. دواتر كا برابى قسه كه ر گه شت به
قوئاغى دووهم و سېيهم - وتنى مه به سته كه و هوكاره كهى: “پاترى
ئېفهرېدى بگړن، له بهر نه وهى په ننگه پوژيكي تووشى هه مان بارودوخ
بڼه وه.” نه و چيرۆكه پووداويكي راستى بوو له كۆمپانيادا وهك نه رشيف
هه لگيراوه. من نازانم كۆمپانياي ئېفهرېدى به هوى نه و رېكلامه وه چهنديك
پاترى فروشت، به لام نه وه ده زانم كه شپوآزى نه فسانه يي پېښور كې زور
به هيزه بۆ باس كړدنې نه و شتهى ده ته وييت گويگرهكانت بېكه ن يان
نه بېكه ن. ئيستا با هه ر جارهى باسى يه كيكي له هه نگاوه كان بكه يه
باس كړدنې نمونه يه ك، وتنى نامانجه كه ت، له كوتا شدا هوكاره كهى.

يه كه م/نمونه يه ك يان پووداويكي زيات باس بكه

نه مه نه و به شهى قسهكانته كه زورترين كاتى پيويسته. له م به شه دا
باسى نه زمونږيكي خوت ده كه يت كه وانه يه كې فيركردووى. دهرون ناسان

دەلێن ئێمە ی مەوۆ بە دوو پینگە فیژدەبین: یەكەم، یاسای پامێنان، كە تیایدا زنجیرە یە پرووداوی هاوشیۆه واماڤ لیڤدەكات پەفتارمان بگۆرێت. دووهم، یاسای کاریگەری، دەكرێت یەك پرووداوی ئەوەندە سەلەنچراكێش بێت واماڤ لی بكات پەفتار و هەلسوكەوتمان بگۆرین. هەریەكێك لە ئێمە ئەم جۆرە ئەزموونەمان هەبوو و پرووداویکی کاریگەر لە ژیاڤماندا پروویداو. پەفتار و هەلسوكەوتمان بەشیۆه یەکی بەرچاوی بەهۆی ئەو جۆرە ئەزموونانەو گۆراون و کاریگەرییان لەسەرمان هەبوو. بۆیە بە دووبارە پێكخستەنەو یەکی پوون و پەوانی ئەو ئەزموونانە، دەتوانین جاریکی دیکە کاریگەری لەسەر پەفتاری كەسانی دیکەش دروست بكەین. دلنیا بە دەتوانین ئەو بەكەین و سەرکەوتووش بین، لەبەر ئەو ی خەلكی چەندێك پەرچەكراریان بۆ پرووداوەكان دەبێت ئەوەندەش بۆ وشەكان. لە وتاردان و لە بەشی نموونە باسكردندا، دەبێت بەشیکی ئەو ئەزموونەت باسی دەكەیت و بەشیۆه یەك دا پێژیتەو كە هەمان ئەو کاریگەرییە لەسەر گۆیگر دروست بكات كە سەرەتا لەسەر خۆت دروستی كردبوو. ئەمەش بەو دەبێت كە نموونەكەت پوون بێت، وردودرشت بێت، و لەشیۆه یە درامایەکی خەمناكدا باسی بكەیت، بەجۆرێك بەلای گۆیگرەو زۆر سەرنچراكێش و کاریگەر بێت. ئێستاش چەند پێشنیاریك دەخەینە پوو كە وا لە نموونەكەت دەكەن پوون، چڕوپڕ، وردودرشت و پڕواتا بێت.

نموونەكەت لەسەر ئەزموونیکی تاكەكەسی خۆت دا پێژە

ئەم جۆرە نموونە یە زۆر بەهێزە بەتایبەت ئەوكاتە ی كە نموونەكەت کاریگەری لەسەر ژیاڤی خۆت هەبوو. پەنگە ئەو پرووداوی وەك نموونە

باسى دەكەيت چەن خولەككە كەمترى خاياندىيەت، بەلام لەو كاتە كەمەدا
وانە يەكى لەبىرنەكراو فېرىوبىيەت. ماۋە يەك لەمە پېش يەككە لە
بە شداربىوانى خولەكە مان پووداۋىكى زۆر ترسناكى باسكرد، باسى ئەۋەى
دەكرد كە بە بەلەمەكەى ۋەرگەپاۋە ۋە ۋەلى ئەۋەى دابوۋ بگات بە كەنار
دەرياكە. دۇنيام لەكاتى باسكردنى ئەۋ پوداۋەدا گۆيگرەكان خۇيان
خستىبۋە شوپنى ئەۋ پياۋە ۋ لەگەل بابەتەكەدا تىكەل بۋوبۋون.
لەو كاتەدا پياۋەكە ئامۇژكارى ئەۋەى كىردن كە ئەگەر كەۋتەنە
بارۇدۇخىكى لەۋ شىۋە يەۋە، بە بەلەمەكەۋە خۇتان بگىرن تا كەسىك دىت
بە ھاناتانەۋە. بەۋ جۆرە ھەموۋان بەتەۋاۋى ئەۋ ئامۇژگار يىيەيان
ۋەرگىرت، چۈنكە بەجۆرىك نمونەكە كارىگەرى دروستكردبۋو ۋەك ئەۋەى
بەسەر ئەۋاندا ھاتبىت.

ئەۋ ئەزمۋون ۋ پووداۋەى كە بۋوۋتە ھۆى ئەۋەى شتىكى لىۋە
فېرىبىت ۋ ھىچ كاتىش بىرت ناچىت باشتىن ئامرازە بتوانىت بەھۆيەۋە
كارىگەرى لەسەر گۆيگرەكانت دروست بكەيت. بەۋ جۆرە پووداۋانە
دەتوانىت ۋايان لى بكەيت ئەۋ شتە ئەنجام بدەن كە تۆ دەتەۋىت – لەبەر
ئەۋەى ئەگەر ئەۋ پووداۋە بەسەر تۆدا ھاتبىت، ئەۋانىش ۋا بىردەكەنەۋە
پەنگە بەسەر ئەۋانىشدا بىت، بۆيە باشتىر ۋايە ئامۇژگار يىيەكانت بەھەند
ۋەرىگىرن ۋ ئەۋەى تۆ دەلىتت بەگۆيت بكەن.

كە دەستت بە قىسە كىرد، وردە كارى نموونە كەت باس بىكە

يەككىك لە ھۆكارەكانى باسكىردىنى نموونە بۇ ئىۋە يە سەرنجى ھەمووان پاكىشيت. بەداخەۋە ھەندى ۋوتارىيىژ ناتوانن لە دەستپىكى قىسەكانىاندا سەرنجى بەرانبەرەكەيان پاكىشش، لەبەر ئىۋەى ئىۋ قىسانەى دەيكەن ھەمووى پۇزىش ھىنانەۋە و لىدوانى دووبارە يە كە ھىچ جىگەى بايەخى گويگر نىن. ھەركىز نەئىيت، “لەراستىدا من ئىمە يەكەم جارمە قىسە بۇ خەل بىكەم و پانەھاتووم.” دەزانم ئىۋە دەستپىكىكى نۆد باۋە بەلام كارىكى ھەلەيە. باسى ئىۋە مەكە بۇچى ئىۋ ناۋنىشانەت ھەلبىژاردوۋە، پىۋىست ناكات بچىتە وردەكارى ئىۋ بابەتەۋە، چونكە ئىۋ قىسانەت لاي گويگرەكانت ئىۋە دەگەيەنئىت بەباشى ئامادە نىت.

ئىۋ تەكنىكەت لەياد بىت كە بەناۋىانگىترىن پۇژنامە و گۇقارەكان پىيادەى دەكەن: پاستەوخۇ بچۇرە ناۋ باسكىردىنى نموونەكەتەۋە و دەستبەجى سەرنجى ھەمووان پاكىششە. ئىمانە ھەندىك رىستەى دەستپىكىن كە سەرنجىيان پاكىشاوم و تۇش دەتوانىت بەكارىيان بەئىنئىت: “لەسالى ۱۹۹۶، كاتىك بە ئاگا ھاتمەۋە دەبىنم لە نەخۇشخانەم.” “دوئىنى لەكاتى خواردىنى ناننى بەيانىدا خىزانەكەم چاكەى پژاند و . . .” “مانگى پابردوۋ بە شەقامىكدا شۇفىرىم دەكرد، لەپى. . .” “خىرا دەركاى ژوورەكەم كرايەۋە و . . .” “لە شوئىنىك دانىشتىبووين، لەپى كەسىك بەخىرايى بەرو پووم ھات و . . .”

ئەگەر بەو رىستانە دەست پىبىكەيت كە ۋەلامى پرسىيارەكانى كى؟ كەى؟ لەكوى؟ چى؟ چۇن؟ بۇچى؟ دەداتەۋە، ئىۋە ماناى واىە يەككىك لە باشتىرىن ئامپازەكانى گىفتوگۇكىردىن بەكاردەھىنئىت. “پۇژىك لە پۇژان”

دهسته واژه په کی نه وه ندې نه فسوناو په کی ده رگای خه یالاته کان له میښکی مندالدا ده کاته وه. به لای، به به کاره یانی هه مان نه وه دهسته واژه په ده توانیت هر له سهره تاي قسه کانت وه سهرنجی گوینگره کانت به لای خوتدا رابکیشیت.

نمونه کت پر بکه له باسی په یوه ندیدار

زانیاری به تهنه سهرنجراکیش نییه. واته چوڼ؟ ژوریکي پر له که لوپه ل و خشل و شتی هه مه جور سهرنجراکیش نییه. وینه په که پرپه تی له شتی ناپه یوه ست و بیسهره ربه چای بینر به لای خویدا راناکیشیت. به هه مان شپوه، زانیاری ژور - زانیاری ناپیوست و ناپه یوه ست - گفتوگو و قسه کانت بیتام و بیزارکه ده کات. گرنگی نه م بابه ته له وه دایه تهنه نه و زانیاریانه هه لژی ریت که پالپشتی بوجوونه کانت ده که ن. نه که ده ته ویت نه و بوجوونه لای گوینگره کانت بچه سپینیت که پیوسته پیش سهری دورودریژ ئوتومبیله که یان پیشکنن، ده بیت ته وای زانیاری و نمونه کت باسی نه وه بکات کاتیک گه شت کرد و ئوتومبیله که نه پیشکنیوو، چیت به سهر هات. نه که ده ته ویت باسی نه و شوینه بکه یت که بوی پوشتیت، پیوست ناکات باسی رینگاکه بکه یت، به لکوو باسی نه و شوینه و خوشی و تاییه تمه ندییه کانی بکه. به و شپوه په به پی مه به ست که ت زانیارییه کانیشیت بچه پوو.

دوهم/ نامادجه که ت بلې، ده ته ویت گویگر و بینه ر چی بکن

به شی یه که می قسه کانت که نمونه ت هیڼایه وه سی له سهر چواری کاته که تی برد. وای دابنی دوو خووله کی دیکه ت ماوه ... ۲۰ چرکه ی دیکه ت ماوه بۆ نه وه ی باسی نه و شته بۆ گویگر بکه یت که ده ته ویت نه نجامی بدهن و نه و سوودانه یان پی بلیت که له نه نجامدانی نه و شته دا ده ستیان ده که ویت. کاتی پوونکرده وه و ورده کاری ته واو بوو. ئیستا کاتی نه وه یه راسته وخو و راستگویانه مه به سته که ت بلیت. نه م ته کنیکه پیچه وانه ی پوژنامه کانه. له بری نه وه ی سهره تا سهرابه ته که بلیت، پووداو و هه واله که باس ده که یت، دواتر ناو نیشانه که ت به ناماده بووان ده لیت، ناو نیشانه که ش نه و شته یه که به ناماده بووان ده لیت نه نجامی بدهن. نه م قوناغه ش به پی سی یاسا به پروه ده چیت:

۱. مه به سته که ت کورت و پوخت بلې.
۲. مه به سته که ت له به رچاوی گویگر ناسان بکه.
۳. به باوه پ و قه ناعه تیکی به هیزه وه مه به سته که ت بلې.

سپیه م/ باسی نه و هۆکاره یان نه و سووده بکه که ده کریت گویگر

ده سستی بکه ویت

هم دیسان پیویسته کورت و نابووریانه بیت. له قوناغی باسکردنی هۆکاره که تدا، نه و پالنه ره یان نه و پاداشته بۆ گویگره کانت باس ده که یت که نه گهر نه وه ی داوات لیکردوون نه نجامی بدهن، به ده سستی ده هیڼن.

دلنیا به هۆکاره کەت پە یوہ سته به نمونە کەتوہ

له بابەتی ووتاریژیدا زۆر شت له باره ی هاندانه وه نووسراوه . ئەم بابەتە بابەتیکی زۆر گرنگ و به سووده بۆ هەر کەسیک که بیهویت به رانبه ره که ی قایل بکات و وای لی بکات کاریک ئەنجام بدات. له ووتاره کورته کانداه که له م به شه ی دواتردا سه رنج ده خهینه سه ری، هه موو ئەوه ی ده بیته ئەنجامی بدهیت ئەوه یه به یه ک یان دوو پرسته ئەو سووده باس بکهیت که گوێگره کانت ده ستیان ده که ویت و دواتر دانیشیت. به لام زۆر گرنگه سه رنج بخه یته سه ر ئەو سووده ی که له کاتی باسکردنی نمونە که دا ئاماژه ت پێدا. پێشتر نمونە ت هینایه وه و ئەزموونیکی خۆت باس کرد، بۆیه نابیت ئیستا ئاراسته ی قسه کانت بگۆریت و ده رگا به پووی بابەتیکی دیکه دا والا بکهیت. ئەگەر پێشتر باسی ئەوت کردووه به کپینی ئۆتۆمبیلیکی نیوداش - دهستی دوو له پووی ئابوورییه وه قازانجت کردووه، هه روه ها هانی گوێگره کانت دا ئۆتۆمبیلی نیوداش بکهن، ده بیته باس له و هۆکاره که ش بکهیت که ده بیته هۆی ئەوه ی له پووی ئابوورییه وه ئەوانیش قازانج بکهن. نابیت له نمونە کەت لابدهیت و باس له وه بکهیت هه ندیک ئۆتۆمبیلی دهستی دوو له م ئۆتۆمبیلە مۆدیل به رزانه جوانترن و باسی ستایل و شتی ناپه یوه ست بکهیت. نمونە کەت بۆ ئەوه بوو له پووی ئابوورییه وه سوود وەرگرن ئەوه ک شتی دیکه .

تەنھا سەرىجىت بىخە سەرىك ھۆكار ، تەنھا يەك دانە

نۆرىيى فرۇشىاران ھۆكارگەلىكت بۇ باس دەكەن بۇ ئەۋەي
بەرھەمەكەيان بىكرىت، بۆيە شىتېكى زۆر ئاسايىيە كە چەند ھۆكارىك باس
بىكەيت بۇ ئەۋەي پالپىشتى مەبەستەكەت بىكەيت و ھەمووشىيان
پەيۋەندىدار بىن بەۋىنمۇنەي باسى دەكەيت، بەلام باشتىن شىت ئەۋەيە
يەك ھۆكار يان يەك سوۋدى ديار و كارىگەر ھەلبىزىرىت و بابەتەكەت
تايىبەت بىكەيت پىيەۋە. دەبىت قىسەكانى كۆتايىت ھىندەي ناۋنىشانى
پۇژنامەكان پوۋن و پەۋان بىن. ئەگەر بەۋردى سەرىجى رېكلامە
بازىرگانىيەكان بدەيت، دەبىنىت ھۆكارى قىسە و رېكلامەكەت بەۋوۋنى بۇ
دەردەكەۋىت، زۆر بەئاسانى دەزانىت ئەۋ رېكلامە ۋ چىيە و مەبەستى
چىيە. ھىچ رېكلامىك ھەۋل نادات بانگەشە بۇ زىاتر لە يەك بەرھەم بىكات.
زۆر بەكەمى پۇژنامە و تەلەفزیۋنەكان زىاتر لە ھۆكارىك بۇ كىرىنى ئەۋ
بەرھەمە باس دەكەن. ھەموۋيان تەنھا يەك ھۆكار بە كىپار دەدەن كە
بۆچى پىۋىستە ئەۋ كالايە بىكرىت. پەنگە ئەۋ كۆمپانىيە رېكلامەكەي لە
ئاۋەندىكەۋە بىگوازىتەۋە بۇ ئاۋەندىكى دىكە، بە نموۋنە لە پۇژنامەۋە بۇ
تەلەفزیۋن يان لە رتەلەفزیۋنەۋە بۇ تۆپە كۆمەلەيەتەكان، بەلام
بەدەگمەن ئەۋ كۆمپانىيە لە يەك رېكلامدا بانگەشە بۇ چەند شىتېكى
جىاۋاز دەكەت.

ئەگەر لەمەۋدوا سەرىجى رېكلامەكان بدەيت چۆن بابەتەكەيان
شىدەكەنەۋە و بانگەشەي بۇ دەكەت، سەرسام دەبىت بەۋەي چەندە
بەجۋانى شىۋازى ئەفسانەيى بەكاردەھىنن تاۋەكۈۋەلكى قايىل بىكەن.

چند پښتانه کی دیکه هه به بۇ نه وهی نمونه ی گونجاو له ووتاره کانتدا بگيرپته وه، به نمونه، نواندن و ئاماژه و جوړه، به پيشاندانی وینه و دیمه نی جیاواز، به راورد کردنی بابه ته که به شتیکی دیکه وه، یان باس کردن له داتا و زانیاریه کان. نه مانته به باشی له بیر بیت چونکه به دوورودریژی له به شی سیانزه همددا پوون ده کړینه وه، له وی باس له ووتاری دوورودریژی ده که ین. له م به شه دا زیاتر پابه ند بووین به پووداوه که سییه کانه وه.

((بەشى ھەشتەم))

وتاردان بە مەبەستى پىددانى زانىارى

لە بەشى ھەشتەمدا، فىرى شىۋازى ئامادە كىردى ووتارى كورت
بوويت بۇ ئەۋەى وا لە گويگرەكانت بىكەيت كارىكت بۇ ئەنجام بدەن يان
شويىن پىشنىارەكانت بىكەون. ئىستا دەمەۋىت ئەۋ رېگايانەت پى پىشان
بدەم كە ھاوكانت بن لەكاتى گەياندنى زانىارىيەكانتدا واتا و
مەبەستەكەت پوون بىت و گويگر بەسانايى تىبگات. ئىمە پۇژانە چەندىن
قسەى پى زانىارى دەكەين: شوينەكان پىشانى خەلكى دەدەين، پاپۇرت
دەنۇوسىن، پوونكىردنەۋە بۇ خەلكى دەدەين. پۇژانە و ھەفتانە لە ھەموو
شويىنك جۆرە جىاۋازەكانى قسە دەكرىت، پلەى يەكەم لە قسەكىردندا
ئەۋ قسانەيە كە بۇ قايلكىردن و قەناعەتپىكىردنى بەرانبەر دەكرىت،
لەدۋاى ئەۋە ئەۋ قسانەى كە بۇ پىددانى زانىارى بە بەرانبەر دەكرىت بە
پلەى دوۋەم دىت. لەبىرت نەچىت زۆر كىرنگە لە قسەكىردندا پوون بىت.
ئەۋن دى يەنگ، خاۋەنى يەكىك لە گەۋرەترىن كۆمپانىياكانى ئەمىرىكا،
پالېشتى ئەۋە دەكات دەبىت لە دۇنيای ئىستادا قسەكانمان پوون و
پەۋان بن، بەم شىۋەيە دەلىت:

كاتىك كەسىك پەرە بە تواناكانى دەدات و ھەۋل دەدات تا ۋاى لىبىت
كەسانى دىكە لىى تىبگەن، دەرگای سەرگەۋتوۋى قسەكانى بەپوۋى
خۇيدا والا دەكات. بىگومان لە كۆمەلگەى خۇماندا خەلكى ھەر لە
سادەترىن كۆبۈنەۋەى ھاۋپىيانەى خۇياندا پىۋىستىيان لىك

تیځه یشتنه، بویه پیویسته یه که م شت هولّ بدەن له یه ک تیځگەن. زمان
هۆکاری سەرەکی گەیانندی مەبەستەکانمانە، لەبەر ئەوە پیویسته فێربین
بە شیوه یه کی کارامە بەکاری بهێنین نە ک بە شیوه یه کی زیر و توند.

هەندیک پێشنیار لەم بەشەدا خراوەتەر و بۆ ئەوەی بتوانیت بە شیوه یه ک
زمانت بە کار بهێنیت کە گوێگر و بینەرەکانت بە پوونی لیت تیځگەن.
لودفیک فیتگەنیشتاين، فەیلەسوفی بەریتانی، دەلیت: “هەرشتیک
بتوانیّت بیری لی بکړیتەوه، دەکریت بە پوونی بیری لی بکړیتەوه.
هەرشتیک بتوانیّت بووتریت، دەکریت بە پوونی بووتریت.”

یه که م / بابەتە کە ت سنوردار بکە بۆ ئەوەی ئەو کاتە ی بۆت دانراوه
بە شت بکات

بە نمونە، گەر لە سەر یه کیتی کرێکاران قسەت کرد، هەولّ مەدە بە سی
یان پێنج خولە ک پێمان بلاییت ئەم پارتە بۆچی دروست بوو، شیواز و
سیسەتی کارکردنیا چیه، کارە باشەکانیا و کارە خراپەکانیا
کامانەن، چۆن کێشە پێشەسازییه کانیا چارە سەر کردووه. نا، نا، شتی
وا نە کەیت، ئەگەر هەولّ بێتو کاریکی لەو شیوه یه بکەیت، هیچ کەس
بە پوونی تێناگات چین گووت و باسی چیت کرد، لەو جۆرە قسانەدا
گوێگر تیځه شتنیکی پوونی نییه. بابەتە کە ت تەواو شیواو و سەرپێیی و
گشتگیر دەبیت و سەر لە بەرانبەر دەشیوینیت.

ئایا ژیرانە تر و ئاقلانە تر نییه یه ک لایەنی یه کیتی کرێکاران هەلبژێریت،
ئەجا بە جوانی و بە تەواوی پوونی بکەیتەوه و سەرنجی ورد بخەیتە
سەری؟ بێگوان بەلی. ئەو جۆرە قسەکردن و ووتارانه کاریگراییه کی

ته و او به جی ده هیلن. چونکه پوون و ئاشکرایه، گویلیگرتنی خوشه، بیرکه و تنه وهی ئاسانه.

ته نانه ت ووتارییژ و قسه که ره به نه زموونه کانیش کوشته ی دهستی نه م هه له یه ن. رهنگه به هوی نه وهی له چهن دین بواردا به توانا و شاره زان، بکه ونه هه له وه و چهن دین بابه تی جیا جیا باس بکه ن. پیویست ناکات تو وه ک نه وان بیت. سهرنجت له سهر په یامی سهره کی قسه کانت بیت. نه که ره ده ته ویت پوون و په وان بیت، ده بیت هه موو که پرسپارت کرد، کاتیک گویگره کانت بتوانن پیت بلین، "لیی تیده گم، ده زانم باسی چی ده کات!"

دوهم / به ریز بیرۆکه کانت ئاماده بکه

هر بابه تیک ده ته ویت باسی لیوه بکه یت، به شیوه یه کی لۆژیکی ریزیان بکه و دابه شیان بکه بۆ کات، شوین، ناو نیشان. بۆ نموونه له پووی کاته وه، ده توانیت بابه ته که ت دابه ش بکه یت به سهر رابردوو، ئیستا، و داهاتوودا. یان ده توانیت له به رواریکه وه ده ست پیبکه یت و به ره و پیش یان بۆ دوا وه بکه پییته وه و دریز به باسه که ت بده یت. هه موو ووتار یان قسه یه ک وه ک قوناغه کانی دروستکردنی به ره میکی پیشه سازییه، ده بیت له که ره سته ی خاوی بابه ته که وه ده ست پیبکات، دواتر بجیته قوناغه جۆربه جۆره کانی دیکه و به رده وام بیت تا ده گاته ته وایوونی به ره مه که. بیگومان چهن دیک وردمه کاریش باس ده که یت، نه وه یان په یوه ندی به و کاته وه هه یه که له به رده سته.

لە پوۋى شوينەۋە، بە پىيى ھەندىك خالى جەۋھەرى بىرۆكەكانت پىك بخە و دواتر بە ھەموو لايەكدا فراوانترى بکە، يان بە ئارپاستە يەكى ديارىكراۋدا بېرۇ: باکور، باشور، پۆژھەلات، و پۆژاۋا. بۇ وينا، ئەگەر ويستت باس لە شارى سليمانى بکەيت، دەتوانيت سەرنجى گويگرەكانت بۇ لاي سەراى ئازادى كە ناۋەندى شارە پابكىشيت، ئەنجا بە ھەموو ئارپاستە يەكدا بېرۇيت و باس لە شوينىكى ديارىكراۋى ئەو شارە بکەيت. بە نەۋنە، ئەگەر ويستت باس لە ئۆتۆمبىلىك بکەيت، باشتريت شىۋاز بۇ باسكردنى ئەۋەيە كە بەجيا باس لە پىكھاتەكانى بکەيت.

ھەندىك بابەت لق و پۆپى دىكەي لىدەبىتەۋە. ئەگەر بېريار وابوۋ باس لە حكومەتى ھەريىمى كوردستان بکەيت، باشتريايە شوين ھەمان تەكنىك بکەويت و دابەشى بکەيت بۇ ۋەزارەتەكان ويەك بە يەك پوۋنيان بکەيتەۋە.

سىيەم / ژمارە بۇ ھەرخالىك دابنى كا باسى دەكەيت

يەكىك لە سادەترين پىگاکان بۇ ئەۋەي قسەكانت لە مېشكى گويگرە بەرپىكوپىكى بھىلىتەۋە ئەۋەيە كە بەپوۋنى ئامازە بە خال بکەيت و لە خالى يەكەمەۋە بەرەۋ ئەۋانى دىكە بەردەۋام بيت.

دەتوانيت بەم شىۋەيە پوۋن و ئاشكرا قسەكان بکەيت، “خالى يەكەم برىتييە لە . . .” كاتىك باست لەۋ خالەيان كىرد، دەتوانى بە ئاشكرا بلىيت دەچيتە خالى دوۋەم. ئەنجا بەم شىۋەيە تا كۆتايى بەردەۋام بيت. دكتور پالڧ جۇنسن بەنچ، كاتىك يارىدەدەرى سكرىتېرى گشتى نەتەۋە

يەككىرتوۋەكان بوو، بەم شىۋازە راستەوخۇيە دەستى كىرد بە
پىشكەشكىردىنى ووتارىڭكى زۆر گىرگى:

“بىرپارم داۋە ئەمشەۋ قىسە لەسەر ئەم ناۋىشانە بىكەم، ‘ئالنگارىيىيەكانى
تاييەت بە پەيۋەندىيەكانى مۇۋۇ، ئەۋىش لەبەر دوو ھۆكار.‘ بەم شىۋەيە
بەردەۋام بوو خالى يەكەمى گىوت، ‘يەكەم شت...’ ئەنجا ئەۋەستا و
وتى، ‘دوۋەم ھۆكار...’ بەدرىژايى قىسەكانى زۆر بەپوۋنى بە گۆيگىرەكانى
دەگىوت ئەۋ خالە ۋ ئەۋ خالە باس دەكات، تا گەشت بە كۆتايىيەكەي:
‘ئىمە ھىچ كات نابىت بىروامان بە تواناكان شاراۋەكانى مۇۋۇ نەبىت.”

كاتىك ئابوورىزان، پاول دوگلاس، لە كۆپۈنەۋەيەكى بازىرگانىدا قىسە
دەكرد، بەشىۋەيەكى زۆر كارىگەر ۋ سەرنجراكىش ھەمان ئەم پىڭياڭ
بەكار دەھىنا. بەم شىۋەيە دەستى پىكرد:

“ئامانجى سەرەكى بابەتەكەم ئەمەيە: خىراترىن ۋ كارىگەرتىن پىڭياڭ
كەمكىردنەۋەي پىژەي باج لەسەر ئەۋكەسانەي داماتيان كەمە.”

بەردەۋام بوو لە قىسەكانى ۋ دەيگىوت، “بەتايىيەتى... ” زىاتىر درىژەي
پىدا، “لەۋەش زىاتىر... ” “سەربارى ئەۋەش... ” ئەنجا ئەمەي گىوت:
“سى ھۆكارى بىنەپەتيمان ھەيە... يەكەم... دوۋەم... سىيەم...
لە كۆتايىدا، پىۋىستە پىژەي باج كەم بىكەينەۋە بۇ ئەۋەي پىژەي قىرۇش
زىاد بىكەين.” ئا بەم شىۋە پىكۆپىكە لە يەكەم خالەۋە تا كۆتايى توانى
گۆيگىر بۇ خۇي پاكىشىت.

چوارەم / نامۇكان بەراوردى بىكە بە ئاشناكانەۋە

ھەندى جار ھەول دەدەيت و خەرىكىت مەبەستەكەت بىگەيەنيت بەلام تىكەلۈپىكەلى دەكەيت. ھەندى جار شتەكە زۆر پوونە بەلاى خۇتەۋە بەلام پىۋىستى بە پوونىردنەۋەيە بۇ ئەۋەى بەلاى گويىگرەكانىشتەۋە پوون بىتەۋە. ئايا پىۋىستە چى بىكەيت؟ ئەۋ شتەى باسى دەكەيت بەراوردى بىكە بە شتىكەۋە كە گويىگرلىى تىيىگات: بلى ئەم شتە ۋەك ئەۋ شتە وايە، نارپوونەكە ۋەك پوونەكە وايە.

ۋاى دابنى باسى يەككە لە ماددە كىمىيايەكان دەكەيت – كاتالىست. ئەم ماددەيە دەبىتە ھۆى گۇرپانكارى لە ماددەكانى دىكەدا بەبى ئەۋەى خۇى گۇرپانكارى بەسەردا بىت. ئەمە زۆر سادەيە، بەلام ناكىرى پوونتر بىلئىت؟ بىگومان دەكرىت. بلى ئەم ماددەيە ۋەك كوپىك وايە لە خەۋشەى قوتابخانەدا پاراۋوئىن دەكات، ھەموو مىندالەكانى دىكە بىزار دەكات، قورنچىيان لى دەگرىت، بۆكسىيان لى دەدات، بەلام ھىچ كەسىك دەست لە خۇى نادات. دەبىنيت بەۋشئوئەيە تىدەگەن ماددەى كاتالىست چۇن دەبىتە ھۆى گۇرپانكارى لە ماددەكانى دىكەدا بەبى ئەۋەى خۇى گۇرپانكارى بەسەردا بىت.

پىنچەم / ھۆكارى بىنايى بەكاربەيتە

ئەۋ دەمارانەى كە لە چاۋەكانەۋە دەپۇن بۇ مىشك چەند ئەۋەندەى ئەۋ دەمارانە گەۋرەترىن كە لە مىشكەۋە دەپۇن بۇ گويىەكان، ھەروەھا زانىست پىمان دەلئىت: ئىمەى مۇۋ ۲۵ ئەۋەندەى گويىەكان گىرنكى بە

چاوه کان ددهمین. په ندیکي یابانی ده لیت، “یه ک جار بینین به چاوی خوت له سه د پوونکردنه وه باشته.”

له بهر نه وه نه گره حه ز ده کیت له قسه کانتدا پوون بیت، وینای مه به سته که ت بکه، بیرۆکه کانت بهینه بهر چاوی به رانبه ره که ت. نه مه ش نه و پلانه بوو که جۆن پاتیرسن، دامه زړینه ری کۆمپانیایه کی زه به لاج، هه موو کات به کاری ده مینا. له نووسینی بابه تیځ بۆ یه کیځ له پوژنامه کان، جۆن پاتیرسن باسی نه و شیواز و پښتانه ی کرد که له کاتی قسه کردنی بۆ کارمندان و فروشیارانی کۆمپانیا که دا به کاری ده مینیت:

به برپای من که س ناتوانیت به ته نها پشت به قسه ببه ستی و په یامه کی بگه یه نیت یان بتوانیت سهرنجی به رانبه ره که ی پاکیشیت. بۆ نه م مه به سته شتیکی دیکه ش پیویسته. هه رکاتیځ کرا باشته وایه به وینه پالشتی قسه کانت بکه یت و زیاتر پوونکردنه وه بده یت. هیلکاری زور له وشه باشته بۆ قه ناعه تیپکردنی ناماده بووان، هه روه ها وینه ش له هیلکاری باشته و کاریگر تره. باشتین ووتاریان سیمینار نه وه یه که هه موو پارچه یه کی قسه کان به وینه پوون بکړیته وه و وشه کان ته نها بۆ نه وه به کار به یترین تاوه کوو وینه کان ببه ستنه وه به یه که وه. هه ر له سه ره تای پیشه ی قسه کردن و په فتار کردنم له گه ل خه لکیدا له وه تیگه یشتم یه ک وینه له هه موو نه و قسانه باشته که ده یان بېژم.

نه گره خسته و هیلکاریت به کاره مینا، هه ول بده به پیی پیویست که وره بیت و ببینریت. له بیرت بیت زیاد له پیویست شتیکی باش دووباره مه که ره وه: راسته به کاره مینانی وینه و هیلکاری شتیکی باشه به لام به شیوه یه کی زور و یه ک له دوا ی یه ک شتیکی بیزار که و ناخو شه. نه گره

لەكاتى ووتارەكەت يان سىمىنارەكەتدا ھىلكارى دەكىشىت، بەخىرايى و بەتوندى لەسەر تەختە سىپىيەكەي پىشت ھىلكارىيەكەت بكىشە. گوئىگر ھەزى لەۋە نىيە كاتزىمىرېك تەماشاي تۆ بكات ھىل و سەھم بكىشىت. سەردىپ و دەستەۋازەي كورت بەكار بەيئە: بە دەستىۋوسىكى گەرە بنوسە بۇ ئەۋەي ئاسان بخوئىرېتەۋە: كاتىكىش لەسەر تەختەكە ھىل دەكىشىت يان دەنوسىت بەردەۋام بە لە قسەكردن و مەۋەستە، بە دەم قسەكردنەۋە ئىشەكەت بىكە، زوۋ زوۋش پوۋ بىكەرەۋە گوئىگر و بىنەرەكانت.

كاتىك بابەتەكەت پىشكەش دەكەيت، شوئىن ئەم پىشنىار و پىنمايىانە بىكەرەۋە، دەبىنىت گوئىگرەكانت خەيال دەبن بە بابەتەكەتەۋە:

۱. تا ئەۋكاتەي ئامادەي بەكارى بەيئىت، وئىنەكەت دەرمەخە.
۲. وئىنەيەكى ئەۋەندە گەرە بەكار بەيئە كە لە دۋاي دۋاۋە بىيىرېت كەسىك وئىنەيەك نەبىنىت لىي تىناگات و ھىچ فىر نابىت.
۳. نەكەي لەكاتى قسەكردندا وئىنە پىشانى ئامادەبوۋان بەدەيت.
۴. كاتىك وئىنەيەك يان شتىك پىشان دەدەيت، ئەۋەندە بەرزى بىكەرەۋە كە ھەموۋان بىيىن.
۵. لەبىرت بىت، يەك بابەتى جولۋ (ۋەك فېدىۋ) لە ۱۰ دانەي ۋەستاۋ باشتەرە. بۇيە ئەگەر كرا بەكارى بەيئە.
۶. كاتىك قسە دەكەيت تەماشاي وئىنەكەت مەكە - تۆ لەگەل گوئىگرەكانتدا قسە دەكەيت ئەك وئىنەكەت.

۷. دواى تەواۋىيۈنى پېشاندىنى وېنە و بابە تەكان، ئەگەر كرا خېرا لايىبە لە بەرچاۋ.

۸. ئەگەر ئەو شتەى بەكارى دەھىنيت ئامىرېك يان كەرەستە يېكې جياۋازە، لەكاتى قىسە كىردىدا بىخە سەر مېزەكەى تەنىشتەۋە و بە شتېك داپېۋشە. كاتېك قىسە دەكەيت، بە شىۋە يېكە باسى بىكە و ئامازەى بۇ بىكە كە ئامادە بوۋان تامە زىۋى بن - بەلام پېيان مەلى شتەكە چىيە. دواتر كە دەتە وىت ئاشكراى بىكەيت، ھەموۋان بە پەرۋىش و چاۋە پوانن بزانن چىيە.

بەكارھىنانى شتە بىنراۋەكان بە ھەموۋ جۆرەكانىيەۋە، ديارترىن و باۋترىن ئەو كەرەستانەن كە پەيامەكەت پوۋنتر دەكەنەۋە. يەكېك لە سەرۋكەكانى ئەمرىكا، وودرۋو وىلېسن، ئەۋەى باس كىردوۋە كە پوۋنى لە قىسە كىردىدا لە ئەنجامى مەشق و پراھىنان و خۇپېكخستىنېكى پېشۋەختە يە. بە ئامۇزگار يېكەكانى وىلېسن، كە باس لە مەبەست و پەيامىكى پوۋن دەكات، كۆتايى بەم بەشە دەھىنېن:

باۋكم پىاۋىكى ژىر و پۆشنىبىر بوۋ. ھەموۋكات باشتىن مەشق و پراھىنانى پېكىردوۋم. باۋكم ئەۋەى قەبۇل نەدەكرد قىسەكانى ناپوۋن و ئالۇز بىت. لەۋكاتەى دەستم كىرد بە نوۋسىن تا ئەۋكاتەى باۋكم ۋەفاتى كىرد، كە تەمەنى ۸۱ سال بوۋ، ھەموۋ نوۋسىنەكانم كە بۇ ئەۋ نوۋسىبوۋم ھەلم گىرتبوۋن.

كاتى خۇى باۋكم بەدەنگى بەرز نوۋسىنەكانى پى دەخوئىندەۋە، ئەمەش زۇر ئازارى دەدام. جار جار دەيوەستاندم، "مەبەستت چىيە لەۋە؟" منىش پېم دەۋت و زىاتر لەۋەى سەر كاغەزەكەم بۇ پوۋن دەكىردەۋە و شتى زىادەم پى دەگۋوت. "ئەى بۇچى ئەۋەت نەگۋوت؟"

پښتانه کی خیرا و ناسان یو قسمه کړدن به شپوهیه کی کاریگر

به و شپوهیه به رده وام ده بوو. باوکم هموو کات ده یگووت: “به تا پر
ته به له مبه سته کت نه که یت و هموو ناوچه که بشپوینی، ته نه به
تفه نگیک ته به له و شته بکه ده ته ویت بیلایت.”

((بهشی نویه م))

ووتاردان به مه بهستی قایلکردنی گوینگر

جاریکیان هه ندیک ژن و پیاو تووشی زریانیک بوونه وه. زریان و باو پورانی
پاسته قینه نا، به لام شتیکی له و شیوه یه. به کورتی، زریان پیاویک که
ناوی مۆریس گۆلدبلات بوو. ئیستاش به کیک له و که سانه ی تووشی
زریانه که بووه به م شیوه یه خۆی پووداوه که مان بۆ باس ده کات:

له چیکاگو له ده وری میژیک نانوواردا دانیشتبووین. هه موومان
ده مانزانی ئه و پیاوه به ووتاریپیژیک به میژ به ناویانگ بوو. کاتیک
هه ستایه سه ری قسه بکات، زۆر به سه رنجه وه ته ماشامان ده کرد.
به بیده نگی دهستی کرد به قسه کردن - که سیکی جوانپۆش، پیاویکی
پووخۆش، ته مه نیکی مامناوه ندی هه بوو - سوپاسی کردین که
بانگهیشتمان کردوه. وتی ده مه ویت باسی شتیکی گرنگتان بۆ بکه م،
بمبوورن که بیزارتان ده که م.

دواتر هه ر ئه وه ندیمان زانی وه ک ئه وه ی گێژه لوولکه هه لیکردییت،
دهستی پیکرد و گهرم بوو. ده هاته پیشه وه و چاوی ده برییه چاومان.
ده نگیشی به رز نه ده کرده وه، به لام له به رچاوی من ده تگوت به ئاسنیک
ده دان به مه نجه لیکدا.

وتی، "ته ماشای ده وریه رتتان بکه ن. ته ماشای یه کتر بکه ن. ئایا ده زانن
چه نیک له وانه ی له م ژوره دا دانیشتوون به نه خووشی شیرپه نجه ده مریت؟

يەك لەسەر چواری ئەوانەى تەمەنتان لەسەر وو ۴۵ سالە وە يە . بەلى، يەك لەسەر چوارتان!“

كەمىك وەستا و پووخسارى گەشايە وە . ئەنجا وتى، “ئە وەى ئىستا گروتم راستىيەكى تال و سەختە، بەلام زۆر درىژە ناخايەنىت و بەو شىۋە يە نامىنىتە وە . خەرىكى ئەنجامدانى كارىكن لەو بارە يە وە . چارەسەرى شىرپەنجە لەبەرە وپىشچووندايە و بەداوى ھۆكارەكانى شىرپەنجەدا دەگەرپىن.“

بەخەمبارىيە وە تەماشاي دەكرىن، چاوى بەدەورى مېزەكەدا دەگىزا . پرسى، “ئايا دەتانە وىت ھاوكارى دۆزىنە وەى ئەو چارەسەر بن؟“ ئايا جگە لە “بەلى” ھىچ وەلامىكى دىكە ھەيە ! بەبىرواى من ھىچ وەلامىكى دىكە نەبوو تەنھا “بەلى” نەبىت، دواى منىش ھەموو ئەوانى دىكەش ھەمان بىر كىرنە وەى منيان ھەبوو .

لە كەمتر لە خولەكىدا، مۇرىس گۆلدېلات توانى ھەموومان قايل بكات يەك بە يەكمانى پاكىشاىە نىو بابەتەكە يە وە . لەو كەمپىنە خىرخوازييەى بۇ تووشبووان شىرپەنجە پايگە ياندېوو، ھەموومان لەگەلى بووين .

لە ھەر شوپىنىدا بىت، بەدەستھىنانى وەلامىكى ئەرپىنى لەلايەن گويگرە وە ئامانجى ھەر ووتارىيژ و قسەكەرىكە . بەپىز مۇرىس ھۆكارىكى باشى بەدەستە وە بوو بۇ ئە وەى ھەر يەككە لە ئىمە بەلاى خۇيدا پاكىشىت . سالانى پىشوو خوى و براكەى - ناتان - لە ھىچە وە دەستيان بە كار كىردېوو . بازىرگانىيە كيان دامەزراندېوو كە سالانە زياتر لە ۱۰۰ ھەزار دۇلار قازانجيان دەكرىد . دواى پەنج و ماندووبوون و زەحمەتلىكى زۆر، لەكۇتاييدا سەركەوتنىكى زۆر گەرە و بى وىنەيان بەدەست ھىنا . ئەنجا

دوای ماوه یه کی کورت له نه خوښی شیرپه نجه، ناتان وه فاتی کرد. له دوای نه وه وه، موریس گولڈبلات یه ک ملیون دۆلاری به خوشی به پروگرامی توژیښنه وهی نه خوښی شیرپه نجه له زانکوی چیکاگو، هروه ها له پیشه که یدا خانه نشین بوو، هه موو کاته کانی خوی ته رخانکرد بۇ هه مووان له ده وری خوی کو بکاته وه و پیکه وه دژی شیرپه نجه بجه نګن.

هه موو نه م راستیان ه پیکه وه له گه ل که سایه تی موریس خویدا بوونه هوی نه وهی بتوانیت قه ناعه تمان پی بکات. په روښی، دلسوژی، و تامه زړوپی وه ک ناګر له په فتار و قسه کانیدا ده که سایه وه و توانی نیمه ش بخاته ژیر کاریگری نه و هه سته به هیزان ه وه. هه موو نه مانه بوونه هوی نه وهی له گه ل قسه که ردا هاوړاپین، وه ک هاوړی لی پروانین، هروه ها بکه وینه ژیر کاریگری ه وه و ده سته کار بین و شوین قسه کانی بکه وین.

یه که م / متمانه به خوبوون به ده ست به ینه به شیوه یه ک که شایسته ی بیت مارکوس کوانتیلیان، نووسر و په روه رشیاری پومانی، به م شیوه یه په سنی (وه صفی) ووتاریژ ده کات: "ووتاریژ پیاوکی باشه که له قسه کردندا کارامه یه." مارکوس زور به ګرنګیه وه باسی له دلسوژی و که سایه تی ووتاریژ ده کات. هه رچی له م کتیبه دا گووتراوه و نه وهی ده گووتریټ، هیچیان ناتوان شوینی نه م خاله ګرنګه بګرنه وه. دلسوژی و که سایه تی قسه که ر. پیرپوت مورگان ده لیت که سایه تی باشتین پښتانه بۇ نه وهی متمانه به ده ست به ینه تی: هروه ها باشتین پښتانه بۇ نه وهی متمانه به خوبوون به ده ست به ینه تی. نه لیکنانده ر وولکوت ده لیت، "کاتیګ

كەسىپكە بەدلىسۇزىيەۋە قىسە دەكات، بەجۇرىڭ بەرگى راستى دەكات
بەبەرى قىسەكانىدا كە ھىچ شىتېكى دىكە ناتوانىت بىكات.
بەتايەبت ئەۋكاتەى مەبەستى قىسەكانمان قايلىكردنى بەرانبەرە، پىۋىستە
بۇچوون و قىسەكانمان پېر بىكەين لە ھەستى دلىسۇزى و متمانەبەخۇبوون.
پىش ئەۋەى ھەول بىدەين كەسىپكى دىكە قايلى بىكەين پىۋىستە و دەبىت
سەرەتا خۇمان بەۋ شتە قايلىبىن و بېروامان پىۋى ھەبىت.

دوۋەم / ۋەلامى بەلى بەدەست بەيئە

ۋالتەر دىل سىكۇتن سەرۋكى پىشۋى زانكۆى تۇرس وىستېرن، دەلىت،
“ھەر بىرۋكەيەك، چەمكىك، يان زانىيارىيەكى نۆى كە دەچىتە مېشكەۋە
حسابى راستى بۇ دەكرىت، بەۋ مەرچەى بىرۋكەيەك يان شىتېكى دىكەى
پىچەۋانەى بۇ دروست نەبىت.” ئەمەش بەۋ مانايە دىت كارىك بىكەيت
گويگرەكانت لەگەلت ھاورابن نەك دزايىەتت بىكەن يان پايان بىگۇرن.
ھاورپى نىزىكم پىرۋفىسۇر ھارى ئۇفەرستىت بەشىۋەيەكى زۇر ژىرانە
لەپۋى دەروونىيەۋە ئەم بابەتەى پوونكردەۋە:

ۋوتارىيىژ و قىسەكەرى كارامە ھەر لە سەرەتاي قىسەكانىيەۋە ژمارەيەكى
نۇر ۋەلامى بەلى بەدەست دەھىننىت. لايەنى دەروونى گويگر كاتىك بە
ئاراستەيەكى ئەرىنىدا دەپۋات، جۈلەكەى ۋەك جۈلەى تۇپى بلىار وايە.
ۋاتە كاتىچك كەسىپكە بەلى بۇ قىسەكانت دەكات، ۋەك ئەۋ تۇپە ويە كە بە
ئاراستەيەك لىۋى دەدەيت و بە ھىزىكى زۇرەۋە دەپۋات، گەر بىتەۋىت ئەۋ
تۇپ لە ئاراستەكەى خۇى لار بىكەيتەۋە كەمىك ھىزىت پىۋىستە، بەلام بۇ

ئەۋەى بىتوانىت ئارپستەكەى پىيەوانە بىكەيتەۋە و واى لى بىكەيت بەرەۋ
دواۋە بىرۋات، ھىزىكى زىاتىرى پىۋىستە.

لىرەدا شىۋازە دەروونىيەكە زۆر پۈۋە. كاتىك كەسىك دەلىت "نەخىر" ۋە
لە دلەۋە ۋادەلىت، ئەۋكەسە تەنھا ۋشەيەكى پىنچ پىتى نالىت، بەلكو
تەۋاۋى جەستەى (لىكەپژىنەكان، دەمارەكان، ماسولكەكان) خۆى
كۆدەكاتەۋە و دەچىتە قۇناغى پەتكىرنەۋەۋە. بەشىۋە يەكى گىشتى
زۆربەى كات كەسەكە خۆى دەكىشىتە دواۋە، ئەمەش لە ماۋەيەكى زۆر
كەمدا پۈۋەدەات بەلام بەشىۋە يەكى بەرچاۋ ھەستى پىدەكرىت، يان
بەجۆرىك دەۋەستىت تىدەگەيت ئامادەى خۆكىشانەۋەيە. بەكورتى
ھەموۋ دەمار و ماسولكەكان دەچنە ئامادەباشىيەۋە و دژى قايل بوون
دەۋەستىن. بەپىچەۋانەۋە كاتىك كەسىك دەلىت "بەلى"، بەھىچ شىۋازىك
خۆى دوور ناگرىت و ناكشىتەۋە دواۋە. ھەموۋ ئەندامەكانى دەچنە دۇخى
پىشۋازىكرىن و قەبولكرىنەۋە. لەبەر ئەۋە ھەتا لەسەرەتاۋە "بەلى"ى
زىاتىر بەدەست بەيىن، ئەگەرى سەركەۋتەنمان زىاتىرە لە پاكىشانى
سەرنجى گۆيگر بەلاى قسەكانماندا.

ئەم ۋەلامى بەلىيە تەكنىكىكى زۆر سادەيە. كەچى بىروانە چەندە
فەرامۆش كراۋە! ھەندىك پىى وايە بە بەرھەلىستىكرىن و
بەرپەرچدانەۋەى بەرانبەر ھەر لە سەرەتاي قسەكانەۋە، خۆى
دەسەلمىنىت و ھەست بە گىرنگى خۆى دەكات. زۆرجار دەبىنىت
كەسىكى توونپەۋە خۆى دەكات بە كۆنفرانسەكەدا و دەچىتە سەردوانگە:
دەست دەكان بە قسەكرىن و بەخەماسەۋە ھەموۋان گەرم دەكات و
پەمپىيان دەدات، بەشىۋە يەك قسە بۇ گۆيگرەكانى دەكات ۋەك ئەۋەى

شەپيان پى بفرۆشىت. ھەر بە پراست سوودى ئەمە چىيە ؟ ئەو بۆيە ئەو دەكات بۇ ئەو ھى خوودى خۆى كەمىك چىژ لە بابەتەكە بىيىت، ئەو ديارە و پوونە. بەلام ئەگەر پىيى وابىت بىت سوود لەو شىۋازى قىسە كىردىن دەبىيىت، ئەو ديارە مىشكى لەسەر خۆى نىيە و گەمژە يەكى تەواو.

ئايا بە ئاشكرا ھەست بەو ناكەيت كە كاتىك كەسىك مشتومر لەگەل گۆيگرەكانىدا دەكات، واين لى دەكات زياتر فەللەرق بن، بىنە دووژمن، و كارىك بكات زۆر ئەستەم بىت مىشك و بىر كىردنە وەيان بگۆپن؟ ئايا باشتەر و ژىرانەتر ئەو نىيە بە ئەمە دەستپىكەيت “دەمە وىت ئەو و ئەو تان بۇ بسەلمىنم؟” ئايا ھەست ناكەيت بەو شىۋە يە باشتىت؟ لەبەر ئەو ھى گۆيگرەكانت وەك پكا بەرىيەك (منافەسە) لە قىسەكانت دەپوانن و لە دلى خۆياندا دەلەين، “دەى بزانم چۆن دەتوانىت؟”

ئايا باشتەر نىيە لە دەستپىكى قىسەكانتا سەرنج بخەيتە سەر شتىك كە خۆيشت و گۆيگرەكانىشت بىرواتان پىيەتى، ئەنجا دواتر ھەندى پرسىيىرى پەيوەندىدار بىكەيت كە ھەمووان تامە زۆى وەلامەكەى بن؟ دواى ئەو لەگەل گۆيگرەكانتا بەدواى وەلامدا بگەپن. گۆيگر بىرواى زياتر بەو شتە يە كە خۆى دۆزىو يەتپىيەو.

لە ھەموو مشتومرىكدا، گىرنگ نىيە جىاوازييەكان چەندە زۆر و تال بن، ھەمىشە خالىكى ھاوبەش ھەيە كە قىسەكەر دەتوانىت ھەمووانى بۇ پاكىشىت. بۇ زياتر پوون كىردنەو: لەسالى ۱۹۶۰ دا، سەرك وەزىران بەرىتانىاي گەرە، ھارۆلد ماكىيلىن، ووتارى بۇ پەرلەمانى ھەردو ئەفرىقىا دەدا - ئەرىقىاي باكور و باشور. دەبوو لە ووتارەكەيدا باس لە بۆچوونى ولاتەكەى خۆى بكات كە چەندىك دىي پەرگەزپەرستىن، چۈنكە

لە و كاتەدا پەگەز پەرسىتى لە ئەفرىقادا سىياسەتچى زۆر باو بوو. ئايا كە دەستى بە قسە كرىن كرى، باسى لە و جياوازييەى كرى كە لە نىۋان خەلكى بەرىتانی و ئەفرىقىدا ھەيە؟ نەخىر. باسى ئەو پېشكەوتنە ئابورىيە گەورەى كرى كە ئەفرىقىيى باشور بەخۆيەو بېنىويەتى، باسى گرنكى بەشدارى كرىنى ئەفرىقىيى باشورى كرى لە بازىرگانى و جموجولى بازىرپەكانى جېھاندا. دواتر بە كارامەيى و تاكتىكەو ھەندىك پىرسىيى وروژاند كە تايىبەتبون بە پاچىاوازەكانى ھەردو لايەنەو. ئامازەى بەو دا كە دەزانىت جياوازي بوونى ھەيە و ئەم جياوازيەش كە لە نىۋان ھەردو لايەندا دروست بوو بەھۆى ھەندىك بىر كرىنەو و بىرپاى دىلسۆزانەيە. بەم شيۋەيە وتى: "وەك ئەندامىكى نەتەو ھەيەك كرىتوۋەكان، ئەركى ئىمەيە پالېشتى ئەفرىقىيى باشور بىكەين و ھاندەرىكى پاستەقىنەيان بىن، بەلام ھىوام وايە لەو تىپكەن كە لەپووى سىياسىيەو ھەندىك ئاستەنگ ھەن كە كارەكەمان ئەستەم دەكەن، گەر بەھەلە تىنەگەشتىن پىمان وايە چارەنووسى ئازادى لەم ولاتەدا لەمەترسىدايە. ئەو ئازادىيەى كە ئىمە چەندىن سالە لە ولاتەكەى خۆماندا كارى بۇ دەكەين. بەپاى من پىويستە وەك دوو ھاوپى پووبەپووى ئەم بابەتە بېينەو، بەبى بەرژەو ھەندى تايىبەت يان تاوانبار كرىنى يەكدى، چونكە ھەر ئەمەيە بوو تە ھۆى دروستبوونى دووبەرەكى و جياوازي لە نىۋانماندا."

گرنك نىيە گويگر چەندىك خۆى لە قسەكەر جىادەكاتەو و سوورە لەسەر قسەى خۆى، قسەيەكى لەو شيۋەى سەرك وەزىران بەتەواوى قايلت دەكات و قەناعەتت پى دەھىنىت.

ئايا چى دەبوو گەر سەرۆك وەزىران، ماكمىلان، لەبرى ئەۋەى ئاماژەى بە خالە ھاۋىيە شەكان كىردى، ھەر لە سەرەتاي قىسەكانىيەۋە ئاماژەى بە جىاۋازىيى سىياسەتى ھەردوۋى ولاتى بىكردايە و جىاۋازىيەكانى بىخستايە تەپرو؟ كىتەبە ناۋازەكەى پىروفىسۆر جەيمىس ھارى، ژىرى بىرپاردان، لەپروۋى دەروونىيەۋە ۋەلامى ئەۋەمان دەداتەۋە:

ھەندى جار بەبى ھىچ پىداگىرىيەك يان بەبى ھىچ ھەستىكى قول (ترس، خەمبارى، پىق، توۋپەيى، ... ھەتد) بىرپار دەگۈپىن و تىگەشتىنمان دەگۈپىت، بەلام ئەگەر پىمان بلىن ھەلەين، زىاتىر پىداگىرى دەكەين و دلمان پەقتىر دەكەين بەرانبەر ئەۋكەسە و قىسەكانىشى. ئىمە زۆر بى ئاگىن لە شىۋازى بىركىرنەۋەكانمان، بەلام كاتىك كەسىك ھەۋلەدەت ئەۋ بىرۋاپايەمان لى بىسىنىت، بەتەۋاۋى پىداگىر دەبىن و زىاتىر لەسەر بىركىرنەۋە و بۆچۈنەكانمان سوۋرتىر دەبىن. ھۆكارەكەى ئەۋە نىيە كە خوۋدى بۆشۈۋىن و بىركىرنەۋەكان بەلامانەۋە خۆشەۋىستىن، بەلكوۋ لەبەر ئەۋەيە كەسايەتى و خۆپەسەندىمان دەكەۋىتە ژىر مەترسىيەۋە. وشەى خۆم يان ھى خۆم سەرەكىتىن وشەيە لە دروستىۋونى ھەموۋ كىشەكاندا، ھەروەھا دوۋرەكەۋىتەۋە لە بەكارھىننەنى ئەۋ دەستەۋازەيە دەركايەكە بۆگەشتىن بە ژىرى. ئەم دەستەۋازەيە ھەمان كارىگەرى ئەم دەستەۋازانەى ھەيە: خانوۋەكەم، ناننى نىۋەپۆم، بە بىۋاى من، شارەكەى من، خوداى من. ئىمە تەنھا دىۋايەتى ئەۋە ناكەين كەسىك پىمان بلىت كاتىمىرەكەمان ھەلەيە، يان بلىت ئۆتۆمبىلەكەمان داشقەيە، بەلكوۋ بىرىندار كىردى كەسايەتى و شتەكانمان پى ناخۆشە. ئىمە بەردەۋام بىرومان بەۋ شتەيە كە پى پاماتوۋىن و بەپاست ۋەرمان گىرتوۋە، بۆيە

ھەركاتىڭ كەسىڭ گومانىڭ لەسەر ئو شتە دروست بىكات كە ئىمە
بەپاستى دەزانىن، توپە دەبىن و بەرھەلىستى كەسەكە دەكەين و ھەموو
پېنگايەك دەگرىنە بەر بۇ ئوۋەى بىيانوۋىەك بدۆزىنەۋە و بىركىردنەۋەكەى
خۇمان بىسەلمىنىن. سەرەنجام زۆربەى بەناو بىركىردنەۋەكانمان بۇ ئوۋە
تەرخان دەكەين مشتومپ بىكەين و لەسەر بىراو و قەناعەتى خۇمان
بەردەوام بىن.

سىيەم / بە پەرۋىشىيەكى گوازراۋە قىسەكانت بىكە

كاتىڭ قىسەكەر بە پەرۋىشىيەكى گوازراۋە قىسە دەكات و بىرۋەكەكانى
دەخاتەپوۋ، كەمتر بىرۋەكە و شتى دژىەك لە مىشكى گويگىردا دروست
دەبىت. مەبەست لە بەكارھىتانى وشەى "گوازراۋە" بۇ پەرۋىشى ئوۋەىە
كە ھەموو بۇچوون و بىركىردنەۋەىەكت بەلاۋە بنىت كە دژى گويگىرە. بۇ
ئوۋەى ھەستى بەرانبەر بىجولنىت، دەبىت لەۋپەپى پەرۋىشى و دىلسۆزىدا
بىت. كەسى قىسەكەر بەدەر لەۋ دەستەۋاژە خەماۋىانەى بەكارى
دەھىننىت، بەدەر لەۋ بەسەرھاتانەى كۆيىكردوونەتەۋە، بەدەر لەۋ
گونجانەى لەنىۋان قىسەكانى و پەفتارەكانىدا ھەىە، ئەگەر بەدلسۆزى و
بەپەرۋىشەۋە قىسەى نەكرد، ھەموۋى ۋەك كۆمەلىڭ قىسەى بىرىقەدارى
بىكەل ۋايە و ارىگەرى دروست ناكات. ئەگەر دەتەۋىت كارىگەرى دروست
بىكەىت، خۆت كارىگەر بە. ئو پۇحىيەت و كەسايەتىيەى لە ناخەۋە
ھەستى پىدەكەىت، بەدەست خۆت نىيە پاستەۋخۆ لەگەل گويگىرەكانتدا
كارلىڭ دەكات، لە چاۋەكانتدا دەدرەۋشىتەۋە، لە دەنگىدا تىشك
دەداتەۋە، ھەروەھا لە پەفتارتدا پەنگدەداتەۋە.

ھەركاتىڭ كە قىسە دەكەيت، ئەۋەى تۇ دەيكەيت ھەلۋىستى گويىگرەكانت ديارىدەكات، بەتايىبەت ئەۋكاتەى مەبەستت قايلىكردىنى بەرانبەرە. ئەگەر نەرمونيان و دىلسۆز بىت، گويىگرەكانىشت بەۋ شىۋە يە دەبن. ئەگەر توند و بەرھەلستكارىان بىت، ئەۋانىش وا دەبن بەرانبەرت. ھىنرى وارد بىچەر بەم شىۋە يە نووسىۋىەتى: "كاتىڭ لە ووتارىڭدا گويىگرەكان خەۋيان لىكەۋتوۋە، پىۋىستە كەسىڭ بىنرېت چوكلېڭى تىز بژەنىت بە ووتارىڭدەكەدا."

جارىكىان لە زانكۆى كۆلۋمبىاۋە لەگەل دوو كەسى دىكەدا بانگىشت كرابوۋىن مەدالىيە زىۋى بىبەخشىن. لەۋى ھەندى خويىندكارى لىۋوۋ كە ھەموۋيان بەباشى مەشقىان كىردىۋو، ھەموۋيان تامەزىق بوون بتوانن ئاستىڭى باش پىشكەش بىكەن. بەلام - تەنھا يەككىكىان نەبىت - ھەموۋيان ئەۋەى ھەۋلىيان بۇ دەدا بىردنەۋەى مەدالىياك بوو. بەداخەۋە ھىچ ھەۋلىكىان نەدەدا گويىگرەكانىان قايلى بىكەن.

بابەتەكانىان بۇ ئەۋە ھەلېزاردىۋو تەنھا لەبەر ئەۋەى بۇ ووتاردان دەگونجا و بابەتېڭى شىاۋ بوو، بەلام خۇيان ھىچ ئارەزىۋ و خەزىڭى تايىبەتېيان نەبوو بۇى. بۇيە ھەموۋ قىسەكانىان تەنھا لەشىۋەى كۆمەلېڭ مەشق و پراھىنان بوو كە بۇ ووتاردان كىردىۋوۋيان.

ئەۋ كەسەى جىاۋاز بوو شازادە زولو بوو. ئەم بابەتەى ھەلېزاردىۋو قىسەى لەسەر بىكات "بەشدارى ئەفرىقىا لە شارستانىيەتى نويدا." ھەموۋ وشەيەكى لە ھەستىڭى قول و چىرەۋە دەردەبېى. قىسەكانى تەنھا ۋەك مەشق و پراھىنان نەبوو: بەلكوۋ بابەتېڭى زىندوۋ بوو، بە تامەزىۋىيەكى زۆر و قەناعەتېڭى بەھىزەۋە ھەلدەقولان. ۋەك نوپىنەرى خەلگ و

ولاتەکی قسە دەکرد. بە ژیری، کەسایەتییەکی بەرز، و ناوەرۆکی گونجاو دەتوانی پەیامی خەڵکەکی بە ئێمە بگەیەنێت و تێمان بگەیەنێت هیواو ئاواتی گەلەکی چییە.

هەرچەندە زۆر لەوانی دیکە کارامەتر و زیرەکتر نەبوو، بەلام مەدالیاکەمان بەخشی بە ئەو. ئەوەی دادوەران هەستیان پێکردبوو ئەوەبوو کە قسەکانی دڵسۆزی و پەرۆشییان لێدەچۆرا و وەک ئاگر بزووسکی دەدا. ئاگریک بوو پاستی لەگەڵ خۆی هەلگرتبوو. لەگەڵ ئەوەشدا، ئەوانی دیکە وەک خەلووزیکی بچووک گریان پێوەبوو. ئەو خۆیندکارە ئەوەی دەزانی کە تەنها بە بەکارهێنانی ئەقڵ و ژیری ناتوانیت ناخی خۆت لە یەک ووتاردا بخەیتەرۆ: بۆ دەرخستنی ناخی خۆت دەبێت بە شێوەیەکی قسە بکەیت گوێگر تێبگات کە لە ناخی دڵەو بەروا بەو قسانەت هەیە و قسە دڵت دەیانکەیت.

چارەم/پێز و خۆشەویستی بەرانبەر گوێگرەکان تەنێ

د. ئۆرمان فینسینت دەلێت: “کەسایەتی مەزۆ پێویستی بە پێز و خۆشەویستیە. هەموو مەزۆیەک لە ناخی خۆیدا هەست بە بەها و پێز و شکۆی خۆی دەکات. ئەو هەستە بریندار بکەیت تا مردن ئەو کەسەت لە کێس دەچێت. لەبەر ئەوە کاتێک کە سیکت خۆش دەوێت و پێزی دەگریت، ئەو کەسە بەهێز دەکەیت، ئەویش بە گوێرە ئەو پێزێتی دەگریت و خۆشی دەوێت.

“جاريكيان لەگەل كەسىكى كۆمىدىيدا لە بەرنامە يەكدا بووم. بە باشى نەمدە ناسى، بە لام لەو چارپىكە وتنە وە بۆم دەرکە وت ئەو كابرايە كىشەى ھەيە، پىم وابىت دە شزانم ھۆكارەكەى چى بوو.
“بە بىدەنگى لە تەنىشتىيە وە دانىشتىبووم، كاتى ئەوە بوو من قىسە بکەم.
پىي گوتىم، ‘نەشلە ژاويت، وایە؟’

“وتىم، ‘با كەمىك، بۆچى؟ من ھەمىشە پىش ئەوەى ھەستم و بېۋە بەردەم گويگرەكانم كەمىك دەشلە ژىم. من پىزىكى زۆرم بۇ گويگرەكانم ھەيە و ئەو بەرپىرسيارىتتىيەى لە سەر شانمە وام لىدەكات كەمىك نىگەران و شلە ژاويم. ئەى تو ناشلە ژىت؟’

“وتى، ‘نەخىر. بۇ دەبىت بىشلە ژىم؟ گويگر بە ھەموو شتىك فرىودە خوات. كەسى گەمژە زۆرە.’

“مىش وىم، ھاوپا نىم لەگەلت. ئەوان دادوۋەرى سەرەكىى تۆن. م پىزىكى زۆر لە گويگرەكانم دەگرم.”

بەلى، كاتىك د.تۆرمان بەدواداچوونى كرد و بۆى دەرکە وت ئەم كابرا ناوبانگىكى زۆر كەمى ھەيە، ئەوكات زانى ھۆكارەكەى ئەوەيە كە ئەم كابرايە ۋەك دوزمن لە گويگرەكانى دەپوانىت، ۋەك لەوەى پىز و خۆشەويستى ھەبىت بۆيان.

ۋانەيەكى چەندە گىرنگە بۇ كەسىك كە بىەوئىت قىسەكان و پەيامەكەى بگەيەنىت بە كەسانى دىكە !

پینجه م/به پوویه کی خوشه وه دهست پیی بکه

جاریکیان که سیکی بیدين (ئاتایست) ته حه دای ویلیام په یلیی کرد که بیروپاکه ی به درۆ بخاته وه و بیسه لمینیت که خودایه ک بوونی هه یه. په یلیی زۆر به بیدهنگی کاترمیره که ی دهستی داکه ند، ئه نجا هیئایه پیشه وه و وتی: “ئه گهر بلیم ئه وه مووه ورده پارچه و پیل و برغۆ ورده یه خویان خویان دروستکردوه و پیکه وه نووساون و به ویستی خویان ده جولین، ئایا به شیتم نازانیت؟ بیگومان پیم ده لیت شیت. ده ی ته ماشای ئه ستیره کانی سهرت بکه. هه ره که یان ئاراسته یه کی دیاریکراو و جوله یه کی تایبهت به خوی هه یه - زه وی و هه ساره کانی دیکه ی دهوری خۆر، له گه ل ئه وه شدا هه ره که یان پۆژانه یه ک ملیۆن میل زیاتر ده بپن. چه نده ها ئه ستیره ی دیکه هه یه که وه ک خۆریکه و کۆمه له ی خوی هه یه، وه ک کۆمه له ی خۆری خۆمان به خیراییه کی زۆره وه ده جولین. که چی هیچ پیکه دادانیکیش پوونادات، هیچ تیکچوونی که نابینیت، هیچ تیکه لېوونی که پوونادات. هه موویان بیدهنگ، چالاک، و پیکوپیکن. ئایا کامیان ئاسانتره: براوت و ابیت که سیک ئه مانه ی دروست کردوه یان له خۆوه دروست بوون؟”

ئیتستا وای دابنی ویلیام په یلیی هه ره له یه که م ساته وه به م شیوه یه وه لای پکابه ره که ی ده دایه وه: “خودا نییه؟ گه مژه هه به کابرا. خویشت نازانی باسی چی ده که ییت.” چی پووی ده دا؟ زۆران بازیه کی زاره کی دروست ده بوو - جهنگی کی پر له مشتومر پوویده دا. کابرای ئه تایست به په رۆشه وه هیرشی کرده سه ری بۇ ئه وه ی داکۆکی له بیروپاکه ی خوی بکات. بۆچی؟ له بهر ئه وه ی، وه ک پروفیسۆر ئۆفه رستريت ئامازه ی پیدایه،

ٺه و قسانه بيروپاي كه سي بيدين خوي بوون، به ها و نرخی خوي بوو، گهر به و شيويه وه لامي بدايه ته وه پيژ و شكوي ده كه وته مه ترسييه وه. ليژه دا بابه ته كه خاوه نداريقتيه نه ك راست و هه له.

مادەم پۈتۈنلەي شەكۈ تايىپەتمەندىيەكى ئەۋەندە بىرپەتى ۋە تەرسىدارى
سۈرۈشتى مۇۋەپپەقىيەتلىك ئايدا كارىكى ژىرانە نىيە گەر ئەۋ تايىپەتمەندىيە
لە بەرۋەۋەندى خۇمان بەكار بېيىن، ۋەك ئەۋەي پەيلى كىردى؟ ئەمەش
بەۋە دەپپەت بەشپەۋەيەك قىسە بۇ پىكەبەرەكەمان بىكەين، كە ئەۋ شەي
ئىمە باسى دەكەين زۆر لەۋ شە دەپپەت ئەۋ بىرۋاي پىيەتى. ئەمە ۋاي
لەۋەكەت ئاسانتر قەبۇلەت بىكەت ۋەك لەۋەي پەتەت بىكەتەۋە. ئەمەش
دەپپەتە ھۆي ئەۋەي خۇت دۈۋر بىگىت لەۋەي قىسەيەك بىكەيت
گۈيگەرەكەت بۇچۈۋى دۇر بە تۈي بۇدروسىت بىت ۋە ۋەلەدات دۇايەتەت
بىكەت.

په یللی به باشی له وه تیگه شتو میښکی مړؤڅ چؤن کارده کات، به لام
به داخه وه که م که س نه و توانایه ی هیه له گه ل که سی به رانه ریدا ده ست
له ناو ده ست بچنه ناو قه لای پرواکانی نه و که سه وه و پیکه وه که شتیک
به ناو بیرکړنه وه بؤچونه کانیدا بکات. پییان وایه که ر بیانه ویت قه لای
بیروپاکانی به رانه ره که یان داگیر بکه ن، پیویسته زریان و باوبؤرانی
به سه ردا برېژن، هیږش بکه نه سه ری. دواتر چی پرووده دات؟ کاتیک
دوژمنایه تی دروست ده بیت، پرده که به رزده کړیته وه، دهرگاگان
داده خرین و قوفلیان ل دهریت، تیرهاو یژه کان که وانه کانیا ن ناماده
ده که ن - جه نگی ووشه دروست ده بیت. نه م جوړه نازاواوه و پشیو بیانه
نه نجامیکي بیسودی ده بیت و هیچ لایه ک ناگن به قه ناعه ت. له بهر نه وه

هول بده بچیته ناو بیرکردنه وهی به رانبه ره که ته وه و قسه یه که نه که یت
بونی درایه تی لی بیت.

ئو پښتانه هه ستیاره ی من پشتگیری ده که م و به لامه وه په سنده شتیکی
نوی نییه. ماوه یه کی زور له مه و پیش له لایه ن قه شه پاولیشه وه
به کارهینرا. قه شه پاول ئم پښتانه هه ستیاره ی له ووتاریکی به ناویانگیدا
به کارهینا که پیشکه شی خه لکی یونانی کرد. ئه وه نده به شیوه یه کی
کارامه و ژیرانه ئو پښتانه ی به کارهینا، دوی ۱۹ سده تا ئیستاش
گرنگی خوی له ده ست نه داوه و نیمه به کاری دهینن. پاول پیاویتی
خوینده وار بو، دوی بوونی به مه سیحی، زمانپاراوی و په وانپیژییه که ی
کردی به یه کی که له پابه رانی تاینی مه سیحی. پوژتیکان پوشت بۇ نه سینا،
ئو نه سینای که لوتکه ی شکو و سه ره رزی بوو که چی و ئیستا
ده پووکیتته وه. ئینجیل له باره ی ئو سه رده مه ی نه سینا وه ده لیت:
“هه موو نه سیناییه کان و که سانی بیگانه ی نیشته جی ئوئی کاته کانیا
له هیچ شتیکیدا به سه ر نه ده برد ته نها ئو وه نه بیت یان قسه یان بۇ خه لک
ده کرد یان گوئیان ده گرت.”

به لی، نه ته له فریون، نه رادیو، نه هیچ پوژنامه و هه والیک، بیگومان
یونانییه کان له و سه رده مه دا زور سخت هه ولیان داوه تاوه کوو شتیکی
نوی فیرین. دواتر پاول هات، ئه وه ش بۇ ئه وان شتیکی نوی بو.
هه مووان له ده وری کۆبوونه وه، زور که یف خوش و تامه زو و به په رۆش
بوون. بریدیان بۇ گردی ناریز^۶. هه موویان گووتیان: “ده کریت بزاین ئو

۶ - ناریز بوو له و سه رده مه دا شوینیکی تایبته که هه موو ووتارییژ و

فه یله سوهه کانی ل کۆده بوویه وه و قسه یان بۇ خه لچکی ده کرد - وه رگیږ.

ئایینه نوویه یی باسی ده کهیت چییه؟ چونکه تۆ شتیکی سهیر و نامۆ ده لئیت و گوئییه کانی ئیمه نه بیستوه: بۆیه ده مانه ویت بزانی و اتای نهو شتانه چین.

به واتایه کی دیکه، بانگهیشتیان کرد ووتار بدات، پاویش پازی بوو. راستیه که ی خۆیشی هه ر بۆ نه وه هاتبوو. له سه ر به ردیک وه ستا، له سه ر ه تادا هه ندیک شه له ژا، وه ک هه موو ووتاریبژه باشه کانی دیکه. پیش نه وه ی ده ستپییکات په نگه دهستی گهرم کردبیته وه و قورگی پاک کردبیته وه - ئهم.

پاول نهو وشانه ی پێ خۆش نه بوو که بۆ بانگهیشتکردنی به کاریان هینا: "ئایینیکی نوێ... شتیکی سهیر و نامۆ." نه وه جوریک بوو له ژههر، پیویست بوو نهو بیرکردنه وه یان ریشه کیش بکات. نه وان له سه ر پێ بوون بۆ به ره چدانه وه ی هه ر بیروپایه کی دژ به وه ی خۆیان. له بهر نه وه نهویش ههزی نه ده کر ئایین و بیروباوه په که ی وه ک شتیکی سهیر و نامۆ ده ربخات. ده یویست بیبه ستیته وه به شتیکه وه که خۆیان بهوایان پییه تی. نه مه ش واده کات بیروپا جیاوازه کانت جواتر پیشان بدات. به لام چون؟ بۆ ماوه یه ک بهری کرده وه، بیرۆکه یه کی زۆر ناوازه ی بۆ هات، ده ستیکرد به قسه کردن و ووتاریکی به ناوبانگ و هه میشه زیندووی پیشکهش کرد: "ئیه نه ی پیاوانی ئه سینا، هه ست ده که م ئیه که سانیکی زۆر دیندار و خواناسن." له راستیدا نه وان زۆر دیندار بوون، چه ند خودایه کیان ده په رست. شانازییان به دینداریی خۆیان وه ده کرد. نهویش ستایشی کردن و به قسه کانی خۆشحالی کردن. نه وانیش که میك گهرموگورپیان تیکه وت. یه کێک له یاساکانی ووتاریبژی سه رکه وتوو

ئەوێه که به نموونه یه ک یان پووداوێک پالپشتی قسه کانت بکهیت. بۆ ئەم مه به سته ش پاول ئەمهی گووت: “کاتی که به لای یه کی که له په رستگا کاندای پیپه ریم، ته ماشام کرد له به شی پی شه وه ی ئەم نووسینه هه لکۆلرابوو: بۆ خودای نادیار.”

ئەمەش ئەو ده سه لمێنێت ئەو که سانه زۆر دیندار بوون. ئەوان زۆر له وه ده ترسان بپێزی به رانه ر یه کی که له خواکانیان بکه ن، بۆیه ئەو نوسراوه شیان بۆ ئەو خوا نادیاره هه لواسیوو. به باسکردنی ئەو په رستگایه، پاول ئەو هی ده رخست که له خۆیه وه قسه ناکات و مه رای ی و ماستاو ناکات: ئەو هی سه لماند که ئەو قسانه ی ده یانکات شتیکی پاستیه و خۆی بینویه تی. به م شیوه ژیرانه سه ره تای قسه کانی ده ستپێکرد: “بۆیه پیویسته بلیم ئەو خواهی که نه ناسراوی و نادیار ی ده په رستن، منی ناردوو بۆ لای ئیوه. ئایا ئیوه ش به مه ده لێن ئایینی تازه. . . به مه ده لێن شتی سه یر و نامۆ؟” به راستی چه یف بۆ ئیوه. ئەو ته نها بۆ ئەو له وی بوو هه ندی راستی له باره ی ئەو خودا وه باس بکات که ئەوان به نه زانی و بی ئاگایی ده یان په رست. ئاگات لێیه، ئەو شته ی به وایان پێ نه بوو وینای کرد به و شته ی که به وایان پێ ده کرد و به لایانه وه قه بول بوو. ئەوێه ته کنیکی قسه کردن. باسی ته وه کردن و زیندوو بوونه وه ی بۆ کردن، هه ندیک وته ی له یه کی که له هۆنراوه کانی خۆیان بۆ خویندنه وه، ئەجا ته واو بوو. هه ندیک له گوێگره کانی گالته یان پێ ده کرد، به لام ئەوانی دیکه گووتیان، “له سه ر ئەم باب ته جارێکی دیکه قسه ده که ینه وه.”

کیشی نيمه کاتيک دهمانه ویت به رانبر قایل بکین تهنه نه مه یه:
دهمانه ویت بۆچوون و برواکانمان له میشکی به رنبره که ماندا بچه سپینین
وړیگه نه ده یین بۆچوون و بیرو پای پیچه وانه دروستییت و سره هل بدات.
زورکات له گهل که سانی کدا قسه ده که ییت که له و بابته دا جیاوازی
له گهل. نایا له دائره، له ماله وه، له کوبونه وه کومه لایه تییه کاند
به رده وام ههل ناده ییت نه و که سانه قایل بکین و بیان هیئیت به سر
بۆچوونه کی خوت؟ نایا هیچ پښتانه که هیه شیواز و تهنیکه کانت
به هیتر بکات؟ نایا چۆن ده ست ده که ییت به قسه کردن؟ وودر و ولسن
ده لیت: “نه گهر بییت بۇ لای من و بلایت: با دابنیشین و پیکه وه پاویت
بکین. له بیر کردنه وه ماندا له یه کتر جیاوازی بین، له وهش تیپگه یین که
بۆچی له یه کتر جیاوازی، خالی ناکوکی نیوانیشمان بزاین، نه وکات
به زووی تیپه گه یین که له راستیدا زور له یه کتر جیاوازی نین، تیپه گه یین نه و
خالانه ی جیاوازی نیایدا زور که من، و نه وانه ی کوکین له سهریان زورن.
بویه نه گهر تهنه که میک نارام بگرین، پاشکاو بین و حه زمان له وه بییت
پیکه وه پښتانه یین، نه وه پیکه وه پښتانه که وین. “هیوام وایه هه مووکات نه و
وشانه ت له بیر بییت و له یادیان نه که ییت.

((بەشى دەپمە))

ئوتتۇرى كۆپچىلىك ئادەم ئۆزى

ماۋەيەك لەمە و پېش ھەندىك لە كەسايەتتە بازىرگانىيەكان و
بەپرسانى حكومت لە تاقىگەيەكى پزىشكى گەرە كۆپۈنەو. لەوئ
باس لە كار و ئەزمون و داھىننى تاقىگەكانى دروستكرنى دەرمان
دەكرا. يەك لەدوای يەك توپۇرەن و سەرپەرشتىارن ھەلدەستانە سەرپى
و باسى ئەو توپۇرەنەو گىرگانەيان دەكرد كە لەلەين پىسپۇرانى خۇيانەو
لە تاقىگەكانىندا ئەنجامدراو. فاكسىنى نوپىيان دۇى نەخۇشىيە
گوازراوكان، دۇە بەكتىيى نوپى بۇ چارەسەر كىرنى نەخۇشىيەكانى
تاييەت بە بەكتىيا، دەرمانى ھىۋرەكەرەو بۇ كەمكردنەو ھى فشار و گىزى
دەروونى لەو تاقىگەدا دۇزرايونەو. سەرەتا لە ئازەلەندا تاقىيان
كردوۋەتەو و دواتر لەسەر مەۋق، ئەو توپۇرەنەوانە دەرئەنجام و
دەستكەتتىكى باشيان ھەبوو.

يەككە لە بەپرسان بە بەپۇبەرى تاقىگەكەى وت، "ئەمەى كردوۋتەنە
شتىكى زۆر تاييەت و ناۋازەيە، بەپاستى پىاۋەكانت بېۋىتەن. بەلام
بۇچى تۇش ۋەك ئەوان قىسە بۇ ئادەم بۇۋان ناكەيت؟"
بەپۇبەرەكەش بەدلتەنگىيەو وتى، "من قاجم دىت بەيەكدا و ناتوانم
قىسە بۇ خەلك بەكم."

دوای كەمەك كابرەى بەپرس لەپەر بەپۇبەرەكەى گرت و بە دەنگى بەرز
وتى، "ئىمە گوىمان لە بەپۇبەر خۇى نەبوو قىسەمان بۇ بىكات. لەپاستىدا

ئەو زۆر ھەزى لەۋە نىيە قىسەى فەرمى بىكات، بەلام داۋاي لىدەكەم چەند
ۋشەيەكمان پېشكەش بىكات.

بەپراستى جىگەى بەزەيى بوو، بەپېۋبەر ھەستايە سەر پېى و دوو پىستە
زىاترى بۇ نەوترا. داۋاي لىبوردنى كرد كە زىاتر قىسەى بۇ نەكردىن،
ئەۋە پوۋختەى قىسەكانى بوو. بەلى، ئا بەۋ شىۋەيە كەسىك كە زۆر
پىسپۇرپىش بوو لە بۋارەكەى خۇيدا، ئەۋەند شەرمىن و پەشۇكاۋ بوو مەگەر
تەنھا خودا خۇى بزانىت.

باشە بۇ، خۇ پىۋىستى بەۋە نەدەكرد. دەيتۋانى خۇى فېرى ئەۋە بىكات
لەسەر پىيەكانى خۇى پاۋەستىت و قىسە بىكات. تۆش دەتۋانىت خۇت
فېرىكەيت، ھەموو كەسىك دەتۋانىت. تا ئىستا نەمبىنيوۋە كەسىك لە
خولەكانى ئىمەدا جددى بىت و سووربىت لەسەر فېرىبون بەلام فېر
نەبووبىت - ھەموو ئەۋانەى مەبەستىيان بوۋە و ئىرادەيان بەھىز بوۋە
بەدلىيايىۋە فېرى ئەۋە بوون بەشىۋەيەكى كىتوپر و بى ئامادەكارى قىسە
بۇ خەك بىكەن. ئەۋەى زۆر گىرنگە لەسەرەتادا دەبىت بىكەيت ئەۋ
شتەيە كە ئەۋ بەپېۋبەرە نەيكرىد - ئازايانە ھەستى، ترس و لاۋازىت
بىبەزىنىت و نەھىلىت بىمىتمانەيى بەسەرتدا زالىبىت. دەبىت سووربىت
لەسەر ئەۋەى ئەۋ كارە بىكەيت، بەبى گۆيدان بەۋەى ئەۋ كارە چەندە
سەخت و ناخۇشە.

پەنگە بلىت: "ئەگەر قىسەكانم ئامادە بىكەم و پامىنايان لەسەر بىكەم زۆر
باشتر دەبم، بەلام كاتىك لەپىر داۋام لىدەكەن قىسە بىكەم، قىسەم پى
نىيە."

ئەۋەي گىرگە ئەۋەيە كە كەسىڭىز بىر كىرىدەنە ۋەكەنى پىڭ بىخات و ە
خولەك قىسە بىكات، ۋەك لە ۋەكەسى داۋى ئامادە كارييەكى زۇر ۱ كاتىمىر
قىسە دەكات. جىيەنى پىشكە ۋەتۈۋى ئىستە كە پىيەتى لە گفتۈگۈي
زارەكى، ئەۋە دەخۋازىت بىتوانىت بەخىرايى بىر كىرىدەنە ۋەكانت
كۆپكەيتەۋە و بەپاراۋى بىيانكەيت بە قىسە. لە كۆپ و كۆپۈنەۋە
گىرگەكاندا كاتىڭ بىپارىڭ دەدرىت، ئەم بىپارە تاكە كەسىڭ دەرى
ناكات، بەلكۈر ھەموۋان لە دەۋرى مىزى گفتۈگۈكان كۆدەبنەۋە و
بەزۆرىنەي دەنگ بىپار دەدەن. ھەر كەسىڭ لە ۋەكۆپۈنەۋەدا قىسەي
خۇي دەكات و دواتر بەپاي زۆرىنە بىپار دەدرىت چى بىرىت و چى
نەكرىت. ئا لەم كاتەدا زۇر پىيۈستت بە قىسەي كىتۈپ دەبىت بۇ ئەۋەي
كاتىڭ شىتەك دەۋرۈزىت، قىسەت پىيىت و بىتوانىت شىتەك بىلىت.

يەكەم/مەشق لەسەر قىسەردىن كىتۈپ لەپىر بىكە

ھەركەسىڭى ئاسايى دەتوانىت سەركە ۋەتۈۋانە و زىرەكانە قىسەي كىتۈپ
بىكات و قىسەكانىشى قەبۇلكراۋ بن - قىسەي كىتۈپ بە ۋە واتايە دىت "بەبى"
خۇ ئامادە كىرىدەن ۋەتار پىشكەش بىكەيت، ئەمەش چەند خولەكىڭ
دەخايەنىت و جىاۋازە لەۋەي كەسەكە ۋەتارىڭ پىشكەش بىكات، ۋەك
كۈرتە سىمىنارىڭ، پىشەكەيەك لە كۆنفرانس و كۆپۈنەۋەكاندا،
قىسەردىن لەسەر بابەتەك بۇ ە خولەك... ۋە ھەروەھا. "ھەندەك پىڭا
ھەن دەتوانىت بەھۇيانەۋە تۈۋانكانى خۇت بەرەۋپىش بىبەيت و كاتىڭ
لەپىر داۋات لىدەكرىت قىسە بىكەيت، بەشىۋەيەكى پاراۋ گوزارشت لە ناخت

بەكەيت و پەيامەكانت بەيەنەيت. يەككە لە پيڭاكان ئەوەيە ئەو نامپارە بەكار بهيڻەيت كە ئەكتەري فيلمەكان بەكاري دەهيڻن.

چەند سەلەتەك لەمە و پێش فریدریك دەگلس بابەتیکی بۆ پۆژنامە ی ئەمریکا نووسی، تیایدا باسی یارییەکی فیکری دەکرد کە خۆی و چارلی چاپلن و ماری پیکفۆرد زۆریە ی شەوێکان بەدریژایی دوو سەل خەریکی بوون. لەپاستیدا بابەتەكە زۆر لە یارییەك زیاتر بوو. یارییەكە پراپتەکان بوو لەسەر ئەو بەشە قورسە ی ھونەری قسەکردن کە ئێمە باسی لێوێ دەکەین - ھەمووکات ئامادە ی قسەکردن بیت و بۆ ھیچ پەکت نەکەوێت. وەك ئەوێ فریدریك بۆمان باس دەکات، یارییەكە بەم شێوەیە بوو:

ھەر يەككىمان لەسەر پارچە كاغەزىك بابەتیکمان دەنووسی. دواتر
 كاغەزەكانمان لوول دەکرد و تىكەلمان دەکرد، يەككىمان يەككى لەو
 پارچە كاغەزانەى ھەلدەبژارد، كاتىك دەيكردەو، دەبوو بەخىرايى
 ھەستىتە سەر پى و بۆ ماوھى ٦٠ چركە قسەى لەسەر بكات. ھىچ كاتىك
 بابەتەكانمان دووبارە نەدەكردەو. شەويكىيان من گلۆپم بۆ دەرچوو
 قسەى لەسەر بكەم. ھەركەسىك پى وايە قسەكردن لەسەر گلۆپ ئاسانە،
 با تاقى بكاتەو بزانىت چۆنە. بەلى، ھەرچۆنىك بوو ئەويشم تىپەپاند.

مه به سته که نه وه یه هه رسیکمان له و کاته ی ده ستمان کردبوو به و یارییه ته واو به ره و پیش چوو بووین و گه شه مان کردبوو. له سه ر ژماره یه کی ژور باب ته ی هه مه جوړ شت فیږبووین، به لام ژور له وه ش گرنکتر نه وه بوو فیږبووین چوَن زانیاری و بیرکردنه وه کانتان کوښکه ی نه وه و له پر قسه له سه ر باب ته ټیټ بکه یڼ. فیږبووین چیتړ یو قسه دانه مینن.

لە خولە كانمدا چەندىن جار بە شدار بووە كانم داوايان لېكراو بە بى
خۇئامادە كىردە سەستەن قسە بىكەن. ئەزمۇنى دودودرىژم ئەوەى
فېركىرەدوم كە ئەم جۆرە پامېئانە (پەمېئان بۇ قسە كېرەن بى ئامادە كارى)
دووكارى گىرنگ دەكات: (۱) بۇ بە شدار بووانى دىكەى خولە كە
دەسەلمېئىت كە دەتوانن لەسەر پېى خۇيان بووەستەن و قسە بىكەن، (۲)
ئەم شېۋانى قسە كېرەنە مەمانە و دۇنيانى زىاتىيان پى دەبەخشىت بە
بەراورد بە قسە و ووتارى ئامادە كراو. تېدەگەن كە ئەگەر ھاتو لەكاتى
پېشكە شىكردنى كۆمەلېك بابەتى ئامادە كراودا تووشى كېشە بوونەو و
قسەيان پېنەما و لە شەقام لاياندا، دەتوانن بە شېۋە يەككى زىرەكانە
خۇيان قسە بىكەن و بەردەوام بن تا ئەۋكاتەى دېنەو سەر پاستە پېنگاكە.
بۇيە جار جارېك لە خولە كانمدا پاكە يەندراوېكى نوئ دەھات و
دەيگوت، “ئەمشەو ھەريە كېكتان بابەتېكى پى دەدرېت قسەى لەسەر
بكات. نازانن ئەو بابەتە چىيە تا ئەۋكاتەى ھەلدەستەن قسە بىكەن.
بەھىۋاى سەر كەوتن!”

چى پوويدا؟ كەسېكى ژمېرىار بابەتى پاكە ياندنى بۇ دەرچو قسەى
لەسەر بكات، كەسېكى پاكە ياندكار بابەتى باخچەى ساوايانى بۇ دەرچو.
دەكرا مامۇستايەك قسە لەسەر بانك و بازارپگەرى بكات، كەسېكى بانكېش
قسە لەسەر قوتابخانە و فېركىردن بكات. شۇفېرىك باس لە پېۋژەى
و بەرھېئان بكات و و بەرھېئىكېش باس لە كارى گواستەو بكات.

ئايا ئەم كەسانە تەرىقەدە بوونەو و وازيان بەھىنايە؟ ھەرگىز! ۋەك
كەسانىكى پلەبەرز پەفتارىيان نەدەكرد. ھېۋاش ھېۋاش دەستيان دەكرد
بە باسكردنى ئەو بابەتەى بۇيان دەرچو بوو، ھەوليان دەدا ئەوەى

ده یزانن له و باره په وه بیلین. په ننگه سهره تا باش نه بووین، به لام خو
هیچ نه بیت هه ستانه سهر پی، هیچ نه بیت قسه یان کرد. به لای
هه ندیکیا نه وه شته که ناسان بوو، به لای هه ندیکي تریشه وه قورس بوو،
به لام که سیان وازیان نه هیئا و هه موویان به رده وام بوون: هه موویان
هه ستیان به وه کرد ده توانن زور له وه زیاتر بکن که خویان بیریان لی
ده کرده وه، زور خوش بوو به لایانه وه. سهره نجام له وه تیگه شتن ده توانن
پهره به و توانایه بدهن که پیشتر پییان و ابوو هه ر نییانه.

به پړوای من نه گهر نه وان بتوانن نه وه بکن، هه موو که سیکی دیکه ش
ده توانیت، به مهرچیک ویستی له سهر بیت و متمانهی به خوی هه بیت.
هه تا زیاتریش نه و کاره تا قی بکته وه، ناسانتر ده بیت له به رچاوت.

پښتانه کی دیکه که له پامینه کانداه کاری ده هیئین بڼه وهی خه لکی
بتوانن له پړ و به بی ناماده کاری قسه بکن بریتیه له ته کنیکی
پیکه وه به ستن. نه مهش په کیکه له تایبه تمه ندیه چالا که کانی
خوله کانمان. داوا له په کیکه له به شدار بووه کان ده کریت ده ست بکات به
چیرۆکیک و به جوانترین شیوه بیگی پیتته وه. بڼه وینا، بلیت: “پړی دواتر
هه لیکوپته ره که م لیده خوړی، له پړ کومه لیک فرۆکه ی بچوک نزیک بوونه وه
لیم. ویستم نزم بېمه وه، به لام په کیکیان ده ستیکرد به ته قه کردن.
منیش. . . ” له م کاته دا زه نگیکی بڼه لیده دریت وه ک ناماژیه که به وهی
کاتی ته واو بووه، نه جا که سی دواي نه وه ه لده ستیت و به رده وای به
چیرۆکه که ده دات. تا ده گات به کوتا که سی خوله که و هه مووان به شداري
ده که ن. جاری وا هه په چیرۆکه که نه وه نده دریز ده بیتته وه په ننگه
له و په پی ولاته وه سهری ده رچیت و کوتایی پی بیت.

بۇ به ره و پیشبردنی توانای قسە کردن به شیوه یه کی کتوپر و به بی ئاماده کری، ئەم پېنگایه باشتین جۆری پامینانه. تا زیاتر پامینان بکهیت باشت ده بیت و ئاسانتر ده توانیت به سەر ئەو به ره به ست و ئاستهنگانه دا سەرکه ویت که له کۆبوونه وه کاندایته پېنگەت.

دوهم/میشکت ئاماده ی قسە کردن بکه

کاتیك بى ئاماده کارى ئاماده کردبیت داوات لیدە کهن قسە له سەر بابەتیک بکهیت، به گشتی هه مووان چاوه پێی ئەوەت لیدە کهن قسە له سەر بابەتیک بکهیت که زۆر شارەزابیت تییدا. به لام کیشە که ئەوەیه تووشی حالەتیکى لهو شیوه یه ببیتە وه و نه توانیت بریار بدەیت قسە له سەر چى بکهیت. یه کیک له باشتین پېنگاکان بۇ ئەوهی له م کارەدا شارەزا بیت ئەوهیه که له میشکی خۆتدا ئاماده کارى بۇ ئەم حالەتانه بکهیت. ئایا ئەگەر ئیستا پیشنیارت بۇ بکهن قسە بکهیت، چى دەلێیت؟ ئایا باشتین بابەت له م کاته دا باسی بکهیت چیه؟ چۆن ئەو پیشنیاره ی ئیستا خراوه ته به رده ست پره تی ده که یته وه یان قه بولی ده که یته؟

به لى، یه که م ئامۆزکاری من ئەوهیه: به شیوه یه ک میشکت پابهینه که له هه موو حالەته کاندای ئاماده ی قسە کردن بیت. ئەمەش پێویستی به بپرکردنه وه یه، وه بپرکردنه وه ش قورستریت شته له دنیا دا ئەنجامی بدەیت. من دلنایام هه موو ئەو ووتاری بیژانه ی به بی ئاماده کارى قسە بۇ خه لک ده کهن، کاتیك چوونه ته کۆبوونه وه یه ک یان بۆنه یه کی گشتی، چه ندین کاتزمیر خه ریکى شیکارى و لیکدانه وه ی ئەو قسانه بوون که لهو شوینه دا بیستوو یانه. پیک هاوشیوه ی فېرۆکه وانیک که هه مووکات ئاماده یه

بۇ ئەوہی لەو حالەتە کتوپرپانەدا کە دەریت لەهەرکاتیکیدا پوویدەن زۆر بەوردی مامەلە بکات. بەلێ، ئەو کەسە ی کە بە ووتاریبێژیکی بەناوبانگ ناسراوە و تۆ وا دەزانیت زۆر قسەزانە، پیشتر بۇ پاهێنان سەدان جار ووتاری ئامادەکراوی داوە بۇ ئەوہی بتوانیت لە شوینە جۆریبەجۆرەکاندا بەشیوہیەکی کتوپر ووتار بدات.

ئەو کاتە ی داوات لێ دەکەن قسە لەسەر بابەتێک بکەیت، کیشەکەت ئەوہیە چۆن کاتەکەت پێک بخەیت. لەوکاتە کەم و کتوپرپەدا بەگشتی چاوەڕپێ ئەوەت لێدەکریت بۇ ماوہیەکی کورت قسە بکەیت. بێر بکەرەوہ بزانی کام لایەنی ئەو بابەتە ی قسە ی لەسەر دەکەیت لەگەڵ ئەو بۆنەدا دەگونجیت. پۆرش مەهینەرەوہ لەبەر ئەوہی ئەوہی خۆت ئامادە نەکردووە، ئەوہ شتیکی چاوەڕوانکراوە و ھەموو کات دەکریت تووشی حالەتی لەو شیوہیە ببیتەوہ. بەزوی بپۆ ناو بابەتەکەتەوہ و دەست پێ بکە. داوات لێدەکەم شوین ئەم ئامۆزگارییە بکەویت.

سێیەم/ دەستبەجی نموونە یە کە یاس بکە

بۆچی؟ لەبەر سێ ھۆکار: (١) پزگارت دەبیت لەوہی خۆت ماندوو بکەیت و بێر لە قسەکان بکەیتەوہ، ئەمەش لەبەر ئەوہیە کە ئەزمونەکان ھەمووکاتی ک بە ئاسانی دینەوہ یادت. (٢) تەواو سەرقال دەبیت بە قسەکردنەوہ و نیکەرانی و شلەزاوییەکی سەرەتات نامینیت، ئەمەش دەرفەتی ئەوەت پێدەدات بابەتەکەت گەرمتەر بکەیت. (٣) دەستبەجی سەردجی ئامادەبووان بەلای خۆتدا پادەکیشتیت. وەک لە بەشی ھەوتەمدا

ناماژهی پیدرا، باسکردنی نهو نمونانهای له ژيانی خوتدا پوویانداوه
پښتانه کی زور به هیزه تاوه کوو سهرنجی گوینگر پاکشیت.
گفتوگو کړدن پړوسه یه کی دوولایه نه یه: نهو که سهی که له ووتاره کانیدا
سهرنجی به رانبه راده کیشت، زور باش له وه تیده گات. کاتیک ده بینیت
ناماده بووان به بایه خه وه گوینان بڼ گرتووه و چاوه پوانی قسه کانی
دواترن، نه میش په مپ ده دریت و هه ول دوات به رده وام بیت، هه ول دوات
باشترین ناست پیشکه ش بکات، هه ول دوات به بایه خه وه له گوینگره کانی
پروانیت. به م شتو په نه م هؤگریه ی له نیوان قسه که ر و گوینگر د دروست
کللی سهرکه وتنه له قسه کړدندا - به بی نه مه گفتوگوی راسته قینه
کاریکی مه حاله. له بهر نه مه یه داوات لیده که م به نمونه وه ده ست پی
بکه یت، به تاییه ت نه وکاتانه ی داوات لی ده کړیت چنه قسه یه کی کورت
بکه یت.

چوارهم/به جوش و خرؤشه وه قسه بکه

وهك نه وه ی پیشتر چنه جاریک له م کتیبه دا باسکراوه، نه که ر به وزه و
چوست و چالاکیه وه قسه بکه یت، نهو چالاکی و پهرؤشییه ت
کاریگر یه کی باشی ده بیت له سهر میشک و ده روونت. نایا تا نیستا
بینیووته له گفتوگویه کی به کومه لدا کاتیک که سیک قسه ده کات، له پر
ده ستی ده جولینیت؟ که ر سهرنج بده یت ده بینیت نهو کاته ی ده ست
ده کات به جوله و به کاره ینای زمانی جه ستی، نهجا به پاراوی قسه کانی
ده کات و زیاتر گرم ده بیت، هه روه ها ورده ورده سهرنجی نه وانی
دیکه ش به لای خویدا راده کیشت، به لام سهره تا که سست و بی جوله

بوو، هیچ کاریگر نه بوو. له بهر نه وه پټوېسته نه وه مان له یاد بیت که چالاکیه جهسته یه کان په یوه نډییه کی نزیکیان هیه له گه ل میښکدا. هر وه ویلیام جهیمس ئاماره ی پیداره، هرکاتیک جهسته مان چالاک بوو، میښکیښمان به شیوه یه کی خیرا کاره کانی دهکات.

پټنجه م / ئاگاداری خوت به

کاتیک دیت که سیک له پشته وه به هیواشی دهکیښیت به سرشانتدا و ده لیت “بۆ هندیك قسه مان بۆ ناکه یت؟” یان په نگه له کاتیکدا بیت هر ئاگاداریش نه بیت. به ئاسووده یی دانیش توویت و چوویت ته خه یال وه و گویت له قسه کانی به پټوبه ری ئاهه نگه که گرتووه، له پر هه ست ده که یت کابرا باسی تۆ دهکات. هه مووان پرووده که نه تۆ و بی نه وه ی ئاگایشته له خوت بیت کابرا توی ده ستنیشان کردووه و ده بیت دوا ی خوی قسه بکه یت.

له کاتیک کی له و شیوه یه دا په نگه وه که نه سپسواریک کی سرخوش به هه موو لایه کدا ده پروات میښکت ته واو شپرزه بیت. نه گهر شتیکی ودها پرویدا، ئیتر کاتی نه وه یه هیوربیت و تیکنه چیت. ده توانیت له و کانه ی سوپاسی به پټوبه ره که ده که یت هه ناسه یه ک وهرگریت. نه جا باشتړین شت نه وه یه نه و قسانه ی ده یانکه یت په یوه ست بن به و کږبوونه وه و زور دوورنه که ویته وه. هه میښه گوینگر و بینهر بایه خ به خویان و نه و کارانه ده دن که خویان نه نجامیان داوه. له بهر نه وه سی سرچاوه هه یه که ده توانیت بیرۆکه ی لیوه رابکیښیت و ووتاریکی کتوپر بده یت.

په که م خودی گوښگره کانه. تکتات لیده که م گهر ده ته ویت ئاسان قسه کانت بۆ بیټ، نه مه ت له بیر بیټ: باسی گوښگره کانت بکه، نه وان کین، چی ده که ن، چی شتیکی باشیان کردوه و سوودیان به ده وروبه ر که یاندوه. نمونه په کی دیاریکراو باس بکه.

دوهم خودی بۆنه که یه. ده توانیت قسه له سه ر نه و پووداو و بۆنه په بکه یت که کۆبوونه وه که ی بۆ سازکراوه. ئایا بۆنه په کی سالانه په، ئاههنگی ده رچوونه، سال یادی که سیڅ یان شتیکه، بۆنه په کی سیاسی یان نیشتمانییه؟

له کۆتاییدا، نه گهر گوښگریکی وریا بوویت، ده توانیت ئامازه به شتیڅ بده یت که قسه که ری پیش تۆ باسی کردوه و زیاتر له سه ر نه و بابه ته بووه ستیت. سه رکه وتووتریت قسه ی کتوپر نه و قسانه ن که زۆر کتوپرن. نه و جوړه قسانه راسته وخۆ گوزارشت له و ههسته ده که ن که که سی قسه که ر به رانه ر به گوښگر و خودی بۆنه که هه یه تی. وه ک چۆن ده سته کیښ به ده ست ده کات، نه و قسانه ش ئاوا به و له که ل بارودوخه که دا ده که ن، هه ر وه ک نه وه ی به رگدووړیک بۆ نه و بۆنه په ی دوورییټ. ئاگات لیټت هه میشه له م ژیر نه م قسانه وه سه رکه وتن خۆی هه شارداوه.

شه شه م/قسه ی بیټه رنامه مه که - بیټه رنامه قسه بکه

له و قسه ی سه ره وه دا جیاوازی هه یه. به ته نها نه وه به س نییه هه ر قسه بکه یت و زنجره یه ک شتی تی که ل و ناپه یوه ست بکه یت به ده زوویه کی بیټه نجامه وه. ده بیټ بۆچوون و بیرکردنه وه کانت به شینوه به کی لۆژیکی له ده وری نه و په یامه سه ره کییه پیک بخه یت که ده ته ویت بیگه یه نیت. بۆ

نهم مه به سته باسکردنی نمونه زور به سووده. دیسانه وه نه گهر به پەرښی و گهرموگوریه وه قسه بکهیت، ده بینیت نه و قسانه ی کتوپر و به بی بهرامه پړی گوتووته تام و چیر و کاریگریه کی هیه که قسه ی ناماده کراو و به بهرنامه نییه تی.

ده توانیت ببیت به ووتاریپړیک کتوپر و خیرا قسه کانت بکهیت، به و مهرجه ی له له و پیشنیارانه قولبیته وه که له م به شه دا خراونه ته به رده ست. پیویسته مه شق له سر ه موو نه و ته کنیکانه بکهیت له سره تای نهم به نده دا باسمان کردون.

پیویسته له کږبونه وه کاندای ناماده کارییه کی سره تای بکهیت و ناگادار بیت نه وه که سیک له پر داوات لی بکات قسه بکهیت. نه گهر ه ست کرد داوات لی ده که ن به توانجیک یان به پیشنیاریک به شداری بکهیت و قسه ی خوتت ه بیت، به وریایی ناگات له قسه که ره کانی دیکه بیت. ه ول بده ناماده ی نه وه بیت بچوون و قسه کانت له چند وشه یه کدا پوخت بکهیته وه. که کاتی هات، نه وه ی له میشتکندایه به پرونی بیلی. له وکاتانه دا بچوونه کانت به بایه خه وه ته ماشا ده کریږ. بویه به کورنی بیان بیژه و دابنیشه.

هه مووکات نورمان بیل گیدیس، نه ندازیاری ته لارسازی، ده یگوت: تا هه لنه سمه سر پی ناتوانم بیرکردنه وه کانم بکه م به وشه. هه موو کاتیک که له ئوفیسه کهیدا له سر پرږزه یه کی ئالوز بۇ هاوبه شه کانی قسه ی ده کرد، به رده وام ده جول و هه ر ده هات و ده چوو، وه ستانی نه بوو، زور به جوانی رهفتاری ده کرد. له راستیدا ده بوو خوی فیږی نه وه بکات به دانیشتنه وه قسه بکات، له کږتاییدا فیږی نه وه ش بوو.

به نیسبهت خۆمانه وه پېچه وانیه: ده بیټ فیری ئه وه بین به پټوه قسه بکهین، هیچ ترسیشی ناوټ و ده توانین ئه و کاره بکهین و فیربین. نه ټینییه که ی ته نها له وه دایه ده سټپی بکهین - یه ک ووتاری کورت بدهین - هم دیسان دووباره ی بکهینه وه، هم دیسان دووباره و سیباره ی بکهینه وه. ئه وکات ده بینین هر ووتاریک له وه ی پیش خوی ئاسانتر و باشتره. له وه تیده گهین که قسه کردنی کتوپر و ئامده نه کراو هاوشیوه ی ئه و قسانه یه که بۇ هاوړیکانمان ده یکهین.

پۇڭايەكى خېزا و ئاسان بۇ قىسە كىردىن بە شىۋە يەكى كارىگەر

پوختەى بەندى سىيەم

مەبەست لە ووتارى ئامادەنە كراو و ئامادە كراودا

بەشى ھەوتەم: ئامادە كىردىنى ووتارى كورت بۇ ئەۋەى كارىك بە

ئامادە بووان بىكەيت

يەكەم / نىمۇنە يەك يان پووداۋىكى ژىانت باس بىكە

نىمۇنە كەت لە سەر ئەزموونىكى تاكەكەسى خۇت داپىزە

كە دەستت بە قىسە كىرد، وردەكارى نىمۇنە كەت باس بىكە

نىمۇنە كەت پىر بىكە لە باسى پەيۋەندىدار

دوۋەم / ئامانچە كەت بلى، دەتەۋىت گويگر و بىنەر چى بىكەن

سىيەم / باسى ئەو ھۆكارە يان ئەو سوۋدە بىكە كە دەكرىت گويگر

دەستى بىكەۋىت

دلتىابە ھۆكارە كەت پەيۋەستە بە نىمۇنە كەتەۋە

تەنھا سەرىجىت بخە سەر يەك ھۆكار ، تەنھا يەك دانە

بەشى ھەشتەم: ووتاردان بە مەبەستى پىددانى زانىارى بە گويگر

يەكەم / بابەتە كەت سنوردار بىكە بۇ ئەۋەى ئەو كاتەى بۇت دانراۋە

بەشت بىكات

دوۋەم / بەرىز بىرۆكەكانت ئامادە بىكە

سىيەم / ژمارە بۇ ھەر خالىك دابنى كا باسى دەكەيت

چارەم / نامۆكان بەراورد بىكە بە ئاشناكانەۋە

پىنچەم / ھۆكارى بىنايى بەكار بەيئە

هنگامه کی خیرا و ناسان بق قسه کردن به شیوه په کی کاریگر

به شی تویه م: ووتاردان به مه بهستی قایلکردنی گوینگر

یه که م / متمانه به خوبوون به دهست بهینه به شیوه یه ک که شایسته ی بیت

دووه م / وه لایمی "به لی" به دهست بهینه

سییه م / به په روشییه کی گوازاوه وه قسه کانت بکه

چاره م / ریز و خوشه ویستی به رانبه ر گوینگره کانت بنوینه

پینجه م / به پوویه کی خوشه وه دهست پیی بکه

به شی دهیه م: ووتاری کتوپر و ناماده نه کرلو

یه که م / مه شق له سه ر قسه کردنی کتوپر و له پر بکه

دووه م / میشتکت ناماده ی قسه کردن بکه

سییه م / ده سته جی نمونه یه ک باس بکه

چاره م / به جوش و خروشه وه قسه بکه

پینجه م / ناگاداری خوت به

شه شه م / قسه ی بییه رنامه مه که - بییه رنامه قسه بکه

به ندی چواره م

هونه ری گفتوگو کردن

به پیچه وانه ی به نده کانی پیشو و نه م به نده له یه ک به ش پیکه اتووه،
نه ویش به ته وای تایبه تکراره به نه و بابته ی له کاتی پیشکه شکردنی
ووتاردا قسه ی له سهر ده که یت.

هاوشیوه ی به ندی یه که م له م به نده دا دیسانه وه سهرنج ده خینه سهر
بنه ما کانی قسه کردن به شیوه یه کی کاریگر. ره وانبیژی و زمانپاراوی
دهر هاویشته ی تامه زریوونته به وه ی په یامه که ت به گوگر و بینره کانت
به که یه نیت. ته نها به و شیوه یه ده توانیت ووتاریکی سروشتی و کتوپر
پیشکه ش بکه یت.

((بەشى يانزە يەم))

قىسە كىردىن

ئايا تۇ بىرۈا بەۋە دەكەي؟ چۈار پىڭە ھەيە، تەنھا چۈار پىڭە، كە
ئىمە بەھۇيانەۋە پەيۋەندى بە ھەموو دۇنياۋە دەكەين. ھەر يەككە لە
ئىمە بەپىي ئەم چۈار پىڭايە پۇلىندە كىرىن و ھەلسەنگاندەنمان بۇ دەرىت:
چى دەكەين، چۈن دەردەكەوين، چى دەلىين، ۋە چۈن دەلىين. ئەم
بەشە باس لە كۇتا دانەيان دەكات - چۈن دەلىين.

يەكەم جار كە دەستەمكرد بە ۋانە گووتەۋە لەبۈارى ووتارىيۇيدا، كاتىكى
زۇرم تەرخانكرد بۇ پرايىنان لەسەر ئەۋەي خويىندكارەكانم قورگ و
دەنگەژىيەكانيان پەرە پى بدەن و دەنگيان بەرز و نزم پى بكن و
ھەناسەدرىژ بن. زۇرى نەخاياند بۇم دەركەتن ئەمەي من دەيكەم لە
فىركردنى بەشدارىۋوان كارىكى زۇر بىسۈودە. ئەۋە بۇ كەسىك باشبۈو
كە سى تا چۈار سال خەرىكى ئەۋ بابەتە بىت و خۇي بۇ تەرخان بكات.
بۇم دەركەوت پىۋىستە خويىندكارەكانم لەگەل ئەۋ شىۋازە سىۋىيەي
كە خۇيان ھەيانە بەردەۋام بن و ۋاز لەۋەي ئىستا بھىنن. ھەستم كىرد
ئەگەر بىتو ئەۋ كاتە زۇردەي لەۋ جۇرە پرايىنانەدا بەسەرى دەبەم،
تەرخانى بكام بۇ نەھىشتىنى پاراپى و چارەسەركردنى بەرەستەكانى
دىكەي خويىندكارەكانم، ئەۋكات دەرنەنجامىكى خىزا و يەكجارىم دەبىت.
سوپاس بۇ خودا ھەستم بەۋە كىرد و زوۋ لە بابەتەكە تىگەيشتم.

یه که م/ له قه باخی خۆت وهره دهره وه

له خوله کانه اندا چهند وانه یه که هه بوون تاییه ت بوون به نازاد کردنی گه نجان له و به ربه رسته سهخت و نالوزه ی بۆ خۆیان دروستیان کردبوو. که و تمه سر نه ژنۆم، به پاستیمه، له به شدار بوونی خوله که ده پارامه وه له و قه باخه بینه دهره وه و بینه به چاوی خۆیان ببینن جیهان چهنده به پوویه کی خۆشه وه پیشوازییان لی ده کات. نه وه ی من کردم هه ندیک ماندووی کردم، دان به وه دا ده نیتیم، به لام شایه نی بوو. وه که مارشال فۆچ له هونه ری جهنگدا ده لیت، "به زومان ناسانه و به کرده گرانه." گه و ره ترین کۆسپ په قبوونه، ته نها په قبوونی جهسته یی نا، به لکرو په قبوونی میشکیش، نه و جۆره په قبیانه ی که چاره سر ده کرییت.

کاریکی ناسان نییه بتوانیت له به رده م گوینگر و بینه ردا سروشتی و ناسایی ده رکه ویت. نه کته ره کان باش له وه تیده گهن. کاتی که مندال بوویت، با بلتیت چوار سالان بوویت، په نگه بتوانیا بجیته سر دوانگه یه که و به شیوه یه کی سروشتی قسه بکه یت. به لام کاتی که بیست و چوار سالت و ده چیته سر دوانگه ده ته ویت قسه بکه یت، چی پووده دات؟ نایا پاریزگساری له و سروشتی بوونه ده که یت که له چوار سالیدا هه تبوو؟ په نگه، به لام دلنیام په ق و شهرمن ده بیت و وه که کیسه ل ده چیته وه قه باغی خۆت.

کیشه ی فیژ کردن یان پامینانی گه نجان له قسه کردندا نه وه نییه که سایه تی و تاییه تمه ندی جۆربه جۆر بۆ خۆیان دروست بکه ن: کیشه نه وه یه ته گره کان لایه ن و بتوانن به تاییه تمه نی و که سایه تی بنه په تی خۆیان و هه مان نه و شیوه سروشتییه ی مندالی قسه بکه ن.

سه دان جار قسه کهرم له ناوه پاستی قسه کردندا وهستاندوه و تکام لی کردوه “وهك مړوځ قسه بکات.” چه ندین شه و که که پاره ته وه می شکم ته او شه که ت و ماندوو بووه نه وهنده پاهینانم به قوتاییه کان کردوه و هه و لم له گه لدا داوون به شیوهیه کی سروشتی قسه بکه ن. بپروا بکه نه وهنده ش ئاسان نییه که بیرى لیده که یته وه.

له یه کیك له وانه کانددا داوام له قوتاییه کان کرد پارچ ده قیك بکه ن به نواندن. داوام لی کردن بچه قولایی ده که وه و به شیوهیه کی هه پرده کی و بى ئاماده کاری قسه کان بکه ن. کاتیك ده ستیان کرد به نواندن، سه رسام بوون له وهی هه رچه نده وهك که سیکی گه مره نواندن و په فتاریان کرد، به لام هیچ هه ستیکی ناخوشیان بۆ دروست نه بوو. هه موو پۆله که سه رسام بوون به توانای هه ندیک له خویندکاره کان. مه به ستم نه وهیه کاتیك به ئاسایی و به فیشقیاته وه له به رده م کۆمه لیك که سدا قسه ده که یت، ناترسیت و خۆت ناکیشیته وه ناو قه باغه که ت.

نه و ئازادییه کتوپره ی هه ستی پیده که یت وهك نه و بالنده وایه که دواى زیندانی کردنی له قه فه زیکدا، بالده گریت و ده فری. تیده گه یت بۆچی خه لکی به کۆمه ل ده پۆن بۆ ته ماشا کردنی شاتو و فیلمه کان — له بهر نه وهی ده بینن نه وانه ی نمایش ده که ن هیچ ترس و شه رمیکیان نییه، له وى که سانیک ده بینن که زۆر به جوانی هه سته کانیان وهك جلیك له بهر ده که ن و پیشانی هه مووانی ده دهن.

دوهم / هولا مه ده لاسایي که سانی دیکه بکه یتوه - خوت به
هموومان به ووتاریښانه کارگرین که له قسه کړدندا کارامه و کاریگرین،
نه ووتاریښانه ی له دهرپرینی ناخیان ناترسن، ناترسن له به کارهینانی
پښتانه کی تایبته و سرده میانه بۇ که یاندنی نه و شتانه ی پیویسته به
گوښگری بلین.

ماوهیه کی که م دوی جهنگی په که می جیهانی، له لندهن چاوم به دوو برا
کهوت، پوز سمیس و کیس سمیس. نه م دوو برایه تازه گشتیان کړدبوو
بۇ نوستورالیا بۇ وهرگرینی نه و خه لات ۵۰ هزار دۆلاریه ی که حکومتی
نوستورالیا پيشکه شی کړدبوون. نه م دوو برایه له ته ووی
نیمپراتوریه تی به ریتانیا دا دهنگیان دابویه وه، هروها پاشای ولات
ناسناوی سوارچاکی پیدابوون.^۷

کاپتن هیږلی که وینه گرښکی به توانا بوو، له گه لیان پوشتبوو بۇ نه وه ی
وینه یان بگریټ. بویه منیش هاوکاریم کړدن تاوه کوو بتوانن نه وینه
به کاربهینن و ووتاریک له باره ی گشته که یانه وه ناماده بکه ن، هروها
م عشق و پاهینانی باشیشم پیکردن. بۇ ماوه ی چوار مانگ هموو پوزیک
دووجار له هۆلی فیلهارمونی، لندهن نه ووتاریه یان پيشکه ش ده کړدن،
جاریک دوانیوه پوان و نه ویترونه وان.

نه وه ی جیگه ی سهرنج بوو نه وه بوو هردووکیان پیکه وه شان به
شانی په کتر گشتیان کړدبوو، همان نه زموونیان هه بوو، همان
ووتاریشیان پيشکه ش ده کړد، زوربه ی وشه کانیشیان وه که بوون.

۷ - له سرده مه دا پله ی سوارچاک پله یه کی به رز بوو - وهرگېږ.

كەچى بەجۇرىڭ لە جۇرەكان لە دوو ووتارى جىاواز دەچوون و ھەر يەكەيان شىۋازى خۇى ھەبوو.

بەدەر لە وشەكان شىتىكى دىكە ھەيە كە گىرنگى خۇى ھەيە، ئەۋىش ئەو تام و چىژەيە كە قىسەكانى پى دەپازىنىتەۋە. ئەۋە گىرنگ نىيە چەندىك بلىيت، گىرنگە ئەۋەيە چۆن دەيلىيت.

برولوف، گەۋرە وئەكىشى پووسى، بىنى يەكك لە خوئىندكارە مىدالەكانى وئە دەكىشىت، ئەمىش چو ھەلەيەكى بۇ راست كىردەۋە. مىدالەكە تەماشاي وئەكەي كىرد و بەسەرسورمانەۋە وتى: “بۇچى، خۇ تەنھا يەك تۇز دەستت لىدا، بەلام تەۋاۋ بوو بە شىتىكى دىكە و گۇرا.” برولوفىش ۋەلامى دايەۋە، “ھونەر لە پارچ بچوۋكەكانەۋە دەستپىدەكات.” ئەمەش بەھەمان شىۋەي وئەكىشان بۇ قىسەكىردىنىش راستە.

كاتىكىش كەسىك دەستكارى وشەكانى دەكات ھەمان شت پوودەدات. ووتەيەكى كۆن ھەيە كە لە پەرلەمانى بەرىتانىادا بەكاردەھىترا: ھەموو شىتىك بەندە بە شىۋازى قىسەكىردنەۋە نەك خودى قىسەكان. ئەۋكاتەي ئىنگىلتەرا داگىركراۋى پۆم بوو، كوينتىلىيانى گەۋرە نووسەرى پۆم ئەۋ قىسەيەي كىردبوو.

“ھەموو ئۆتۆمبىلەكانى كۆمپانىيە فۇرد ۋەك يەكن، بەلام ھىچ دوو كەسىك لەيەك ناچن.” ئەمە قىسەي بەپۆبەرى كۆمپانىياكە بوو. ھەموو ژيانىكى نوئى كە بەكەسىك دەبەخشىرت شىتىكى نوئىيە: پىشتىر ھىچ شىتىك نەبوۋە لەۋ كەسە چوۋىيت، ۋە ھىچ شىتىكىش نىيە لەداھاتوۋدا لەۋ بچىت. بۇيە دەبىت كەسىكى گەنج بەۋشىۋەيە لەخۇى بىروانىيت: دەبىت

بۇ ئۇ تايىبەتمەندىيە تاكەي خۇي بگەپىت كە لەۋانى دىكە جىاي دەكاتەۋە و دەيگەيەنپىت بە ھەموو ئۇشتانەي شاىەنپىتى. كۆمەلگە و قوتابخانە ھەۋلەدەن ئۇ تايىبەتمەندىيەت لى ۋن بگەن، بەلام مەن دەلپىم پۇڭياھىكى نەدەيت ئۇ تروسكايىيەت بگورپىننەۋە. ئۇۋە تاكە ھۆكارى تۆيە بتوانىت خۇتى پىسىسەلمىنىت.

ھەموو ئەمانە بۇ ووتارىپىزى دووقات راستەن. لە دۇنيادا ھىچ مۇشۇكى دىكە نىيە لە تۇ بچىت. بە مىلۇنان كەس دوو چاۋ و لووتىك و دەمىكىيان ھەيە، بەلام ھىچ يەكىكىيان بەتەۋاۋى لەۋىتر ناچىت، ۋە ھىچ كەسىكىيان ھەمان كەسايەتى و پەفتار و بىر كىردنەۋەي تۆيان نىيە. تەنھا كەمىكىيان ۋەك تۇ دەتۋانن گوزارشت لە ناخى خۇيان بگەن. بە واتايەكى دىكە، تۇ كەسايەتى خۇتت ھەيە. ۋەك ووتارىپىزىك ئۇۋە بەنرخترىن ساماننە. دەستى پىۋە بگەرە، ئاگات لىيى بىت، و پەرەي پىسىسەلمىنىت. ھەرئۇ كەسايەتى و تايىبەتمەندىيە كە ھىز و تۋانا بە قىسەكانت دەبەخشىت، تامەزۋىي و ھەماس لە قىسەكانتدا دروست دەكات. “ئۇۋە تاكە ھۆكارى تۆيە بتوانىت خۇتى پىسىسەلمىنىت.” تىكات لىدەكەم، خۇت مەخەرە قالبى كەسىكى دىكەۋە و شىۋەي راستەقىنەي خۇت بىز مەكە.

سییم / له گه ل ئاماده بوواندا وتوژ بکه

با به سه رهاتیکت بۆ باس بکه م که نمونه ی شیوازی قسه کردنی هه زران که سه. جاریکیان پیکه وت وابوو له مه رین، هاوینه هه واریکی نزیک نزجیره چیاکانی سويسرا، بووه ستم. له ئوتیلک مامه وه که کۆمپانیایه کی له نده نیی به پێوه ی ده برد: هه فتانه دوو ووتاریژیان ده نارد بۆ ئه وه ی قسه بۆ گوشتیاره کانی ئه و ناوچه یه بکه ن. یه کیکیان نووسه ریکی به ناوبانگی ئینگلیز وو. ناویشانی قسه کانی بریتی بوو له “داها تووی پۆمان.” ئاماژه ی به وه دا که خۆی بابه ته که ی هه لته بژاردوو، له هه مووی سه یرتر ئه وه بوو هیچ شتیکی گرنگی پی نه بوو باسی بکات. دیار بوو به په له هه ندیک تیبینی سه ریپی نووسیوو. له بهرده م ئاماده بوواندا وه ستابوو، ته واو گوێگره کانی فه رامۆش کردبوو، ته نانه ت هه ر سه یریشی نه ده کردن. هه ندی جار چاوی ده برییه سه قفه که، هه ندی جار ته ماشای تیبینییه کانی ده کرد، هه ندی جاریش سه یری زه وییه که ی ده کرد. به شیوازیکی زۆر سه ره تای و کۆن قسه کانی ده کرد و هیچ هه ست و سۆزیک نه به قسه کانی نه به پوو خسارییه وه دیار نه بوو.

له پاستیدا ئه وه هه ر ووتار نه بوو پیشکه شی کرد، ورته ورت بوو. هیچ په یامیکی تیدا نه بوو. یه که م بنچینه ی گفتوگۆ و قسه کردنه هه بوونی په یام و مه به ستیکی پوونه. پیویسته گوێگر وا هه ست بکات له دل و میشکی قسه که ره وه په یامیک ده گات به میشک و دلی ئه وان. ئه و قسانه ی ئیستا بۆم باسکردیت ده تگوت بۆ دار و به رد ده کران. بپوا بکه ده تگوت کابرا له بیاباندا قسه کانی ده کات، نه ک بۆ کۆمه لیک مرۆفی زیندوو.

چوارهم / دلت ئاویتته ی قسه کانت بکه

دلسۆزی و په رۆشی و تامه زهویی هاوکاریکی زۆر به هیزن له قسه کردندا. کاتیک که سیك ده که ویتته ژیر کاریگری ههسته کانی، له قسه کانیدا که سایه تی راسته قینه ی دهرده که ویت. قالبه که ی فپۆ ده دات، کهرموگوپی ههسته کانی هه موو به ربهسته کان لاده بات. به شیوه یه کی سروشتی و خۆپسکانه په فتار ده کات و ده جولیت، به شیوه یه کی خۆپسک قسه ده کات، ته واو ده بیته که سیکی سروشتی.

دین براون له وتاریکیدا له زانکۆی یهیل وتی: “هه رگیز نابیت ئه و وتاره له بیر بکه م که هاوپییه کم جارێکیان له کلێسا پیشکهشی کرد. تا کاتی وتاره که هه ر خه ریکی خۆینده وه بوو، که کاتی پیشکهشکردنی وتاره که هات، وتی: ‘ئیه هه مووتان ده زانن که سانی بروادار کامانه پیویست ناکات من باسی برواداران تان بۆ بکه م و پیتان بلیم برهوا چیه چه ندين پرۆفیسۆر و پسپۆر له و بواره دا هه ن که زۆر له من باشتر پووێ ده که نه وه بۆتان. من لیتره م تا هاوکار تانم چۆن برهوا به یتن. ’ بۆ ئه وه ی برهوا له دل و میشکی گوێگره کانیدا بچه سپینیت دواتر به شیوه یه کی زۆر جوان و کاریگر باسی برهوا و قه ناعه تی خۆی کرد به و شتانه ی که نابینرین و هه میشه یین. دلی له گه ل قسه کانیدا بوو. قسه کانی زۆر کاریگر بوون چونکه له جوانییه کانی ناخی خۆیه وه هه لده قولان.”

“دلی له گه ل قسه کانیدا بوو.” نه یینییه که ی ئه وه بوو. که چی که م که س ئه م بنه ما ده زانیت و به کاری ده هیئت. به لام که میك ناپوون دیاره، که میك ئالۆزه. له راستیدا که سانی ساده و ناکارامه هه ز ده که ن کۆمه لیک بنه ما و یاسای زۆر ئاسانیان پێ بلیت، شتیکییت به ئاسانی لێ تیپکه ن

و ئۆز پەۋقۇنىيەت بەلەيانەۋە، شەتەك يەتتە بىتەن بەئاسانى بەكارى بەيەن،
 ھاۋشەۋە داگىرسەندى ئۆتۈمبەلەك ئاسان ۋەسادە يەتتە.

بەلى، ئەوان ئەوەيان دەۋىت: مەن شى پىم خۇشە ئەوەيان پى بىدەم. بۇ مەن شى و بۇ ئەوان شى ئاسانە، بەلام شىك ھەيە ئەو كەسانە دەپىت بىزان، ئەم جۆرە بىنەما و پىساiane يەك كىشەي بچووكيان ھەيە و ھىچى دى: ھىچ سووديان نىيە. ھەموو سىروشتىبوون و تايىبەتەندىيە خۇپسكەكانى لەبار دەيەن، تام و چىژى قسەكانى بىز دەكەن. مەن باش ئەو دەزانم. لە پابىرودا وزەيەكى نۆرم لەو بوارەدا بەكارھىتاۋە و كاتى نۆرم بە تاقىكردنەۋەي ئەو جۆرە ياسا و بىنەماiane ۋە كوشتوۋە و نۆر جار تاقىم كىردوونەتەۋە. ھەر لەبەر ئەۋەيە كە ناپىنىت نەۋنەي ئەو جۆرە ياسا و پىساiane لەم كىتەبەدا باسكراپىت، ئەمىش ۋەك ئەۋەي جارىكيان جۆش بىلىنگىس وتى: “ھىچ سوودىك لە زانىنى ئەو شتانەدا نىيە كە سووديان نىيە.”

کەسێک هەیه بەناوی ئیدموند بێرک، ئەم کەسە هەندێک بابەتی ئەوەندە بەهێز و لۆژیکێ لەسەر شیوازه‌کانی ووتاردان نووسیویو کە تا ئێستاش لە زانکۆکاندا وانهی لەسەر دەخوێنرێت: کەچی بێرک خۆی وەک ووتاریبێژێکی شکستخواردوو ناوبانگی دەرکردبوو. توانای نەبوو ئەو گەوهەرە ناخی بخاتە پوو، نەیتوانی قسەی سەرنجپراکێش و کاریگەر بکات، بۆیه پێیان دەگووت “زەنگەکەی کۆشکی سپی.” کاتیگ هەڵدەستا قسە بکات، ئەندامانی دیکەی کۆشکی سپی دەرکۆکین و بە فیل دەچوونه دەرەوە و خۆیان دەدزییه‌وه.

دەكرىت بە ھەموو ھېزىكتە ۋە گوللە يەككى پۇللاين بگرىتە كەسىك ۋە تەنەت جەكەشى نەپوكىت، بەلام گەر مۇمىكى بچوك داگىرسىنىت دەتوانىت تەختە يەككى زۆر ئەستور كون بگەيت. بەداخە ۋەم كە ئەۋە دەلئىم؛ بەلام ئەۋ قسانەى ۋەك مۇمىكى گرگرتوون، كارىگەرىيان زۆر لەۋ قسانە زىاترە كە ۋەك گوللە يەككى بى ھىزۋايە ۋە ھىچ ھەماس ۋە كارىگەرىيەككى تىدا نىيە.

پىنچەم / پامىتان لەسەر دەنگىت بگە بۇ ئەۋەى كارىگەر ۋە گودجاۋ بىت كاتىك لەگەل كەسانى دىكەدا قىسە دەكەين ۋە بىر كىرەنە ۋە بۇچوونە كانمان باس دەكەين، چەندىن بەشى جەستە ۋە دەنگە ژىيە كانمان بەكار دەھىن. شانمان ھەلدە تەكىن، دەستمان دەجولئىن، برۇمان بەرز ۋە نزم دەكەين، دەنگمان بەرز دەكەينەۋە، ئاۋاز ۋە بەرز ۋە نزمى بە دەنگمان دەدەين، ھەرۋە ھەپپى بارودۇخەكە قىسە كىرەنمان خىرايان ھىۋاش دەكەينەۋە. پىۋىستە زۆر بەباشى ئەۋەمان لەياد بىت كە، ھەموو ئەمانەى پۈدەدەن ئەنجامن نەك ھۆكار. ئەۋ گۇرپانكارى ۋە جىۋازىيەى لەدەنگماندا پۈدەدەت پاسستە ۋەخۇ لەژىر كارىگەرى مىشك ۋە ھەستە كانماندايە. ھەر لەبەر ئەمەيە پىۋىستە بابەتەك ھەلېژىرىن كە شارەزاي بىن ۋە زۆر بەپەرۋەشەۋە باسى بگەين. ھەر لەبەر ئەمەيە پىۋىستە زۆر تامەزۇ بىن ۋە ھەز بگەين ئەۋ بابەتە بۇ گۇيگرە كانمان باس بگەين.

بەھۇى ئەۋەى زۆرىمان كاتىك گەرە دەبىن ئەۋ خۇپسكى ۋە سازگارىيەى مىنداليمان لەدەست دەدەين، ھەلدەدەين بچىنە قالبىكى

دىارىكراۋە ۋە بەرگىكى تايىت لە قىسە كىرىن بەكىن بە بەرى خۇماندا،
 ھەۋلەدەدىن شىۋە يەك بۇ خۇمان دروست بەكىن. دەبىنىت بەكەمى جولە
 و ئامازەكانى دەستمان بەكار دەھىن، بەدەگەن دەنگمان بەرز و نزم
 پى دەكەين. بەكورتى، سازگارى و خۇپسكى لە گفتوگۇكانماندا نامىنىت
 و دەبىنە كەسىكى جىاواز لە خۇمان. فىر دەبىن يان زۇر بەھىۋاشى يان
 زۇر بەخىرايى قىسە بەكىن. دەبىنىت شىۋە يەكى تايىت ۋەردەگىرىن و
 دەبىت بە خويەك و ناتوانىن بەدەر لە شىۋازە بە ھىچ شىۋە يەكى دىكە
 قىسە بەكىن. ئەگەر ئاگادارى خۇمان نەبىن، لە دەست دەردەچىن و كەلكى
 قىسە كىرىنكى باشمان نابىت بۇ خەلكى. لەم كىتەبەدا بەردەوام داۋات
 لىدە كىرىت بە شىۋە يەكى سىروشتى پەفتار بەكەيت. پەنگە بلىيت: ئەگەر
 بە شىۋە يەكى سىروشتى و خۇپسك قىسە بەكەيت، ووتارەكەشت لاواز و
 بىتام بىت لىت خۇش دەبىم. نەخىر بە پىچەۋانەۋە، من كاتىك دەلىم
 پىۋىستە سىروشتى بىن لە ۋە پوۋەۋە دەلىم كە، بۇچوۋنەكانمان
 بە شىۋە يەكى سىروشتى دەرىپىن و بە پۇختىكى بەرزەۋە پاسيان بەكىن.
 بىگومان ھىچ ووتارىپىزىكى زىرەك پى قەبۇل نىيە كەسىكى بىتوانا بىت و
 لە پوۋى ۋە شەسازى و شىۋازى دەرىپىنەۋە ئاستىكى نزمى ھەبىت و
 قىسەكانى كارىگەر نەبىن. نەخىر، كەسى زىرەك و لىھاتوۋ ھەۋل دەدات
 سىروشتى و خۇپسك بىت، لە ۋەلاشەۋە زمانپاراۋ و كارىگەر بىت.
 ھەركەسىك ھەز لە بەرەۋپىشچوۋنى خۇى بكات، دەبىت ھەۋل بەدات لە ۋە
 پوۋانەۋە بەرەۋپىش بچىت.

ئىشىكى زۇر باشە گەر دەنگى خۇت تۆمار بەكەيت و دواتر گوىى
 لىبگىتەۋە بۇ ئەۋەى ھەلسەنگاندنىك بۇ ئاواز و بەرز و نزمى و خىرايى

دهنگت بکهیت. له لایه کی دیکه وه، ده توانیت به هاوړیکانت بلنیت
هه لسه نگاندنت بۆ بکهن. خو نه گهر پسرپۆرێک هه بیت له و بواره دا و نه و
هه لسه نگاندنت بۆ بکات نه وه زۆر باشتره. به لام پیویسته نه وه له یاد
نه کریت نه م بابه ته شتیکه دوور له چاوی بینهر و گوێگر تاقی ده کریته وه
و پاهینانی له سهر ده کریت، نه وه که له بهردهم بینهر و گوێگر دا. بۆیه
کاتی که له بهردهم گوێگر دا ده ته ویت قسه بکهیت و دلالت لای نه وه یه به کام
ته کنیک قسه بکهیت و چون پرفتار بکهیت، ده بینیت قسه کانت
کاریگر بیان نامینیت. کاتی که له بهردهم گوێگر دا ده وه ستیت، برۆ نیو
قولایی قسه کانت وه، ته واوی بوونت کۆبکه ره وه و هه ول بده کاریگری
له سهر میشک و هه ست و سۆزی گوێگر دروست بکهیت، نه وکات ده بینیت
قسه کانت نه وه نده سوور و کاریگر نه که له هه یچ کتیبیکدا شتی وات
نه بینیه وه و ده ست ناکه ویت.

ہیگاہ کی خبرا و ناسان ہر قسہ کردن بہ شہوہ پہ کی کاریگر

پہختہ ہی بہندی چوارہم

هونه‌ری گفتوگو کردن

به‌شی یا نزه‌یه‌م: قسه‌کردن

یه کهم / له قه باخی خۆت وەرە دەرەو

دوہم / مہولہ مدہ لاسانی کہ سانی دیکہ بکے پتہ وہ - خوت بہ

سیہم / لہ گہل نامادہ یواندا وتویژیکہ

چوارہم / دلت ٹاویٹہی قسہ کانت بکہ

پینچم / راھینان لە سەر دەنگت بکە بۆ ئەو هی کاریگەر و گونجاو بێت

ته نيا حاجي | Tanya Haji

Description

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

♥ چەنالىك تايپەت بە كتيپ و پابه تي جياواز ♥

ئەم كتيپە لەلايەن نوها كراوه بە pdf
پيشكەش بە خوینەرەن كراوه

چەنالىك

<https://t.me/tanyahaji7>

بۇ راوبۇچون و پسيار بۇ كتيپ مەينيرە

@tanyahaji22

ئەكاونت

<https://linktr.ee/tanyahaji22>

t.me/tanyahaji7

Invite Link

به ندی پینجه م

ئاسته نکه کانی قسه کردن و ووتاردن به شیوه یه کی کاریگر

له م به نده دا هه موو ئه و ته کنیک و بنه مانه ی له ئه م کتیبه باسکراون ده یانبه ستینه وه به قسه ی پۆژانه ی خه لکییه وه، له گفتوگو کۆمه لایه تییه کانه وه بیگره تا ده گاته ووتاریکی فهرمی، هه نگاو به هه نگاو یاساکان ده به ستینه وه به قسه ی پۆژانه ی خه لکییه وه.

وای بۆ ده چین ئیستا به دهر له مه شق کردن، بتوانیت ووتار بۆ خه لکی به دیت. ئه و ووتاره ش یه کیک له م دوو شیوه یه ده بیئت: یان ئه وه تا ووتاره که ت پیشه کییه بۆ ووتاری دواى خۆت، یان ئه وه تا ووتاریکی دورودریژ و سه ره خۆیه. به و هۆیه وه به شییکمان تایبته کردووه به ناماده کردنى ووتاری کورت و به شییکى دیکه ش تایبته تکراوه به ناماده کردنى ووتاری دورودریژ.

کۆتا به شیش جهخت له سه ر سووده کانی ئه و بنه مایانه ده کاته وه که به دریژایی ئه م کتیبه پوونکراونه ته وه، باس له سوودی به کارهێنایی ئه و ته کنیکانه ده کات له ژيانى پۆژانه و گفتوگو کۆمه لایه تییه کاند.

((بەشى ئوانزە يەم))

ئاساندنى ووتارىيىژانى دىكە،

پېشكە شىكرىن و وەرگرتنى دىارى و بەخشش

كاتىك داوات لىدەكەن قىسە بۇ كۆمەللىك كەس بىكەيت، دەكرىت
وەك پېشەكى بىت و ووتارىيىژىكى دىكە بىناسىنىت و بانگى بىكەيت بۇ
ووتاردان، يان خۆت بۇ يەككە لەم مەبەستانە ووتارىكى ئووردىژ
پېشكەش بىكەيت: زانىارىيى بە گويگر بەدەيت، خۇشحالان بىكەيت، قايلان
بىكەيت، يان قايلان بىكەيت شىتەك ئەنجام بەدەن يان كارىك بىكەن. پەنگە
بەپېۋەرى يان ئەندامى پېكخراۋىك بىت و بىكەيتە ئەو بارودۇخەى كە لە
كۆبۈنە وەيەكدا تۆ ھەلېژىرن پېشەكەيەكە دەستېي بىكەيت و كۆبۈنە وە
يان كۆنفرانسەكە بەپېۋە بىبەيت، تۆ ئەو كەسە بىت كە پېۋىست بىكات
ووتارىيىژ و قىسەكەرى دواتر بىناسىنىت، وە يان پەنگە چاۋەپوان و
تامەزۋى ئەو كاتە بىت قىسە بۇ كۆمەلەكەى خۆت، كۆبۈنە وەيەكى
گشتى، يان پېكخراۋىكى سىياسى بىكەيت. خەمت نەبىت، لە بەشى
سىانزە يەمدا، ھەندىك ئامازە و پېنىشان دەرت پېدە دەم بۇ ئەۋەى بىتوانىت
پېشەكى ئامادە بىكەيت. ھەروەھا ھەندىك شىتە بەنرخت پى دەلېم لەسەر
چۆنىيەتى وەرگرتن و پېشكە شىكرىنى خەلاتەكان. بەلام ئىستا با باسى
ئەۋە بىكەين چۆن بىتوانىت سەرپەرشتىارى كۆپ و كۆبۈنە وەكان بىكەيت
و بۆنەكە بەپېۋە بىبەيت، چۆن بەشىۋەيەكى كارانە و لىزانانە ئەو كەسانە
بىناسىنىت و بانگيان بىكەيت بۇ سەرستەيىچ كە بېريار وايە ووتار پېشكەش
بىكەن.

جۆن ماسن براون، نووسەر و ووتاریژ، ئەو کەسە ی کە ووتارەکانی لە
هەموو کۆچە و کۆلان و شوێنیکی ولاتدا کاریگەری لەسەر گوێگرەکانی
دروستکردبوو، شەویکیان لە گەڵ کەسیکدا قسە ی دەکرد کە بپاریار وابوو
هەستیت و پێشەکییە ک بلیت و جۆن ماسن بە ئامادەبووان بناسینیت.

کابرا پێش ئەوێ هەستیت و دەستپێکی قسەکانی بکات، بە جۆن
مانسنی گووت: “خەمی ئەو شتەنە نەبیت کە دەتەویت بیلێیت، هیور
بە. من بپروام بەو نییە پێشوەخت قسە ئامادە بکەیت. ئامادەکاری
کاریکی باش نییە، تام و چێژی قسە کانت ناهێلێت، خوشییەکانی
لەباردەبات. من کاتی ک دەووستم قسە کانم بکەم تەنھا چاوە پریم ئیلهلم بۆ
بیت – هیچ کاتیکی شیکستم نەهێناوە و هەموو کات سەرکەوتوو بووم”

ئەم وشە دلیاکەرەوانە وای کرد بە پرێز جۆن مانسن بە پەرۆشەو
ئامادەبیت و ووتارەکی بە بۆ ترس پێشکەش بکات، لە کتێبە کە شیدا
باس ئەم پرووداوەی کردووە، بەلام کاتی ک کابرا هەستا جۆن مانسن بە
هەمووان بناسینیت و بانگی بکات بۆ سەر دوانگە، ئەمە پروویدا:

بە پرێزان، بێزەحمەت ئاگاتان لێرە بیت. ئەمشەو هەواییکی خراپمان پێیە
بۆتان. ویستمان ئیسحاق ماراکۆسۆن بانگ بکەین قسەتان بۆ بکات، بەلام
نەخۆش بوو نەیتوانی بیت. (هەمووان چەپلەیان لێدا.) دواتر داوامان لە
سیناتۆر بلیدریج کرد قسەتان بۆ بکات. . . بەلام سەرقالبوو بۆی نەکرا.
(بووبە چەپلەلێدان.) لەکۆتایدا ویستمان دکتۆر لۆلید گۆرگان بانگهێشت
بکەین قسەتان بۆ بکات بپهۆدە بوو. (بووبە چەپلەلێدان.) بۆیە
بەناچاری لەبری ئەو بە پرێز جۆن مانسن براون قسەتان بۆ دەکات.
(هەمووان بێدەنگ بوون.)

نهمه لای خوی قسه ی کرد. چون مانسن باسی نه و کاره ساته دهکات و به گالته کردنیکه وه ده لیت: “هرچه نده منی سووک کرد و بینرخ پیشانی ناماده بووانی دام، به لام هیچ نه بیت کابرای فیهله سوف و قسه زان ناوه که می به راستی گووت.”

نه و کابرای که زور له خوی دلنیا بوو ئیلها می بو دیت و ده توانیت به بی ناماده کاری قسه بکات، گهر ووتاریشی پیشکش بکردایه له وه خاپتر نه ده بوو. نه و پیشه کییه ی پیشکش کرد هیچ شاره زاییه کی پیوه دیار نه بوو. هه موو په وشتیکی پیشه بیانه ی له ده ست دابوو، به رانبهر قسه که و گوینگره کانیش کاریکی هه لای کرد که نه ده بوو به وشپوه چاوه پوانه کراوه شته کان بشیوینیت و له که سایه تی چون مانسن که م بکاته وه. پیکار و په وشته پیشه بییه کان شتیکی نه وه نده گه وره و گران نین، به لام زور گرنکن و ده بیت پپاریزین، به لام به داخه وه له گه ل نه وه شدا زوره ی پیکه رانی سیمینار و کوبوونه وه کان کاتیك قسه که و به شداربووان ده ناسینن، بیتاگان له و پیکار و په وشته پیشه بیانه.

نه و قسانه ی وه ک پیشه کی له سهره تای کوبوونه وه و کوره کانداه کریت و که سیک بانگه یشت ده که ن قسه بکات، گرنگیه کی زوریان هه یه. قسه که و گوینگر پیکه وه کوره کاته وه، که شیکی له بار ده په خسینیت، هه روه ها ده بیت هوی نه وه ی هه مووان به په رۆشه وه چاوه پتی ووتاریژ که بکه ن. نه و که سه ی که ده لیت، “له سهر دوانگه پیویست ناکات زور قسه بکه یت، هه موو نه وه ی پیویسته ته نها نه وه یه که سی ووتاریژ بناسینیت و داوی لی بکه یت بیت ه سهر دوانگه و قسه کانی بکات.” نه و که سه نه زانه و به تومه تی نه زانی تاوانباره. هیچ قسه یه که هینده ی نه و قسانه تی که ل و

شیواو نین که له پېشه کېدا ده کرښ، نه مهش پرهنگه له بهر نه وه بیټ نه و
که سانه ی کڅوونونه وه کان به پرته ده بهن به گرنگی نه زانن.
ده بیټ نه و پېشه کی به جوریځ بیټ نه و نده مان له سره بابته که پی
بلیټ که ومان لی بکات حه ز له باسکردنی بکهین. ده بیټ هندیځ
زانیا ریمان له سره قسه که ر پی بدات، کومه لیک زانیا ری بیټ که بومان
پوون بکاته وه نه و که سه شیاوی نه و ديه له سره نه و بابته قسه بکات.
به واتیایه کی دیکه، ده بیټ نه و قسانه ی له پېشه کی و ناساندی سره تادا
ده کرښ، به جوریځ بن بابته که و خودی قسه که ره که به لای گوښگره وه
سهرنجراکښ بکهین. نه مهش ده بیټ له ماو ديه کی زور کورتدا نه نجام
بدریت.

نه و د پتوښته پېشه کی بیکات نه مه بو. به لام نایا له پاستیدا پېشه کی
و ده سټپیک له کڅوونونه وه و ناههنگه کاند ا نه و کاره ده کات؟ ۹۰٪ نه خیر
نایکات - به دنیا یی وه نه خیر. زوری به ی پېشه کی به کان لاواز و بیسوودن،
نابیت به وشو ديه بن. نه گر نه و که سه ی پېشه کی به پېشه که ش ده کات
بزانیټ قسه کانی چهند گرنگن و به شتو ديه کی دروست قسه کانی بکات،
نه و کات ده بو به که سیځ که بۆ هه موو ناههنگ و بۆنه کان بانگ ده کرا و
داوای لیده کرا بۆنه و ناههنگه کان به پرته بیات.
نه مانه ش هندیځ پېشنیار و پېشاندن که هاوکاریت ده که ن
پېشه کی به ریکوپیک ناماده بکهیت.

په که م / نه وه ی دده ته ویت بیلایت به وردی ناماده ی بکه

هر چه نده قسه ی پیشه کی کورته، به دده گمن له یه ک خوله ک زیاتره، به لام پتویستی به ویه وریابیت له ناماده کاردنیدا. په که م، دده پیت زانیاریه کانت کوبکه یته وه، زانیاریه کانیشته له دده وری نه م سی بابته دا خوی دده بینیتته وه: نه و بابته ی قسه که ر باسی ده کات، کارامه یی و پسپوری که سی ووتارییژ، هروها ناوی قسه که ر. زور جار خالی چواره میش دیته گور: بچی ووتارییژ نه و بابته ی هلبزاردوه، که نه مش به لای گوینگره وه جیگه ی بایه خه.

دلنیا به له وه ی به باشی ناویشانی بابته که دده زانیت و ئاستی شاره زایی و کارامه یی ووتارییژ که ش دده زانیت. به نیسبت ووتارییژ وه هیچ شتیک له وه شهرمه زار که رتر و ناخوشر نییه کاتیک هلدستیت قسه کانی بکات، زانیاریه ک یان قسه یه کی که سی پیشکه شکار پاست بکاته وه. دده توانیت خوت له حالته تی له و شیوه یه بپاریزیت، نه میش به وه ی به ته وای دلنیا بیتته وه له و بابته ی ووتارییژ که قسه ی له سر ده کات، هروها له خوته وه لیکدانه وه و پیشبینی بو نه و شتانه نه که یت که کابرای قسه که ر دده ویت بیلایت. نه رکی تو وه ک پیشکه شکاریک نه وه یه که ناویشانه که به دروستی بلایت و بیه ستیتته وه به گوینگره وه. نه که ر کرا هه موو نه و زانیاریه یانه له خودی قسه که ره که خویه وه به دده ست بهینه. یان ده کریت هه موو زانیاریه یه کان له سر په په یه ک بنووسیت و له گه ل ووتارییژ که دا سه یری بکه ن و دلنیا ی بکه نه وه نه وه ک هله یه کت کړدبیت.

په ننگه زوږبه ی نه و زانیاریانہ ی ناماده ی ده که یت تاییه ت بیت به خودی
قسه که و شاره زایی و کارامه ییہ کانیه وه. له هندی حاله تدا ده توانیت
که سه که بناسینیت کییه و کاره کانی چین. به لام دواچار هه رچییه ک بیت
پیوسته نه و زانیاریانہ ی کویانده که یت وه پاست و دروست بن. هه روه ها
ناماژه به پروانامه و پیگه ی نه و که سه بکه. به نمونه، که سه که سه رته تا
ماموستا بووه و دواتر پروانامه ی ماسته ر و دکتورای به ده ستهیناوه،
پیوست ناکات به ماموستا بانگی بکه یت، باشر وایه به کوتا پروانامه وه
ناوی بهینیت که نه ویش دکتوره. له گه ل نه و شدا هه ول بده
ده سته که و ته کانی باس بکه یت.

به نمونه، گویم لیبوو پیشکه شکاریکی به ناوپانگ شاعیریکی ئیرله ندی
ناساند به ناماده بووان. نه ویش ویلیام به تلر یه یتس بوو. ویلیام بق نه وه
هاتبوو هه ندیک هونراوه ی خوی بخوینیت وه. شایه نی باسه سی سال
پیش نه و نامه نکه، ویلیام له بواری نه ده بیاتدا خه لاتی نوبلی وه رگرتبوو،
نه وه ش به نرخترین خه لاته نووسه ر و شاعیران بتوانن به ده سته ی بهینن.
دلنیا م ۱۰٪ نه وانه ی له وی بوون نه یانده زانی گرنگی نه و خه لاته چیه.
بویه پیوستبوو باس له گرنگی نه و خه لاته بکریت و ناماژه به وه ش
بکریت نه م شاعیره توانیویه تی نه و خه لاته به ده ست بهینیت. نه گه ر هیچ
نه وترین پیوسته باسی نه و خه لاته هه ر بکریت. به لام پیشه شکاره که
چیکرد؟ به ته وای هه موو نه و زانیاریانہ ی پشتگوی خست، باسی
نه فسانه و خه یالات و هونراوه یونانییه کانی ده کرد.

دوۋەم / شوۋىن پىڭساي نى - گ - ق - بىكەۋە

لەزقۇربەي ناساندن ۋە پىڭشەكئىيەكاندا، پىڭساي ن - گ - ق ۋەك پىڭبەريىسەك
ۋايەكە دەتوانىت بەھۆيەۋە زانىيارىيەكانت پىڭبەيت:

۱. نى : واتە ناۋنىشان. كاتىك دەست دەكەيت بە قىسەكردن،
ناۋنىشانى تەۋاۋەتى بابەتەكە بلى.

۲. گ : واتە گىرگى بابەتەكە. لەم قۇناغەدا پردىك لەنىۋان
ناۋنىشانەكە ۋە ئارەزوۋى گۈيگىرەكاندا درووست بىكە.

۳. ق : واتە قىسەكەر. لىرەدا دىيارترىن تايىبەتەندى ۋە تۋاناکانى
قىسەكەر دەنۋوسىت، بەتايىبەت ئەۋانەي تايىبەتن بەۋ ناۋنىشان ۋە بابەتەي
قىسەي لەسەر دەكات. لەكۇتايدا بەپوۋنى ۋە بەپاشكاۋى ناۋەكەي دەلئىت
ۋە بانگى دەكەيت بۇئەۋەي بىفەموۋىت قىسەكانى بىكات.

لەم پىڭسايەدا بۋارىكى زۆر ھەيە بۇئەۋەي بەدىلى خۇت زانىيارىيەكانت
بەكار بەيىنىت. پىۋىست ناكات ناۋنىشانەكە ھەلگۈپوزىنىت ۋە پەلەي لى
بىكەيت. ئەمەي خۋارەۋە نىۋونەيەكە كە لەسەر ئەۋ پىڭسايە پۇشتۋە.
ھۆمەر سۆرن سەرنۋوسەرى پۇژنامەي نىۋىۋۆرك بەم شىۋەيە جىۋۆر
ۋىلباۋم، سەۋۆكى كۆمپانىيەكى موبايلى بە كۆمەلئىك پۇژنامەۋان ناساند:

ناۋنىشانى قىسەكەرەكەمان بىرىتىيە لە، "موبايلى خىزمەتى تۆ دەكات."
بەنىسبەت مەۋە يەككە سەيىرتىن شىتەكانى دۋنىيا ئەۋەيە كاتىك
تەلەفۋون دەكەيت چۆن تەلەفۋونەكە دەپۋات ۋە چى پۋودەدات ۋە
پىۋسەكە چۆنە. بۇچى ژمارەي ھەلەت بۇ دىت؟ بۇچى ھەندى جار
پەيۋەندى دەكەيت بە شارىكى دۋرەۋە كىشەي نىيە ۋە شەبەكەي ھەيە،
بەلام كاتىك پەيۋەندى بە شوۋىنىكى زۆر نىزىكەۋە دەكەيت شەبەكە نىيە؟

قسه که ره که مان وه لامي هه موو نه مانه و پرسیاره کانی دیکه ی تایبته به ته له فوونی لایه. بۆ ماوه ی بیست ساله ئیشی نه وه یه هه موو ورده کاری و زانیاریه کانی تایبته به موبایل بۆ خه لکی پوون بکاته وه. نه و به پێوه ری کۆمپانیا یه کی ته له فوونی یه و به مانای وشه پسپۆره.

نه و ئیستا باسی خزمه تگوزاریه کانی کۆمپانیا که ی ده کات. نه گهر ئیوه نه مپۆ خزمه تگوزاری کۆمپانیا که یتان به ده له، نه وه بیکه ن به وه کیل و پێنیشانه ری خۆتان. خۆ نه گهر بێزار بوون به ده ست موبایله کانتانه وه، نه وه بیکه ن به دا کوکی کاری خۆتان و سکا لاکانتان به یینن بۆ لای.

به پێزان، ئاماده بووان، ئیستاش به پێز جیۆرچ ویلبووم سه روکی کۆمپانیا ی موبایلی نیویۆرک قسه ده کات، تکایه با بفرموو یت.

سه رنج بده چه نده ژیرانه نه و پیشکه شکاره وای کرد ئاماده بووان به ی له موبایل بکه نه وه. به هۆی هه ندی پرسیاره وه وای کرد زیاتر تامه زۆرین و دواتریش ئاماژه ی به وه دا که قسه که ره که وه لامي هه موو نه و پرسیارانه ده زانیته، هه ر پرسیارکی دیکه شیان هه بیته وه لامي ده داته وه.

گومان ده که م نه و پیشه کییه نووسرا بیته وه یان له به ر کرابیته، زۆر سه روشتی و سه رنجرا کیش بوو. له به ر نه وه هه رگیز نابیته پیشه کی له به بکریته.

سێیه م/ به په رووش به

له پیشه کی و ناساندنی ووتارییژدا، په فتار هینده ی گوشتار گرنگه. پێویسته پووت خووش بیته، له به ری نه وه ی بلایته زۆر دلخووشم، هه ر به پراسی دلخووش به که قسه کانت ده که یت. نه گهر به هه ستیکی قووله وه

قىسە بىكەيت و بابەتەكە تەواو گەرموگور بىكەيتەو، دەبىنىت ھەمووان تامە زىۋىتر دەبن و زىاتر چەپلە پىزىانى كەسى قىسەكەر دەكەن. ئەم گەرموگورپەش دەبىتە ھۆى ئەوھى كەسى ووتارىيىژ ئەوپەپى ھەولى خۆى بدات و باشتىن ئاست پىشكەش بىكات.

كاتىك لەكۆتايى ناساندەكەتدا ناۋى كەسى قىسەكەر دەبەيت، باشتىر واپە ئەم وشانەت لەبىر بىت: وەستان، جياكردنەو، ھەروھە ھىز. مەبەست لە وەستان ئەوھە كە تۆزىك پىش ئەوھى ناوھەكە بىبەيت كەمىك بوو سىتت بۇ ئەوھى ھەمووان تامە زىۋىن. مەبەست لە جياكردنەو ئەوھە كە ناۋى كەسەكە لەگەل ناۋى باۋكى جيا بىكەيتەو، يان ناۋى خۆى و بېوانامەكەى، وەك: دىكتۇۋۇر كەمىك وەستان ___ فلان. بەو شىۋە يە گۆيگر زىاتر سەرنجى دەچىتە سەرنى ناۋى كەسەكە. مەبەست لە ھىزىش ئەوھە كە بە توندى ناوھەكە بىبەيت و دەنگت بەرز بىكەيتەو.

يەك ئاگادارى دىكە: تىكات لىدەكەم كاتىك ناۋى قىسەكەرەكە دەلئىت، پوو مەكە كەسەكە خۆى، تەماشى گۆيگرەكان بىكە تا دەگەيت بە كۆتا بېگەى ناوھەكەى: كە گەشتىت بە كۆتايى ناوھەكە ئەنجا پوو بىكە كەسى قىسەكەر. زۆرىك لەو كەسانەم بىنىوۋە كە كۆبوونەو و ئاھەنگەكان بەپىۋە دەبن، پىشەكىيەكى جوانيان پىشكەش كىردوۋە بەلام لە كۆتايىدا تىكىان داو، ئەمەش بەھۆى ئەوھى كاتىك ناۋى كەسەكەيان بىردوۋە پوويان كىردوۋەتە خۆى و ناوھەكەيان بۇ خۆى خويىندوۋەتەو و ھەموو ئامادە بووانيان پىشكەش خستوۋە.

چوارهم / زور گهرموگوږ و دلسوز به

له کورتاییدا، هه ول بده دلسوز و گهرموگوږ بیت. دوور بکه وه ره وه له ووتی زیر و په خنه نامیز یان گالتو و گه پی نابه جی. نه و جوړه پیښه کیانه ی که گالتو و قسه ی نه شیاوی تیدا یه جوړیک له لیکدانه وه ی هه له ی بۆ ده کریت له لایه ن ناماده یوانه وه. تۆ له شوینیک ی کومه لایه تیدایت و که سیکی زور گوئیان له تۆ گرتووه، بویه هه ول بده راستگو و دلسوز و گهرموگوږ بیت. په نکه له گه ل ووتاریژده که دا ناسراو و دوست بن، به لام گوینگر وانییه، له بهر نه وه په نکه به هه له له و قسانه تیښگن که له نیوان خوتاندا به ناسایی ده زانن.

پینجهم / به وردی نه و قسانه ناماده بکه که له ناساندن و ده سته پیکدا ده یانلایت

“نه وه سه لمینراوه که مړوؤ زور حه زی له ناویانگ و ناسراویتییه - حه زی له پیز و شکویه!” نه مه قسه ی خانمه نووسه مارگره ی ویلسنه. ویلسن باس له وه ه سته جیهانییه ده کات: نیمه هه موومان حه زده که یین له ژياندا سه رکه ووتو بېن، ده مانه ویت نرخمان بزائن. نه گه ر ته نها به وشه یه کیش بیت پاداشتی که سیک بکه یین، ده بینیت به شیوه یه کی زور کاریگر پوځیت و که سایه تی به رز ده که یینه وه.

کاتیک پیښه کییه ک باس ده که یین، نه وه به هه مووان ده لئین که: نه و که سه گرنگی و نرخ ی خوی هیه، که سیکه له بواریکی تاییه تدا سه رکه ووتو بووه، شایسته ی پیز و پاداشته، نیمه ش بۆ نه وه کۆبووینه ته وه که نه و

پاداشت و پرژه ی پیبیه خشین. نه وه ی له و کاته دا ده یلین پښو یسته کورت و پوخت بیت، هه روه ها ده بیت به باشی بیرمان لیکر د بیت ه وه وریابین له وتنیدا. په نگه نه و قسه و خه لات و پرزلیتانه به لای نه و که سانه وه زور گرنه نه بیت که پیشتر خه لات ی پرزلیتانه و سوپاسنامه یان وه رگرتووه، به لام ده کریت به لای که سانی خوارتره وه شتی که بیت تا مردن له بیر ی نه که ن. له بهر نه وه پښو یسته به وریابیه وه وشه کانمان هه لبرترین و بزانی چو ن ستایش یان خه لات ی که سیک ده که ی ن. بۆ نه م مه به سته ش هه ندیک بنه مای زور به سوود هه یه:

۱. باسی نه وه بکه بۆچی نه و خه لات ه ناماده کراوه. ده کریت بۆ خزمه تی زوری که سه که بیت، بۆ بردنه وه ی پیشبرکییه ک بیت، یان بۆ ده سته و تیکی تاییه تی بیت. به کورتی و به پوختی نه وه پوون بکه ره وه.
۲. شتیکی ژبانی نه و که سه باس بکه که خه لات ه که وه رده کریت - شتی که بیت که جی که ی بایه خی ناماده بووان بیت.
۳. باس له وه بکه نه و که سه چنده شایه نی نه و خه لات ه یه و ناماژه به وه ش بکه ناماده بووانیش هه مان هه ستیان هه یه.
۴. پیروزیایی له وه رگری خه لات ه که بکه و پیی بلی ناماده بووانیش هیوای سه رکه وتنن بۆ ده خوانن.

هیچ شتی که له پیشه کی و ناساندندا هینده ی خه مخوری و دلسوزی گرینگ نییه. به بی نه وه ی خوشت هیچ بلایت هه مووان هه ست به وه ده که ن. نابیت له کاتی سوپاس و باسکردنی که سه که دا زیاده پره ی بکه یت، چونکه له و کاتانه دا که وریا نه بیت په نگه به ناسانی پیا ه لدان و پیوه نان بۆ ناست و توانای پاسته قسنه ی که سیک بکه یت. نه که ر که سه که شایسته ی

خەلاتەكە بوو، پېۋىستە باسى بىكەين، بەلام نابىت وشەي زىاد لە پېۋىست بلىين. كاتىك زىاد لە پېۋىست ستايشى ئەو كەسە دەكەيت، ئەوكات خودى كەسەكە ئاسوودە نابىت و ئامادە بووانىش باش دەزانن كە وانىيە و بېروا بە قسەكانت ناكەن.

ھەرۋەھا نابىت خەلاتەكە زىاد لە پېۋىست گەرە بىكەين. لەبرى ئەۋەي زىاتر سەرنج بخەينە سەر گرنگىي خەلاتەكە، پېۋىستە باس لەۋ ھەست و خۆشەويستىيە بىكەين كە بەخشەرانى ئەۋ خەلاتە بۇ ئەۋ كەسەيان ھەيە.

شەشەم / كاتىك خەلات ۋەردەگىت، ھەستى سوپاسگوزارىت دەرىپە
ئىستا تۆ بوويت بەۋ كەسەي خەلاتەكە ۋەردەگىت. گەر لە بۇنىەيك يان شوينىك خەلاتيان پى بەخشىت، پېۋىستە چەند قسەيەكى زۆر بەپېز بىكەيت، دەبىت لە پېشەكى كورتتر بىت. نابىت شتىك بىت لەبەرمان كىردىت: بەلام گەر پېشتر ئامادەكارى بىكەيت باشترە. ئەگەر زانىمان خەلاتىكمان پېشكەش دەكەن، پېۋىست ناكات بۇ وشە دامىنين و نەتوانىن سوپاسى بەرانبەر بىكەين.

نابىت بەتەنھا بلىيت: "سوپاس، ئەمە خۆشترىن پۆزى ژيانمە، جوانترىن شتە بۇ من." شتىكى باش نىيە بەۋ شىۋەيە قسە بىكەيت. ۋەك چۆن لە پېشەكىدا پېۋەنان و زىادەپەۋى ھەبوو، لىرەشدا دەكرىت توۋشى ئەۋ كېشەيە بېيتەۋە. وشەي "خۆشترىن پۆز" لەگەل "جوانترىن شت" ھەردووكيان جۆرىكەن لە گەرەكردنى بابەتەكە زىاد لە قەبارەي خۇي. دەتوانىت وشەي سادەتر بەكاربھىنيت بەلام لەدەۋە دەرىچىن. ئەمانەش ھەندىك رېنىشاندەرن كە دەتوانىت بەكارىان بھىنيت:

۱. به گهرموگوپی سوپاسی هه مووان بکه.
 ۲. سوپاسی هه مووانه وانه ش بکه که هاوکاریان کردوویت، هاوړیکانت، خیزانه که ت، فرمانبه ره کانت (گهر خاوه ن کومپانیای)، یان خاوه ن کاره که ت (گهر له کومپانیایه کدایت).
 ۳. نامارزه به وه بده که تا چند نه و خه لاتت به لاهه گرنکه. بیکه ره وه و پیشانی هه مووانی بده. به هه مووان بلی چه نده جوان و دلگیره و دلنیایان بکه ره وه که به کاری ده میتیت (نه گهر بڼ به کاره میتان بو).
 ۴. به سوپاسی کی دیکه کوتایی به قسه کانت بهینه.
- له م به شه دا باسما ن له سی جور قسه کردن کرد: پیشه کی، به خشینی خه لات به که سیکی دیکه، هه روه ها وه رگرتنی خه لات. ده کریت پوژیک له پوژان له نیشه که تدا یان له و پیکخواوه ی نیشی تیدا ده که یت تووشی نه م حاله تانه ببیته وه و داوای یه کی که له و سی جوره ت لی بکه ن.
- بویه داوات لی ده که م هه رکاتیک تووشی یه کی که له و سی جوره ت بوویت وه، شوین نه م پینمیانه بکه ویت بڼ نه وه ی ناسوده بیت و ترست له هیچ نبیت.

((بەشى سىيانزە يەم))

ئامادە كىرىنى ووتارى دوودورۇڭ

ھىچ پىلانىكى ژىر بىبەرنامە دەست ناكات بە دروستكىرىنى خانوو:
ئەي بۇچى دەستەكەت بە ووتاردان بەبى ئەۋەي بزانىت دەيەۋىت چى
بگەيەنىت بە بەرانبەر؟ قىسە كىرىن جۇرىكە لە گەشتكىرىن بە مەبەستىكى
دىارىكراۋەۋە، لەبەر ئەۋە پىۋىستە و دەبىت بەرنامە پىزى بۇ بىكرىت.
ئەۋكەسەي بەبى ھىچ ئامانچىك دەستپىدەكەت، دەگەت بەھىچ.
ناپلىۋن دەلىت: ھونەرى جەنگ زانستىكە ھىچ شتىك تىايدا سەركەۋتوو
نابىت ئەكەر بەباشى لىكدانەۋەي بۇ نەكرىت و بىرى لى نەكرىتەۋە.
چۇن ئەمە لە شەپ و تەقەكىرىندا راستە بەھەمان شىۋە لە قىسە كىرىنىشدا
ۋايە. بەلام ئايا ووتارىپىزان و قىسەكەران ئەۋە دەزانن — يان ئەكەر
بىشزانن، ئايا ھەموو كاتىك پىادەي دەكەن؟ نەخىر. ھەندى ووتار و قىسە
ھەيە ھىندەي مەنجەلىك چىشتى مەجۋر پىكخستىن و بەرنامە پىزى پىۋە
دىارنىيە.

ئايا باشتىرىن و كارىگەرترىن شىۋاز چىيە بۇ ئەۋەي بىتوانىن بەھۋىەۋە
كۆمەلىك بىرۈكە و بۇچوون پىك بخەيت؟ دىلىام ھىچ كەسىك نازانىت جگە
لەۋانەي خويىندوۋيانە. ھەموو ووتارىپىز و قىسەكەرىك بەردەۋام توۋشى ئەۋ
كىشە دەبىت، بۇيە دەبىت بگەپىت و بىرسىت. كەس ناتوانى ھەندىك
ياساى بى كەموكورتى دابنى؛ بەلام ئىمە تا پادەيەك دەتوانىن ئامازە بە
سى قۇناغە سەرەككىيەكەي قىسە كىرىن بگەين: قۇناغى سەرنجىراكىشان،

ناوەپۇك، دەرەنجام و كۆتايى. بۇ ھەريەكتىك لەم قۇناغانە چەند رېڭايەك
ھەيەكە دەتوانىت بە ھۆيەۋە پەرە بە و قۇناغانە بدەيت. ئىستاش باس لە
ھەرسى قۇناغەكە دەكەين و رېڭاكانى بە ھىزكردنىشيان دەخەينەپوۋ:

يەكەم / دەستەبجى سەرنجى گويگر بۇ خۆت راپكىشە

جاريككيان پرسىيارم كرد لە دكتور لىن ھارۆلد سەركى پىشۋى زانكۆي
نەروىج، گرنگترين زانيارى چيەكە ئەزموونى ووتارىيىزى فيرى كردوويت.
دواي كەمىك وەستان وتى: "پىشەككەيەكى سەرنجىپراكىشت ھەيىت،
بەجۆرىك بىت بەزووى سەرنجى ھەمووان پراكىشتىت." ئەو قىسەيە
كۆكى ھەموو بابەتەكى خستەپوۋ. ئايا چۆن وا بكةين لە يەكەم
وشەمانەۋە گويگر تامەزىۋى خۇمان بكةين؟ چەند رېڭا و مېتۇدىك ھەن،
كە ئەگەر پىادە بكرىن، گرنگكەيەكى نۆر دەدەن بە دەستپىكى
ووتارەكەت.

بە نموونەيەكى واقىيە دەست پى بكة

لۋوئىل تۆماس، كە بە شىكارى سياسى و ووتارىيىزىكى جىھانى ناويانگى
دەركردپوۋ، لە يەككىك لە ووتارەكانىدا كە لە يەككىك لە ولاتە غەرەببەكان
پىشكەشى كرد، بەم شىۋەيە دەستى پىكرد:

پۇژىكيان لە شەقامپىكى مەسچىپەكانى شارى قودس بووم، وئەنى
پىاۋيىكم بىنى جلىكى نۆر جوانى لەبەرداپوۋ كە لە شىۋەي پاشا

پوځه لاتیه کاندې وو. له تهنیشتیه وه شمشیرک هه لواسرابوو که هی
نالوبه یتې پیغه مبر محه مه وو (درودی خوی له سهر بیت). . . .

به باسکردنی چیروکیک که خوی نه زموونی کردوه ته و او سهرنجی
همووانی پاکیشا. نه و جوړه دهستیپیکانه به ده گمن شکست دهینن.
نیغه هموومان به سهرنجه وه گوئ له و جوړه قسانه ده گرین، چونکه
خومان به به شیک له و پوداوه ده زانین و حه زده که ین بزانی چي
پوداوه دات. پښتانه کی دیکه ده زانم له باسکردنی چیروکی کاریگر تر و
به هیتره.

یه کیک له ووتاره کانم که چهن دین جار پشکه شم کردوه، به و وشاه
دهستیپنده کات:

تازه به تازه زانکوم ته و او کردبوو، شه ویکیان له ویلایه تی داکوتا به
شه قامیکدا ده پوشتنم، پیاویکم بیني له سهر سندوقیک وه ستابوو قسه ی بۇ
کومه لیک که س ده کرد. زور حه زمکرد بزائم بابه ته که چیه، بویه چومه
ناویانه وه و گویم بۇ گرتن، که سی قسه که ده یگوت: "تایا نه وه ده زانیت
که هیچ کات که سیکی هیندی نابینیت که چهل بیت؟ یان هه رگیز
تافره تیکی هیندی نابینیت قزی پوتابیته وه؟ با من پیتان بلیم بۇ
وايه . . ."

هیچ خاوه خوی نه کرد و دریژه ی به قسه کانی نه دا، پاسته وخو کروکی
بابه ته که ی وروژاند. به لی، توش به باسکردنی پوداوه که به شتو په کی
پاسته وخو ده توانیت ناسانتر سهرنجی گوینگر پاکیشیت. نه و قسه که ره ی

که به نمونه یه کی ژیا نی خوی ده سته پده کات له پیگه یه کی سه لامه تدا وه ستاوه، له بهر نه وه ی بیر له وشه ناکاته وه، بیرۆکه ی لی نابریت.

گوینگر تامه زړوی پووداوه کانی دواتر بکه

پاول هیلې له فیله دیلفیا ووتاریکی پیشکه ش کرد و به م شیوه یه ده سته کرد به قسه کردن:

۸۲ سال له مه بهر، له شاری لهنده م چیرۆکی کورت بلاوکرایه وه که دواتر له ناو خه لکیدا بۆ هه میسه به زیندووی مایه وه. زۆریه ی خه لک ناویان لی نابو “گه ورتین کورته کتیبی جیهان.” یه که م جار که چاپکرا و بلاو بوویه وه، خه لکی ناوچه جیا جیا کاندایه که به یه ک ده گه شتن له یه کتریان ده پرسى، “ئایا نه و چیرۆکه ت خویندومه ته وه؟” زۆریه ی زۆری خه لک ده یگوت، “نه ریوه لا خویندومه ته وه، خوی گه ورته لی خوش بیت.” نه و پۆده ی نه و کورته کتیبه بلاوکرایه وه هه زارانه دانه ی لی فروشرا. له ماوه ی دوو هه فته دا پانزه هه زاری لی فروشرا. له و کاته وه تا ئیستا هه زاره ها دانه ی لی فروشرا وه و بۆ هه موو زمانه کانی دنیا وه رگی پدراوه. چه ند سالیکی که م له مه و پیش، جۆن پیرپونت مۆرگان به پاره یه کی خه یالی نوسخه نه سلویه که ی کړی و له گه نجینه به نرخه که یدا هه لیگرتووه. ده زانن نه و کتیبه کامه یه؟ کتیبی...

ئایا سه رنجی تۆیشی پاکیشا؟ ئایا تامه زړوی زیاتر بزانت له سه ر نه و کتیبه؟ ئایا هه ست ناکه یت که سی قسه که ر سه رنجی گوینگره کانی

پاکیشاوه؟ ده زانیت بۆچی به و شپوهیه سهرنجی پاکیشایت؟ له بهر
نه وهی وای لیکردیت هزرت له چیرۆکه که بیت و بته ویت زیاتر بزانت.

هز؟ جا کی هزی نه ده کرد زیاتر بزانت؟

پهنگه. تۆ زۆر هزرت لی کردیت! ئیستا ده پرسیت نه و نووسه ره کی
بوو، نه و کتیبه ناوی چی بوو؟ بۆ نه وهی نه و تامه زړووییته بره ویتته وه،
نه مه وه لامه که یه: نووسه ره که ناوی چارلس دیکنس بوو، کتیبه که ش
ناوی "سرودی کریسمس" بوو.

تامه زړوکردنی گوینگر پښتانه کی زۆر سهرکه وتوو به بۆ پاکیشانی گوینگر
به لای خوتدا. جاريکیان سیمیناریکم پیشکش کرد له سهر، "چون واز له
نیگه رانیه کان بهینین و دهست به ژیان بکهین،" له و سیمیناره مده به م
شپوهیه هه ولما گوینگره کانم تامه زړوی قسه کانم بکه م و سهرنجیان
پاکیشم: له به هاری ۱۸۷۱ دا، پیاوړیک که دواتر بوو به فیزیازانیک
به ناویانگ، ویلیام ئوسلر، کتیبیک هه لگرت و ۲۱ وشه ی لی خوینده وه،
نه و وشانه کاریگریه کی گه وره یان له سهر داهاتووی دروست کرد.
به هوی نه و وشانه وه نه و پیاوه به ته واوه تی گۆرا، به جوریک هیچ له و
که سه ی پیشتر ناچیت.

نایا نه و ۲۱ وشه یه چی بوون؟ نایا چون نه و وشانه کاریگره ییان له سهر
داهاتووی دروست کرد؟ نه مه نه و پرسیارانه یه که گوینگر هزده کات
وه لامه کانیا ن بزانت.

زانیارییه کی سه رجپراکیش بلی

کلیفورڈ ئاده م، به پښتوبه ری به شی پراوژکاری و هاوسه رگری زانکوی په نسیلقانیا، له پوژنامه یه کدا بابته تیکی به ناویشانی "چون هاوده میك هلبزیریت" بلاکړده وه و به کومه لیک زانیارییه وه دهستی پیکرد^۸. کومه لیک زانیاریانه ی که به بیستنی هه ناسهت سوار ده بیست، نه و زانیاریانه ی دهستی پیکری بابته که ده پازینیتته وه:

له مړودا که نجان که متر به هوی هاوسه رگرییه وه خوشبه ختی ده دوزنه وه. پښه ی ته لاق زور مه ترسیداره. له سالانی ۱۹۴۰ بۇ ۱۹۴۶ له هه ر پینچ یان شهش زه واجیکدا یه کیکیان شکستی هیناوه و جیابوونه ته وه. پیشبینی ده کړیت نه و پښه یه بیست به یه که له سه ر چوار. نه که ر به م شپوهیه به رده وام بیست، له چه نجا سالی داهاتوودا پښه که ته و او به رز ده بیستته وه له هه ر دوو هاوسه رگرییه که، یه کیکیان به جیابوونه وه کوتای دیت.

له واشتنن یه کیك له خویندکاره کانمان به شپوهیه کی زور کاریگر نه م پښتانه ی به کارهینا - وروژاندنی حه زی گوینگر. نه م خویندکاره ناوی میگ شیل بوو. به و شپوهیه دهستی پیکری قسه کانی کرد:

"ماوه ی ۱۰ سال زیندینی بووم. به لام له زیندانیکی ناسایی نا، به لکوه نه و زیندانا نه ی که دیواره کانی ترس و نیگه رانی بوون له ههستی خوبه که مزنی، شیشی ده رگاگانیشی بریتیبوون له ترس له په خنه."

۸ - له وکاته دا به شیک هه بووه تایبته بووه به پښه ی هاوسه رگری خویندکاران، جیا له بپوانامه خویندکاران توانیویانه به هوی پښنمای و ناسانکاریه کانی نه و به شه وه ناسانتر هاوسه رگری بکه ن - وه رگری.

ئایا ناتانه ویت زیاتر له سه ره ئه م چیرۆکه راسته قینه یه بزانه؟ ئاگات لیبوو قسه که ره چون گوینگری تامه زرو کرد؟ به لام پیویسته شتیکت له یاد بیت: نابیت پیشه کی زور ترسینه ره بیت، واته زور خه ماوی یان زور هه ستیار نه بیت. له بیرمه کاتی خوی ووتار بیژیک که ده ستیکرد به قسه، یه که گوله ی کرد به ئاسماندا، ده ستبه جی هه مووان سه رنجیان دا، به لام سوودی چیه خو په رده ی گوئی گوینگره کانی ته قاند و زیره ی پی کردن. به شیوه به کی شیاو ده ست به قسه کانت بکه. بۆ ئه وه ی بزانیته ده ستپیککی قسه کانت شیاوه، له ناو کۆمه لیک که سی خۆتدا تاقی بکه ره وه، ئه گه ره وه ئه گونجاو هاته پیش چاو و به دلایان نه بوو. پیناچیت گوینگر و ئاماده بووانی کۆپه کهش به دلایان بیت. زور جار به شیککی ناپوون و ئالۆزی ووتاره که جینگه ی بایه خی گوینگره. به نمونه، به م دوا بیانه گویم لیبوو ووتار بیژیک به م شیوه به ده ستی پیکرد: “متعانه ت به خودا هه بیت و به روا به توانا کانی خۆت بکه. . . .” وه که ووتاری ئایینی قسه کانی ده کرد! به لام سه رنجی پسته ی دووه می بده: زور سه رنجراکیش بوو، دل ده هه ژینیته: “دایکم له سالی ۱۹۱۸ دا بیوه ژن کهوت و خه رجی سی مندالی هه تیوی به سه ردا کهوت. . .” باشه بۆچی نه و که سه له یه که م قسه یدا باسی تاره هه تیبه کانی دایکی نه کرد که سی مندالی هه تیوی بۆ به جیما؟ بۆ؟ له به ره نه وه ی گه ره بته ویت قسه کانت لای گوینگر بایه خی هه بیت، راسته وخۆ به شیوه به کی سه رنجراکیش کرۆکی چیرۆک و به سه رهاته کهت بلی.

داۋا بىكە دەستىيان بەرز بىكەنەۋە

يەككىڭ لە رېښا كارىگەر و بەھىزەكان بۇ ئەۋەى سەرنجى گويگر پاكىشيت ئەۋەىە كە كاتىك پرسىيارىك دەكەيت، داۋايان لى بىكەيت دەستىيان بەرز بىكەنەۋە. بە نموۋە، من كۆرپىكم ھەبوو بەناۋىشانى “چۇن خۇمان بپاريزىن لە سىستى و ماندوۋىتى.” بەم شىۋەىە چوۋمە ناۋا بەتەكەۋە: “چەندىكتان ھەستەكەن خىراتر لە ماۋەى ئاسايى خۇى ماندوو دەبن؟ با دەستىيان بىينم.”

سەرنجى ئەم خالە بدە: كاتىك داۋا دەكەيت دەستىيان بەرز بىكەنەۋە، پىشتىر جۆرىك لە ئاگادار كىردنەۋەيان پى بدە كە دەتەۋىت پرسىيارىك بىكەيت و ئەۋانىش ۋەلام بدەنەۋە. بەم شىۋەىە دەستپى مەكە: “ئايا چەند كەس پىى واىە دەبىت پىژەى باج كەم بىرىتەۋە؟ دەست بەرز بىكەنەۋە” دەرەتەك بە ئامادەبوۋان بدە با ئامادەى ۋەلامدانەۋە بن، بە نموۋە: “دەمەۋىت پرسىيارىكى گىرگ بىكەم و ئىۋەش بەشدارىن. ئەمەش پرسىيارەكەىە: چەندىكتان پىتان باشە، يان ئايا چەند كەس لەگەل ئەۋەداىە...” پرسىيارەكەت تەۋاۋ بىكە

ئەم تەكنىكە ۋادەكا زۆرتىن گويگر بەشدارى بىكات. كاتىك ئەم تەكنىكە بەكار دەھىنىت، قىسەكانت يەكلاىەنە نابىن، بەلكو گويگر و ئامادەبوۋانىش ئىستا بەشدارىن لەگەلت، بەجۆرىك لە جۆرەكان دەبىتە ۋوتارىكى دوۋلاىەنە. كاتىك دەلىيت، “چەندىكتان ھەستەكەن خىراتر لە ماۋەى ئاسايى خۇى ماندوو دەبىت؟” ھەرىەككى لەۋانەى لەۋىدان بىر لە خۇى دەكاتەۋە: بىر لە ماندوۋىتى، ئازارەكانى و ھەموو ئەۋەشتانە دەكاتەۋە كە بوۋن بە كىشە بۇى. ئەنجا دەستى بەرز دەكاتەۋە، ئەنجا تەماشاي

ده وروبه ری ده کات بۇ نه وهی بزانیټ کیټر دهستی به رز کړدووه ته وه .
بیری نه وهی نامینټ که گوئی بۇ ووتاریک گرتووه ، ته ماشای هاوړیکه ی
ته نیشتی ده کات و زه رده خه نه یه ک ده کات . ساردی نیوانیان نامینټ و
زیاتر که رموگوړ ده بن ، تۇ ناسووده ده بیت و گوئگره کانیشټ به ه مان
شیوه .

به لټن به ناماده بووان بده پیان ده لټیت

چون نه و شته ی ده یانه ویت به دهستی بهینن

یه کیټ له و پښتانه ی که زور به که می شکست ده هیټ نه وهی به که به
گوئگره کانت بلټیت : به نه جامدانی نه و شته ی تۇ پیشنیاری ده که یت
بویان ، نه وهی ده یانه ویت به دهستی ده هیټن . مه به ستم له وتنی نه م
جوره قسانه یه :

“ده مه ویت پیتان بلټیم چون خوتان له شه که تی و بیټیز پارټزن .
ده مه ویت نه وه تان پی بلټیم بتوانن ه موو پوژیک کاترمیټرک زیاتر بژین .”
“ده مه ویت باسی نه وه تان بۇ بکه م چون بتوانن به شیوه یه کی به رچاو
داهاټ زیاد بکه ن .”

“به لټن بیت نه گه ر بۇ ماوه ی ۱۰ خوله ک گوټیم بۇ بگرن ، پښتانه کی نذر
سه رکه و توتان پی ده لټیم بۇ نه وهی بتوانن به ناوبانگ بن .”

نه م شیوه به لټندان و ده ستپیکه به سه رکه و تووی سه رنجی به رانبه ر
پاده کیټشیت ، له به ر نه وهی راسته وخو په یوه سته به و شته ی که جپگه ی
بایه خی گوئگره . زوربه ی کات قسه که ر و ووتاریټزه کان گرنگی به وه
نادهن بابه ته که یان به ستنه وه به ناره زووی گوئگره کانیه وه . له بری

نوهی دهرگاګانی تامه زړویی گویگر بکه نه وه، به باسکړدنې میژوویه کی وشک له سهر نه و بابه ته دهرگاګان به توندی داده خن و تام و چیژ له بابه تکه دا ناهیلن.

له بیرمه چهند سالیك له مه و پیش گویم له سیمیناریك بوو به ناوینیشانی “بایه خی پشکیننی گشتی جه سته.” نه م بایه ته خوی له خویدا گرنګه بؤ گویگر. ده زانیت که سی قسه که ر - ووتارییژ - چؤن ده ستیکرد به قسه کړدن؟ نایا توانی به سهره تا و پیشه کییه کی به میژه وه بابه ته که ی پر بایه خ بکات؟ نه خیر نه یتوانی. ده ستیکرد به باسکړدنې پیشینه ی نه و بابه ته و به شیوه یه کی زؤر بیتام ته نها شتی ده خوینده وه، گویگر له خوی و بابه ته که شی بیزار بوون. پتویستبوو به شیوه یه کی سهرنجراکیشتر ده ستپیکي قسه کانی بکړدبا. به نمونه ده یتوانی به م شیوه یه ده ستپیکات:

نایا ده توانیت پیشبینی نه وه بکه یت چه نیکی دیکه ده ژیت؟ به شیک هه یه له که رتی ته ندروستیدا که ده توانیت پیشبینی نه وه ت بؤ بکات: نه و ده زګایه بؤ نه و کاره ی هله ده ستیت به به کاره ی نانی خشته ی پیشبینیه کان، نه م خشته ی لیکدانه وه و فایلی ژبانی ملیونان که سه و کؤکراوه ته وه. ده توانیت پیشبینی نه وه بکه یت که له و ته مه نه ی نیستاته وه تا ده گیت به ۸۰ سال، دوو به شی نه و پژه یه بژیت. به واتایه کی دیکه، چهند سالت ماوه بگیت به ۸۰ سال، دوو له سهر سی نه و ماوه یه ده ژیت. . . نایا نیستا نه و ماوه ی به ده سته وه ماوته به سه بؤ نه وه ی به دلی خوت بژیت؟ نا، نا! نیمه حه زده که ین له وه زیاتر بژین و بیسه لمینن نه و پیشبینیه هله یه. پرسیار له ناماده بووان بکه: نایا

چون بتوانین ژيانمان له و ماوه یه دریژتر بکهینه وه که نامار و داتا کات
پیمان ده لاین؟ بلای بۆ هم پرسیاره وه لامیک هیه، پښتانه کی هیه که
ده توانیت نه و کیشی پی چاره سر بکهیت، بویه ده مه ویت نه و
پښتانه تان پی بلیم. . .

من نه وه بۆ تو به جیده هیلم خوت بریار بده نه و دوو ده سته پیکه کامیان
زیاتر سهرنجی ناماده بووان پاده کیشیت. بیگومان پیویسته گوئی له وهی
دووه م بگریت، له بهر نه وهی ته نه باسی ژيانت ناکات، به لکوو به لاینی
داوه شتیکی زور به نرخیشیت پی بلای که په یوه ندی به که سیتیتنه وه هیه.
هم جوره پی شه کی و ده سته پیکه هیچ کات ناتوانیت خوتی لی لایده ویت و
گوئی بۆ نه گریت.

شتیک به کاریه پنه

ده گریت په کی که له ناسانترین پښتاکان بۆ نه وهی سهرنجی به رانبه ر
پاکیشیت به رزکردنه وهی که رسته یه ک بیت بۆ نه وهی هه مووان بیبینن.
نه و شته ی به کاری ده هیئت هه رچییه ک بیت سوودی هیه. ته نانه ت
هه ندی جار ده توانیت له به رده م به ریژترین و گرنگترین که سدا شتی که به کار
به هیئت و کاریگری و سوودی خوی هه بیت. به نمونه به ریژ نیلیس له
فیله دیلفیا کاتیک له په کی که له وانه کانداه سته پیکر به قسه کردن دراویکی
به ده سته وه گرتبوو، تا ناستی شانی به رزی کردبووه وه، هه مووان
ته ماشایان ده کرد. دواتر پرسى: "نایا هیچ که سی که له نیوه تا نیستا له م
دراوه ی له قه راغ شه قامه کانداه دوزیوه ته وه؟ هه ر که سی که له م دراوه ی

دۆزیبیتته وه خه لاتیکي باش ده کریت، به لام ده بیت بیت و دراوه کی
پیشانی هه مووان بدات. . . “

هه موو نه و پښتانه ی باسکراون باش و به سوودن. ده کریت به جیا جیا
به کاریهینرین، ده شکرک پیکه وه کوبکرینه وه و کاریان له سر بکریت.
بویه ناگاداری نه وه به ده ستهپیکي قسه کانت بریار ده دات گوگره کانت
تویان به دله و په یامه کات قه بوول ده که ن یان نا.

دووه / به شیوه یه کی ناپه سهند سهرنجی گوگر پامه کیشه

تکات لیده که م، له بیرت بیت نابیت ته نها سهرنجی گوگره کانت
پاکیشیت، ده بیت به شیوه یه کی په سهند سهرنجیان پاکیشیت. تکایه
ناگادار به گوتم به شیوه یه کی په سهند. هیچ که سیکي زیر که ده ست
ده کات به قسه کردن هه ول نادات شتی زیر و نه شیاو بلیت، شتیک نالیت
پپچه وانه ی گوگره کانی بیت و بیانکات به دوزمنی خوی و
په یامه که یشی. که چی به داخه وه له گهل نه وه شدا زوریک له ووتارییژ و
قسه که ران زورجار په کیک له م هه لانه ی خواره وه دووباره ده که نه وه:

به داوای لیبورردن ده ست پیتمه که

که ر به داوای لیبورردنه وه قسه کانت ده ستهپیکیت و هه ر له سهره تاوه
پۆزش بهینیتته وه، مانای وایه سهره تایه کی باشت نییه. چهند جار
گویمان لیووه کابرای قسه که ر پۆزشی هیناوه ته وه و داوای لیبورردنی له
ناماده بووان کردووه که به باشی خوی ناماده نه کردووه. نه که ر خوت
ناماده نه کرد بیت گوگر خوی هه سته پیده کات، پیوستی به وه نییه تو

بیلیت. بوی سوكایه تی به گویگره کانت ده کیت و پټیان ده لیت
شایه نی نه وه نین خوتیان یو ناماده بکیت؟ ده زانیت، کاتیک ده لیت
خوت ناماده نه کړدوه وک نه وه وایه بللی خواردن کونه چی
ماوه ته وه بۆتان ده هینم بیخون. نا، نامانه ویت گویمان له بیانوو و
پوزشپنه نه وه بیت: ده مانه ویت زانیاړیمان پی بدهیت - بایه خمان پی
بدهیت، بویه هه مووکات نه وه له بیر بیت: بایه که م پرسته ی ده سته پکی
قسه کانت سهرنجی گویگر پراکشیت نه ک دووه یان سییه م پرسته. نه که
پرسته!

له ده سته پکی قسه کانتدا خوت بپاریزه

له باسکړدن شتی پیکه نیناوی

په ننگه سهرنجی نه وه دابیت پښتانه که هیه یو ده سته پکړدن ووتار و
قسه کړدن به گشتی، پښتانه که که سی قسه که و ووتاریژ نور
به لایانه وه په سنده، به لام لیړه دا باس نه کړاوه! نه و پښتانه ش
ده سته پکی پیکه نیناوییه. به هر هواریک بیت، که سی نه شاره زا و
ساویلکه پی وایه ده بیت به باسکړدن گالت و نوکته یه ک قسه کانی
پرازیته وه. پی وایه چاری چاپلنه. نه که ی بکویت نه وه له یه وه:
چونکه دواتر تیده گیت نه و نوکته ی باسکړد جیگه ی به زه ییه نه وه
پیکه نین - له گه ل نه وه شدا په ننگه نه و نوکته و چیرکه دووباره بیت و
گویگر بیستبیت.

په ننگه یو نه وه ی که شکی خوش بره خستیت باستر وایت چیرکیک
ژیانی خوت باس بکیت، به شپږمه پکې پیکه نیناوی باسی نه و بارودوخه

بکه که به سهرتدا هاتووه. بهوشپوهیه خوشی و شادی دهخه یته ناو
بابه ته که وه. جاک بیټی که سیکی کرمیدی بوو که له پادیو و
ته له فزیونه کانه وه قسه ی ده کرد. ماوه ی چندين سال ئه م ته کنیکه ی
به کار ده هیټا و په پړه وی ده کرد. به باسکردنی خوی و پووداوه
پیکه نیناوییه کانی ژیا نی خوی توانی بو ماوه ی چندين سال ناویانگی
خوی بیاریزیټ.

گوینگر و بینر دل و میټکیان بو ئه و که سانه ده که نه وه که به شپوهیه کی
کرمیدی باس له هه له و که موکورتییه کانی خویان ده که ن، به لام ته که ر
وه که که سیکی زور پسرپور خوت پیشان بده یت و به شپوهیه که قسه بکه یت
که هه موو وه لامیک ده زانیت، گوینگر سارد ده بنه وه و قسه ت لی وه رناگرن.

سیټه م/ پالپشتی بیړوکه سهره کییه کانت بکه

له ووتاری دریژدا هندیك خال هه ن ده بیټ په پړه ویان بکه یت: هه تا که متر
بن باشته ر، به لام هه موویان پیویستیان به پالپشته و به لگه یه. که ر
له یادت بیټ له به شی حه و ته مدا باسی ئه وه مان کرد که به چیروکیکی
ژیا نی خوت پالپشتی قسه که ت بکه یت. ئه م جوړه نمونانه زور باون
به هوی ئه وه ی ده گات به ناخی به رانبر، وه که ده گووتریټ: “هه موو
که سیك حه زی له چیروکه.” زوربه ی کات ووتاریټژان چیروک و نمونه ی
جیاواز به کار ده هیټن بو ئه وه ی پالپشتی قسه کانیانی پی بکه ن، به لام
مه رج نییه هه ر ئه و پښتانه هه بیټ بو سه لماندن قسه کانت، شتی دیکه ش
هه یه له وانه ش: داتا و ناماره کان، قسه ی شاره زایان، لیکنچواندن به کار
به یتیت.

داتاګان په کار بهيڼه

داتا و ټولنه‌ګان په کارېدېنې بڼه خپله پوهېدې پاستې و دروستې شوې
نمونه يې باسي ده‌ګيت. ټول داتا و ټولنپالنه په ټولنې کارېګرې له سر
ګوښه دروست ده‌ګان و ټولې ده‌ګان، ټول له کاتيګدا ګه پښه
نمونه ګه به ټولنه شوې پې نه‌ګرېت. ده‌ګرېت ټول و داتاګان خوډې
خوډان بېزارګه رېن، له بهر شوې ده‌ګرېت به ښه‌ځي ټولنه په کارېان
بهيڼت، کاتيګش په کارېان ده‌ګرېت پېوسته بهرګرېت پوډ پوهان
بېت بګيت به بهرېدا.

چېند ساليک پېش ټولنه، په کيک له قوتابيه‌ګانم له بروکليڼ - نيونيورک
باسي ټولنه شو خانوانه يې ګرځي سالي پېرېدو به شوې ټولنه
سووتان. زياتر دوا ووتې، ټولنه شو خانوانه سووتوانه له ټولنه
په ګه و پېز بګين، له نيونيورک و ده‌ګان چيکاګو، و ټولنه شو
ګه سانې له و ټولنه و ټولنه دا ګيانپالنه ده‌ګرېت به پېز هر ۸۰۰ مېټرک
په کيکيان دابنيڼ، له چيکاګو ده‌ګرېت به نيونيورک.
ټول ټولنه يې باسي ګرځي په ګرځي له پېر چوونه و، به لام شو چېندېن
سال ټيپه پېو، به يې بېرګرځي له پېر ماوه خانوانه سووتوانه ګان له
نيونيورک و ټول چيکاګو درېځ ده‌ګرېت و.

قسه يې ټولنه زيان په کار بهيڼه

زوو زوو ده‌ګرېت به په کارېدېنې قسه و پاي ټولنه زيان پالېشتي شو
بېرګرځي و بڼه بګيت ګه ده‌ګرېت به بهرانه‌ګرېت

بگه یه نیت. پشش نه وهی قسه ی پسرپوران به کار به نیت، پښو یسته تاقی
بگه یته وه و وه لامي نه م پسیاران به بداته وه:

۱. نایا نه و قسه ی من به کاری ده هیتم پاسته؟

۲. نایا نه و که سه ی نه و قسه ی کردووه له و بواره دا شاره زایه؟ ناکریت
که سیکی شاره زای له نابووریدا، قسه له سه ر لایه نی ده روونی بکات. نه گه ر
بیشیکات، پشتی پی نابه ستریت.

۳. نایا خاوه نی نه و قسه ی به کاری ده هی نیت لای گو یگره کانت
ناسراوه؟

۴. نایا دلنیا ییت نه و قسه ی ت له که سه که وه وه رگرتووه و له سه ر
بنه مای خوشه ویستی و لایه نگیری نه و قسه یه ناکه نیت؟

له یه کیک له خوله کانددا به شدابوویه ک باسی له وه ده کرد چون له بواری
خوتدا تایبه تمه ندبیت، سه ره تای قسه کانی به ووته یه کی نه ندیو کارنگی
ده ستپیکرد. نایا باشی کرد و ژیرانه نه و ووته یه ی ه لېژارد؟ به لی، له به ر
نه وه ی قسه ی که سیکی به کار هی نا که ه موو گو یگره کان ده یانناسی،
که سیک بوو ته واو شاره زای بازرگانی بوو. نه و ووته یه نیستاش شایه نی
دوباره کردنه وه یه:

به بپوای من پښگای پاسته قینه بڼه گه یشتن به سه رکه وتن له هه ر بواریکدا
نه وه یه خوت له و بواره دا ته واو شاره زای بکه ییت. من بپوام به وه نییه
که سیک هه ولی هه موو زانیارییه ک بدات و به دوا ی هه موو باب به تیکی
جوړ به جوړدا بپوات. تا نیستا نه م بینووه که سیک له بازرگانیدا به ناوبانگ
و سه رکه وتوو بیټ و له چه ند بواریکی هه مه چه شندا کاری کرد بیټ. نه و

که سانه ی سرکه وتوون نه وانن که یه ک لایه نیان هه لبراردوه و
پابه ندبوون پیوه ی.

لیکچوواندن به کاریهینه

به کاریهینانی لیکچوواندن ته کنیکیک ی زور باشه بۇ نه وه ی قسه کانت
بسه لمینیت. جیرارد دافیدسن، جیگری وه زیری ناوخو، بابه تیکی له سر
“پیویستی وزه ی کاره با” پیشکه ش کرد، نه مه ش به شیکه له قسه کانی.
سهرنج بده چون به راوردکاری ده کات و لیکچوواندن له قسه کانیدا ده کات
بۇ نه وه ی مه به سته که ی پوونتر بکاته وه:

ئابوری سرکه وتوو ده بیئت به رده وام له گه شه دا بیئت نه گه ر نا به ره و
دارمان ده چیئت. هه مووتان سهرنج بده ن له به شی ژیره وه ی فرۆکه
هه ندیک پارچه ی پیوه یه که پوویان له خواره وه یه، به لام کاتییک فرۆکه که
به ره و پیشه وه ده پوات، نه و پارچانه چالاک دهن و پووده که نه سهره وه
و کاری تاییه تی خویمان ده که ن. بۇ نه وه ی نه و پارچانه پوویان له سهره وه
بیئت، پیویسته به رده ام فرۆکه که به ره و پیشه وه به پوات. نه گه ر بووه ستن،
داده به زنه وه و پووده که نه وه خواره وه — نه و پارچانه هیچ کات
پوونا که نه وه دواوه. ئابووریش ده بیئت به رده وام له گه شه دا بیئت نه گه ر نا
پوو له خواره وه و دابه زین ده کات.

نمونه یه کی دیکه هه یه که په نگه یه کییک بیئت له دیارترین لیکچوواندنه کان
له میژووی په وانبیژیدا: له کاتی شه پی ناوخودا و کاتییک بارودوخه که
ته واو ته شه نه ی سهندبوو، لینکن پووبه پووی کۆمه لیک په خنه بوویه وه، بۇ

وہ لامى ئىم پەخنانە ھەستە بە پىشكە شىكرىنى ووتارىك كە ئىمە
نموونە كە يە تى:

بە پىزان، دەمە وىت تەنھا كە مىك لە گە لم بن. وای دابنىن ھەموو ئى ۋەى
ھەتەنە لە مال و سامان كىر دوتانە بە زىر، ھەموو ئى ۋىرە شىتان داۋە بە
كە سىكى تە نافىاز (ئەو كە سەى بە سەر ھەبل و گورىسدا لە بەرزايىيە كە ۋە
دەپوات بۇ شىۋىنىكى دىكەى بەرن)، ئىم كە سە دەپە وىت بەناو تافگە كانى
نىگارادا بىپوات و بىپەرتە ۋە. ئايا كاتىك خەرىكە بە سەر پەتە كە دا
بىپەرتە ۋە، تۆ ھەبلە كە پادە ۋە شىنىت يان بەردە ۋام ھاۋارى لى دەكەيت،
“كە مىك خۆت بچە مىنەرە ۋە، تۆزى خىراتر بىرۇ!” نە خىر، دلىام ھەبلە كە
پاناۋە شىنىت. ھەناسەت پادە گرىت و زمانت دەگەزىت و دەستكانت
پىكە ۋە دەنوقىنىت، ھەست بە پاراپى و نىگە رانىيەكى لە پادە بەدەر
دەكەيت تا بە سەلامەتى دەگاتە ئەوسەرى پەتە كە. بەلى، ئىستا
حكومەت لە ھەمان بارودۇخدايە. حكومەت بارىكى قورسى بە سەر
شانە ۋەى ۋە ناۋ زەريايە كدا دەپوات. چەندىن گەنجىنەى بەنرخىشى
بەدەستە ۋەى. زۆر سەر مەخەنە سەرى و لۆمەى مەكەن! تەنھا كە مىك
ئارام بگرن، ئەوكات بە سەلامەتى ئىم دۇخەش تىدەپە پىنن.

چوارەم / داۋاى جولە بگە

پۇژىكىيان بىپىار ۋابوو چەند خولەكىك لە گەل جۆرج جۆنسن، كە ئەوكات
سەروكى دامەزراۋەى ئىندىكۆت جۆنسن بوو، ووتار پىشكەش بگەين.
ئەۋەى بەلامە ۋە زۆر جىگەى سەرنج بوو ئەۋەبوو، كە جۆرج جۆرە
وتارىپۇژىك بوو بە ئاسانى گويگرە كانى دەخستە پىكەنن، ھەندى جارىش

دە يەيتانە گريان، لە گەل ئەو شىدا قسەكانى ماو يەكى زۆرە لە مېشكما ماونە تەو.

ئەم كەسەى كە ئەو نەدە لىھاتو بوو ھىچ ئۇفيسىكى نەبوو، سوچىكى كۆمپانیاكەى تە خانكردبوو بۇ خۆى، پەفتارىشى ۋەك مېزە كۆنەكەى سادە و بېفېز بوو. كاتىك چوم بۇ لاي، وتى، "لە كاتىكى باشدا ھاتىت، كارىكى بچوكم ھەيە پىۋىستە ئەنجامى بدەم. دەمە وىت ھەندىك قسە بۇ كۆتايى ئەو ووتارە ئامادە بكەم كە ئەمشەو پىشكەشى دەكەم."

منىش گووتم، "لە بىرت بىت ھەموو كات پىۋىستە لە سەرەتاوہ تا كۆتاي بە پوونى و بە پوختى قسەكانت بكەيت."

وتى، "مەن بە شىۋە يەكى گشتى بىرۆكە و بابەتەكەم ئامادە كردوۋە و شىۋازىكى تايەتېشم پىيە كۆتايى بە قسەكانم بەيتەم."

جۆرج ووتارىيىزىكى زۆر كارامە نەبوو. ھىچ كات بىرى لە وشە نەدە كىردەو و بەدواى قسەدا نەدە گەپا. بەلام لە ئەزمونەوہ يەككە لە نەيتىيەكانى گفتوگۇ سەر كەوتوۋ فېر بوو. ئەوہى دەزانى گەر بىتە وىت ھەمووان بايەخ بە قسەكانت بدەن، دەبىت كۆتايىەكى باشت ھەبىت. لەوہ تىگەشتبوو كە دەرەنجام و كۆتايى ووتار بە شىكى زۆر گرنگە و گەر بىتە وىك كارىگەرى لەسەر گوڭرەكانت دروست بكەيت، دەبىت لە سەرەتاوہ تا دەگەيت بە كۆتايى زۆر بەزىرانە ھەنگاۋ بىتەيت.

كۆتايى و دەرەنجام گرنگترىن خالى ستراتيگى ووتارە، ئەوہى كەسەكە لە كۆتايىدا دەبىت لە مېشكى گوڭگىدا زىاتر دەنگ دەداتەوہ و ماو يەكى زۆرتر لە بىرى بەرانبەردا دەمىتتەوہ، بەلام لە گەل ئەو شىدا ھەندىك ووتارىيىز و قسەكەر بەردەوام ھەلە دەكەن و بە شىۋە يەكى شىاو

پنگایه کی خیرا و ئاسان بۆ قسه کردن به شیوه یه کی کاریگر

کۆتایی به قسه کانیا ناهینن. ئایا باوترینی ئه وه لانه چین که له لایه ن
ووتاری بیژانه وه ده کریت؟ با ئیستا باس له هه ندیکیان بکه یین و به دوای
چاره سه ردا بگه ریین.

یه که م، که سیك به م شیوه یه کۆتایی به قسه کانیه ده هیئت: “ئه مه هه موو
ئه وه بوو که له سه ر ئه م بابته بۆم باسکردن، پێویسته لیڤه دا
بووه ستین.” ئه نجا به گشتی که سه که به وتنی “سو پاس بۆ هه موو لایه ک”
بیئوانایی خۆی له هه مبه ر قایکردنی گو یگره کانیدا راده گه یه نیئت. ئه وه
هه له یه، بۆنی نه شاره زایی لی دیت. ئه وه شتی که جیگه ی قه بول نییه.
ئه که ر ده ته ویت به ئاماده بووان بلیت ته واو بوویت، پێویست ناکات هیچ
بلیت، قسه کانت ته واو بکه و خیرا به شه رمنانه برۆ دابنیشه و باسی
ته واو بوون و وه ستان مه که. ئه وه باشته له وه ی به و شیوه یه قسه کانت
کۆتایی پی بهیئت.

دووه م، ووتاری بیژان قسه که ریک هه یه هه موو ئه وه ی پێویسته بیلیت
ده یلیت، به لام نازانیت چۆن بووه ستیت. به پای من ئه و که سه شوین
قسه که ی جۆش بیلینگ که وتوو که گووتبووی گا به کلکی بگرن نه ک به
شاخی، له به ر ئه وه ی به و شیوه یه ئاسانه تر ده پوات. ئه و جۆره
ووتاری بیژه ش کلکی گا که ی گرتوو و ده شیوه ییت بگاته هاوشانی، به لام
هه تا زیاته ر هه ول بدات، گا که خیراته ر ده پوات و ئه میش پی ناکات. له به ر
ئه وه به رده وام به دوای گا که وه یه و ده خولیت وه، به هه مان پێگه دا
ده پوات وه، هه مان شت دووباره ده کاته وه، کاریگه ریه کی خراپیش
له سه ر گو یگر به جی ده هیئت....

چاره سه ر چیه ؟ قسه ی کۆتایی ده بیئت به رنامه پیژی بۆ بکریت، مه گه ر وا نییه ؟ ئایا کام کات باشتره ئاماده کاری بۆ کۆتایی قسه کانت بکه ییت: ئه و کاته ی پووبه پووی گوێگره کانت ده بیته وه و سه رقائی قسه کردنیت و له ژێر فشاردایت، یان پیشوه خت به بیده نگه ی و به هیمنی قسه کانت ئاماده بکه ییت؟

ئایا چۆن بتوانیت کۆتایی قسه کانت به تین و کاریگره بکه ییت؟ ئه مانه هه ندیک پیشنیارن:

پوختی بکه ره وه

له ووتاری درێژدا قسه که ره وه نده شت باس ده کات که له کۆتاییدا گوێگر بابته ی سه ره کی قسه کانی به لاهه ئالۆز ده بیئت، به لام که م ووتاری پیژ هه ست به وه ده که ن. به وه تیده که ون واده زان وه ک چۆن ئه و بیروکه و بابته ی باسی ده که ن لای خۆیان پوونه، به هه مان شیوه به لای گوێگره کانیشیان وه پوونه. به هیچ شیوه یه ک وا نییه. که سی قسه که ره ماوه یه کی زۆر بیری له و شتانه کردووه ته وه که ده یانلێت و ئاماده کاری باشی بۆ کردووه، به لام هه موو ئه و خالانه ی باسیان ده کات به لای ئاماده بووانه وه تازهن، هه ر وه ک باران داده بارێت به سه ریاندا. وه ک شه یکسپیر ده لێت گوێگر ده توانیئت کۆمه لێک شتی له بیر بیئت به لام هیچان پوون نه بن به لایه وه.

دگووتریئت هه ندیک سیاسه ته دای ئیرله ندی ئه م شیوازه یان به کاره یئاوه: “سه ره تا، پییان بلێ ده ته ویئت چییان پی بلێیئت، ئه نجا شه که یان پی

بللی. دواتر، نه وه ی پیت گووتوون پیان بلیره وه. “باشترین شت نه وه یه، که “نه وه ی پیت گووتوون پیان بلیته وه.”

داوا بکه کاریک بکه ن

نیستا له کړتا قسه کانتدایت و کاتی نه وه هاتووه داوای شتیکیان لی بکه یت، بویه داوا بکه ! به گوگره کانت بللی شتیک بکه ن، به نمونه: به شداری بکه ن، دهنگ بدهن، بنوسن، په یوه ندی بکه ن، بیکپن، بایکوتی بکه ن، ناو تومار بکه ن، به دوا دچوون بکه ن، لی خۆش بن، یان دوا ی هر شتیکی دیکه بکه که ده ته ویت بیکه ن، به لام له گه ل نه وه شدا دریای نه م ناگاداریپانه بکه:

داوایان لی به شتیکی دیاریکراو بکه ن. مه لی، “هاوکاری هه ژاران بکه ن.” نا نه وه زور گشتییه. له بری نه وه بللی، “هر یه کیکتان یه ک دۆلار به ن به ده زگای خیرخوازی فلان بۆ به ماناوه چوونی فلان خیزان.”

داوای شتیکیان لی بکه که له تونایاندا بیت. مه لی، “با پووبه پووی به کارهینانی چه کی نایاسایی ببینه وه.” له وکاته دا ناتوانن هیچ شتیک بکه ن. له بری نه وه داوایان لی بکه له و پیکخواوانه دا به شداری بکه ن که دژی کاره نایاساییه کائن و هه ول بۆ بنه پرکردنی چه ک ده دهن.

هه تا ده توانیت ناسانکاری بۆ ناماده بعوان بکه داواکه ت جیبه جی بکه ن. مه لی، “همووتا نووسراویک ناماده بکات دهیده یین به سه رۆک وه زیران.” ۹۹ له سه دیان نه وکاره ناکه ن. چه زیان به و کاره نییه، ده کریت تووشی کیشه ببینه وه، یان گهر پوشتنه وه هه ر له بیریان نامیتیت. له بهر نه وه کاره که ناسان بکه. چۆن چۆنی؟ خوودی خۆت نووسراویک بکه و بللی،

پڻ ڳايه کي خيرا وٺاسان پر ڦسڻ ڪرڻ به شيندهيه کي ڪاريگر

“ٿيڻ، ڪه له خواره وه واڙومان ڪردوه، داوات لي ده ڪهين ... فلان ڪار
بڪهيت.“ ٺهجا نوسراوه ڪه و پڻوسڻ ٻده به ٺاماده بوان به پڙ واڙي
بڪهين، ده بينيت ڙمارهيه کي زور واڙي ده ڪهين - پهنگه پڻوسه ڪه شت
تياي نه مڻيت.

((بەشى چواردەيەم))

پيادەكردنى ھەموو ئەوھى تا ئىستى فېرى بوويت

لە بەشەكانى كۆتايى خولەكانمدا بەخۇشحالئىيەو ە گويم لە
قوتابىيەكانم دەبوو باسى ئەوھيان دەكرد چۆن لە ژيانى پۇژانەياندا
تەكنىكەكانى ناو ئەم كىتئەيان بەكارھىئاو ە و زۆر سووديان لى بىنيو ە .
فروشيئاران ئامازە بەو ە دەكرد پىژەى فروشيئان زيادى كردو ە ،
بەپىوبەرەكان پلەيان بەرزتر بوو ەتەو ە ، خاو ەن كۆمپانىياكان دەسەلاتيان
زياتر بوو ە ، ھەمووى بەھۆى پەرەدان بە تواناكانيان و چارەسەرکردنى
كىشەكان بە بەكارھىئانى ئامرازەكانى ناو ئەم كىتئە و ھەولدان بۇ
فېربوونى قسەكردن بە شىئەيەكى كاريگەر .

و ەك ئەوھى پىچارد دىلەر لە پۇژنامەى تودەى سىپىچ نووسىبووى ؛
“قسەكردن ، جۆرى قسەكردن ، بېرى قسەكان ، ئەو كەشوو ەوايەى
قسەكانى تىدا دەكرىت . . . ھەموويان ھاوشىئوھى خوئىن بۇ جەستە ،
گرنگن بۇ قسە و ووتارىكى كاريگەر .”

لەكاتى سەرکەوتنمان بە پەيزەكەدا گەيشتىن بە ھەموو ئەو جۆرە
قسانەى لە ووتاردانەو ە نزيكن : دەمەتەقى و وتوئىژ ، بېراردان ،
چارەسەرکردنى كىشەكان ، كۆنفرانسە سىياسىيەكان . ئەجا لەو ە
تىگەيشتىن كە ھەموو ئەوھى لەم كىتئەدا فېريان بوويت ، دەكرىت لە
قسەى پۇژانەدا بەكاربھيئىنرئىن . ھەموو ئەو ەنەمايانەى باس لە قسەكردن

دەكەن بە شىۋە يەكى كارىگەر، پاستە وخۇ دەتوانىت لە كۆنفرانسە كاندا بە كارىيان بەيىنىت يان سەر كىردا يەتى كۆنفرانسە كانى پى بىكەيت.

پىكخستنى بىرۆكە كان، ھەلبىژاردنى وشە كان، ئەو پەرۋشى و گەرموگورپەي قىسە كانى پى دەكەيت، ھەموويان پىكەو ھە توخمەن كە گرەنتى گە ياندنى پەيامەكەت دەكەن. لەم كىتەبەدا بەوردى باس لەو توخمەنە كراو، ئەو كەي دەكە وىتەو ھە سەر خويىنەر تا چەند پابەند دەبىت پىيانەو ھە لەو كۆبۈنەو ھە و كۆنفرانسەدا بە كارىيان دەيىنىت.

دەكرىت بېرسىت و بلىنىت ئاخۇ كەي دەست بىكەم بە بەكارھىنانى ئەو بىنا و ياسا يانەي كە لەو سىانزە بەشەي پىشتىردا فىريان بووم. ئەگەر بە يەك وشە ھەلامەت بەدەمەو ھە پەنگە سەر سام بىت: ئىستا.

ئەگەر بە نىيازىش نىت ووتار بەدەيت، ھەر ھەول بەدە كارىيان لەسەر بىكەيت، چۈنكە ئەو كات تىدەگەين ئەم بىنەما يانە ھەر بۇ ووتاردان نىن، بەلكو لە ژيانى پۆزانەشدا بەكاردىن و زۆر بەسوودن. كاتىك دەلىم ھەر ئىستا ئەم بىنەما يانە بەكار بەيىنە، مەبەستم ئەو يە لەمەوبەدا تووشى ھەر جۆرە قىسە كىردىن بىووتەو ھە بەكارىيان بەيىنە.

لە بەشى ھەوتەمدا داوات لىكرا كاتىك قىسە بۇ كۆمەلىك كەس دەكەيت، يەككە لە چوار مەبەستە سەرەككىيەكەي قىسە كىردىن ھەلبىزىت: پىدانى زانىارى، خوشال كىردىن، بىرپا پىھىتانيان بەو ھەي بۇچۈنەكەي تۇ پاستە، يان قايل كىردىن بۇ ئەنجامدانى شىتەك. ئىمە لە ووتارداندا ھەل دەدەين ئەو مەبەستانە بەپوونى بەيلىنەو ھە، ھەم لە ناو ھەپكەي بابەتەكەدا ھەم لە شىۋازى گە ياندەنماندا.

لە قسەى پۇژانەدا ئەو مەبەستانە زۆر بەپوونى ديارن، تا كۆتايى
پۇژ چەندجاريك مەبەستى قسەكردنەكەمان دەگۈپىن. بەنمۇنە دەكرىت
جاريك لەگەل ھاوپپىيەكتدا بۇ خوشى و پابواردن قسە و گالتەوگەپ
بكهيت، دواتر ئاراستەى قسەكانت بگۈپىت و لە دوكان ھەول بەدەيت
كەسى بەرانبەر قايل بكهيت بەرھەمەكت بگۈپىت. يەكەم جار بۇ
خوشحالكردىن بەرانبەر و دواترىش بۇ قايلكردىن قسەكانت بەكارھىنا. بە
جىبەجىكردىن ئەو تەكنىكانەى لە كتيبەدا باسكراون لە قسەكردنى
پۇژانەدا، دەتوانىن وا بكەين كارىگەرتر دەرکەوين، بىركردنەو و
بۇچوونەكانمان باشتر بگەيەنن، ھەرۋەھا ھانى كەسانى ديكە بدەين.

يەكەم/ لە گفتوگۇكاندا زانىارى دەقيق بەكار بھيئە

يەكك لەو تەكنىكانەى لە بەشى چوارەمدا پىم گوتىت ئەو ەبوو كە
وردەكارى و زانىارى دەقيق لە قسەكانتدا بەكار بھيئىت. پىويستە لەكاتى
قسەكردندا ئاگات لەو خالە بىت، چونكە بەوشىۋەيە بۇچوونەكانت
زىندوو دەكەيتەو و پوون و ئاشكرا دەگەن بە بەرانبەر. من تەنھا باسى
ئەو ەم كرد وردەكارى و زانىارى دەقيق بۇ خەلكانىكى زۆر لە كۆپ و
كۆبوونەوكان بەكار بھيئەم. بەلام ئايا ئەم تەكنىكە بۇ گفتوگۇ پۇژانەش
گرنگ نىيە؟ بىرىك لەو كەسانە بكەرەو كە بەدەم و دوون و قسەزانن.
ئايا ئەو كەسانە كاتىك قسە دەكەن، زانىارى جۆربەجۆر بەكارناھيئەن؟

پىش ئەو ەى دەست بكهيت بە پراھىنان و ھەلدان بۇ ئەو ەى تواناى
گفتوگۇكردنت باشتر بكهيت، دەبىت متمانە و بىروات بەخۆت بىت.
دەتوانىت سوود لە زۆربەى زۆرى ئەو ەى لە سى بەشى يەكەمدا باسكراو ە

بېينىت و لەگەل بىنە ماكانى دىكە دا تىكە لىان بىكەيت و بەھۇيانە ۋە بىتوانىت
لە بەرانبەر كۆمەللىك كەسدا بۇچوون و بىر كېرەن ۋە كانت بىگەينىت.

پاستە كەمىكەمان مۇماستايىن، بەلام ھەموومان كەم تا زۆر زانىيارى
بە كەسانى دىكە دەدەين و بە شېۋە يەك لە شېۋە كان دەۋرى مامۇستا
دەگىرپىن. ۋەك دايىباب پېنمايى و ئامۇزگارى مىندالەكانمان دەكەين، ۋەك
ھاۋسى باسى گول و ھەۋشەي مالىۋە دەكەين، ۋەك گەشتىار باسى
باشترىن شوپنە گەشتىارىيە كان بۇ يەكتر دەكەين، ۋەك كېرىار زانىيارى
لەسەر بەرھەمەكان دەدەين بە كەسىكى دىكە، دەبىنىت پۇژانە دەكەوينە
ئەو جۆرە وتوژانە ۋە كە پىۋىستىيىان بەۋەيە پوون بن و قسەكان
پەۋەندىدار بن پىكەۋە و پىچر پىچر نەبن. ئەۋەي لە بەشى ھەشتەمدا وترا
سەبارەت بە پىدانى زانىيارى بە بەرانبەر، لىرەشدا و لەم جۆرە
حالەتەنەشدا ھەمان شتە.

دوۋەم/ لە پىشەكەتدا تەكنىكە كارىگەرەكانى قسە كېرەن بەكار بوپنە

ئىستا دەچىنە باسى جۆرىك لە قسە كېرەن ۋە كە كارىگەرى لەسەر
پىشەكەمان ھەيە. فرۇشىار، بەرپۆبەر، ۋەزىر، سەر كېرە، فەرمانبەر،
سەرۆك بەش، مامۇستا، پەرستار، پزىشك، پارىزەر، ژمىريار، و ئەندازىار،
ھەموو ئەمانە بەرپرسىن لەۋەي لە بۋارەكەي خۇماندا پوون كېرەن ۋە بدەين
و پېنمايى دروست پىشكەش بە بەرانبەر بىكەين. ھەر ئەم شىۋازى
پېنمايى پىدانەيە دەبىت بە بەلگە بە دەستى كەسانى سەرۋو خۇمانە ۋە
بۇ ئەۋەي ھەلسەگاندىمان بۇ بىكەن و ئايت و توانامان ھەلبەسەنگىن،

لەبەر ئەۋە تا دەتوانىت دلە پىشەكەتدا وريا بە و پىنمايى و بنەماكانى
قىسە كىردىكى كارىگەر بە كار بەيئە.

سىيەم / بەدۋاى دەرفەتلىكدا بگەپى قىسە بۇ خەلك بگەيت - ووتارىك
پىشكەش بگەيت

سەرەپاى بەكارمىنانى بنەماكانى ئەم كىتپە لە قىسە پۇژانەد،
پىۋىستە بەدۋاى دەرفەتلىكدا بگەپىت بىتوانىت قىسە بۇ پاي گىشتى
بگەيت. چۇن ئەمە بگەيت؟ بىرۇ ناۋ پىكخراۋىكەۋە كە دەرفەتى قىسە كىردىن
بە ئەندەمەكانى دەدات. لەۋىش ئەندامىكى سىست و لاۋاز مەبە، كەسىكى
سەرنجراكىش و جىاۋاز بە. لەگەلىان بەشدارى كارەكان بگە و يارمەتییان
بدە. بىرۇ بېبە بە سەر كىردەى ئەۋ ئىشانەى كەس نىيە بەپىۋەيان بىبات،
لەگەل كۆمەلەكەتدا ئىشەكەتان ئەنجام بدەن و تىمىكى چالاک پىك بخە.
لەۋەش گىرنىگىر: بېبە پىشكەشكارى بەرنامە، بەۋەۋىيەۋە دەتوانىت
ووتارىپىژە زىرەكەكان بانگىششت بگەيت، دواتر ئەۋانىش بۇ ئاھەنگ و
كۆبۈۋنەۋەكانى خۇيان بانگت دەكەنەۋە.

هەۋل بدە بابەتلىك يان ووتارىكى ۲۰ تا ۳۰ خولەكى ئامادە بگەيت.
لەۋ ووتار يان سىمىنارەتدا و پىنمايەكانى ئەم كىتپە ۋەك پىبەرى
پىشنىار بەكار بەيئە. با پىكخراۋەكەت بزانن ئامادەى قىسەيان بۇ بگەيت.
بە ووتارىپىژەكانى ئەۋ سىنورە بلى ئامادەى لەگەلىان بەشدارى كۆپ و
كۆبۈۋنەۋەكان بىت. چەندىن كەمپىن ھەيە بەدۋاى كەسىكدا دەگەپىن
قىسەيان بۇ بگات، ھەموو كەرەستەۋ ئامادەكارىيەكىشى بۇ دەكەن، كە
ئەمەش ھاندەرىكى باشە بىتوانىت باشتر قىسەكانت بگەيت. زۆرىيەى

ووتاریژده کان به و شتووه ده ستیان پی کردووه. سام لیفنسن به نمونه وهریگره. سام ته ستیره ی سینه مایی و ووتاریژیک بوو که له سهرتاسه ری ولاتدا گوئی بۆ ده گیرا. پیشت له نیویورک ماموستای ناماده یی بوو. وه ک پیشه یه کی لوه کی ده ستیکرد به قسه کردن له سهر ته و بابه تانه ی که شاره زابوو تیایدا، له وانه ش: خیزان، خزم، خویندکاره کانی، هه روه ها لایه نه جیاوازه کانی پیشه ی ماموستایی. ته و قسانه ی وه ک ئاگری ناو پووش بللو بوونه وه، له وه به دواوه داوای لیده کرا بۆ خه لکی قسه بکات و بانگه یشتی کۆر و کۆبوونه وه گه وره کان ده کرا. ته وه بوو دواتر له بواری ته له فزیۆنیشدا بوو به که سیکی ناسراو و به ناوبانگ.

چواره م/ ده بیئت به رده وام بیت

کاتیك شتیکی نوی فیرده بین، وه ک زمانی ئینگلیزی، یاری کۆنگفو، یان قسه کردن بۆ خه لکی، کیشه یه کی گه وره مان هه یه ته ویش ته وه یه به رده وام نابین تیایدا. وه ک شه پۆل نیشه که ده که یین: له پر ده ستپیده که یین و له پر ده وه ستین و وازده هیئین. هه ندی جار بۆ ماوه یه ک ده وه ستین، په نگه هه ر ده ستپینه که ینه وه و ته وه شی فیری بووین له بیرمان بچیته وه. ته م ماوه ی ده وه ستیت یان دوا ده که وین له کاروان، لای هه موو دروونزانه کان ئاشنایه: ته م دیارده یه پیی ده وتریت “سپروون له پرۆسه ی فیژیووندا.” ته و که سانه ی هه ولی فیژیوونی ووتاریژی و قسه کردن ده دن جار جار ده وه ستین و دوو چاری ته و بارودۆخه ده بنه وه که ناتوانن گه شه بکه ن، په نگه ته مه ش چه ند هه فته یه ک بخایه نیئت. هه رچه ند هه ولده دن ناتوانن گۆرانکاری له خویاندا بکه ن و به ره وپیش

بچن. نه وانه ی که لاوازن هر زوونائومید ده بن و وازده هیئن. نه وانه شی به هیئن به رده وام ده بن، نه جا له پر بویان دهرده که ویت و هه ست ده که ن پیشکه و تنیکی باشیان به خویانه وه بینووه. وه ک فرۆکه خویان له و قونای سربوونه دهریاز ده که ن. له ماوه یه کی که مدا به متمان وه قسه کانیان ده که ن و له قسه کردندا کاریگر و سروشتی دهرده که ون و ده بنه نه و که سه ی هه ولیان بۇ ده دا.

وه ک نه وه ی له چه ند شوینتیکی دیکه دا ناماژه ی پیدرا، په نگه سه رها که پروبه پروی گوینگر ده بیته وه و ده بینیت هه ندیک که س به دیار تووه دنیشتون، هه ست به ترسیک، پارایی، یان نیگه رانییه ک بکه یت. ته نانه ت که سه زور به ناوبانگه کانیش که میک هه ست به ترس و پارایی ده که ن. نه گه ر به رده وام بیت و کول نه ده یت، هه موو نه و هه سته نه ریڼیانه پیشه کیش ده که یت و زال ده بیت به سه ریاند، ته نانه ت نه و ترسه که مه ش ناهیلیت که له سه رها تا دا بۇ هه موو که سیک دروست ده بیت. که وازت نه هیئا و به رده وام بوویت، دواتر له کاتی قسه کردندا و دوی چه ند پرسته یه کی سه رها، ده بینیت ته و او موسه یته ریت و به شیوه یه کی سروشتی قسه ده که یت.

جاریکیان که نجیک داوای ناموزکاری له لینکن کرد و پیی وت زور حه زده کات ببیت به پاریزهر. لینکن به م شیوه یه وه لامی دایه وه، “نه گه ر خوت یه کلایی کردووه ته وه ببیت به پاریزهر، نه وه نیوه ی ریگا که ت برپووه . . . هه میشه نه وه ت له یاد بیت برپاردان و یه کلابوونه وه بۇ سه رکه وتن له هه موو شتیگه گرنکتره.”

لینکن نه وهی باش ده زانی، به هه موو نه و شتانه دا پیپه پریوو. هه موو ژيانی کۆبکه یته وه هیڼده ی یه ک سالی قوتا بخانه ی هه ولی نه داوه و ماندوو نه بووه. له باره ی کتیب خویندنه وه چی؟ جاريکیان لینکن وتی: به دووری ۶۰ کیلومه تر دهرویه ری خوی گه راوه و هه موو نه و کتیبانه ی به قهرز هیناوه که له و سنووره دا دهستی که وتوو. هه موو جاريک ئاگرک له نزيك نه و کابینه ی نه ولی ده ژیا ده گرا، له درزی کابینه که یه وه پووناکی ده هاته ژووره وه، نه ویش له ویدا داده نیشته و کتیبی ده خوینده وه. به یانیا ن هه ر که دنیا پووناک ده بوویه وه، له سه ر جیگا که ی ته پاولیکی ده دا و چاوی ده سپری و کتیبه که ی دهرده هیئا و ده یخوینده وه.

۲۰ تا ۳۰ کیلومه تر به پی ده پوشت گوئی له ووتاریک ده گرت و ده گه رایه وه ماله وه. له هه موو شوینیک پاهینانی له سه ر قسه کانی ده کرد — له سه ر کاره که ی، له پارک و شوینه گشتیه کاند، له به رچاوی خه لکیدا. به شداری دیبه یت و گفتوگوکانی ده کرد. پاهینانی له سه ر نه و بابته تانه ده کرد که باس و خواستی گهرمی پوژ بوون. لینکن زور شه رمی له ئافره تان ده کرد: کاتیک له گه ل ماری تود، که دواتر بوو به هاوسه ری، یه کیان ده بینیی، به شه رمه وه له سوچیکدا بیده نگ و شه رمن داده نیشته، نه یده توانی یه ک وشه بلیت، ته نها گوئی ده گرت. که چی بوو به و پیاوه ی به هوی نه وه ی به متمانه وه پاهینانی ده کرد و له ماله وه هه ولی ده دا، وای لیها ت له گه ل گه وره ترین ووتارییژ و قسه که ری سه رده می خویدا دیبه یتی ده کرد - سیناتور ستیفن دۆگلّاس.

له کوشکی سپی له ژوری سه رۆک کۆماردا وینه یه کی لینکن هه لواسراوه. سیوډه ر پوژه فیلت، سه رۆکی ویلايه ته یه کگرتووه کانی

ئەمىرىكا، دەلىت، “ھەر جارىك كە كىشە يەكم تووشدە بىت و دە بىت بىر يارى
لە سەر بدەم، شتىك بىت قورسبىت و نەتوانم چارە سەرى بكم، شتىك كە
كىشە و مەلانىي لەدواو بىت، تەماشايەكى لىنكن دەكەم و ھەول دەدەم
ئەو بەيتنە جىگەى خۆم، بىر لەو دەكەمەو ئەگەر ئەو لەم جىگەى من
بووايە چى دەكرد. پەنگە بەلاتەو سەير بىت، بەلام پاشكاوانە بلىم بەو
شىۋەيە كارەكانم ئاسانتر دە بىت.”

پىنچەم / دۇنيا بە لەوەى دەستكە وتت دە بىت

ئاي خۆزگە ھەموو بەيانىيەك كە نان دەخۆيت ئەم كىتەت
لە بەردەمى خۆتدا دابنايە تا ئەو كاتەى ئەم وشانەى پروفېسسور وىليام
جەيمست بە جوانى لە بەر دەكرد:

با ھىچ گەنجىك نىگەرانى داھاتووى خويندەكەى نە بىت، گرنگ نىيە
لە چى بە شىكدا دەخوينىت. ئەگەر بە مەمانەو خۆى سەرقالى
خويندەكەى بكات و ھەولى تەواوەتى بدات، ئەو كات دەرنەجامەكەى
دە بىنىت. با دۇنيا بىت لەوەى پۇژىك دادىت لەو بواری خۆيدا دە بىت بە
يەككە لە كەسە كارامەكانى سەردەمى خۆى.

كەواتە لە سەر قىسەكەى پروفېسسور جەيمس، دەتوانم بلىم، گەر
بە شىۋەيەكى دروست بەردەوام بىت لە مەشق و پراھىنان، پۇژىك دادى
دە بىت بە يەككە لە ووتارىيژ و قىسەكەرە كارامە و چالاكەكانى ئەو شارە
يان ئەو ناوچەيەى خۆت. پەنگە شىكەت زۆر بەلاو سەير بىت، بەلام
ئەو پاستىيە و بنەمايەكى گىشتىيە. لەگەل ئەو شىدا ھەندىك حالەتى

شازمان هه یه . که سیک بیرکردنه وه و که سایه تییه کی لاوازی هه بیټ و هیچ شتیک نه بیټ قسه ی له سهر بکات، بیگومان به پیی پیویست که شه ناکات.

من خۆم هه زاران که سم بینوووه هه ولیان داوه برپابه خۆبوون و متمانه به خۆیان پهیدا بکه ن و بتوانن قسه بۇ خه لک بکه ن . هه موو نه وانیه له وه ولله دا سهرکه وتوو بوون، ته نها چه ند که سیکی که میان نه بیټ، که سانی ناسایی و پیشه وه ر بوون که له کۆلانه که ی نیوه شدا له وه که سانه ی تیدایه ، به لام ته نها هۆکار نه وه بوو به رده وام بوون و کۆلیان نه دا . هه ندیکیان جار جار سارد ده بوونه وه یان خه ریکی پاره پهیدا کردن بوون و به پیی پیویست گرنگیان به نامانجه که یان نه ده دا، له به ر نه وه زۆر به رده وام نه بوون، به لام نه وانیه دیکه که دانیان به خۆدا گرت و ته نها نه وه نامانجه یان هه بوو، له کۆتایدا هه ر نه وانیه بوون که شتنه لوتکه .

نه وه سروشتی مرۆفه به و شیوه یه . نایا نابینیت هه مان شت به رده وام له بازرگانی و پیشه دا دووباره ده بیټه وه ؟ دکتور جۆن پۆکفیلر ده لیت: یه که م بنه ما بۇ سهرکه وتن له پیشه که تدا نه وه یه که نارام بگریت و دلنیا بیټ ده سکه وتت ده بیټ . نه مه ش به هه مان شیوه یه که م بنه مایه بۇ ووتار بیژی و قسه کردن به شیوه یه کی کاریگر.

پیژده ی سهرکه وتنت په یوه سته بیرکردنه وه ی خۆته وه سه باره ت به توانای قسه کردن . چۆن بیر بکه یته وه به و شیوه یه ده بیټ . به و شیوه یه خه یال بکه له به رانه ر نه وه خه لکه دا وه ستاویت و به و په ری متمانه وه قسه ده که یت . نه مه له راستیشدا زۆر ناسانه و ده توانیت نه نجامی بده یت . برپوات وابیټ که سهرکه وتوو ده بیټ، برپوایه کی تۆکه م، نه وکات نه وه ی پیویست بیټ بۇ سهرکه وتن نه نجامی ده ده یت .

یه کی که له و شته به نرخانه ی که به شدار یوان له پراختان و خوله کانماندا به ده سستان ده هیئا متمانه به خوبوون بوو، متمانه به توانا کانیان و به وه ی که ده توانن سهرکه وتوو بن. ئایا چی شتی که زور گرنه بۇ نه وه ی له هر پرؤژه یه کدا سهرکه وتوو بیت؟ ئیمیرسن وه لام ده داته وه: “هیچ شتی که به بی پرؤشی به ده ست نایه ت.” نه وه زور له وشه یه کی ناسای زیاتره: نه وه نه خشه پښتانه کی که ده تبات به ره و سهرکه وتن.

ویلیام لیون فیلیپس یه کی که بوو له خوشه ویسترن پرؤفیسور ده کانی زانکو یه یل. له کتیبه که یدا، “خوشیه کانی وانه وتنه وه،” ده لیت: “به نیسبه ت منه وه، وانه وتنه وه له هونه ری که یان له پیشه یه که زیاتره. وانه وتنه وه هزه. وه که چون وینه کی شتی که هزی له وینه کی شان، گوران بیژی که له گوران و تن، شاعیر که له نووسین، منیش ئاوا هزم له وانه وتنه وه و فیر کردنه. به یان یان که به خبه ر دیم و خوم ناماده ده که م، بیرم لای قوتابییه کانه.”

ئایا گهر که ری که ئاوا بتوانیت سهرکه وتوو بیت جی که ی پرسیار و سهرسورمانه، مامؤستایه که نه وه ندۀ تامه زرو و پرؤشی کاره که ی بیت و نه وه ندۀ گهرموگور بیت له پیشه که یدا، نابیت سهرکه وتوو بیت؟ بیگومان. پرؤفیسور ویلیام کاریگر یه کی که وره ی له سهر قوتابییه کانی هه بوو، هه مووشی به هوی نه و خوشه ویستی و تامه زرو یه بوو که بۇ کاره که ی هه یبوو. نه گهر به پرؤشی و خوشه ویستی وه هه ولی نه وه بدهیت فیری قسه کردن و وتاریژی بیت، ده بینیت به ربه سته کانی پښتانه خویان نامینن.

بهینه پیش چاوی خۆت که سیکیت توانای برپاردانت هیه، که سیکي
هاوسه نگ و خاوه ن متمانه یت، بیر له وه بکه ره وه سه رنجی نه و خه لکه ت
به لای خۆتدا پاکیشاوه و هه مووان ناپاسته ده که یت، هه ستیان
ده جولینیت، قه ناعه تیان پی ده که یت کاریک بکه ن. نه وکاته تیده که یت
کارامه یی و سه رکه وتن له قسه کردندا ده تبات به ره و سه رکه وتن له
بواره کانی دیکه دا، چونکه راهینان و مه شق کردن بۆ ووتاریزی و
قسه کردن بۆ خه لک پښتانه کی نمونه ییبه ده تگه یه نیت به سه رکه وتن له
هه موو بواره کانی دیکه دا.

←

تەنیا حاجی | *Tanya Haji*

public channel

Description

بِسْمِ اللَّهِ
الرَّحْمَنِ
الرَّحِيمِ

♥ چەنالىك تايبەت بە كتيب و بابەتى جياواز ♥

ئەم كتيبە لەلايەن نوها كراوہ بە pdf
پيشكەش بە خوینەرەن كراوہ

چەنال

<https://t.me/tanyahaji7>

بۆ راو بو چون و پسيار بۆ كتيب مەپنیرە!

@tanyahaji22

ئەكاونت!

<https://linktr.ee/tanyahaji22>

t.me/tanyahaji7

Invite Link

پښتانه کی خپرا و ناسان یو قسه کردن به شیوه یه کی کاریگر

پوخته ی به ندی پینجه م

ناسته نگه کانی ووتاردان و قسه کردن به شیوه یه کی کاریگر

به شی دوانزه یه م: ناساندنی ووتاریپژانی دیکه، پیشکه شکردن و

وه رگرتنی دیاری و به خشش

یه که م / نه وه ی ده ته ویت بیلنیت به وردی ناماده ی بکه

دووه م / شوین ریسی ای **ف** - **گ** - **ق** بکه وه

سییه م / به په روش به

چواره م / زور که رموگوپ و دلسوز به

پینجه م / به وردی نه و قسانه ناماده بکه که له ناساندن و ده سته پیکدا

ده یانلنیت

شه شه م / کاتیک خه لات وهرده گریت، هه سته سوپاسگوزاریت ده ربره

به شی سیانزه یه م: ناماده کردنی ووتاری دوورودریژ

یه که م / ده سته بجی سهرنجی گوینگر بۆ خوت پابکیشه

به نمونه یه کی واقعی ده ست پی بکه

گوینگر تامه زرو ی پووداوه کانی دواتر بکه

زانباریه کی سهرنجر اکیش بلی

داوا بکه ده ستیان به رز بکه نه وه

به لنین به ناماده بووان بده پینان ده لنین چون نه و شته ی ده یانه ویت به ده سته

بهینن

شتیک به کار بهینه

دووه م / به شیوه یه کی ناپه سهند سهرنجی گوینگر پامه کیشه

به داوای لیووردن ده ست پی مه که

پښتانه کی خیرا و ټاسان بڼ قسه کردن به شیوه یه کی کاریگر

له ده سته پښکی قسه کانتدا خوت بپاریزه له باسکردنی شتی پښکه نیناوی

سییه م / پالپشتی بیروکه سهره کییه کانت بکه

داتاگان به کار بهینه

قسه ی شاره زایان به کار بهینه

لیکچوواندن به کار بهینه

چواره م / داوای جوله بکه

پوختی بکه ره وه

داوا بکه کاریک بکن

به شی چواره ده یه م: پیاده کردن هه موو نه وه ی تا نیستا فیری بوویت

یه که م / له گفتوگوکاندا زانیاری ده قیق به کار بهینه

دووه م / له پیشه که تدا ته کنیکه کاریگر ره کانی قسه کردن به کار بهینه

سییه م / به دوا ی ده رفتیکدا بکه پښ قسه بڼ خه لک بکه یت - ووتاریک

پیشکه ش بکه یت

چواره م / ده بیټ به رده وام بیت

پینجه م / دلنیا به له وه ی ده سته که وتت ده بیټ

” ھەموو کار و چالاکییەکی رۆژانە جۆریکە لە پەیوەندی و
 ئاھاوتن، بەلام تەنھا بەھۆی **قسەکردنەو**ە مرۆف دەتوانیت
 گوزارشت لە ناخی خۆی بکات. تەنھا مرۆفە لەناو ھەموو
 بوونەوەرانی دیکەدا ئەو بەخششەیی پێدراوە و دەتوانیت
 گفتوگۆی زارەکی بکات، ھەروەھا بەھۆی تایبەتمەندی
 قسەکانییەو دەتوانیت کەسایەتی و ناخی خۆی دەربخات.
 بۆیە کاتیەک ئەم کەسە ناتوانیت ئەوەی مەبەستتیی بەروونی
 بیلێت، دەبینیت کەسایەتی و ناخی بەداخراوی دەمێنەو و
 گۆیگر ناتوانیت بەباشی لێی تییگات. کاتیەک کەسیک
 دەتوانیت بەروونی گفتوگۆ بکات و قسە بۆ ھاویری و
 ھاویشەکانی بکات، باس لەو بکات ھەزی لە چییە و
 برۆی بە چییە، ئەوکات ھەست بە ئاسوودەیی و
 متمانە بەخۆبوون دەکات

Bakhtiary Bookshop

ktebxanay baxtiary

07505000122

بەختیاری

4000 IQD